

Obsah části A:

A.	PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ	3
A.1.	HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ A GEOLOGIE	3
A.1.1.	Geomorfologie, geologické a hydrologické poměry	3
A.1.2.	Nerostné suroviny	7
A.1.3.	Přehled limitů využití území	10
A.2.	VODNÍ REŽIM	12
A.2.1.	Výchozí podmínky	12
A.2.2.	Povrchové a podzemní vody	12
A.2.3.	Vodní toky a vodní nádrže	13
A.2.4.	Ochrana vod jako složky životního prostředí	15
A.2.5.	Ochrana před povodněmi a dalšími škodlivými účinky vod	18
A.2.6.	Přehled limitů využití území	21
A.2.7.	Záměry na provedení změn v území	22
A.3.	HYGIENA PROSTŘEDÍ	25
A.3.1.	Ovzduší	25
A.3.2.	Hluková zátěž	30
A.4.	OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	32
A.4.1.	Biodiverzita a ekosystémy	32
A.4.2.	Krajina - charakter, ráz a identita	35
A.4.3.	Přehled limitů využití území	38
A.5.	ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA	39
A.5.1.	Zemědělský půdní fond	39
A.5.2.	Pozemky určené k plnění funkcí lesa, lesní porosty	45
A.5.3.	Přehled limitů využití území	49
A.6.	VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA	50
A.6.1.	Dopravní infrastruktura	50
A.6.1.1.	Širší přepravní vztahy a souvislosti	50
A.6.1.2.	Silniční doprava	55
A.6.1.3.	Železniční doprava	67
A.6.1.4.	Letecká doprava	70
A.6.1.5.	Vodní doprava	71
A.6.1.6.	Kombinovaná doprava - logistika	71
A.6.1.7.	Cyklistická doprava	72
A.6.1.8.	Prostorová dostupnost dopravních sítí	73
A.6.2.	Technická infrastruktura	74
A.6.2.1.	Zásobování elektrickou energií	74
A.6.2.2.	Zásobování zemním plynem	78
A.6.2.3.	Produktovody, ropovody a dálkovody	81
A.6.2.4.	Spoje – radioreleové trasy	81
A.6.2.5.	Vodní hospodářství	82
A.6.2.6.	Odpadové hospodářství	84
A.6.3.	Přehled limitů využití území	88
A.6.4.	Záměry na provedení změn v území	91
A.6.5.	Ostatní záměry uplatněné poskytovateli a ORP	101
A.7.	SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY	101
A.7.1.	Obyvatelstvo	101
A.7.2.	Občanská vybavenost	103
A.7.3.	Osídlení	103
A.7.4.	Bydlení, bytová výstavba	105
A.8.	REKREACE	106
A.8.1.	Turistické oblasti a atraktivity	106
A.8.2.	Formy rekreace	109
A.8.3.	Nabídky cestovního ruchu	110
A.8.4.	Ubytovací kapacity	111
A.8.5.	Přehled limitů využití území	112

A.9.	HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY	113
A.9.1.	Výchozí podmínky	113
A.9.2.	Ekonomická aktivita	113
A.9.3.	Pracovní místa, dojíždka a vyjíždka	115
A.9.4.	Podnikatelská aktivita	117
A.9.5.	Nezaměstnanost	117
A.9.6.	Průmyslové zóny	117
A.9.7.	Záměry na provedení změn v území	118
A.10.	SOUHRNNÝ PŘEHLED HODNOT ÚZEMÍ.....	118

A. PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

A.1. HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ A GEOLOGIE

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Sesuvná území	2	-
Dobývací prostory a chráněná ložisková území	3	-
Poddolovaná území a dobývací prostory těžené	4	-

A.1.1. GEOMORFOLOGIE, GEOLOGICKÉ A HYDROLOGICKÉ POMĚRY

Geomorfologie

Na území Jihomoravského kraje se setkávají tři orografické provincie: Česká vysočina, Západní Karpaty a Panonská provincie. Pro modelaci reliéfu je charakteristický směr jihozápad- severovýchod, ve kterém jsou řazena pásma vysočin a pahorkatin oddělená pásmy nížin. Jihozápadní část kraje a jeho celý západní okraj zabírá Českomoravská vysočina, z toho největší část Jevišovická pahorkatina. Nadmořská výška v Jevišovické pahorkatině přesahuje jen výjimečně 500 m, měkce modelovanou krajinu přerušují hluboce zaříznutá údolí Dyje, Jevišovky a Rokytné. Největších nadmořských výšek dosahuje Českomoravská vrchovina na území Jihomoravského kraje na jeho severozápadním okraji v Nedvědicke vrchovině (Sýkoř – 702 m n.m.).

Boskovická brázda představovaná Oslavanskou brázdou na jihu a Malou Hanou na severu odděluje Českomoravskou vysočinu od Brněnské vrchoviny – Bobravské vrchoviny na jihozápad a Dražanské vrchoviny na severovýchod od Brna. Bobravská vrchovina vytváří hřeben s nadmořskými výškami kolem 450 m, přerušovaný příčnými údolími Jihlavy, Bobravy a Svratky s Brněnskou přehradní nádrží. Od Dražanské vrchoviny je oddělena sníženinou Řečkovicko-kuřimského prolomu. Západní část Dražanské vrchoviny – Adamovská vrchovina je složena stejně jako Bobravská vrchovina z hornin brněnského plutonu. Parovína v tomto prostoru byla rozrušena tektonickými pohyby a činností řeky Svítavy, která protéká v hlubokém údolí se zaklesnutými meandry. Východní část Dražanské vrchoviny – Konická vrchovina – je složena z kulmských břidlic a drob a představuje zbytek paroviny zbroušené abrazí miocenního moře. Nejvyšších nadmořských výšek dosahuje severovýchodně od Boskovic. Nejvyšší vrchol Skalky (734 m n.m.) leží těsně za hranicí Jihomoravského kraje.

Mezi Adamovskou a Konickou vrchovinou je vklíněn Moravský kras. Je to pás devonských vápenců s bohatstvím krasových jevů – jeskyní, závrťů, krasových údolí a žlebů. Zřícením jeskynních stropů vznikla 138 m hluboká propast Macocha. Vodní toky protékající Moravským krasem se ztrácejí na okraji vápenců v ponorech a vyvěrají opět při hranici nekrasového podloží.

Geomorfologické jednotky České vysočiny jsou od vrchovin a pahorkatin Západních Karpat odděleny Vněkarpatskými sníženinami – Vyškovskou bránou na severovýchodě a Dyjsko-svrateckým úvalem na jih od Brna. Je to pásmo úrodných nížin s plochým terénem a mírnými terénními vlnami. Vnější Karpaty začínají na Západě nízkými hřbety a pahorkatinami při dolní Dyji a Moravě. V oblouku Dyje vystupují nápadně z okolních sníženin Pavlovské vrchy. Za údolím Dyje se prostírají pásma Středomoravských Karpat – Kyjovská pahorkatina, Žďánický les a Litenčická pahorkatina. Chříby zasahují na území Jihomoravského kraje jen okrajově.

Panonská provincie zabírá jihovýchodní část území, představuje ji Dolnomoravský úval jako nejsevernější výběžek Vídeňské pánve. Rovina Dyjsko-moravské nivy s nadmořskou výškou 150 -170 m přechází k severu do mírně zvlněné Dyjsko-moravské pahorkatiny. Na modelaci terénu se výrazně podílejí váté písky, které na území mezi Brnem a Hodonínem vytvářejí přesypové valy až 13 m vysoké, uspořádané do směru jihozápad-severovýchod v souladu s převládajícím větrem.

Východně od Dolnomoravského úvalu zasahují na území Jihomoravského kraje Moravsko-slovenské Karpaty, představované Bílými Karpaty a Vizovickou vrchovinou. V pásmu Bílých Karpat je nejvyšší bod Jihomoravského kraje - trojmezí Jihomoravského kraje, Zlínského kraje a Slovenska (836 m n. m.).

Seznam geomorfologických jednotek Jihomoravského kraje			
Soustava	Podsoustava	Celek	Podcelek
ČESKÁ VYSOČINA			
II	Českomoravská soustava		
II C		Českomoravská vrchov.	
II C-4		Hornosvratecká vrchovina	

Seznam geomorfologických jednotek Jihomoravského kraje				
Soustava		Podsoustava	Celek	Podcelek
II C-4B				Nedvědicí vrchovina
II C-5			Křižanovská vrchovina	
II C-5A				Bítešská vrchovina
II C-7			Jevišovská pahorkatina	
II C-7B				Bítovská pahorkatina
II C-7C				Jaroměřická kotlina
II C-7D				Znojemská pahorkatina
II D		Brněnská vrchovina		
II D-1			Boskovická brázda	
II D-1A				Oslavanská brázda
II D-1B				Malá Haná
II D-2			Bobravská vrchovina	
II D-2A				Leskounská vrchovina
II D-2B				Lipovská vrchovina
II D-2C				Řečkovicko-kuřimský prolom
II D-3			Drahanská vrchovina	
II D-3A				Adamovská vrchovina
II D-3B				Moravský kras
II D-3C				Konická vrchovina
ZÁPADNÍ KARPATY				
VIII	Vněkarpatské sníženiny			
VIII A		Západní vněkarpatské sníženiny		
VIII A-1			Dyjsko-svratecký úval	
VIII A-1A				Jaroslavická pahorkatina
VIII A-1B				Drnholecká pahorkatina
VIII A-1C				Dyjsko-svratecká niva
VIII A-1D				Dunajovické vrchy
VIII A-1E				Rajhradská pahorkatina
VIII A-1F				Pracká pahorkatina
VIII A-2			Vyškovská brána	
VIII A-2A				Rousínovská brána
VIII A-2B				Ivanovická brána
IX	Vnější Západní Karpaty			
IX A		Jihomoravské Karpaty		
IX A-1			Mikulovská vrchovina	
IX A-1A				Pavlovské vrchy
IX A-1B				Milovická pahorkatina
IX B		Středomoravské Karpaty		
IX B-1			Ždánický les	
IX B-1A				Hustopečská pahorkatina
IX B-1B				Boleradická vrchovina
IX B-1C				Dambořická vrchovina
IX B-2			Litenčická pahorkatina	
IX B-2A				Bučovická pahorkatina
IX B-2B				Orlovická vrchovina

Geologické poměry

Na území Jihomoravského kraje se stýkají dvě regionálně geologické jednotky prvního řádu – Český masiv a Karpatská soustava. Rozhraní mezi nimi prochází zhruba po linii Znojmo-Brno-Vyškov.

V Západní části Jihomoravského kraje se nachází horniny východní části Českého masivu. Ty tvoří převážně moldanubické granuly a hadce. Dále je zde pestrá série moravika skládající se z fylitů, svorů, rul, kvarcitů a mramorů. Geologicky významné jsou horniny brunovistulika, tj. Brněnského plutonu a jeho pláště v podloží moravského devonu, karbonu a z části moldanubika. V uvedených horninách se utvořila hluboká vkleslina označená jako Boskovická brázda, která je vyplněna převážně karbonskými sedimenty, jako jsou slepence, pískovce, prachovce a jílovce s uhelnými slojemi.

V severní části kraje se nachází horniny devonu Moravského krasu (slepence, arkóзовé pískovce s významnými polohami vápenců a také břidlic). Devonské horniny přecházejí do břidlic a drob moravského kulmu. Ještě severněji zasahují do Jihomoravského kraje horniny Ústecké synklinály (pískovce, slínovce, spongilitové pískovce) jihovýchodního výběžku České křídové pánve.

Centrální část Jihomoravského kraje tvoří horniny brunovistulika. V Brněnském masivu jsou to hlubinné vyvřeliny - granity až diority. Dyjský masiv tvoří žuly, granodiority až diority s odlišnými aplity, pegmatity a diabasů.

Popsané horniny ukončují tu část Českého masivu, na níž nasedají horniny Karpatské předhlubně (pískovce, prachovcové jíly a jílovce), vnějšího flyše (slepence, droby, prachovce, pískovce a břidlice) a sedimenty vídeňské pánve zasahující až do Jihomoravského kraje (slepence, písky, jílovce). V neogenní výplni Vídeňské pánve se nachází ložiska ropy a přírodního plynu. Kvartérní horniny reprezentují deluviální hlinitopísčité až hlinito-kamenité usazeniny, místo fluvialní až fluviodeluviální sedimenty a spraše až sprašové hlíny. Spraše převládají v jižní a také v jihovýchodní části Jihomoravského kraje.

Hydrogeologické poměry

Charakteristika hydrogeologických poměrů Jihomoravského kraje vychází z Hydrologické rajonizace České republiky (Česká geologická služba, 2006, Sborník geologických věd, sv. 23, řada HIG). Ta v dalším dodržuje toto členění:

▪ Kvartér Dyje (rajon 1641) a kvartér Jevišovky (rajon 1642)

V kvartérních fluvialních uloženinách Dyje se nachází převážně podzemní vody s volnou hladinou. Uložení údolní nivy a nízkých teras mají průlinové podzemní vody v úrovni erozivní základny s hydrogeologickou spojitostí s povrchovým tokem. Oboustranně vyvinuté akumulace hlavní terasy mají podzemní vody nad úrovní erozivní základny bez spojitosti s tokem. Přímá dotace podzemních vod do neogénu Dyjsko-svrateckého úvalu se nepředpokládá. V údolní nivě převažují štěrkopísky překryté povodňovými hlínami. Koeficient filtrace je v řádech $n \cdot 10^{-3}$ až $10^{-4} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Zranitelnost podzemních vod je značná, jak vsakem tak vcezem.

V kvartérních fluvialních uloženinách Jevišovky se nachází průlinové podzemní vody. V údolní nivě jsou štěrkopísky překryté povodňovými hlínami. Koeficient filtrace je v řádech $n \cdot 10^{-3}$ až $10^{-4} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Přímá dotace podzemních vod do neogénu Dyjsko-svrateckého úvalu se jen předpokládá, je však pravděpodobná.

▪ Kvartér Svratky (rajon 1643)

Kvartérní fluvialní uloženiny tvoří štěrkopísky teras. Nejvýznamnější jsou Syrovicko-ivaňská terasa a Žabčická terasa. Terasy jsou převážně překryty sprašemi a sprašovými hlínami, v údolní nivě povodňovými hlínami. Koeficient filtrace je v řádech $n \cdot 10^{-3}$ až $10^{-4} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Přímá infiltrace do podložního neogénu je možná pouze v místech, kde na propustné terciérní písky nasedají přímo propustné kvartérní sedimenty. Zvodnění je spojitě.

▪ Kvartér Jihlavy (rajon 1644)

Kvartérní fluvialní uloženiny tvoří štěrkopísky několika terasových stupňů. Terasy jsou převážně překryty sprašemi a sprašovými hlínami. Údolní nivu vyplňují štěrkopísky překryté povodňovými hlínami. Koeficient filtrace štěrkopísků je v řádech $n \cdot 10^{-3}$ až $10^{-4} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Přímá infiltrace do podložního neogénu je možná pouze v místech, kde na propustné terciérní písky nasedají přímo propustné kvartérní sedimenty. Zvodnění je pak spojitě a intenzivní.

▪ Kvartér Dolnomoravského úvalu (rajon 1651)

V kvartérních fluvialních uloženinách je převážně volná hladina podzemní vody. V údolních nivách jsou průlinové podzemní vody v úrovni erozivní báze ve spojitosti s povrchovým tokem. Ve zbytcích teras nad úrovní báze jsou podzemní vody bez této spojitosti. Kolektor tvoří mocné písčité štěrky. Koeficient filtrace je od $1,8 \cdot 10^{-3}$ až $1,2 \cdot 10^{-4} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Mocnost štěrků se zvětšuje při plynulém přechodu do neogenních písků. Povodňové hlíny jsou málo propustné.

▪ Kvartér soutokové oblasti Moravy a Dyje (rajon 1652)

Horním kolektorem průlinových podzemních vod s volnou hladinou v úrovni erozivní báze toků jsou štěrkopísky a písčité štěrky údolních niv. Ve zbytcích teras jsou podzemní vody málo významné. Jako izolátor fungují povodňové hlíny. Koeficienty filtrace jsou analogické s kvartérem Dolnomoravského úvalu, u povodňových hlín je však nižší $n \cdot 10^{-8} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Návaznost zvodnění v Dolnomoravském úvalu s fluvialními sedimenty v povodí Dyje bylo prokázáno. V rajonu je přírodní léčivý zdroj jodobromové vody v Charvátské Nové Vsi, který má stanovené ochranné pásmo.

▪ Vyškovská brána (rajon 2230)

Tato tektonická vlna je vyplněna neogenními sedimenty. Na bazální štěrky (baden) se usadily vápenité jíly a jílovce. Také následující slídnaté jíly až jílovce Karpat jsou velmi mocné. V centrální Vyškovské depresi dosahují 100m. Ve výplni vlny se střídají kolektory a izolátory. Štěrky a písky mají koeficient filtrace $n \cdot 10^{-4}$ až $n \cdot 10^{-6} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Naproti tomu jíly a jílovce jsou prakticky nepropustné. Byly ověřeny i obzory podzemních vod spojené v kvartéru s neogénem, zejména v území infiltrace. Zranitelnost podzemních vod v rajonu je značná.

▪ Dyjsko-svratecký úval (rajon 2241)

Tektonicky predisponované příčné i podélné sníženiny vyplňují neogenní sedimenty od bazálních štěrků a štěrkopísků až po vápnité jíly a jílovce. V profilu se střídají kolektory a izolátory. Dobře propustné jsou bazální štěrková a písčité klastika s udávaným koeficientem filtrace $n \cdot 10^{-5} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Vápnité jíly a jílovce mnohdy v mocnostech stovek metrů jsou prakticky nepropustné. Při Z a SZ okraji byly vymezeny i úseky přímé infiltrace i napájení neogenních hornin z kvartéru Jevišovky.

V rajonu je přírodní léčivý zdroj jodobromové vody u Pasohlávek, který má stanovená ochranná pásma

▪ Kuřimská kotlina (rajon 2242)

V tektonickém prolomu Boskovické brázdy se nad karbonskými horninami uchovaly ve formě denudačních zbytků křídové sedimenty, pískovce, slepence, slínovce a jíly a dále i neogenní sedimenty: jíly a jílovce nad bází tvořenou písky, štěrky a slepenci. Koeficient filtrace křídových sedimentů se pohybuje od $n \cdot 10^{-4}$ až $n \cdot 10^{-6} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$, u neogenních bazálních písků od $n \cdot 10^{-6}$ až $n \cdot 10^{-7} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$.

▪ Dolnomoravský úval (rajon 2250)

Rajon je vyplněn neogenními sedimenty vídeňské pánve. Systémem podélných a příčných zlomů je členěn na řadu dílčích ker, které jsou převážně vzájemně izolované. Převládající jemnozrnné písky uložené v jílech tvoří průlinové kolektory v izolátorech se samostatným odvodňováním i infiltrací. Koeficient filtrace u písků je $n \cdot 10^{-5}$ až $n \cdot 10^{-6} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Intenzivní odvodňování důlních děl ovlivňuje zejména Hodonínsko-gbelskou hrást', Mikulovskou kru a jižní část kry Rakvícké. Průzkum a těžba živců mají vliv na vodárenské využití podzemních vod. U Hodonína v okolí Lužice jsou přírodní léčivé zdroje jodobromových vod, které mají ochranná pásma.

▪ Pavlovské vrchy a okolí (rajon 3110)

Centrum rajonu tvoří horniny jurského stáří – vápence, které byly tektonicky odloučeny od podloží rozpadavých vápnitých a písčitých klenutých vrstev. Vápence tvoří nejvyšší část bradel. V hlubokém podloží se nachází podmenilitové vrstvy – jílovce s rohovci a Ždánicko-hustopečské souvrství (vápnité pískovce a vápnité jíly až jílovce). Jurské vápence mají puklinovou až krasovou propustnost. Infiltrace srážkových vod je omezená. Přirozené prameny jsou vzácné a málo vydatné.

▪ Středomoravské Karpaty (rajon 3230) a flyš v povodí Moravy (rajon 3222)

V rajonu se nachází horniny flyšových souvrství, pro něž je charakteristické rychlé střídání pískovců s jíly a jílovci. Hydrogeologickým kolektorem je přípovrchová zóna zvýšené propustnosti v pásnu zvětralín a rozevřených puklin. Tento kolektor je nespojitý. Nádržní kolektory v horských oblastech jsou jen v osách údolí. Srážky na svazích se rychle odvodňují. Koeficient filtrace byl vypočten, nelze však považovat za regionálně platný.

V rajonu se nachází přírodní léčivé zdroje hořkých (síranových) vod u Šaratic, které mají ochranná pásma. Ta jsou dlouhodobě platná, je však nutné je zpřesňovat s ohledem na polohu a rozmístění exploatačních vrtů.

▪ Ústecká synklinála a povodí Svitavy (rajon 4232)

Rajon tvoří jižní část Ústecké synklinály. Hydrogeologickými kolektory jsou křídové pískovce, slínovce a spongilitové slínovce bělohorského a vyššího jizerského souvrství. Mezi těmito souvrstvími je slínovcový izolátor. K odvodňování obou kolektorů dochází v okolí Březové nad Svitavou (jímací díla pro brněnský vodovod). Nejmladší propustné křídové sedimenty v písčité facii (coniak) jsou omezeny na okolí Svitav. Zvodnění je blízké kvarténním sedimentům s rychlým oběhem podzemních vod.

▪ Velkoopatovická křída (rajon 4280)

Svrchnokřídové uloženiny na sedimentech boskovické brázdy jsou silně rozpukané. Hlavním kolektorem jsou vápnité spongilitové pískovce spodního turonu. Podzemní vody z něj dotují hlubší cenomanský kolektor s puklinou i průlinovou propustností o napjaté hladině. Nejvyšší kolektor je střednoturonský (glaukonitické pískovce, vápnité jílovce a spongilitové pískovce). Ten má puklinovou propustnost. Zvodnění střednoturonského kolektoru se odvodňuje k východu do Velkoopatovických pramenů.

▪ Boskovická brázda severní část (rajon 5221) a jižní část (rajon 5222)

Boskovická brázda je nesouměrná tektonická pánev. Její výplň tvoří horniny permokarbonu – jílovce, prachovce, pískovce a slepence. Na permokarbonu se jako denudační zbytky uchovaly horniny křídové a v jejich nadloží i neogenní sedimenty. Tvoří Kuřimskou kotlinu, která rozděluje Boskovickou brázdu na severní a jižní část. Permokarbonská výplň pánve je slabě puklinově propustná – s koeficientem filtrace $n \cdot 10^{-7} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$.

▪ Kulm Drahanské vysočiny (rajon 6620)

V rajonu převažuje sedimentace moravskoslezského devonu, které začíná bazálními klastiky, pelitickými horninami s vložkami vápenců a vulkanickou facii s diabasy a diabasovými tufy. Nejmladším členem sedimentace jsou křemité břidlice s radiaritou, které přecházejí do spodního karbonu. Pro ten je typické střídání mocných sérií drob a břidlic s vrstvami slepenců. Významný je průlinovo-puklinový oběh podzemních vod v zóně zvětrání a rozevřených puklin, který je intenzivní především v tektonických zónách. Koeficient filtrace se pohybuje okolo $n \cdot 10^{-6} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$.

▪ Moravský kras (rajon 6630)

Devonský karbonátový komplex Moravského Krasu je v pozici pláště Brněnského masivu. Jsou zde krasové a puklinově propustná velmi mocná souvrství devonských vápenců, která umožňují snadnou a rychlou infiltraci srážek i vsaky povrchových toků. Podzemní vody jsou přirozeně odvodňovány v relativně vysoké úrovni několika soustředěnými výrony při jihozápadním okraji rajonu. Při krasové propustnosti se koeficient filtrace nestanovuje. Ochrana podzemních vod je z hlediska vodo hospodářského problematická.

▪ Krystalinikum v povodí Dyje (rajon 6540)

V rajonu jsou výrazně zastoupeny horniny dyjského masivu (biotický granodiorit mnohdy zbřidličnatělý, žula, diorit) i jejich pláště (krystalické břidlice). Vytvořil se v nich jednokolektorový zvodněný systém tvořený v přípovrchové zóně zvětralin a rozevřených puklin. Z hlediska tvorby odtoku jsou zvětralinové obvykle významnější než rozpukané horniny. Nejčastěji se podzemní vody odvodňují skrytými výrony do údolních niv, případně přímo do vodotečí.

▪ Krystalinikum v povodí Jihlavy (rajon 6550)

V rajonu převažují moldanulické pararuly a amfibolicko-biotitický granit Třebíčského masivu. Značnou část krystalinika tvoří Gföhlské ortoruly. Patří sem i Náměštsko-krumlovské granulitové těleso a Borský granulitový masiv. V těchto krystalinických horninách tvoří zvodnění nespojitý kolektor v přípovrchové zóně zvětralin a rozevřených puklin. Přirozené odvodnění se děje do údolních niv a přímo do vodotečí.

▪ Krystalinikum v povodí Svratky (rajon 6560)

Převážnou část rajonu pokrývají horniny svratecké klenby: fylity, svory, kataklastické žuly s metabazity, kvarcity a krystalické vápence. V těchto horninách se vytvořil nespojitý kolektor podzemních vod v přípovrchové zóně zvětralin a rozevřených puklin. Z hlediska tvorby odtoku jsou podzemní vody odtékající ze zvětralin obvykle významnější než výrony z rozevřených puklin. Odvodňování se děje nejčastěji skrytými výrony do údolních niv případně přímo do vodotečí.

▪ Krystalinikum brněnské jednotky (rajon 6570)

Jádrem rajonu je brněnský masiv, který tvoří žuly, granodiority a diority až k basickým diferenciatům. Plášť Brněnského masivu tvoří krystalické břidlice mnohdy kontaktně metamorfované. Do Brněnského masivu vlesly křídové sedimenty Valchovského a Blanenského prolomu. Na východě na krystalinikum nasedají sedimenty devonu a spodního karbonu. Brněnský masiv a krystalinikum mají v přípovrchové zóně zvětralin a rozevřených puklin nespojitý kolektor podzemních vod. Někteří autoři předpokládají i hlubší oběh podzemních vod, jelikož území je dosti tektonicky porušeno. Křídové sedimenty valchovského prolomu jsou podstatně propustnější (vodovod Boskovice). Z Blanenského prolomu je napájen vodovod Rájec – Jestřebí.

Svahové deformace

V Jihomoravském kraji je českou geologickou službou Geofondem registrováno několik oblastí, ve kterých se ve větší míře vyskytují sesuvná území a jiné svahové deformace (viz schéma č. 2). Narušená stabilita svahů představuje omezující faktor využití území, který podstatně ovlivňuje inženýrsko-geologické podmínky možné výstavby. Sesuvné pohyby většího rozsahu mohou působit i výrazné ztráty v lesní, případně i zemědělské produkci.

Častější výskyt sesuvů na území Jihomoravského kraje je v oblasti Západních Karpat. Nejintenzivněji jsou postiženy svahy Čupce v Bílých Karpatech, kde jsou flyšové horniny v důsledku intenzivního větrání pokryty deluvii mocnosti pět až deset metrů. Tyto sedimenty jsou většinou silně jílovité a málo ulehle. Svahová eroze spolu s náhlými změnami nasycení vodou je příčinou intenzivních sesuvů plošného a proudového typu.

Ve vrchovinách a pahorkatinách Západních Karpat jsou při méně dynamické modelaci povrchu a menším mocnostem deluviálního pokryvu příčinou sesuvů často boční eroze vodních toků a podmáčení svahových sutí. Nejintenzivněji je sesuvy postiženo západní úpatí Pavlovských vrchů. Poměrně častý je výskyt svahových deformací i v neogenních depresích. I zde se na vzniku sesuvů podílí zejména boční eroze vodních toků, často jsou vyprovokovány i technicky při zemních pracích. V oblasti Jihomoravské lignitové pánve svahové deformace souvisejí s vlivy poddolování.

V oblasti Českého masivu jsou na území Jihomoravského kraje registrovány sesuvy méně často. Většinou jsou koncentrovány do území Boskovické brázdy, kde je permokarbonská sedimentární výplň intenzivně rozlámána systémy stupňovitých zlomů. Vznik svahových pohybů podmiňují málo zpevněné sedimenty (jílovce-prachovce). V oblasti Rosicko-oslavanské uhelné pánve jsou sesuvy vyprovokovány bývalou důlní činností. Grafický přehled aktivních a potenciálních sesuvů je uveden ve schématu č. 2, poddolovaná území ve schématu č. 4 grafické přílohy.

A.1.2. NEROSTNÉ SUROVINY

Ochrana výhradních ložisek

Ochrana výhradních ložisek je legislativně zajištěna stanovením chráněných ložiskových území (§ 17 zákona č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství, horní zákon v platném znění). V chráněných ložiskových územích je možné veškeré stavby nebo zařízení, které by mohly využití ložiska ztížit nebo znemožnit, zřízovat pouze se souhlasem Ministerstva životního prostředí, vydaném po projednání s příslušným obvodním báňským úřadem a po splnění podmínek stanovených právníkou nebo fyzickou osobou, která z pověření MŽP ČR ochranu výhradního ložiska zajišťuje.

Podle ustanovení § 15 tohoto zákona jsou rovněž zpracovatelé všech stupňů územně plánovací dokumentace povinni hranice příslušných chráněných ložiskových území do této dokumentace zakreslit a navrhnout řešení, které je pro ochranu výhradních ložisek

nejvýhodnější. V případě dobývacích prostorů stanovených před účinností níže uvedeného zákona (v původním znění, tj. před rokem 1998) jsou hranice chráněného ložiskového území totožné s hranicemi dobývacího prostoru.

Výchozím podkladem pro hodnocení stavu a výhledu těžby nerostných surovin v kraji je dokument Regionální surovinová politika – Jihomoravský kraj, který byl aktualizován podle údajů ČGS – Geofondy. Grafický přehled dobývacích prostorů a chráněných ložiskových území zobrazuje **schéma č. 3** v grafické příloze.

Paliva

▪ Černé uhlí

Ložisko černého uhlí v rosicko-oslavanské pánvi je součástí komplexu permokarbonských sedimentů vyplňujících Boskovickou brázdou. Tři větší a několik menších slojí je uloženo v hloubkách až přes 1300 m, mocnost se pohybuje zhruba mezi dvěma až třemi metry. Kvalitu snižuje značné podrcení, vyšší obsah síry a znečištění organickými proplásky. Těžba na ložisku Zbýšov – Jindřich definitivně skončila v roce 1991, zbytkové zásoby byly odepsány a vyřazeny z bilance.

▪ Lignit

V moravské části vídeňské pánve byla těžena kyjovská sloj v okolí Kyjova a Hovorán a dubňanská sloj v prostoru od Dubňan přes Hodonín ke státní hranici. Většina zásob ostatních evidovaných ložisek lignitu je soustředěna rovněž v dubňanské sloji, na sloji kyjovské jsou asi jen 4%. S využitím těchto ložisek se v blízké budoucnosti nepočítá, jejich ochrana ale trvá – v dlouhodobém výhledu by lignit mohl představovat cennou chemickou surovinu.

▪ Zemní plyn a ropa

Ložiska přírodních uhlovodíků – ropy a zemního plynu jsou vyvinuta jednak v miocénu Západních Karpat a jeho paleogenním podloží, jednak v předterciérních sedimentech na jihovýchodních svazích českého masivu. Obě suroviny se na většině ložisek vyskytují současně. Ložiska jsou roztroušena do mnoha dílčích struktur a produktivních obzorů, ležících převážně v hloubkách do 2800 m. Hlavní složkou zemního plynu je z 95% metan. Ropa je většinou lehká, parafinická s vysokým obsahem benzinové frakce. Vyrábějí se z ní především mazadla pro železniční dopravu.

První nálezy s následným využitím ložisek byly v oblasti miocénu Západních Karpat, kde se také soustřeďuje nejvyšší počet těžených ložisek. Jsou to v okrese Břeclav ložiska Břeclav, Hrušky, Lanžhot, Lednice-Valtice, Podivín, Týnec, Velké Bílovice- Moravský Žižkov, Krumvíř a Poštorná – Charvátská Nová Ves, Tvrdonice v okrese Hodonín Dolní Janovice, Josefov, Karlín, Lužice, Poddvorov a Vracov. V pozdější době se geologický průzkum přírodních uhlovodíků přesunul na jihovýchodní a severozápadní svah Ždánického lesa, kde byla v podloží karpatského flyše zastížena dnes nejvýznamnější ložiska Dambořice-Uhřetice 2 a Uhřetice-jih. Ropo- a plynonosné horizonty jsou vyvinuty v rozpukaných paleozoických horninách a v jurských klastikách a klastikách paleogénu. Na rozpukané horniny jihovýchodního svahu českého masivu je vázáno ložisko Ždánické Kloboučky a Mouřínov, ložisko Žarošice na jurské vápnité dolomity.

Životnost vytěžitelných zásob kolísá od několika až po stovky let. Jen několik málo let je životnost ložisek Dambořice-Uhřetice 2, Dolní Bojanovice, Josefov, Lanžhot, Lužice, Lednice-Valtice a Týnec na Moravě. Životnost v desítkách let ložisek Hrušky, Vracov, Poddvorov, Podivín a Ždánice krystalinikum 1, ještě vyšší ložiska Kloboučky, Žarošice a Ždánice-miocén. Ložisková ochrana trvá i u vytěžených ložisek, která mohou být využita jako podzemní zásobníky plynu. Jedná se o lokality Hrušky, Dambořice, Dolní Bojanovice, Velké Bílovice, Nové Hvězdlice, Prušánky, Ladná a Uhřetice. Intenzivní geologický průzkum se i nadále soustředí na moravskou část Karpatské čelní předhlubně.

Nerudy

▪ Vápence a cementářské korekční suroviny

Ložiska vápenců se v Jihomoravském kraji vyskytují ve dvou oblastech – v souvrství vápenců středního až svrchního devonu Moravského krasu a v jurských vápencích Pavlovských vrchů. Těží se vápence vysokoprocentní (Čebín, Mokrá u Brna, Mikulov), vápence ostatní, které slouží převážně pro výrobu cementu (Ochoz u Brna, Líšeň 2) a vápence pro zemědělství (Holštejn-Malá Dohoda). Výskyty vápenců mimo tyto oblasti nemají zdaleka takový význam. Ložisko Zblovce na hranici s krajem Vysočina se těží pro zemědělské účely a jako stavební kámen. Jako cementářská sialitická korekce mohou být využity různé typy hornin v okolí vápencových těles, nejčastěji břidlice. Těžba této suroviny probíhá v lomu Mokrá současně s těžbou vysokoprocentních a cementářských vápenců.

Životnost bilančních volných zásob ložisek vápenců je rozdílná. Dotěžují se ložiska Čebín a Holštejn-Malá Dohoda, životnost na ložisku Mikulov je do 10 let, na ložisku Ochoz u Brna kolem 30 let. Jediným ložiskem s velmi vysokou životností (stovky let) je ložisko Mokrá u Brna.

Vápencová území v Jihomoravském kraji jsou pro svou vysokou přírodní hodnotu prohlášena za chráněná území přírody Moravský Kras a Pavlovské vrchy, proto těžba vápenců naráží na střety se zájmy ochrany přírody. Regionální surovinová politika navrhuje při využití ložisek tato opatření:

- ◇ Ochoz u Brna, Holštejn-Malá Dohoda, Mikulov: dotěžit a sanovat
- ◇ Ochoz u Brna-Skalka, Líšeň-Lesní Lom: přehodnotit zbytkové zásoby
- ◇ Horákov: ponechat jako rezervu

- ◇ Mokrá u Brna: těžit na základě nově vypracovaného plánu otvírky, přípravy a dobývání a EIA
- ◇ Bentonit

Neogenní jíly byly krátce těženy jako slévárenský bentonit na ložisku Ivančice-Réna. Zásoby bentonitu jsou ověřeny jako doprovodná surovina cihlářských hlín v Poštorné.

▪ Jíly

Z Pardubického kraje zasahují od severu do kraje Jihomoravského významná ložiska žáruvzdorných jílu na výrobu ostřiv vázané na vrstvy sladkovodního cenomanu, Březinka a Malonín. V těžbě je pouze ložisko Březinka, těžba probíhá kombinovaně hlubinně a povrchovým lomem. Perspektivní je oblast Letovicka (ložisko Letovice-Havírna) s velkými zásobami železorudných jílu a možností využití některých partií i k výrobě stavební, sanitní i dekorační keramiky. Předpokladem případné těžby je vyřešené střetu s ochranou podzemních vod. Bez větších perspektiv jsou zbytkové zásoby nežáruvzdorných keramických jílu v Dyjskosvrateckém úvalu na ložiskách Poštorná a Šatov.

▪ Kaolin

Ložiska kaolinu na Znojemsku vznikla kaolinizací granodioritu, případně bítešské ortoruly. V současné době se kaolin netěží. Zbytkové zásoby na ložisku Únanov-sever 3, stejně jako geologicky ověřené zásoby na ložiscích Únanov-východ, Liščí Díra, Tvoříhráz 2, Mašovice-Hradiště a Plenkovice jsou ložiskově chráněny, s jejich využitím se však zatím nepočítá pro dostatečné zásobení trhu kvalitnější surovinou.

▪ Písky slévárenské

Ložiska slévárenských písků jsou roztroušena na poměrně rozsáhlém území na sever od Blanska. Jejich význam je nadregionální. Těžba probíhá na ložiskách Blansko 1 - Jezírka, Nýrov, Rudice-Seč, Voděradý a Špešov-Dolní Lhota. Životnost těchto ložisek je vyšší než 50 let, u ložisek Špešov a Voděradý více než 200 let. U některých nevyužívaných ložisek jsou však střety s ochranou přírody (Rudice-Seč, Nýrov) nebo zdrojů vod (Špešov-Dolní Lhota). Regionální surovinová politika navrhuje z toho důvodu ložisko Rudice-Seč dotěžit v rámci schváleného plánu otvírky, přípravy a dobývání a sanovat.

▪ Polodrahokamy

U Rašova severozápadně od Blanska je evidováno ložisko opálu, který je použitelný na šperkařství a výrobě ozdobných předmětů.

▪ Živcová surovina

Ložiska živcové suroviny jsou ve štěrkopískových terasách řeky Jihlavy v okolí Ivančic a Hrušovan u Brna. Většinou tvoří doprovodnou surovinu při těžbě stavebních štěrkopísků a donedávna byly znehodnocovány. V současné době se již surovina získává odděleně. Životnost ložisek živcové suroviny je vysoká a jsou i bohaté zásoby v dosud netěžených ložiskách a prognózních oblastech.

Stavební suroviny

▪ Štěrkopísky

Ložiska štěrkopísků jsou soustředěna v jižní části kraje, kde jsou vázána na fluvialní náplavy větších řek. Největší podíl zásob i produkce připadá na štěrkopísky řeky Jihlavy a Svratky v jižním okolí Brna s ložisky Bratčice, Hrušovany a Ledec-Hrušovany. Mocnost ložisek se pohybuje mezi 10-20 m, těží se nad hladinou podzemní vody.

Ve štěrkopískových akumulacích řeky Dyje a Jevišovky východně od Znojma jsou těžena ložiska Božice 2, Tasovice a Valtice. Z důvodů ochrany podzemních vod ani zde není většinou povolena těžba z vody. U lokality Božice je střet i s ochranou přírody. Množstvím rezervních zásob představují štěrkopísky této oblasti od Znojma až po soutok Dyje s Moravou obrovskou surovinovou základnu do budoucna. Terasové sedimenty řeky Svratky jsou spolu s podložními neogenními písky těženy na sucho na jihovýchodním okraji Brna (Černovice – Jenišova jáma) a v Žabčicích u Hrušovan.

Několik rezervních ložisek je vyhodnoceno na štěrkopískových akumulacích řeky Moravy v okolí Uherského Ostrohu. V této oblasti jsou využívány váte písky v okolí Bzenec a Strážnice (ložiska Bzenec a Bzenec-Vracov). Životnost bilančních volných zásob jihomoravských ložisek štěrkopísků se pohybuje kolem 100 let, dotěžuje se pouze ložisko Valtice 2.

▪ Kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu

V Moravském krasu jsou evidována tři ložiska mramorů – Jedovnice a Křtiny, dříve těžená ložiska se zbytkovými zásobami, a dosud netěžené ložisko Březina. Ve všech případech by byla těžba ve střetu se zájmy ochrany přírody. Regionální surovinová politika navrhuje u ložiska Křtiny jeho případnou těžbu bez použití trhacích prací, ložisko Březina a Jedovnice ponechat jako rezervu.

▪ Stavební kámen

Ložiska stavebního kamene jsou soustředěna v severní, centrální a západní části kraje. Jako surovina pro výrobu drceného kameniva jsou nejčastěji využívány granitoidní horniny a amfibolovce Brněnského masivu (ložiska Dolní Kounice, Lhota u Rapotína, Olbramovice, Želešice). Mezi další horniny těžené jako stavební kámen patří různé druhy rul a krystalické vápence Svratecké klenby, případně pláště

Brněnského masivu (Lažánky, Omice, Předklášteří-Dřínová) a Moravského moldanubika severozápadně od Znojma (Pavlice). Jihovýchodně od Znojma u Tasovic se těží devonské pískovce a slepence. Jednou z nejvýhodnějších surovin pro stavební a silniční účely jsou kulmské droby, těžené v kamenolomech Luleč a Opatovice.

Těžená ložiska stavebního kamene v Jihomoravském kraji mají vesměs dlouhodobou životnost, nejnižší – zhruba dvacetiletou – mají kamenolomy Pavlice a Želešice. Značný objem mají i zbytkové zásoby na nedotěžených ložiskách a zásoby ložisek dosud netěžených. V rezervě budou nadále ložiska Olšany, Černín, Štítary, Hostěradice, Jamolice a Křenůvky. Pro nevýhodné parametry se nepočítá s dotěžením ložiska Habrovany a využitím ložiska Žerůtky-Kravsko.

■ Cihlářská surovina

Těžba cihlářských surovin v Jihomoravském kraji představuje téměř čtvrtinu celorepublikové produkce. Jako surovina jsou využívány neogenní jíly a kvartérní sprašové hlíny. Nejvýznamnější oblastí těžby je Hodonínsko, další velké cihelny jsou ve Šlapanicích na Brněnsku, Hevlíně na Znojemsku a Novosedlech v okrese Břeclav. Životnost bilančních volných zásob na ložisku Novosedly je 12 – 15 let, nejvyšší je na lokalitách Hodonín-02, Hodonín-03 a Šlapanice, kde přesahuje 100 let. Bohaté jsou i zásoby na rezervních ložiskách, která jsou koncentrována rovněž zejména v jižních částech kraje.

Kromě výhradních ložisek nerostných surovin je v Jihomoravském kraji evidován značný počet nevýhradních ložisek. Mezi významné a do budoucnosti perspektivní suroviny nevýhradních ložisek patří šterkopisky a cihlářské suroviny. Rozmístění evidovaných nevýhradních ložisek je většinou v oblastech dodatečně zásobovaných z ložisek výhradních, v deficitních oblastech chybějí, takže neslouží jako případná rezerva.

Prognózní zdroje jsou ČGS-Geofondem evidovány v okresech Blansko (Prostřední Poříčí, Březinka – žáruvzdorné jíly, Rudka-Kunštát – slévárenské písky) a v okrese Brno – venkov (Horákov-Mokrá – vápenec, Medlov-Smolín – živce). Jedná se o zjištěné zdroje nerostných surovin, o jejichž budoucím těžebním využití bude rozhodnuto až po provedení podrobnějšího geologického průzkumu.

Negativní vlivy těžby nerostných surovin

Vlivy těžby na životní prostředí jsou specifické pro jednotlivé druhy nerostných surovin. Při těžbě ropy a zemního plynu se jedná o rozptýlené plochy malé výměry s těžními věžemi a minimálními změnami terénu. Riziko představuje únik ropy a následné znečištění zemin, případně povrchových a podzemních vod v okolí havárie.

K výrazným a často rozsáhlým změnám terénu dochází při těžbě šterkopisků, živcových a slévárenských písků a cihlářských surovin. Těžba cihlářských hlín je poměrně málo konfliktní, pravidelně dochází k průběžné nebo následné rekultivaci na zemědělskou půdu buď na snížené bázi nebo po zavezení vhodným materiálem na původní úrovni terénu.

S většími problémy se setkává těžba šterkopisků, protože jednou ze základních priorit Jihomoravského kraje jsou vodní zdroje a jejich ochrana. Z toho důvodu je těžba výhradních ložisek šterkopisků povolována zpravidla nad hladinou podzemní vody, jen u některých nevýhradních ložisek (Hovorany, Oblekovice, Zaječí) dochází k těžbě z vody. Po ukončení těžby se na lokalitě Zaječí počítá s rekreačním a sportovním využitím, v Oblekovicích s rekultivací na ZPF.

Lomová těžba stavebního a dekoračního kamene představuje lokální zátěže, projevující se zábory půdního fondu, přetvářením reliéfu, prašnosti a hlučnosti v prostoru těžby a zvýšeným provozem na místních komunikacích. Rekultivace kamenolomů spočívá ve stabilizaci lomových stěn, jejich oživení zpravidla přirozeným náletem a v zalesnění vnitřních a vnějších odvalů, u jámových lomů v zatopení jejich báze.

Lomová těžba vápenců představuje stejný problém jako těžba kamene, ale v důsledku lokalizace většiny ložisek vápence v CHKO nebo v její těsné blízkosti může dojít k devastaci přírodně hodnotného území. Sřety se zájmy ochrany přírody je nutno řešit již ve fázi vyhlášení dobývacích prostorů a vypracování a schvalování plánů otvírky, přípravy a dobývání ložisek.

Rovněž hlubinná těžba vyžaduje průběžné sanační zásahy od likvidace nebo rekultivace hald, výsypek a odkališť – až po komplexní úpravu vodního režimu. Nepříznivé vlivy hlubinné těžby setrvávají dlouho po jejím ukončení. Poddolovaná území představují omezující faktor při jakékoliv výstavbě. Největší nebezpečí představuje poddolování z konce 19. a z 20. století. V Jihomoravském kraji se to týká dobývání černého uhlí v Rosicko-Oslavanské pánvi, místní těžby hnědého uhlí v okolí Boskovic a Blanska, těžby lignitu na Kyjovsku a Hodonínsku a těžby žáruvzdorných jílu na Boskovicku.

GIS – Geofond eviduje na území kraje převážně v jeho severní a západní části četné staré dobývky rud. Z 20. století se jedná o těžbu niklu v okolí Jevišovic, Moravského Krumlova a Kunštátu a manganu západně od Veverské Bítýšky, ostatní těžba rud je staršího data. Nebezpečí těchto starých dobývek je v případě potřeby nutno odborně posoudit.

A.1.3. PŘEHLED LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky jsou pro daný tematický okruh vymezeny limity využití území. Ty představují omezení změn v území z důvodů ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Limity využití území jsou vybrány na základě výkladu k §26 stavebního zákona,

odborných zkušeností projektanta a s ohledem na jejich charakter, závažnost a podrobnost v úrovni ÚAP kraje (nadmístní význam). Vybrané limity využití území jsou specifikovány v následující tabulce a graficky zobrazeny ve výkrese A. 2 Výkres limitů využití území.

Související právní předpisy:

- Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (dále horní zákon)
- Vyhláška MŽP č. 364/1992 Sb. o chráněných ložiskových územích

Hlavní tematický okruh: HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ A GEOLOGIE		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
1	Výhradní ložisko	Zahrnuje území, na kterém se nesmí zřizovat stavby a zařízení, které nesouvisí s dobýváním výhradního ložiska, pokud k tomu nebyl dán souhlas podle horního zákona.
2	Chráněné ložiskové území	Zahrnuje území, na kterém se nesmí zřizovat stavby a zařízení, které nesouvisí s dobýváním a mohly by znamenat překážku v jeho dobývání, ačkoliv by mohly být bez problémů umístěny jinde.
3	Dobývací prostor	Podle rozsahu, uložení, tvaru, mocnosti výhradního ložiska, jeho zásob a úložních poměrů je stanoven prostor, ve kterém může být ložisko hospodárně využito.
4	Prognózní zdroje vyhrazených nerostů	Zahrnuje území, na kterém se nesmí zřizovat stavby a zařízení, které by mohly znemožnit nebo omezit budoucí dobývání ložiska v zájmu ochrany nerostného bohatství.
5	Poddolované území	Využívání území musí odpovídat změnám, které se v důsledku hlubinného dobývání mohou projevit a to především při stavební činnosti a vedení sítí technické infrastruktury.
6	Sesuvné území	Využívání území musí odpovídat změnám, které se v důsledku svahových deformací mohou projevit a to především při stavební činnosti a vedení sítí technické infrastruktury.
7	Chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry	Zahrnuje zřizování, provoz, zajištění a likvidaci zařízení pro uskladňování plynů, kapalin, radioaktivních a jiných průmyslových odpadů v podzemních prostorech včetně průmyslového využívání tepelné energie zemské kůry. Rozhodnutí o využívání chráněného území stanoví ústřední orgán státní báňské správy republiky obecně závazným právním předpisem.

A.2. VODNÍ REŽIM

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Podíl vodních ploch na celkové výměře katastru	5	-
Vodní útvary povrchových a podzemních vod	6	-
Znečištění vody ve vodních tocích v letech 1991 - 1992	7	-
Znečištění vody ve vodních tocích v letech 2007 - 2008	8	-
Zranitelné oblasti	9	-

A.2.1. VÝCHOZÍ PODMÍNKY

Stav vodních poměrů Jihomoravského kraje je dán výrazně rozdílným přírodním charakterem a ekonomickou exploatací jeho jednotlivých oblastí. Pro vodní toky je charakteristické, že do kraje přitékají ze sousedních oblastí, z krajů Zlínského, Olomouckého, Pardubického, Vysočina, Jihočeského a z území Rakouska.

Po r. 1990 vstoupilo vodní hospodářství ČR do zcela nového období, kdy je dlouhodobě snižováno extenzivní využívání vodních zdrojů a dochází tak k výrazným poklesům odběrů vody i vypouštění znečištění (komunálního i průmyslového). Současně se však zvyšují nároky na jakost vody a je zdůrazňována její nezastupitelná funkce v krajině a ekosystémech.

Státní politika v oblasti vod je zakotvena v Plánu hlavních povodí ČR, schváleném usnesením vlády ze dne 23. 5. 2007 č. 562. Závazná část tohoto plánu byla vyhlášena nařízením vlády ze dne 3. 10. 2007 č. 262. Plán byl zpracován podle zákona č. 254/2001 Sb. o vodách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s požadavky Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, která stanovuje rámec pro činnost společenství v oblasti vodní politiky – dlouhodobou koncepci, zároveň zaměřenou na období 2007-2013.

Plán hlavních povodí ČR vytvořil podmínky pro dlouhodobě udržitelné hospodaření s vodním bohatstvím i při jeho omezených zdrojích. Stanovuje cíle státní politiky v oblasti vod, které představují ochrana vod jako složky životního prostředí, ochrana před povodněmi a udržitelné užívání vodních zdrojů při hospodaření s vodou.

V souladu se schválenou závaznou částí Plánu hlavních povodí ČR byly zpracovány Plány oblastí povodí Dyje a Moravy, které pokrývají celé území Jihomoravského kraje. Cca 86% území kraje spadá do oblasti povodí Dyje, cca 14% patří do oblasti povodí Moravy. Koncem roku 2009 byl konečný návrh Plánu oblastí povodí Moravy a Plánu oblastí povodí Dyje schválen kraji Olomouckým, Zlínským, Jihomoravským, Pardubickým a Moravskoslezským podle jejich územní působnosti. Oba dokumenty představují nové pojetí v přístupech k hospodaření s vodou. Základním cílem plánů oblastí povodí je nezhoršovat současný stav vod a postupně dosáhnout dobrého stavu vod ve všech vodních útvarech v oblasti povodí, dosáhnout eliminace prioritních nebezpečných látek. Dobrého stavu vod by mělo být dosaženo do roku 2015, při možnosti časového posunu tohoto termínu (za určitých podmínek a okolností) až do roku 2027.

A.2.2. POVRCHOVÉ A PODZEMNÍ VODY

Výskyt vody na území Jihomoravského kraje je závislý výhradně na atmosférických srážkách, využitelné zdroje podzemních i povrchových vod jsou silně rozkolísané v průběhu let i měsíců. Celkový objem srážek ČR kolísá v posledních 10 letech mezi minimem 40,7 mil. m³ v suchém roce 2003 a maximem 71,3 mil. m³ v nejvodnějším roce 2002. Objemy srážek z mimořádně vodného roku 2010 zatím nebyly vyhodnoceny. Využitelné zdroje povrchových vod (stanovené jako průtok v hlavních povodích s 95% zabezpečeností) obdobně kolísaly mezi 3,7 a 6,5 mil. m³. Srovnatelných výkyvů dosahovaly i celkové vodní zdroje v Jihomoravském kraji.

Roční srážkové úhrny v kraji se pohybují v rozmezí hodnot 450-700 mm. Základní vodnost jednotlivých povodí jako srážko-odtokových oblastí charakterizují specifické odtoky. V povodí Dyje se pohybují od 1,2 l/s/km² v povodí Jevišovky až do 11,64 l/s/km² v povodí Jihlavy. V povodí Moravy dosahuje specifický odtok nejvyšší hodnoty 5,1 l/s/km² v oblasti nad soutokem s Dyjí. Dlouhodobé průměrné průtoky za padesátileté období 1931-1980 na hlavních tocích představují hodnoty Jihlava – Ivančice 11,5 m³/s, Svratka – Židlochovice 15,4 m³/s, Dyje – Ladná 41,6 m³/s, Morava – Strážnice 59,5 m³/s.

Podíl vodních ploch na území Jihomoravského kraje podle obcí znázorňuje **schéma č. 5** v grafické příloze.

Vodní útvary

Vodním útvarem se podle zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon) míní vymezené významné soustředění povrchových nebo podzemních vod v určitém prostředí, charakterizované společnou formou výskytu, vlastnostmi a znaky hydrologického režimu. Článek 8 a příloha č. V. směrnice 2000/60/ES požadují, aby každý členský stát Evropského společenství zajistil souvislý a souhrnný přehled o stavu vod v každé oblasti povodí, využitelný pro veřejnou správu. K tomu bylo provedeno v r. 2006 zpřesněné vymezení vodních útvarů a bude

vypracován systém hodnotící stav a ekologický potenciál vodních útvarů. Výsledné vyhodnocení vodních útvarů bude součástí Plánů oblastí povodí Moravy a Dyje – další viz kap. A.2.4. Přehled vodních útvarů povrchových a podzemních vod uvádí **schéma č. 6** v grafické příloze.

Vodní útvary povrchových vod - tekoucí a stojaté. Nejmenší samostatnou jednotkou pro vodní útvar je tok 4. řádu s povodím minimálně 10 km². Toky vyšších řádů včetně jejich mezipovodí jsou samostatnými průtočnými vodními útvary. Vodní útvar pro stojaté vody je stanoven minimální plochou nádrže 0,5 km² a dobu zdržení v nádrži minimálně 5 dnů.

V oblasti povodí Dyje je vymezeno 130 vodních útvarů, z toho 117 v kategorii vod tekoucích (řeky) a 13 v kategorii vod stojatých (jezera). V oblasti povodí Moravy bylo vymezeno 189 útvarů, z toho pouze 3 v kategorii stojatých vod.

Vodní útvary podzemních vod jsou v současné době vymezeny podle nové hydrogeologické rajonizace, která zpřesnila hranice rajonů do měřítka 1: 50 000. Celkem je v ČR vymezeno 173 útvarů podzemních vod, z toho v povodí Dyje 24 útvarů a v povodí Moravy 28 útvarů. Na ploše Jihomoravského kraje se vyskytuje (či zasahuje do ní) 25 hydrogeologických rajonů, z toho 18 jsou hydrogeologické rajóny základní vrstvy a 7 rajóny svrchní vrstvy.

A.2.3. VODNÍ TOKY A VODNÍ NÁDRŽE

Vodní toky

Území Jihomoravského kraje patří do úmoří Černého moře. Hustota říční sítě zde činí 0,81 km/km² a přibližně odpovídá průměru ČR. Nejvýznamnějším recipientem kraje je řeka Dyje s levostrannými přítoky Svratkou a Jihlavou, vyústěnými do střední nádrže vodního díla Nové Mlýny. Téměř celý Jihomoravský kraj spadá do povodí Dyje, území kraje však představuje 45% povodí Dyje (včetně části povodí mimo ČR). Do povodí řeky Moravy patří pouze 3 východní okrajové části kraje, především část jižně od Veselí nad Moravou, kde Morava přijímá na státní hranici pravostranný přítok Dyji.

Z celkové délky 12,5 tis. km říční sítě v povodí Dyje je ve správě hlavních správců toků cca 4,2 tis. km. Povodím Moravy, s.p. je z toho spravováno cca 2,1 tis. km (státní podnik spravuje povodí Moravy i Dyje). Vedle státních podniků Povodí spravují hustou síť drobných vodních toků Zemědělská vodohospodářská správa a Lesy ČR, s.p. (celkem cca 2 tis. km). Na základě příkazu Mze č. 27 z roku 2010 přechází od 31. 12. 2010 správcovství vodních toků ve správě ZVHS do správy státních podniků Povodí a Lesů ČR, s.p.

Podle vyhlášky č.267/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků, je na území Jihomoravského kraje celkem 63 toků této kategorie. Pro správce těchto toků jsou stanoveny jejich povinnosti při provozu a údržbě koryt toků a vodních děl včetně nakládání s vodami.

Cca 50 % vodních toků je v kraji upraveno. Vedle úprav nezbytných pro usměrnění vodního režimu na tocích v horních částech povodí (31% délky upravených toků bylo provedeno jako hrazení bystřin) docházelo v minulých letech i k negativním antropogenním změnám jako zkrácení a zkapacitnění významných vodních toků (68% upravených toků představuje stabilizaci koryt toků na ochranu proti erozi). Na rozsáhlých plochách bylo provedeno odvodnění a meliorační úpravy drobných vodních toků. Nepříznivé změny vodního režimu v krajině způsobují rozkolísání povrchového odtoku, změny splaveninového režimu, zrychlení odtoku velkých vod, zmenšení zásob podzemní vody, snížení samočisticí schopnosti toků a snížení migrace vodních živočichů.

Vodní nádrže

Hlavní hydrologické celky v Jihomoravském kraji povodí Dyje a povodí Moravy jsou z hlediska akumulací vody v nádržích zásadně odlišné. Celkový objem nádrží vybudovaných na samotné Dyji představuje cca 270 mil. m³, z toho retenční prostor činí cca 47 mil. m³. V souhrnu s ostatními nádržemi v povodí Dyje retenční prostory představují cca 5% z průměrného ročního odtoku z povodí, v povodí Moravy je to pouze 0,3% ročního odtoku. Vedle své ochranné protipovodňové funkce nádrže zajišťují dodávky pitné vody pro obyvatelstvo (nádrže Vír, Vranov, Znojmo, Opatovice a Boskovice), užitkovou vodu pro průmysl, energetiku a dostatečné průtoky v tocích pod nádržemi, pokrývající potřeby vodní fauny.

Charakteristické údaje o vodních nádržích na území Jihomoravského kraje ¹						
Název nádrže	Tok	Stálé nádržení (mil. m ³)	Zásobní objem (mil. m ³)	Celkový retenční objem (mil. m ³)	Celkový objem nádrže (mil. m ³)	Zatopená plocha (ha)
Vranov	Dyje	31,84	79,668	21,188	132,696	730,0
Znojmo	Dyje	1,1	2,45	0,74	4,29	48,8
Jevišovice	Jevišovka	0,111	0,31	0,309	0,65	13,4

¹ Uvedené vodní nádrže jsou ve správě Povodí Moravy, s.p.

Charakteristické údaje o vodních nádržích na území Jihomoravského kraje ¹						
Název nádrže	Tok	Stálé nádržení (mil. m ³)	Zásobní objem (mil. m ³)	Celkový retenční objem (mil. m ³)	Celkový objem nádrže (mil. m ³)	Zatopená plocha (ha)
Oleksovice	Skalička	0,177	0,339	0,391	0,907	45,5
Brno	Svratka	7,6	10,8	2,6	21,0	233,0
Letovice	Křetínka	1,56	9,015	1,068	11,644	104,0
Boskovice	Bělá	0,541	6,375	0,427	7,343	52,2
Nové Mlýny horní	Dyje	8,1	3,456	0,63	12,186	527,5
Nové Mlýny střední	Dyje	19,4	3,326	10,977	34,0	1030,9
Nové Mlýny dolní	Dyje	23,75	49,5	14,5	87,75	1668,0
Výrovice (SMS)	Jevišovka	0,209	3,364	0,659	4,232	62,1
Opatovice	Haná	1,6	7,784	0,483	9,687	67,5

Ve studii protipovodňových opatření na území Jihomoravského kraje z r. 2007 byl aktualizován seznam malých vodních nádrží včetně rybníků s plochou větší než 1 ha. Úhrnný součet ploch jejich hladin činil 7105 ha.

Lokality pro akumulaci povrchových vod

Lokality pro akumulaci povrchových vod byly poprvé vymezeny ve **Směrném vodohospodářském plánu** (dále SVP) z r. 1988 (publikace SVP č. 4), které na území Jihomoravského kraje v povodích Dyje a Moravy představovaly v úhrnu 25 územně hájených lokalit pro akumulaci povrchových vod - LAPV (v SVP 1988 uvedené jako vodní nádrže).

Přehled územně hájených lokalit pro akumulaci povrchových vod dle SVP z r. 1988					
Poř. č.	Nádrž	Tok	Poř. č.	Nádrž	Tok
1	Býčí skála	Dyje	14	Plaveč	Jevišovka
2	Kačenka	Jevišovka	15	Štěpánovice	Svratka
3	Pulkov	Rokytná	16	Kuřimské Jestřabí	Libochovka
4	Mlýnky	Sudoměřický potok	17	Sloup	Punkva
5	Vosovec	Nedveka	18	Holštejn	Bílá voda
6	Svitávka	Semíč	19	Želešice II	Bobrava
7	Želešice	Bobrava	20	Račice	Rakovec
8	Čučice	Oslava	21	Oslavany	Oslava
9	Horní Kounice	Rokytná	22	Březník	Chvojnice
10	Úsobrno	Úsobrnka	23	Otaslavice	Brodečka
11	Rychtářov	Velká Haná	24	Skryje	Bobruvka
12	Javorník	Hrubý potok	25	Vysočany	Želetavka
13	Hardegg	Dyje			

Prvních 21 nádrží bylo uvedeno v Územní prognóze Jihomoravského kraje jako veřejně prospěšné stavby. Ostatní byly doplněny podle SVP z r. 1988. Redukovaný seznam těchto nádrží byl součástí návrhu Plánu hlavních povodí ČR, pod tlakem připomínek však nebyl projednán a schválen. Proto byl ve schváleném Plánu hlavních povodí České republiky přijat v závazné části úkol navrhnout legislativní postup v rámci vodního zákona k provedení výběru lokalit a při tomto výběru přihlédnout k environmentálním a socioekonomickým důsledkům územní ochrany, uskutečnit projednání s dotčenými kraji a obcemi a stanovit hlavní zásady využití těchto území.

V současné době Mze a Mžp připravují „**Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod**“ (dále generel LAPV), který by měl být dle zákona č. 181/2008 Sb. podkladem pro návrh politiky územního rozvoje.

V následujícím přehledu je uveden seznam výhledových **lokalit pro akumulaci povrchových vod**, který je součástí zpracovávaného generelu LAPV (podklady poskytnuty Mze - 11/2010). Rozpracovaný generel LAPV v případě Jihomoravského kraje obsahuje celkem 10 lokalit, které jsou součástí návrhu k projednání ve stavu rozpracovanosti k datu 11/2010. Cílem je stanovit nový aktualizovaný soubor lokalit jako podklad pro návrh politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace, ve kterých lze jednotlivé plochy vymezit k územní ochraně formou územní rezervy.

Souhrnný přehled lokalit pro akumulaci povrchových vod sledovaných v rozpracovaném „Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod“ (uvedeno pořadové číslo dle Generelu LAPV) na území Jihomoravského kraje:

26. Čučice na Oslavě

68. Horní Kounice na Rokytně

66. Kuřimské Jestřabí na Libochovce

62. Otaslavice na Brodečce

65. Plaveč na Jevišovce

61. Rychtářov na Velké Hané

69. Terežín na Trkmance

58. Úsobrno na Úsobrně

24. Vysočany na Želetavce

67. Želešice na Bobravě

Potřeba respektovat lokality, které jediné umožňují akumulovat vodu v povodí a jsou v zásadě nenahraditelné, vyplývá z dlouhodobé strategie hospodaření s vodou. Je nutno vzít v úvahu i možnost klimatických změn, které by podle pesimistických scénářů mohly způsobit výrazný pokles průměrných odtoků, snížení úrovně hladiny podzemních vod, zvýšení výparu a častější výskyt suchých období. K těmto kritickým změnám nemusí nutně dojít, je ale rozumné pro dlouhodobý výhled uplatňovat zásadu předběžné opatrnosti a ponechat si možnost současné zadržení vody v území podstatně zvýšit.

V územích chráněných pro akumulaci povrchových vod lze dle §28a zákona č. 181/2008 Sb. měnit dosavadní využití, umísťovat stavby a provádět další činnosti pouze v případě, že neznemožní nebo podstatně neztíží jejich budoucí využití pro akumulaci povrchových vod.

A.2.4. OCHRANA VOD JAKO SLOŽKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Pro ochranu vod platí sjednocující pravidla v rámci ES vycházející ze směrnice 2000/60/ES (Rámcová směrnice o vodě), která koordinují postup v integrované ochraně a využívání povrchových i podzemních vod až k r. 2027. Ochranná opatření budou realizována v přesněji specifikovaných a vymezených útvarech povrchových a podzemních vod.

K vyhodnocení ovlivnění vodního režimu na území Jihomoravského kraje byl zvolen jako souhrnný hodnotící ukazatel **rizikovitost vodních útvarů z hlediska jejich chemického a ekologického stavu**. U povrchových vod byly pro specifikaci chemického stavu vybrány relevantní znečišťující látky, hodnocené standardním monitorováním. Pro vyhodnocení ekologického stavu byly použity abiotické ukazatele podle přílohy V. Rámcové směrnice o vodě, protože pro biotické složky (fytoplankton, fytobentos, makrofyty a ryby) není k dispozici dostatek dat. Hodnocení rizikovitosti vodních útvarů bylo provedeno jednak přímo podle dat z monitoringu, jednak nepřímým hodnocením (v útvarech byl hodnocen významný zdroj bodového nebo plošného znečištění). Kombinace obou hodnocení byla provedena pro BSK₅ a celkový fosfor. Ve výsledku byly útvary povrchových vod zařazeny do tříd nerizikové, potenciálně rizikové a rizikové.

Vyhodnocení rizikovitosti podzemních vod bylo provedeno z hlediska kvantitativního stavu (vztah odběrů k základnímu odtoku z vodního útvaru) a z hlediska chemického stavu (vstup látek z plošných zdrojů ze zemědělství – dusík, pesticidy, atrazin, dopady bodových zdrojů znečištění – staré zátěže). Výsledkem je zařazení útvarů podzemních vod do dvou tříd, nerizikové a rizikové.

Vodní útvary vymezené jako rizikové jsou ty, které pravděpodobně nedosáhnou dobrého stavu do r. 2015, pokud nebudou přijata příslušná opatření.

V oblasti povodí Moravy bylo ze 181 vodních útvarů povrchových vod tekoucích vyhodnoceno jako rizikové 79 útvarů. Na území kraje jsou tyto rizikové útvary v části oblasti povodí Moravy jižně od Vyškova a v oblasti mezi Veselím nad Moravou a Hodonínem. Do Jihomoravského kraje spadá pouze 10,3% plochy oblasti povodí Moravy. Z celkového počtu 100 rizikových „pracovních jednotek“ útvarů podzemních vod v oblasti povodí Moravy není žádný na území kraje.

V oblasti povodí Dyje bylo v povrchových vodách tekoucích ze 117 vodních útvarů vyhodnoceno 95 rizikových, 19 potenciálně rizikových a pouze 3 nerizikové. Z 13 vodních útvarů vod stojatých bylo 7 rizikových, 5 potenciálně rizikových a 1 nerizikový. Z celkové plochy území oblasti povodí Dyje (tj. části povodí na území ČR) spadá do Jihomoravského kraje cca 6,2 tis. km², což je 55% plochy.

Na území kraje byla do programu opatření na zlepšení stavu vodních útvarů v Plánu oblastí povodí Dyje, zahrnuta výstavba ČOV ve 32 obcích, výstavba kanalizací v 51 obcích a společná výstavba kanalizací a čistíren odpadních vod v dalších 67 obcích.

Revitalizační opatření budou realizována v 31 lokalitách.

Návrh revitalizačních opatření				
(Opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení požadovaného ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu)				
Tok	Opatření	Místo	ORP	priorita
Oblast povodí Dyje				
Dyje	Napojení odstavných ramen	Břeclav	Břeclav	1a
Dyje	Migrace přes Jamborův práh	Podivín	Břeclav	1a
Dyje	revitalizace náhonu, zvýšení minimálního	Vranov nad Dyjí	Znojmo	1a

Návrh revitalizačních opatření (Opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení požadovaného ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu)				
Tok	Opatření	Místo	ORP	priorita
	zůstatkového průtoku			
Nedveka	obnova retenční nádrže	Hostim, Jiřice u Moravských budějovic	Znojmo	2a
Žerůtský potok	Revitalizace toku	Žerůtky	Znojmo	2a
Lažánka	Revitalizace toku	Lažany	Blansko	2a
Výpustek	Obnova ekologických funkcí vodní nádrže ve Skalici	Skalice nad Svitavou	Boskovice	2a
Svratka	Revitalizace údolní nivy hlavních brněnských toků	Modřice, Brno	Brno, Šlapanice	2a
Vlašňovský potok	Obnova ret. nádrže v k.ú. Kravsko	Olbramkostel	Znojmo	2a
Sychotínský potok	Sychotínský potok, Sychotínský potok I + II.	Makov, Kunštát	Boskovice	2a
Klaperův potok	Revitalizace prameniště a vodních toků v NP Podyjí a jeho ochranném pásmu	Podmolí, Lukov, Horní Břečkov, Lesná, Onšov	Znojmo	2a
Popický potok	Revitalizace prameniště a vodních toků v NP Podyjí a jeho ochranném pásmu	Znojmo (Popice)	Znojmo	2a
Havranický potok	Revitalizace prameniště a vodních toků v NP Podyjí a jeho ochranném pásmu	Havraníky	Znojmo	2a
Hodonínka	Hodonínka, Hodonínka III. a IV.	Prosetín, Černovice, Štěpánov nad Svratkou	Boskovice	1b
Dyje	Překonání migrační bariéry VDNM II - střední	Milovice, Přítluky, Šakvice, Zaječí, Strachotín, Pouzdrany, Ivaň	Hustopeče, Břeclav	1b
Kyjovka	Revitalizace toku	Lužice, Hodonín, Mikulčice, Moravská Nová Ves, Týnec, Tvrdonice, Kostice, Lanžhot	Hodonín, Břeclav	1b
Dyje	Bulhary – Herdy, obnova původního říčního koryta	Bulhary, Lednice, Podivín	Břeclav	1b
Dyje	Překonání migrační bariéry VDNM I - horní	Horní Věstonice, Pasohlávky, Dolní Dunajovice, Brod nad Dyjí, Drnholec	Mikulov, Pohořelice	2b
Svratka (Leskava)	Revitalizace údolní nivy hlavních brněnských toků	Brno, Ostropovice	Brno	2b
Svitava	Revitalizace údolní nivy hlavních brněnských toků	Brno	Brno	2b
Dyje	Překonání migrační bariéry VDNM - III dolní	Horní Věstonice, Dolní Věstonice, Pavlov, Milovice, Přítluky, Bulhary	Mikulov	2b
Trkmanka	Revitalizace nivy Trkmanky	Násedlovice, Terezín, Kobylí, Krumvíř	Kyjov, Hodonín, Hustopeče	2b
Klášovský (Klasovský) potok	Revitalizace toku	Žarošice	Kyjov	2b
Skalka B	Revitalizace toku	Skalka	Kyjov	2b
Spálený potok	Revitalizační opatření v nivě	Krumvíř	Hustopeče	2b
Oblast povodí Moravy				
Velička	Revitalizace toku	Velká nad Veličkou	Veselí nad Moravou	2a
Morava	Revitalizace odstaveného ramene M43 Hmčířské louky	Veselí nad Moravou	Veselí nad Moravou	1a
Morava	Napojení odstavených ramen M26 a M28	Hodonín	Hodonín	1a
Morava	Zajištění migrační prostupnosti 5ti stupňů pod Hodonínem	Lanžhot, Tvrdonice, Moravská Nová Ves	Břeclav	1a
Jevíčka	Uvolnění nivy, výsadba (doplnění) bř. porostů ř.km 11,357-23,650	Velké Opatovice, Malá Roudka, Jaroměřice, Jevíčko, Uhřice	Boskovice	2b
Morava	Rybí přechod na jezu Hodonín	Hodonín	Hodonín	2b

priorita 1a, 2a ... opatření k realizaci do r. 2015

priorita 1b, 2b ... opatření k realizaci po r. 2015

Celkové hodnocení útvarů povrchových vod v oblasti povodí Dyje podle ekologického a chemického stavu včetně dopadů opatření na stav vod je nepříznivé: vyhovující útvary jsou 2, potenciálně vyhovujících je 26 a nevyhovujících 102. Výsledek hodnocení ovlivňuje použitá metodika, především to, že pro zařazení do nevyhovujících vodních útvarů postačí pouze jediná nevyhovující složka z řady

posuzovaných ukazatelů a údajů. Některá z opatření mají přitom dlouhodobou účinnost, která se projeví až později než byl vyhodnocovaný horizont r. 2015. Celkové hodnocení útvarů podzemních vod z hlediska kvantitativního a chemického stavu zařadilo 4 útvary jako vyhovující, 5 potenciálně vyhovující a 15 nevyhovujících (ty ovšem představují 71% plochy území oblasti povodí Dyje). I zde je zařazení ovlivněno obdobně jako u vod povrchových.

Stav povrchových a podzemních vod

Jakost povrchové vody v tocích se v JMK v posledním období výrazně zlepšila. Při porovnání jakosti vod v tocích v letech 1991-1992 s jakostí 2007-2008 (hodnocení podle ČSN 757221, základní klasifikace do tříd I.-V.) je zřejmý významný posun z V. a IV. třídy u Jihlavy, Oslavy, Svratky pod Brnem, Dyje, Moravy a Kyjovky do nižších tříd. K obdobnému příznivému vývoji došlo i na horních úsecích hlavních toků v sousedních krajích, které k jakosti vod v Jihomoravském kraji přispívají. Graficky je tento pozitivní vývoj vyjádřen **ve schématech č. 7 a 8** v grafické příloze.

Podrobné **hodnocení znečištění** podle uvedené ČSN bylo provedeno na profilech státní sítě sledování jakosti povrchových vod. Celkem byly sledovány 4 skupiny ukazatelů (nejčastěji obecné, fyzikální a chemické ukazatele) v 5 třídách jakosti (neznečištěná až velmi znečištěná voda). Významné vodní toky v Jihomoravském kraji mají své nejméně znečištěné horní úseky toků mimo území kraje. K více znečištěným patří málo vodné toky, protékající průmyslovými aglomeracemi, jako je dolní tok Svratky (vysoký celkový fosfor, halogenované organické sloučeniny, olovo, suma polychromovaných bifenylů – v profilu Židlochovice jsou v bentických organismech opakovaně naměřeny nejvyšší hodnoty v ČR). Převážně do III. - IV. třídy čistoty patří Jihlava, Svratka, Svitava a dolní toky Dyje a Moravy, do V. třídy čistoty patří Rokytná, Trkmanka a Litava.

Též v r. 2006 docházelo k eutrofizaci vody ve vodních nádržích vlivem nadbytku minerálních živin, především sloučenin fosforu a dusíku. Větší problémy se vyskytly jak na vodárenských nádržích (Boskovice) tak na nádržích nevodárenských (Vranov, Nové Mlýny-střední nádrž, Jevišovice, Brněnská přehrada – zde byl vydán i dočasný zákaz koupání). Jakost podzemních vod je sledována ve státní monitorovací síti pramenů (oblast krystalinika a místní odvodnění křídly) a dále mělkých vrtů v aluviích řek Dyje a Moravy. Aluvia řek jsou antropogenní činností nejvíce ovlivněny, jde o oblasti snadno zranitelné s rychlým rozšiřováním znečištění. Nejvýraznějšími původci znečištění jsou dusíkaté látky, chloridy a kovy (především hliník).

Od roku 2009 probíhá v souvislosti s projektem Čisté povodí Svratky postupná realizace dílčích opatření a zásahů, které by měly přispět k vyřešení problému dlouhotrvající špatné kvality vody v Brněnské přehradní nádrži vlivem opakujícího se sezónního přemnožení sinic – cyanobakterií.

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Jsou to oblasti s příznivými přírodními podmínkami pro nahromadění významných zásob podzemních nebo povrchových vod. Je v nich zakázáno významně zmenšovat rozsah lesních pozemků, odvodňovat a provádět zemní práce, těžit radioaktivní suroviny a ukládat odpady.

Do JMK zasahuje chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) **kvartér řeky Moravy**, vyhlášený nařízením vlády č. 85/1981 Sb. Celková rozloha CHOPAV v povodích Moravy a Dyje činí 1041 km². Tuto oblast od Kroměříže po Hodonín vytváří sedimenty Dolnomoravského úvalu. Další významné podzemní zdroje představují niva řeky Dyje mezi Hodonínem a Tasovicemi po Znojmo, niva řeky Svitavy (Rájec-Jestřebí) a řeky Jihlavy (Ivančice, Moravské Bránice).

Zranitelné oblasti

Územní vymezení zranitelných oblastí podle jednotlivých katastrů je dáno Nařízením vlády č. 103 ze dne 3. března 2003 o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech. Nařízení bylo vydáno k provedení vodního zákona č. 254/2001 Sb. a uvedení do souladu s právem Evropských společenství. Vymezení zranitelných oblastí je znázorněno **ve schématu č. 9** v grafické příloze.

Ve zranitelných oblastech je používání dusíkatých hnojiv v určitých obdobích zakázáno, případně upraveno s pohledem na půdně-klimatické podmínky. Množství dusíku aplikovaného na zemědělskou půdu je omezeno. Nařízení vlády upravuje i skladování hnojiv a provádění protierozních opatření.

Ochranná pásma vodních zdrojů

Stanovení ochranných pásem vodního zdroje je veřejným zájmem. Vodoprávní úřad je stanovuje k ochraně vydatnosti a jakosti zdrojů podzemních nebo povrchových vod, využívaných pro zásobování pitnou vodou. Dělí se podle vodního zákona na ochranná pásma I. a II. stupně. V současné době jsou nově vymezována, v řadě míst však dosud platí pásma původní včetně pásem III. stupně. Časový termín pro nová stanovení ochranných pásem dosud není určen, jde o dlouhodobý problém.

Krajský úřad JMK stanovil formou veřejné vyhlášky – rozhodnutí pouze následující ochranná pásma vodních zdrojů:

- Ochranná pásma vodního zdroje povrchových vod – vodárenské nádrže Znojmo, č.j. JMK 5369/2004 OŽP – Mo; stanovená ochranná pásma 1. a 2. stupně a podmínky jejich ochrany byly změněny rozhodnutím č.j. JMK 110130/2008

- Ochranná pásma 1. a 2. stupně vodárenské nádrže Opatovice, č.j. JMK 89286/2006; rozsah těchto ochranných pásem byl upraven veřejnou vyhláškou – opravným usnesením č.j. JMK 55782/2007.

Rozhodnutí příslušných vodoprávních úřadů, které vyhlášovaly všechna ochranná pásma vodních zdrojů povrchových i podzemních vod v minulých desetiletích jsou dnes vesměs v revizi a centrální přehled rozhodnutí podle jednotlivých ORP není k dispozici.

A.2.5. OCHRANA PŘED POVODNĚMI A DALŠÍMI ŠKODLIVÝMI ÚČINKY VOD

Vznik povodní na území Jihomoravského kraje je vyvoláván především kritickými srážkami (letní povodně způsobené regionálními srážkami o velké intenzitě) v oblastech Jeseníků, Beskyd a Vysočiny. Povodňové katastrofy z let 1997 a 1998 vyvolaly vypracování Strategie ochrany před povodněmi pro území ČR, schválené vládou. Další kritické povodně v letech 2002 a 2006 vyvolaly potřebu její aktualizace a nutnost zlepšovat všechny možnosti prevence před povodněmi a konkrétní protipovodňovou ochranu, dnes podrobně specifikovanou v Plánech oblastí povodí Moravy a Dyje.

Dosud nedokončená **protipovodňová ochrana** způsobuje, že v řadě měst a obcí jsou ohroženy až tisíce obyvatel. Nejzávažnější místa tvoří Svatka v Brně (ohroženo je až 30 tis. obyvatel), Svitava v Brně-Husovicích (až 1 500 obyvatel), Svitava v Blansku (až 1 600 obyvatel), Svatka v Tišnově (až 1 000 obyvatel), Litava v Bučovicích (až 1 000 obyvatel) a Kyjovka v Kyjově (až 2 900 obyvatel).

Realizace technických protipovodňových opatření na vodních tocích je zajišťována prostřednictvím Programu prevence před povodněmi II (PPPP) v gesci Ministerstva zemědělství. Druhá etapa programu schválená vládou na období 2007-2012 zahrnuje v kraji 33 opatření k ochraně sídel. Dosud provedená protipovodňová opatření však ochraňují především větší sídla na větších tocích. Ochránit zbývá dnes spíše menší sídla na méně vodných tocích.

K základním opatřením na ochranu území před extrémními vodními stavy patří odstranění kritických míst (zkapacitnění koryt, zřízení hrází, vytváření umělých retencí), hájení nezastavěných míst vhodných k řízeným rozlivům povodní a provádění revitalizací toků.

Mimo resort MZE jsou součástí plánů oblastí povodí desítky návrhů na protipovodňovou ochranu od jednotlivých obcí. Území určená k rozlivům povodní jsou dnes situovaná jednak podél neohrázovaných vodních toků na lučních pozemcích nebo v lužních lesích, jednak podél stávajících ochranných hrází i v prostorech za nimi, když současné hráze poskytují nepřiměřeně vysokou ochranu zemědělským pozemkům.

Plán hlavních povodí ČR stanovil zpracovat v hlavním povodí Moravy na území JMK koncepce přírodě blízkých protipovodňových opatření v následujících vybraných prioritních oblastech:

- povodí Dyje
- povodí Svatky

Závaznou částí Plánu hlavních povodí ČR byla stanovena potřeba **protipovodňové ochrany** tzv. **jednotlivých prioritních oblastí**, které v Jihomoravském kraji představují:

- Rekonstrukce suchých nádrží (poldrů) a řízených inundací pod vodním dílem Nové Mlýny (prioritní oblast 5)
- Zvýšení retence na soutoku Moravy a Dyje (prioritní oblast 6)
- Protipovodňová opatření v povodí Svatky po soutok se Svitavou (prioritní oblast 9)

Konkrétní opatření, která jsou součástí návrhu Plánu oblasti povodí Dyje a Moravy, jsou uvedena v následující tabulce.

Návrh opatření protipovodňové ochrany (Opatření na ochranu území před extrémními vodními stavy)				
Tok	Opatření	Místo	ORP	priorita
Oblast povodí Dyje				
Svitava	ochranné hráze	Spešov	Blansko	Q ₁₀₀
Svitava	zkapacitnění	Letovice	Boskovice	Q ₁₀₀
Křeslický potok	přeložení části koryta, úprava toku	Podhradí nad Dyjí	Znojmo	Q ₅₀
Novosvětský potok	úprava koryta toku	Lomnice	Tišnov	Q ₅₀
Sychotínský potok	obnova podélného opevnění	Kunštát	Boskovice	Q ₂₀
Sychotínský potok	obnova a výstavba podélného opevnění	Kunštát	Boskovice	Q ₂₀
Křeslický potok	drátokamenné retenční přehrážky	Podhradí nad Dyjí	Znojmo	Q ₁₀₀
levostranný přítok Želetavky v km 1,500	opevnění a rozšíření koryta	Zblovice	Znojmo	Q ₅₀
Kurdějovský potok	zkapacitnění koryta toku	Kurdějov	Hustopeče	Q ₅₀

Návrh opatření protipovodňové ochrany (Opatření na ochranu území před extrémními vodními stavy)				
Tok	Opatření	Místo	ORP	priorita
Dyje	rekonstrukce výpusti a bezpečnostního přelivu	Vranov nad Dyjí	Znojmo	
Svratka, Bobrava	přírodě blízká protipovodňová opatření a obnova přirozené hydromorfologie a retenční kapacity toku a nivy	Modřice, Holasice, Popovice u Rajhradu, Opatovice u Rajhradu, Rajhrad, Rajhradice, Rebešovice	Šlapanice, Židlochovice	
Litava	přírodě blízká protipovodňová opatření a obnova přirozené hydromorfologie a retenční kapacity toku a nivy	Bučovice, Slavkov u Brna, Kožušice, Lísky, Křižanovice u Bučovic, Brankovice, Marefy, Hodějice, Zbýšov, Malínky, Nevojice, Nesovice, Vážany nad Litavou, Vícemilice, Střílky, Hostěrádky, Letošov, Zástřizly, Hrušky u Brna, Šaratice, Újezd u Brna, Měnin, Žatčany	Šlapanice, Židlochovice	
Svratka	oprava a obnovení VH díla	Přízřenice, Modřice	Brno, Šlapanice	-
Petrůvka	poldr Dianaberg	Zbraslavec, Sychotín	Boskovice	Q ₅₀
Petrůvka	poldr Best	Zbraslavec, Sychotín	Boskovice	Q ₅₀
Úmoří	poldr Úmoří I.	Zbraslavec	Boskovice	Q ₅₀
Úmoří	poldr Úmoří II.	Zbraslavec	Boskovice	Q ₅₀
Křtinský potok,	zkapacitnění toku	Křtiny	Blansko	Q ₂₀
Holešínska	poldr	Kuničky	Blansko	Q ₁₀₀
Nedveka	nové opevnění toku	Střelice	Znojmo	Q ₅₀
Plenkovický potok	nové opevnění toku	Hluboké Mašůvky	Znojmo	Q ₅₀
Plenkovický potok	nové opevnění toku	Plenkovice	Znojmo	Q ₅₀
Moravanský potok	SN Černá	Moravany	Kyjov	Q ₁₀₀
Čeložnický potok	SN Horky	Čeložnice	Kyjov	Q ₁₀₀
Čeložnický potok	SN Moravany	Moravany	Kyjov	Q ₁₀₀
Čeložnický potok	SN Čeložnice	Moravany, Čeložnice	Kyjov	Q ₁₀₀
Moravanský potok	SN Padělký	Moravany	Kyjov	Q ₁₀₀
Lovčický potok,	Lovčický poldr	Lovčice	Kyjov	Q ₁₀₀
Kladorubka, Andělka	zkapacitnění koryta toku	Letovice (Kladoruby)	Boskovice	Q ₂₀ -Q ₅₀
Potok Brodsky, Neslovický potok	Ochrana obce Zbýšov	Zbýšov	Rosice	Q ₁₀₀
Hodonínka	Úprava Hodonínky	Olešnice	Boskovice	Q ₅₀
Oblast povodí Moravy				
Lhotský potok	výstavba přehrážek	Nová Lhota	Veselí nad Moravou	Q ₁₀₀
Polešovický potok	zkapacitnění přečerpávací stanice	Moravský Písek	Veselí nad Moravou	Q ₃₀

Prokazuje se, že efektivní formou ochrany před povodněmi jsou rovněž preventivní opatření v krajině, která zvyšují přirozenou akumulaci vody v území a zpomalují povodňové odtoky. Pro zajištění obnovy a stabilizace vodního režimu krajiny je využíván Operační program životní prostředí, který zahrnuje dotační tituly Omezování rizika povodní a Optimalizace vodního režimu krajiny.

Záplavová území

Součástí Programu prevence před povodněmi II. je podprogram „Vymezování záplavových území a studie odtokových poměrů“. Rozsah záplavového území je dán rozlivem stoleté velké vody Q₁₀₀. Na návrh správce vodního toku stanovuje záplavové území vodoprávní úřad.

Záplavová území představují zásadní územní limit, který je nutno při umisťování všech aktivit v území respektovat. Uvnitř záplavového území je vymezována jeho aktivní zóna, místo soustředění průtoku s velkou rychlostí a unášecí silou. Omezení staveb a činností v záplavových územích stanovuje vodní zákon (je zde nutno vyloučit veškeré aktivity, které by zhoršovaly odtokové poměry).

Vymezení a aktualizace záplavových území na hlavních tocích je součástí návrhů Plánů oblastí povodí Moravy a Dyje, V oblasti povodí Moravy a Dyje je na území JMK vyhlášeno celkem 58 záplavových území na tocích ve správě Povodí Moravy, které představují cca 80%

celkové délky toků ve správě Povodí. Další záplavová území jsou k stanovení připravována. Přehled současně stanovených záplavových území na území JMK udává následující tabulka.

Záplavová území vyhlášená na ploše JMK						
Tok	pozn.	úsek		datum		
		od	do	vodoprávní úřad	datum	č.j.
Bělá	AZ	0,000	7,173	KÚ JMK	10.9.2007	JMK 69688/2006
Bobrava	AZ	0,000	37,340	KÚ JMK	14.12.2005	JMK 38746/2005 OŽP - Fr
Bobruvka (Loučka)	AZ	0,000	20,310	KÚ JMK	30.05.2008	JMK 154428/2007
Bobruvka (Loučka)	R	4,570	5,277	KÚ JMK	předl. 19.11.2010	v řízení
Daniž	AZ	0,000	23,266	KÚ JMK	29.07.2010	JMK 66947/2010
Dyje	AZ	0,000	18,283	KÚ JMK	18.08.2009	JMK 44609/2009
Dyje	AZ	18,283	42,000	KÚ JMK	09.07.2009	JMK 71140/2009
Dyje		59,351	193,964	KÚ JMK	9.8.2004	JMK 16815/2003 OŽPZ-Hm
Dyje	R	59,351	117,959	KÚ JMK	předl. 23.7.2010	v řízení
Haná	AZ	18,481	35,278	KÚ JMK	22.03.2010	JMK 142924/2009
Jevíčka		14,000	23,650	OkÚ RŽP Blansko	19.7.1994	ŽP/Vod/1637/94-Ba
Jevišovka		0,000	69,610	KÚ JMK	31.8.2005	JMK 13912/2005 OŽP - Cr
Jihlava		1,325	54,176	KÚ JMK	10.1.2007	JMK 1303/2006
Jihlava	AZ	1,325	54,176	KÚ JMK	21.1.2008	JMK 10227/2008
Jihlava	AZ	Cvrčovice Odrovice		KÚ JMK	28.5.2008	JMK 70622/2008
Kobylský potok	AZ	0,000	0,657	ORP Mikulov	09.09.2009	MUMI 09037718
Křetinka	AZ	0,000	12,207	KÚ JMK	1.3.2008	JMK 165013/2007
Kuřimka		0,000	12,827	KÚ JMK	23.1.2006	JMK 13767/2005
Kyjovka (Stupava)	AZ	0,000	28,750	KÚ JMK	18.08.2009	JMK 44609/2009
Kyjovka (Stupava)	R	10,000	70,400	KÚ JMK	26.4.2004	JMK 6148/2004 OŽPZ-Hm
Leskava	AZ	0,000	9,810	KÚ JMK	19.3.2008	JMK38290/2008
Litava (Cézava)		0,000	22,794	KÚ JMK	27.1.2006	JMK 11373/2006
Litava (Cézava)		22,794	25,613	KÚ JMK	16.9.2008	JMK 39810/2008
Litava (Cézava)		25,613	51,010	KÚ JMK	27.1.2006	JMK 11373/2006
Litava (Cézava)	AZ	0,000	51,010	KÚ JMK	16.9.2008	JMK 39810/2008
Litava (Cézava)	AZ			KÚ JMK	11.12.2009	JMK 142937/2009
Litava (Cézava)	AZ			KÚ JMK	21.4.2010	JMK 24199/2010
Malá Haná	AZ	0,000	4,068	KÚ JMK	22.03.2010	JMK 142924/2009
Městské rameno Hodonín	AZ	0,000	4,600	KÚ JMK	18.08.2009	JMK 44609/2009
Morava	AZ	69,450	121,110	KÚ JMK	18.08.2009	JMK 44609/2009
Morava		121,110	133,020	KÚ JMK	24.5.2005	JMK 8993/2005 OŽP -Hm
Morava	R	121,240	133,013	KÚ JMK	předl. 11.11.2010	v řízení
Odlehč. rameno Dyje, Poštorná	AZ	0,000	4,846	KÚ JMK	09.07.2009	JMK 71140/2009
Oslava (do Jihlavy)		0,000	17,290	KÚ JMK	20.7.2004	JMK 11316/2004 OŽPZ - Fr
Polní potok	AZ	5,000	10,849	KÚ JMK	15.06.2009	JMK 42098/2009
Polní potok	AZ	0,000	5,000	ORP Mikulov	09.09.2009	MUMI 09037718
Rakovec		0,000	9,488	KÚ JMK	19.2.2007	JMK 151415/2006
Rakovec		9,488	20,485	KÚ JMK	15.4.2005	JMK 2796/2005 OŽP - Hm
Rakovec	AZ	0,000	20,485	KÚ JMK	25.6.2008	JMK 39809/2008
Rokytná		0,000	8,000	OkÚ RŽP Brno – ven.	14.4.1993	ŽP:874/93-Tr
Rokytná		8,000	21,154	ONV OVLHZ Znojmo	8.2.1990	Vod.187/235/90 ing. Br.
Rokytná		21,154	50,200	ONV OVLHZ Znojmo	15.6.1988	Vod 702/88/235 - ing. Br
Říčka (Zlatý potok)	AZ	0,000	19,320	KÚ JMK	22.03.2010	JMK 158864/2009
Říčka (Zlatý potok)	R			KÚ JMK	předl. 6.8.2010	v řízení
Říčka (Zlatý potok)		0,000	16,000	OkÚ RŽP Brno – ven.	1.6.1993	ŽP:3516/93-Tr
Stará Dyje (Zámecká Dyje)	AZ	0,000	6,770	KÚ JMK	09.07.2009	JMK 71140/2009
Svitava		14,743	64,313	KÚ JMK	16.1.2004	JMK 30644/2003 OŽPZ-Hm
Svitava	AZ	64,313	68,410	KÚ JMK	20.2.2007	JMK 141994/2006
Svitava	AZ	64,969	67,538	KÚ JMK	18.05.2007	JMK 50976/2007
Svratka		8,758	40,050	KÚ JMK	24.10.2007	JMK 151413/2006
Svratka		65,520	97,800	KÚ JMK	28.11.2005	JMK 22636/2005 OŽP - Cr
Svratka	AZ	75,010	80,088	KÚ JMK	25.09.2007	JMK 121837/2007

Záplavová území vyhlášená na ploše JMK						
Tok	pozn.	úsek		datum		
		od	do	vodoprávní úřad	datum	č.j.
Svratka a Svítava AZZÚ	AZ	29,289	47,810	KÚ JMK	29.1.2010	JMK 142939/2009
	AZ	0,000	14,743			
Syrovinka	AZ	0,000	14,250	KÚ JMK	5.4.2007	JMK 160359/2006
Štinkovka (Stinkava)		1,950	11,427	OkÚ RŽP Břeclav	19.3.1993	bez č. j. - Zápis
Trkmanka		0,000	23,918	OkÚ RŽP Břeclav	13.8.1991	vod.792/91/1-235/Tr
Valchovka	AZ	0,000	3,810	KÚ JMK	20.2.2006	JMK 22333/2006
Velička (do Moravy)	AZ	0,000	7,005	KÚ JMK	20.12.2005	JMK 34682/2005 OŽP-Cr
Velička (do Moravy)	AZ	0,000	36,734	OkÚ RŽP Hodonín	27.2.2002	ŽP/02/21/1651/231
Velká Haná	AZ	35,278	37,921	KÚ JMK	22.03.2010	JMK 142924/2009
Želetavka		0,000	6,015	KÚ JMK	10.6.2005	JMK 16889/2005 OŽP -Hm
Želetavka		10,010	15,045	KÚ JMK	10.6.2005	JMK 16889/2005 OŽP -Hm
Želetavka	AZ, R	0,000	6,015	KÚ JMK	předl. 29.09.2008	v řízení
Želetavka	AZ, R	10,010	15,045	KÚ JMK	předl. 29.09.2008	v řízení

AZ ... stanoveno včetně aktivní zóny

R ... navrhované záplavové území, v řízení

stav ke dni 25. 11. 2010

A.2.6. PŘEHLED LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky jsou pro daný tematický okruh vymezeny limity využití území. Ty představují omezení změn v území z důvodů ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Limity využití území jsou vybrány na základě výkladu k §26 stavebního zákona, odborných zkušeností projektanta a s ohledem na jejich charakter, závažnost a podrobnost v úrovni ÚAP kraje. Vybrané limity využití území jsou specifikovány v následující tabulce a graficky zobrazeny ve výkrese A. 2 Výkres limitů využití území.

Související právní předpisy:

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů v platném znění (dále vodní zákon) a jeho novela z roku 2010
- Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (dále lázeňský zákon)
- Vyhláška MŽP č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracování návrhu a stanovení záplavových území
- Vyhláška MZ č. 470/2001, kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků
- Nařízení vlády ČR č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech

Hlavní tematický okruh: VODNÍ REŽIM		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
1	Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV)	V těchto oblastech se v rozsahu stanoveném nařízením vlády, zakazuje zmenšovat rozsah lesních pozemků, odvodňovat lesní a zemědělské pozemky, těžit rašelinu, nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod, těžit, zpracovávat a ukládat radioaktivní suroviny nebo odpady. CHOPAV vyhláší vláda svým nařízením.
2	Zranitelná oblast	Regulace způsobu hospodaření ve zranitelných oblastech (výčet katastrálních území) platí omezení podle Nařízení vlády č. 103/2003 Sb. V souladu s nařízením vlády a vodním zákonem je upraveno používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření - "akční program". Akční program a vymezení zranitelných oblastí podléhají přezkoumání a případným úpravám v intervalech nepřesahujících 4 roky. Přezkoumání se provádí na základě vyhodnocení účinnosti opatření vyplývajících z přijatého akčního

Hlavní tematický okruh: VODNÍ REŽIM		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyřádění limitu
		programu.
3	Ochranné pásmo vodního zdroje I. a II. stupně	V rozhodnutí o stanovení nebo změně OP vodního zdroje, v souladu s vodním zákonem, vodoprávní úřad po projednání s dotčenými orgány stanoví, které činnosti poškozující nebo ohrožující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodního zdroje nelze v tomto pásmu provádět. Rozhodnutí příslušných vodoprávních úřadů, které vyhlášovaly všechna ochranná pásma vodních zdrojů povrchových i podzemních vod v minulých desetiletích jsou dnes vesměs v revizi.
4	Ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů I. a II. stupně	OP zajišťuje ochranu zdroje před činnostmi, které mohou nepříznivě ovlivnit jeho chemické, fyzikální a mikrobiologické vlastnosti, jeho zdravotní nezávadnost, jakož i zásoby a vydatnost zdroje, stanoví ochranná pásma ministerstvo vyhláškou. Ochranná pásma se v souladu s lázeňským zákonem stanoví tak, aby bylo dosaženo sledovaného účelu a oprávněné zájmy právnických a fyzických osob byly na dotčeném území omezeny pouze v míře nezbytně nutné.
5	Záplavové území Q ₁₀₀	Záplavová území jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich rozsah je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad. V souladu s vodním zákonem se v aktivní zóně záplavových území nesmí umísťovat, povolovat ani provádět stavby s výjimkou vodních děl, jimiž se upravuje vodní tok, převádějí povodňové průtoky, provádějí opatření na ochranu před povodněmi nebo která jinak souvisejí s vodním tokem nebo jimiž se zlepšují odtokové poměry, staveb pro jímání vod, odvádění odpadních vod a odvádění srážkových vod a dále nezbytných staveb dopravní a technické infrastruktury, za podmínky, že současně budou provedena taková opatření, že bude minimalizován vliv na povodňové průtoky.
6	Vodní plocha	Plochy nádrží a jezer, kde se akumuluje voda v přírodní prohlubni nebo uměle vytvořeném prostoru na zemském povrchu, ve kterém se zdržuje nebo zpomaluje odtok vody z povodí. Přípustné je pouze takové využívání vodní plochy a koryta související s nakládáním s povrchovými vodami, které odpovídá ustanovením vodního zákona.
7	Ochranné pásmo vodního díla	Pokud je pro vodní dílo v zájmu jeho ochrany vydáno vodoprávním úřadem rozhodnutí o stanovení ochranného pásma podél něho, je nezbytné respektovat zákaz nebo omezení provádět na nich některé stavby a činnosti v rozsahu uvedeném v rozhodnutí.

A.2.7. ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

Záměry převzaté z druhého návrhu ZÚR JMK

Protipovodňová ochrana

Protipovodňová opatření nadmístního významu:

- PO1** Jednotlivá prioritní oblast č.5 Rekonstrukce suchých nádrží (poldrů) a řízených inundací pod vodním dílem Nové Mlýny
- PO2** Jednotlivá prioritní oblast č.6 Zvýšení retence na soutoku Moravy a Dyje
- PO3** Jednotlivá prioritní oblast č.9 Protipovodňová opatření v povodni Svratky po soutok se Svitavou
- PO4** Zbraslavce-Sychotín (Petrůvka)

PO5	Zbraslavec-Sychotín I. (Petrůvka)
PO6	Zbraslavec (Úmoří)
PO7	Zbraslavec I. (Úmoří)
PO8	Kuničky (Holešínka)
PO9	Moravany (Moravanský potok)
PO10	Čeložnice (Čeložnický potok)
PO11	Lovčice (Lovčický potok)
PO12	Rájec-Jestřebí (Svitava)
PO13	Přítlucké poldry (Dyje)
PO14	Židlochovice (Svratka)
PO15	Medlov (Jihlava)

ZÚR JMK vymezují plochy **PO1** – **PO15** protipovodňových opatření takto:

- Plocha: schematicky zobrazené v grafické části ZÚR JMK - výkres A.3. Výkres záměrů na provedení změn v území

Iden. kód	ORP	Obec
PO1	BŘECLAV	Břeclav, Bulhary, Hlohovec, Hrušky, Ladná, Lednice, Moravský Žižkov, Přítlučky, Rakvice, Valtice, Velké Bílovice, Zaječí
	HODONÍN	Čejč, Čejkovice, Karlín, Mutěnice, Terezín
	HUSTOPEČE	Boleradice, Bořetice, Brumovice, Diváky, Horní Bojanovice, Hustopeče, Kobylí, Krumvíř, Křepice, Kurdějov, Morkůvky, Němčíčky, Nikolčice, Popice, Pouzdřany, Starovice, Starovičky, Strachotín, Šakvice, Uherčice, Velké Němčice, Velké Pavlovice, Vrbice
	KYJOV	Hovorany, Násedlovice
	MIKULOV	Bavory, Dolní Věstonice, Horní Věstonice, Klentnice, Mikulov, Milovice, Pavlov, Perná, Sedlec, Pasohlávky
PO2	BŘECLAV	Břeclav, Hrušky, Kostice, Lanžhot, Moravská Nová Ves, Moravský Žižkov, Tvrdonice, Týnec, Valtice, Velké Bílovice
	HODONÍN	Čejč, Čejkovice, Dolní Bojanovice, Dubňany, Hodonín, Josefov, Karlín, Lužice, Mikulčice, Mutěnice, Nový Poddvorov, Prušánky, Ratíškovice, Rohatec, Starý Poddvorov
	HUSTOPEČE	Kobylí, Velké Pavlovice, Vrbice
	KYJOV	Dražůvky, Hovorany, Milotice, Nenkovice, Stavěšice, Strážovice, Svatobořice-Mistřín, Šardice, Želetice
PO3	BLANSKO	Blansko, Brťov-Jeneč, Černá Hora, Lažany, Lipůvka, Lubě, Malá Lhota, Milonice, Svinošice, Šebrov-Kateřina, Újezd u Černé Hory, Závist, Žernovník
	BOSKOVICE	Bedřichov, Crhov, Černovice, Hodonín, Kněževes, Kozárov, Křtěnov, Kunčina Ves, Kunice, Kunštát, Lhota u Lysic, Lhota u Olešnice, Louka, Olešnice, Petrov, Rozseč nad Kunštátem, Rozsíčka, Sulíkov, Tasovice, Ústup,
	BRNO	Brno
	KUŘIM	Čebín, Česká, Hvozdec, Chudčice, Jinačovice, Kuřim, Lelekovice, Moravské Knínice, Rozdrojovice, Veverská Bítýška
	ROSICE	Domašov, Javůrek, Lesní Hluboké, Ostrovačice, Přibyslavice, Říčany, Říčky, Veverské Knínice,
	ŠLAPANICE	Bílovice nad Svitavou, Moravany, Modřice, Nebovidy, Ostopovice, Popůvky, Troubsko, Vranov

Iden. kód	ORP	Obec
	TIŠNOV	Běleč, Borač, Borovník, Braniškov, Brumov, Březina, Bukovice, Černvín, Deblín, Dolní Loučky, Doubravník, Drahonín, Drásov, Heroltice, Hluboké Dvory, Horní Loučky, Hradčany, Kaly, Katov, Křižínkov, Kuřimská Nová Ves, Kuřimské Jestřabí, Lažánky, Lomnice, Lomnička, Lubné, Malhostovice, Maršov, Nedvědice, Nelepeč-Žernůvka, Níhov, Ochoz u Tišnova, Olší, Osiky, Pernštejnské Jestřabí, Předklášteří, Rašov, Rohozec, Rohozec, Říkonín, Sentice, Skalička, Skryje, Strhaře, Svatoslav, Synalov, Šerkovice, Štěpánovice, Tišnov, Tišnovská Nová Ves, Újezd u Tišnova, Unín, Úsuší, Úsuší, Vohančice, Vratislávka, Všechnovice, Zhoř, Žďárec, Železné
PO4	BOSKOVICE	Kunštát
PO5	BOSKOVICE	Kunštát
PO6	BOSKOVICE	Kunštát, Zbraslavec
PO7	BOSKOVICE	Zbraslavec
PO8	BLANSKO	Kuničky
PO9	KYJOV	Moravany
PO10	KYJOV	Čeložnice
PO11	KYJOV	Lovčice
PO12	BLANSKO	Doubravice nad Svitavou, Rájec-Jestřebí
PO13	BŘECLAV	Bulhary, Lednice, Podivín, Přítulky, Rakvice
PO14	HUSTOPEČE	Uherčice, Velké Němčice
	POHOŘELICE	Vranovice
	ŽIDLOCHOVICE	Hrušovany u Brna, Nosislav, Přisnotice, Unkovice, Vojkovice, Žabčice, Židlochovice
PO15	IVANČICE	Němčičky
	POHOŘELICE	Malešovice, Odrovce, Pohořelice
	ŽIDLOCHOVICE	Medlov

Vodní hospodářství

Plochy a koridory podle PÚR ČR 2008, schematicky zobrazené v grafické části ÚAP JMK – výkres A.3. Výkres záměrů na provedení změn v území

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
LAR2	Čučice	Ivančice	Čučice, Ketkovice, Nová Ves, Senorady
LAR3	Horní Kounice	Moravský Krumlov	Horní Kounice, Rešice, Tavíkovice
LAR5	Kuřimské Jestřabí	Tišnov	Deblín, Dolní Loučky, Kuřimská Nová Ves, Říkonín, Újezd u Tišnova, Kuřimské Jestřabí
LAR7	Otaslavice	Vyškov	Březina
LAR8	Plaveč	Znojmo	Hluboké Mašůvky, Plaveč, Rudlice, Vevčice
LAR9	Rychtářov	Vyškov	Březina, Vyškov
LAR10	Terezín	Hodonín	Karlín, Terezín
		Hustopeče	Krumvíř
		Kyjov	Násedlovice, Nenkovice, Želetice
LAR11	Úsobrno	Boskovice	Úsobrno
LAR12	Vysočany	Znojmo	Vysočany, Zblovce, Lubnice
LAR13	Želešice	Šlapanice	Ořechov, Radostice, Střelice

A.3. HYGIENA PROSTŘEDÍ

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Imisní znečištění životního prostředí	10	-
Hlukové zatížení	11	10

A.3.1. OVZDUŠÍ

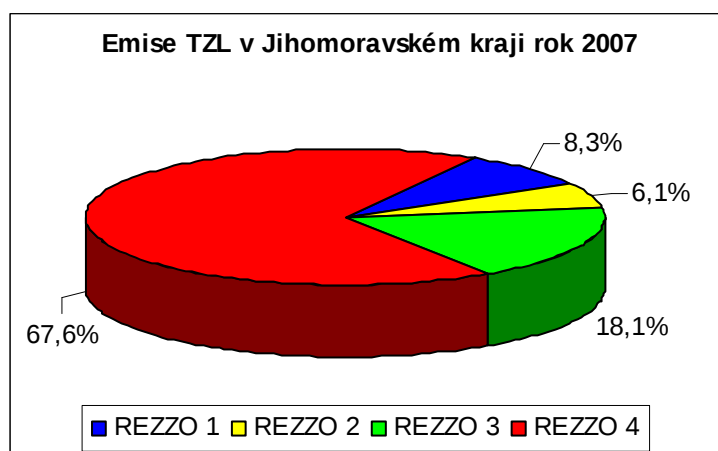
Hodnocení stávajícího znečištění ovzduší vychází z dokumentu „Vyhodnocení imisního zatížení na území Jihomoravského kraje pro ÚAP“ (dále „VIZ“), zpracovaného pro územně plánovací podklady JMK na základě § 28 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů a v souladu s vyhláškou č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Jedná se o vyhodnocení imisního zatížení území Jihomoravského kraje na základě klasifikace ČHMU z publikace „Znečištění ovzduší na území České republiky“

Zdroje znečišťování

Tuhé znečišťující látky

Tuhé znečišťující látky (TZL) nemají určen emisní strop pro rok 2010, přesto se jedná o důležitou škodlivinu vzhledem k měření PM₁₀ v ovzduší a návaznosti na legislativu (NV č. 42/2011 Sb.). V dalším období po roce 2010 již nebudou sledovány tuhé znečišťující látky jako celek, ale pouze velikostní frakce PM_{2,5} (suspendované částice, jejichž velikost nepřesahuje 2,5 µm). Tato velikostní frakce již bude mít svůj emisní strop, který se bude muset v následujícím období splnit. I proto je důležité již nyní přijímat opatření ke snížení emisí tuhých látek jako celku.

Podíl jednotlivých zdrojů znečištění ovzduší na celkových emisích tuhých znečišťujících látek v Jihomoravském kraji v roce 2007.

Z grafu vyplývá, že majoritním zdrojem znečištění tuhými látkami v Jihomoravském kraji jsou mobilní zdroje (REZZO 4). Velmi významným zdrojem jsou však také malé zdroje (REZZO 3), především lokální topeniště pro vytápění domácností, které produkují větší množství tuhých látek, než zvláště velké, velké a střední zdroje dohromady (REZZO 1 + REZZO 2).

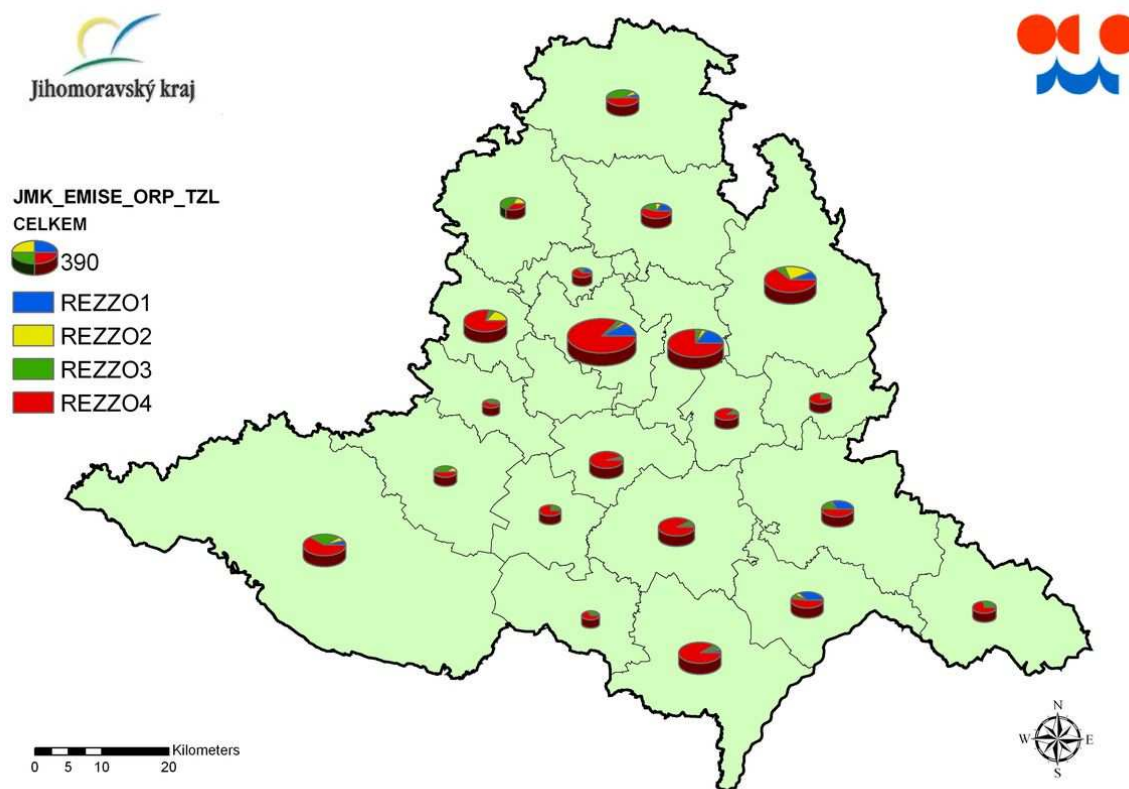
V jednotlivých oblastech, vztahených k obcím s rozšířenou působností, však není situace vždy stejná, jak to uvádí následující tabulka a mapa. V případě REZZO3 nebudou součty po ORP dávat celkovou sumu emisí za TZL za REZZO3, neboť v ní nejsou započteny emise TZL z chovů zvířat. Ty jsou rozpočítávány pouze do úrovně krajů, tzn. že do úrovně ORP nejsou zahrnuty.

Emise TZL v zóně Jihomoravský kraj podle kategorií zdrojů v jednotlivých ORP

EMISE TZL, JIHOMORAVSKÝ KRAJ, ROK 2007						
KODROZ	NÁZEV	REZZO1	REZZO2	REZZO3	REZZO4	CELKEM
6201	Blansko	30,89	16,28	30,68	95,04	172,88
6202	Boskovice	11,68	12,10	72,98	98,97	195,72
6203	Brno	90,26	15,18	26,36	747,71	879,50
6204	Břeclav	10,70	6,53	17,98	299,20	334,41
6205	Bučovice	0,00	1,86	19,72	69,71	91,30
6206	Hodonín	69,81	12,07	12,75	102,25	196,87
6207	Hustopeče	4,71	2,75	15,58	221,40	244,43

EMISE TZL, JIHMORAVSKÝ KRAJ, ROK 2007						
KODROZ	NÁZEV	REZZO1	REZZO2	REZZO3	REZZO4	CELKEM
6208	Ivančice	0,16	3,28	19,18	32,71	55,33
6209	Kuřim	13,64	1,91	10,10	44,97	70,62
6210	Kyjov	62,94	6,06	25,46	96,81	191,28
6211	Mikulov	1,43	1,03	16,61	40,65	59,72
6212	Moravský Krumlov	0,84	10,61	36,35	47,81	95,61
6213	Pohořelice	0,00	0,04	20,42	69,49	89,94
6214	Rosice	0,15	55,42	19,21	273,28	348,05
6215	Slavkov u Brna	0,15	0,52	10,74	92,10	103,51
6216	Šlapanice	94,64	22,89	28,63	431,19	577,34
6217	Tišnov	0,16	21,48	52,06	43,34	117,03
6218	Veselí nad Moravou	0,75	3,54	24,87	75,72	104,88
6219	Vyškov	39,11	111,50	34,58	313,30	498,49
6220	Znojmo	16,63	18,44	97,99	204,99	338,05
6221	Židlochovice	1,09	1,50	11,02	199,65	213,26

Mapa emisí TZL dle kategorií zdrojů v jednotlivých ORP, rok 2007

Z mapky vyplývá, že např. v oblastech spadajících pod ORP Tišnov nebo Boskovice, jsou majoritním zdrojem tuhých emisí malé zdroje REZZO 3, tedy především vytápění domácností. Ve většině ORP je však převládajícím zdrojem tuhých látek doprava (REZZO4).

Následující tabulky znázorňují pro jednotlivé kategorie stacionárních zdrojů 10 zdrojů s nejvyššími emisemi TZL v Jihomoravském kraji včetně množství emisí v t/rok.

10 zdrojů REZZO1 s nejvyššími emisemi TZL (t/rok) v Jihomoravském kraji

REZZO1	NÁZEV	TZL
1	Českomoravský cement, a.s., nástupnická společnost	83,14
2	VETROPACK MORAVIA GLASS, akciová společnost	61,65
3	ČEZ, a. s. - Elektrárna Hodonín	45,06
4	JITONA a.s.	36,28

REZZO1	NÁZEV	TZL
5	Eligo a.s. - odštěpný závod Brno	24,78
6	DSB EURO s.r.o.	22,97
7	Jihomoravská armaturka spol.s r.o.	20,48
8	Slévárna HEUNISCH Brno, s.r.o.	17,39
9	SLÉVÁRNA KUŘIM a.s.	13,42
10	KRÁLOVOPOLSKÁ SLÉVÁRNA s.r.o.	9,23

10 zdrojů REZZO2 s nejvyššími emisemi TZL (t/rok) v Jihomoravském kraji

REZZO2	NÁZEV	OBEC	TZL
1	Českomoravský štěrk, a.s. - kamenolom Luleč	Luleč	79,80
2	Českomoravský štěrk, a.s. - kamenolom Rosice	Příbram na Moravě	52,55
3	Českomoravský štěrk, a.s. - kamenolom Vyškov	Vyškov	26,73
4	František Matlák - kamenolom Lažánky	Lažánky	15,56
5	Moravské keramické závody a.s. - provozovna Rájec-Jestřebí	Rájec-Jestřebí	12,15
6	Českomoravský štěrk a.s. - kamenolom Olbramovice	Olbramovice	9,73
7	PLOMA, a.s. - divize Hodonín	Hodonín	9,12
8	Stapo Morava, a.s. - Modřice	Modřice	6,81
9	Agrostav Znojmo, a.s. - kamenolom Zblovce	Zblovce	6,54
10	P - D Refractories CZ a.s. Velké Opatovice	Velké Opatovice	6,28

10 zdrojů REZZO3 s nejvyššími emisemi TZL (t/rok) v Jihomoravském kraji

REZZO3	NÁZEV	TZL
1	Brno	26,36
2	Letovice	12,98
3	Znojmo	11,15
4	Boskovice	8,13
5	Pohofelice	7,74
6	Bučovice	7,45
7	Moravský Krumlov	5,79
8	Vyškov	5,57
9	Lomnice	4,78
10	Velké Opatovice	4,72

Vyhodnocení automatizovaného imisního monitoringu**Průměrné roční koncentrace PM₁₀ a PM_{2,5}**

Dle NV č. 42/2011 Sb. je pro průměrné roční koncentrace PM₁₀ stanoven imisní limit, který má hodnotu 40 µg*m⁻³. Dále jsou pro průměrnou roční koncentraci stanoveny meze pro posuzování, přičemž horní mez pro posuzování má hodnotu UAT = 14 µg*m⁻³ a dolní mez pro posuzování má hodnotu LAT = 10 µg*m⁻³.

K překročení imisního limitu pro průměrnou roční koncentraci PM₁₀ ve sledovaném období na stanicích imisního monitoringu zóny Jihomoravský kraj nedošlo. Všechny stanice se ve sledovaném období pohybují nad horní mezí pro posuzování.

Zhruba od roku 2000 je trend průměrných ročních koncentrací přibližně vyrovnaný, přičemž mírná variabilita je způsobena zejména meteorologickými podmínkami – převážně délkou zimy a teplotami v zimě, s čímž souvisí délka topné sezóny a emise TZL z malých zdrojů, coby po dopravě největšího producenta emisí v zóně Jihomoravský kraj.

Částice do aerodynamického průměru 2,5µm se v zóně Jihomoravský kraj neměří (stanice Znojmo a Mikulov-Sedlec měří od 1.1.2010). V rámci Jihomoravského kraje měří PM_{2,5} stanice imisního monitoringu Brno – Tuřany, která však náleží aglomeraci Brno. Avšak pro názornost budou v tomto programu uvedeny hodnoty z této stanice, reprezentující pozadí města Brna.

Z výsledků naměřených v lokalitě Brno - Tuřany vyplývá, že koncentrace PM_{2,5} se pohybují v okolí uvažovaného imisního limitu a jejich hodnota je opět odvislá od meteorologických a rozptylových podmínek, zejména v zimní části roku. Dá se tedy předpokládat, že pokud v období říjen – březen budou nízké teploty, delší dobu trvající sněhová pokrývka a zejména pokud se vyskytnou teplotní inverze, budou se koncentrace blížit a mohou i překročit imisní limit pro průměrné roční koncentrace PM_{2,5} (viz rok 2005 a 2006), naopak v případě příznivějších meteorologických a rozptylových podmínek v zimním období nebude imisní limit překračován (roky 2007 - 2009). Koncentrace PM_{2,5} jsou znázorněny v tabulce.

Průměrné roční koncentrace PM₁₀, zóna Jihomoravský kraj, 2002-2009 (zdroj ČHMÚ)

Průměrná roční koncentrace PM ₁₀ (µg·m ⁻³)								
Lokalita	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hodonín	27,22	27,36	22,66	25,55	27,52	22,07		
Kuchařovice			26,28	29,14	30,33	23,35	18,45	22,73
Lovčice		30,23	23,40	30,40	29,76	21,46	19,08	21,03
Mikulov-Sedlec	26,68	30,71	24,70	28,51	28,02	22,03	20,98	23,24
Vyškov				28,15	30,05	24,81	19,12	22,00
Znojmo			34,44	37,49	35,74	25,52	25,82	26,48

Kurzívou psaná čísla v tabulce jsou přepočtené hodnoty PM₁₀.

Průměrné roční koncentrace PM_{2,5}, zóna Jihomoravský kraj, 2002-2009 (zdroj ČHMÚ)

Průměrná roční koncentrace PM _{2,5} (µg·m ⁻³)								
Lokalita	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brno-Tuřany			21,86	26,34	27,58	20,22	19,02	20,92

V aglomeraci Brno se v roce 2009 podílelo na měření kvality ovzduší 13 stanic imisního monitoringu spravovaných 3 institucemi: Český hydrometeorologický ústav (imisní monitoring včetně vzorkování akreditován dle ČSN EN ISO/IEC 17025:2005), Magistrát města Brna (MMB) a Zdravotní ústav se sídlem v Brně. Oproti roku 2008 přibyla v aglomeraci 1 stanice – ČHMÚ převedl část měření (zejména kvůli PAH) z lokality Brno – Kroftova do nové lokality Brno-Líšeň, která je charakterizována jako městská pozadová lokalita. Měření jsou zde polyaromatické uhlovodíky spolu s těžkými kovy, PM₁₀ a oxidem dusičitým. Měření PM₁₀ bylo rovněž rozšířeno do lokality Brno-Soběšice, kde se do té doby měřila pouze celková prašnost (SPM).

Částice do aerodynamického průměru 2,5 µm se měří v aglomeraci Brno dlouhodobě pouze v lokalitě Brno-Tuřany (od roku 2004). Od roku 2008 přibyla další lokality (Brno-Svatoplukova, Brno-Výstaviště, Brno-Zvonařka). Jak již bylo uvedeno v předešlém textu, tato škodlivina prozatím nemá českou legislativou stanovený imisní limit, ale v nové směrnici Evropské komise 2008/50/ES již imisní limit figuruje a evropská legislativa je přenášena do české v podobě návrhu novelizace zákona č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší, kde se již imisní limit pro PM_{2,5} připravuje a má hodnotu 25 µg·m⁻³.

Průměrné roční koncentrace PM₁₀, aglomerace Brno, 2002-2008 (zdroj ČHMÚ)

Průměrná roční koncentrace PM ₁₀ (µg/m ³)								
Lokalita	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brno-Arboretum	55,50	32,67	24,55	26,65		34,73	27,72	26,21
Brno-Lány		42,67	36,01		39,67			25,62
Brno-Svatoplukova	56,60	43,65		49,97	39,69		40,22	40,92
Brno-Výstaviště	18,44	31,94	33,12	39,55			34,87	33,31
Brno-Zvonařka	63,53		41,24	46,02	36,78		34,37	34,97
Brno-Masná						34,83	33,63	34,51
Brno-střed		49,39		47,90	45,01	35,16	34,41	35,88
Brno-Kroftova	26,31	31,72	28,82	32,06	40,25	21,15	23,08	25,50
Brno - Úvoz (hot spot)							44,00	30,18
Brno-Tuřany	34,20	39,47	31,39	33,39	36,15	27,83	25,93	27,53
Brno-Dobrovského	38,96		35,25	33,98	26,52	22,81	23,21	27,83
Brno-Krasová ul.	30,88	33,92	27,25	25,61				
Brno-Soběšice	24,01	23,97	23,50	25,45	27,40	19,16	17,88	20,96
Brno-Hůskova	31,27	30,52						
Brno-Líšeň								24,04

Dle NV č. 42/2011 Sb. je pro průměrné 24hodinové koncentrace PM₁₀ stanoven imisní limit, který má hodnotu 50 µg·m⁻³. Tato koncentrace může být za kalendářní rok 35x překročena, proto je sledována 36. nejvyšší průměrná 24hodinová koncentrace PM₁₀, která pokud překročí hranici 50 µg·m⁻³, tak je překročen imisní limit. **Tučné** hodnoty značí překročení imisního limitu.

Překročení imisního limitu pro 36. nejvyšší 24hodinovou koncentraci PM₁₀ je nejčastějším případem překračování imisních limitů v celé ČR. V zóně Jihomoravský kraj hodnoty koncentrací v jednotlivých lokalitách kulminovaly v letech 2005 a 2006, kdy vlivem dlouhé a chladné zimy 2005/2006 včetně velmi špatných rozptylových podmínek způsobených teplotními inverzemi došlo k nejvíce překročením koncentrace 50 µg.m⁻³ takřka na všech stanicích imisního monitoringu v zóně Jihomoravský kraj. Zejména v měsíci lednu roku 2006 došlo k např. k 17 (Vyškov), 19 (Mikulov) či 25 (Znojmo) překročením, čímž se vyčerpal za jediný měsíc z více než poloviny limit 35 překročení pro celý kalendářní rok. Roky 2007 až 2009 se pak jeví jako příznivé - imisní limit nebyl překročen. Původ tohoto zlepšení je nutno hledat především v příznivých meteorologických podmínkách v zimním období – krátká, relativně teplá zima, kratší topné období, velmi slabé teplotní inverze atp.

V celém sledovaném období se koncentrace PM₁₀ na všech lokalitách pohybovaly nad horní mezí pro posuzování.

36. nejvyšší 24 hodinová koncentrace PM₁₀, zóna Jihomoravský kraj, 2002-2009 (zdroj ČHMÚ)

36. nejvyšší 24hodinová koncentrace PM ₁₀ (µg*m ⁻³)								
Lokalita	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hodonín	41,90	41,63	35,29	43,06	43,98	34,71		
Kuchařovice			42,00	52,00	52,00	40,00	32,00	39,00
Lovčice				47,00	49,00	41,00	39,00	36,00
Mikulov-Sedlec	42,61	51,77	42,79	53,29	51,08	40,29	37,63	38,67
Vyškov				51,00	51,00	43,00	37,00	37,00
Znojmo			59,62	70,75	66,92	47,08	46,08	46,17

Dále jsou pro 24hodinovou koncentraci stanoveny meze pro posuzování, přičemž horní mez pro posuzování má hodnotu UAT = 30 µg*m⁻³ a dolní mez pro posuzování má hodnotu LAT = 20 µg*m⁻³.

V aglomeraci Brno hodnoty koncentrací v jednotlivých lokalitách kulminovaly v letech 2005 a 2006, kdy vlivem dlouhé a chladné zimy 2005/2006 včetně velmi špatných rozptylových podmínek způsobených teplotními inverzemi došlo k nejvíce překročením koncentrace 50 µg.m⁻³. Zejména v měsíci lednu roku 2006 došlo k 19 překročením (Brno-Tuřany), čímž se za jediný měsíc z více než poloviny vyčerpal limit 35 překročení pro celý kalendářní rok. Roky 2007 až 2009 se pak jeví jako příznivé, kdy imisní limit není v lokalitách neovlivněných dopravou překročen. Původ tohoto zlepšení je nutno hledat především v příznivých meteorologických podmínkách v zimním období – krátká, relativně teplá zima, kratší topné období, velmi slabé teplotní inverze atp.

36. nejvyšší 24hodinová koncentrace PM₁₀, aglomerace Brno, 2002-2009 (zdroj ČHMÚ)

36. nejvyšší 24hodinová koncentrace PM ₁₀ (µg*m ⁻³)								
Lokalita	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brno-Arboretum						46,98	37,05	38,52
Brno-Lány	48,56	63,25	54,87		57,55			45,26
Brno-Svatoplukova							66,43	68,40
Brno-Výstaviště							58,77	52,04
Brno-Zvonarka							60,10	61,70
Brno-Masná						54,00	51,00	55,00
Brno-střed		84,74		84,67	71,29	59,17	55,29	58,08
Brno-Kroftova	46,22	44,36		55,00	51,00	38,00	39,00	45,00
Brno - Úvoz (hot spot)							71,00	50,00
Brno-Tuřany	55,59	62,57	55,42	61,58	63,13	51,25	44,88	47,21
Brno-Dobrovského			58,00	58,00	44,00	41,00	37,00	44,00
Brno-Krasová ul.					44,00	42,00		
Brno-Soběšice								34,00

V Brně, stejně jako v jiných velkých městech Jihomoravského kraje a České republiky, je zásadním znečišťovatelem ovzduší automobilová doprava. V Brně a okolí má zásadní podíl průjezdní automobilová doprava ve směru z Jihu na sever po několika různých dopravních trasách. Tyto dopravní trasy jsou více než zaplněny, kapacitně nestačí, a dochází zde k významným dopravním zácpám. (především malý městský a velký městský okruh) Tyto dopravní trasy jsou základem nadlimitně znečištěného ovzduší ve městě Brně. Obecně lze říci, že nejvyšší přínos ke zvýšení kvality ovzduší má výstavba nové komunikace v případě, kdy napomůže vymístění dopravy ze silně zatíženého průtahu hustě obydlenou oblastí na kapacitně lépe disponovanou komunikaci. Tím dojde ke snížení zátěže

ovzduší emisemi z dopravy v tomto místě, s čímž je spojeno také snížení možných negativních dopadů škodlivin na zdraví obyvatel. Na druhou stranu je zřejmé, že dojde pouze k přesunu emisí do nové trasy, nikoliv k jejich eliminaci. Z pohledu kvality ovzduší v obytných oblastech je využití dálnic a rychlostních komunikací přínosné, neboť jsou budovány, pokud je to možné, v dostatečné odstupové vzdálenosti od zastavěných oblastí, anebo jsou u nich zavedena opatření pro snížení negativní zátěže na obyvatelstvo.

Mezi přínosy dálnic a rychlostních komunikací ve vztahu ke kvalitě ovzduší tedy patří:

- přesun dopravy mimo intravilán měst, snížení dopravních intenzit v intravilánu,
- omezení dopravních kongescí - vyšší plynulost dopravy (omezení emisně nevýhodné dopravy charakteru stop-and-go)
- ustálená rychlost, která se dá regulovat pomocí proměnných značek, a tím je možná regulace produkce emisí v závislosti na rychlosti
- využití jako sběrné komunikace městské aglomerace a začlenění do dopravního systému města (využití pro expresní linky MHD)

Bez umístění průjezdní automobilové dopravy mimo Brno nelze očekávat významné snížení imisního zatížení.

Celkové vyhodnocení imisního zatížení Jihomoravského kraje

Z výše uvedených údajů vyplývá, že určitá část území JM kraje je významně zatížená několika škodlivinami. Aby bylo možné klasifikovat jednotně znečištění území ve vztahu ke všem znečišťujícím látkám byla zvolena následující klasifikace území:

třída	Význam	Klasifikace
I.	imisní hodnoty všech sledovaných látek jsou nejvýše rovny polovině imisních limitů IH_x	čisté-téměř čisté ovzduší
II.	imisní hodnota některé z látek je větší než 0,5 IH_x , ale žádný limit není překročen	mírně znečištěné ovzduší
III.	imisní limit jedné látky je překročen, imisní hodnoty ostatních sledovaných látek jsou nejvýše rovny polovině emisních limitů IH_x	znečištěné ovzduší
IV.	imisní limit jedné látky je překročen, imisní hodnoty některých dalších látek $>IH_x$, ale $<IH_x$	silně znečištěné ovzduší
V.	imisní limit více než jedné látky je překročen	velmi silně znečištěné ovzduší

Popis stavu znečištění ovzduší výčtem úrovní imisních charakteristik látek, měřených v dané lokalitě a jejich poměru k stanoveným imisním limitům je relativně komplikovaný. Pro klasifikaci zájmového území jsme použili klasifikaci z publikace „Znečištění ovzduší na území České republiky“, kterou vydal Český hydrometeorologický ústav Praha. Klasifikace se provádí dle 5 tříd, které představuje výše uvedená tabulka.

Grafická část obsahuje grafické výstupy vyhodnocení imisního zatížení dle výše uvedené tabulky (**schéma č. 10**).

Ve schématu jsou zhodnoceny i vlivy nestandardních klimatických podmínek v letech 2005 a 2006. Pokud bychom tyto nestandardní klimatické stavy neuvažovali, pak by se kategorie IV a V týkala pouze centrální části Města Brna a dálnic a dálničních křižovatek.

A.3.2. HLUKOVÁ ZÁTĚŽ

Za současné situace je pro životní prostředí člověka a hlukovou zátěž venkovního prostoru rozhodujícím zdrojem hluk z dopravy na pozemních komunikacích.

Základní požadavky na ochranu zdraví před vlivy hluku a povinnosti provozovatelů zdrojů hluku jsou stanoveny platným zněním zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví. Zákonem jsou rovněž definovány druhy venkovních prostorů, pro které se ochrana zdraví před vlivy hluku stanovuje a prováděcím předpisem nařízením vlády č. 148/2006 Sb. o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací jsou pro ochranu zdraví člověka určeny hodnoty hygienických limitů hluku.

Hygienické limity hluku

Hodnoty hluku se pro hluk z dopravy na pozemních komunikacích, s výjimkou účelových komunikací, a dráhách, a pro hluk z leteckého provozu vyjadřují ekvivalentní hladinou akustického tlaku $A_{L_{Aeq,T}}$ a stanoví se pro celou denní ($L_{Aeq,16h}$) a celou noční dobu ($L_{Aeq,8h}$).

Pro definované chráněné venkovní prostory se hygienický limit hluku v ekvivalentní hladině akustického tlaku A , s výjimkou hluku z leteckého provozu a vysokoenergetického impulsního hluku, stanovuje součtem základní hladiny akustického tlaku $A_{L_{Aeq,T}} = 50$ dB a korekcí přihlížejících ke druhu chráněného prostoru a denní a noční době podle přílohy č. 3 k tomuto nařízení.

Korekce pro stanovení hygienických limitů hluku v chráněném venkovním prostoru staveb a v chráněném venkovním prostoru

Druh chráněného prostoru	Korekce (dB)			
	1)	2)	3)	4)
Chráněný venkovní prostor staveb lůžkových zdravotnických zařízení včetně lázní	-5	0	+5	+15
Chráněný venkovní prostor lůžkových zdravotnických zařízení včetně lázní	0	0	+5	+15
Chráněný venkovní prostor ostatních staveb a chráněný ostatní venkovní prostor	0	+5	+10	+20

Korekce uvedené v tabulce se nesčítají.

Pro noční dobu se pro chráněný venkovní prostor staveb přičítá další korekce -10 dB, s výjimkou hluku z dopravy na železničních drahách, kde se použije korekce -5 dB.

Vysvětlivky:

1) Použije se pro hluk z veřejné produkce hudby, hluk z provozu služeb a dalších zdrojů hluku, s výjimkou letišť, pozemních komunikací, nejde-li o účelové komunikace, a dále s výjimkou drah, nejde-li o železniční stanice zajišťující vlakotvorné práce, zejména rozřadování a sestavu nákladních vlaků, prohlídku vlaků a opravy vozů.

2) Použije se pro hluk z dopravy na pozemních komunikacích, s výjimkou účelových komunikací, a drahách.

3) Použije se pro hluk z dopravy na hlavních pozemních komunikacích (v okolí dálnic, silnic I. a II. třídy a místních komunikací I. a II. třídy) v území, kde hluk z dopravy na těchto komunikacích je převažující nad hlukem z dopravy na ostatních pozemních komunikacích. Použije se pro hluk z dopravy na drahách v ochranném pásmu dráhy.

4) Použije se v případě staré hlukové zátěže z dopravy na pozemních komunikacích a drahách, kdy starou hlukovou zátěží se rozumí stav hlučnosti působený dopravou na pozemních komunikacích a drahách, který v chráněných venkovních prostorech staveb a v chráněném venkovním prostoru vznikl do 31. prosince 2000. Tato korekce zůstává zachována i po položení nového povrchu vozovky, výměně kolejového svršku, popřípadě rozšíření vozovky při zachování směrového nebo výškového vedení pozemní komunikace nebo dráhy, při které nesmí dojít ke zhoršení stávající hlučnosti v chráněném venkovním prostoru staveb a v chráněném venkovním prostoru a pro krátkodobé objízdné trasy.

Hluk z dopravy na pozemních komunikacích na území JmK

Hluk emitovaný motorovým vozidlem do okolního venkovního prostoru je závislý zejména na rychlosti vozidla - u nižších rychlostí je rozhodujícím zdrojem hluku motor, se stoupající rychlostí se zvyšuje význam hluku emitovaného z převodové soustavy, ve vyšších rychlostech začíná převažovat hluk ze styku pneumatika–vozovka a u velmi vysokých rychlostí je rozhodující aerodynamický hluk. Mezi další faktory, které ovlivňují hluk z pozemních komunikací, patří stáří vozidel a jejich technický stav, kvalita povrchu vozovky, podélný profil komunikace, způsob jízdy apod. Při významnějším dopravním zatížení působí pozemní komunikace na okolní venkovní prostor jako liniový (přímkový) zdroj hluku.

Pro vyhodnocení vlivů hluku z dopravy na hlavních pozemních komunikacích na území Jihomoravského kraje byla využita data z celostátního sčítání dopravy 2005 provedeného ŘSD ČR. Tato data obsahují údaje průměrných 24hodinových intenzit dopravy a základní skladbu dopravních proudů vozidel na jednotlivých sčítacích úsecích hlavních pozemních komunikací (dálnice, silnice I. a II. třídy a místní komunikace I. a II. třídy).

Pro výpočty hluku z dopravy byly použity postupy publikované v „Novela metodiky pro výpočet hluku ze silniční dopravy“, vydané MŽP ČR v roce 2005 (Planeta 2/2005).

Výpočty hluku ze silniční dopravy jsou vyjádřeny ve formě ekvivalentních hladin akustického tlaku A a jsou zpracovány pro noční dobu. Vzhledem ke stanoveným hygienickým limitům hluku a k dalším okolnostem je noční doba pro hodnocení vlivů hluku z dopravy rozhodující.

Výsledky výpočtů jsou shrnuty v **tabulce č. 10** a ve **schématu č. 11**.

Plánovaný rozvoj letiště a zvyšování počtu letů je spojeno se zvyšováním imisního zatížení obyvatel a to zejména hlukem. Studie Ekola Group: Letiště Brno-Tuřany – dopracování akčního hlukového plánu 2008 posuzovalo dopady do území pro varianty konzervativního a maximálního rozvoje. Dle vyhodnocení se jeví jako reálný konzervativní model rozvoje a pro tento stav je záměrem vedení letiště dosáhnout vyhlášení nového ochranného hlukového pásma v území, zasaženého hlukem nad 50 dB v noci. Tento záměr je převzat do ÚAP JmK s cílem usměrnit rozvoj v dotčeném území tak, aby nedošlo ke zbytečným novým střetům s budoucím ochranným pásmem letiště. Výhledové hlukové pásmo je zobrazeno ve výkrese A.3. Výkres záměrů na provedení změn v území. Jeho velikost je do 1 800 m ve směru přistávací dráhy a do 200 m ve směru kolmém na přistávací dráhu.

A.4. OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Koeficient ekologické stability KES	12	-
Hranice bioregionů a biochor	13	-
Hranice klimatických regionů	14	-
Chráněná území	15	-

A.4.1. BIODIVERZITA A EKOSYSTÉMY

Zvláště chráněná území přírody

Jako podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území Jihomoravského kraje byly shromážděny údaje o velkoplošných zvláště chráněných územích (VZCHÚ) - Národním parku Podyjí, Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty, Chráněné krajinné oblasti Moravský kras, Chráněné krajinné oblasti Pálava – a všech maloplošných zvláště chráněných územích (MZCHÚ) na území Jihomoravského kraje v kategoriích národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka.

Základním podkladem jsou údaje poskytnuté Krajským úřadem Jihomoravského kraje a dále údaje z „Konceptu ochrany přírody Jihomoravského kraje“ (KOP JMK; Atelier Fontes, s.r.o., Brno, 2004, dílčí aktualizace KRÚ JMK 2007).

Celkově je na území Jihomoravského kraje k 31. 12. 2010 vyhlášeno 286 maloplošných zvláště chráněných území přírody, z toho 2 chráněná území (kódy č. 624, 2134) mají územní přesah do sousedního Kraje Vysočina. V kategoriích „národní“ (národní přírodní rezervace, národní přírodní památka), pro něž je příslušným orgánem ochrany přírody MŽP, je vyhlášeno celkem 31 území; v ostatních kategoriích (přírodní rezervace, přírodní památka) na území národního parku (včetně ochranného pásma) a chráněných krajinných oblastí, pro něž je příslušným orgánem ochrany přírody správa NP (CHKO), celkem 26 území; pro ostatní kategorie na ostatním území Jihomoravského kraje, pro něž je příslušným orgánem ochrany přírody Krajský úřad Jihomoravského kraje, celkem 229 území.

Nejvyšší zastoupení (plošné i početní) ZCHÚ je v území severně od Brna (Tišnovsko, širší prostor Moravského krasu), tzn. v severní části okresu Brno-venkov a v okrese Blansko. Další významná území se nachází v periferních částech kraje; jedná se o širší oblasti s centry v NP Podyjí, CHKO Pálava, CHKO Bílé Karpaty. Naopak nejmenší zastoupení ZCHÚ je v zemědělsky intenzivně využívaném území v centrální oblasti kraje, jižně od Brna. Žádné ZCHÚ není vyhlášeno na území Vojenského újezdu Březina v severovýchodním cípu kraje (okres Vyškov), ačkoliv se jedná o území relativně přírodovědecky (např. botanická lokalita Buchtelka) a krajinářsky významné.

Ochranná pásma u MZCHÚ vyhlášená (výrazně menší část MZCHÚ) či stanovená ze zákona (50 m od okraje MZCHÚ – výrazně větší část MZCHÚ) nejsou v úrovni územně plánovací dokumentace kraje, zejména s ohledem na měřítko grafické části (1: 100 000), uvedena.

Charakteristika národního parku a chráněných krajinných oblastí

▪ Národní park Podyjí

Zřízen byl nařízením vlády ČR č. 164/1991 Sb. ze dne 20. 3. 1991, s platností od 10. 5. 1991, na území okresu Znojmo. Chráněno je zalesněné území (lesnatost 84%) podél hluboce zaříznutého toku řeky Dyje mezi Vranovem nad Dyjí a Znojmem, na rakouské straně navazuje Nationalpark Thayatal (zřízen k 1. 1. 2000). Výměra NP Podyjí není ve zřizovacím předpisu uvedena, udávána je 63 km², u ochranného pásma 29 km². Území NP Podyjí je rozčleněno do tří zón odstupňované ochrany přírody – přísné přírodní (I), řízené přírodní (II), okrajové (III). Před ustanovením NP Podyjí existovala v daném území v roce 1978 vyhlášená CHKO Podyjí (Výnos MK ČSR č. 22 927/78 registrovaný v částce č. 4/1979 Sb.) o celkové výměře dle zřizovacího předpisu 103 km².

▪ Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty

Zřízena byla v roce 1980 Výnosem MK ČSR č. 17 644/80, s platností od 18. 2. 1981 (registrace v částce č. 3/1981 Sb.), na území okresů Hodonín, Uherské Hradiště a Gottwaldov (Zlín). V současnosti se nachází na území Jihomoravského kraje a Zlínského kraje, na Slovensku navazuje CHKO Biele Karpaty. Chráněno je unikátní území odlesněných ploch s rozptýlenými dřevinami (bělokarpatské květnaté louky) a přirozených listnatých lesů. Celková rozloha CHKO Bílé Karpaty je dle zřizovacího dokumentu 715 km². Území CHKO Bílé Karpaty je rozčleněno do čtyř zón odstupňované ochrany přírody.

▪ Chráněná krajinná oblast Moravský kras

Zřízena byla v roce 1956 Výnosem MŠK čj. 18.001/55-A6 ze dne 4. 7. 1956, Výnosem MŠK čj. 74.900/57-D/1 ze dne 25. 2. 1958 byla upravena část její jižní hranice – CHKO byla mírně zmenšena. Jedná se o plošně největší a nejlépe vyvinuté krasové území v Česku. Chráněné území je z 55% zalesněno porosty různé ekologické kvality, nejceněnější jsou nelesní lesostepní a stepní plochy. Nachází se na území okresů Blansko a Brno-venkov, okrajově i na území města Brna. Výměra není ve zřizovacím dokumentu ani jeho novele uvedena, udávána je 92 km². Území CHKO Moravský kras je rozčleněné do tří zón odstupňované ochrany přírody.

▪ Chráněná krajinná oblast Pálava

Zřízena v roce 1976 Výnosem MK ČSR čj. 5790/76, s platností od 3. 5. 1976 (registrace v částce č. 8/1976 Sb.), název uveden „Palava“. Chráněné území zahrnuje vápencové bradlo Pavlovských vrchů s cennými stepními, lesostepními a skalními společenstvy a lužní lesy u řeky Dyje. Nachází se na území okresu Břeclav, v krátkém úseku se dotýká státní hranice s Rakouskem. Výměra je dle zřizovacího dokumentu 70 km². Území CHKO je rozčleněno do čtyř zón odstupňované ochrany přírody. Dlouhodobě je připravováno rozšíření CHKO.

Územní systém ekologické stability

Příslušnými orgány ochrany přírody pro územní systém ekologické stability (ÚSES) krajiny jsou MŽP pro nadregionální úroveň ÚSES, příslušná správa NP/CHKO pro regionální úroveň ÚSES na území NP včetně ochranného pásma/CHKO, a Krajský úřad Jihomoravského kraje pro regionální úroveň ÚSES mimo území NP včetně ochranného pásma a CHKO.

Výchozím dokumentem pro vymezování regionálního a nadregionálního ÚSES, jeho skladebných částí (biocenter, biokoridorů), je z roku 1996 pocházející „Regionální a nadregionální ÚSES ČR – územně technický podklad“ (MMR ve spolupráci s MŽP), s platností od 1. 7. 1997. Dokument je to v řadě ohledů nedokonalý, nedokončený a v současné době zcela neaktuální. Měl být vzápětí doplněn o chybějící části (zejména stanovení cílových ekosystémů) a po deseti letech aktualizován, k tomu však nedošlo.

V Jihomoravském kraji byl v roce 2003 zpracován „Generel regionálního a nadregionálního ÚSES na území Jihomoravského kraje“ (AGERIS, s.r.o., Brno), jehož řešení je začleněno do návrhu územně plánovací dokumentace "Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje" (Atelier T-plan, s.r.o., Praha, 2010).

Přírodní parky

viz kapitola A.4.2.

NATURA 2000

EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY

Příslušnost orgánů ochrany přírody je složitým způsobem členěna mezi MŽP, AOPK ČR (Správy CHKO), Správu NP Podyjí a KRÚ JMK. Seznam evropsky významných lokalit (EVL) vytvářený soustavou NATURA 2000 je k datu zpracování Rozboru udržitelného rozvoje území dán nařízením vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit, ve znění nařízení vlády č. 301/2007 Sb. a č. 371/2009 Sb. Seznam je dostupný on-line na <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2005/zakon_04.html#castka_46>.

Do národního seznamu je na území Jihomoravského kraje zařazeno celkem 195 EVL, u 10 z nich dochází k územnímu přesahu do sousedních krajů. Územní vymezení EVL je provedeno převzetím podkladu z Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Na rozdíl od stávajících MZCHÚ se EVL na území Jihomoravského kraje vyskytují rovnoměrněji, plošný rozsah je zcela opačně oproti stávajícím MZCHÚ významnější v jižní části kraje. Na území vojenského újezdu Březina se nevyskytuje žádná EVL.

PTAČÍ OBLASTI

Příslušnost orgánů ochrany přírody je složitým způsobem členěna mezi MŽP, AOPK ČR (Správy CHKO), Správu NP Podyjí a KRÚ JMK podle charakteru daného území a typu předmětné činnosti. Na území Jihomoravského kraje je jednotlivými Nařízeními vlády z přelomu let 2004 a 2005 vymezeno celkem 8 ptačích oblastí (PO). Toto vymezení je platné i k datu zpracování Rozboru udržitelného rozvoje území.

Územní vymezení PO je provedeno převzetím podkladu z Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Údaje o výměře nejsou součástí příslušných nařízení vlády, převzaty jsou z Ústředního seznamu ochrany přírody ČR.

Na území Jihomoravského kraje je vymezeno 41 042,5 ha území v celkem 8 ptačích oblastech, což je 5,7 % z celkové rozlohy Jihomoravského kraje (719 630 ha). Všechny PO se nacházejí v jižní části Jihomoravského kraje. Seznam a charakteristiky PO jsou dostupné on-line na <http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokality.php?cast=1804&akce=seznam&quickfilter=11&show_all=0>.

Ostatní

Týká se ostatních položek podle přílohy č. 1, část B, ÚAP kraje – podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území, k vyhlášce č. 500/2006 Sb.:

- ◇ B30 – koeficient ekologické stability KES
- ◇ B33 – hranice bioregionů a biochor
- ◇ B34 – hranice klimatických regionů

Z přílohy č. 1, části A vyhlášky, ÚAP obcí byla pro dané účely vybrána položka č. A33 – biosférická rezervace UNESCO, geopark UNESCO.

▪ Koeficient ekologické stability KES

Koeficient ekologické stability (KES) je snadno zjistitelným údajem, který podává orientační informaci o zastoupení ploch s potenciálně vyšší úrovní ekologické stability, resp. o vzájemném poměru mezi plochami ekologicky relativně stabilnějšími (trvalými kulturami – ekosystémy) a labilnějšími (technoantropocenózami).

Výpočet vychází z údajů evidence druhů pozemků v Katastru nemovitostí ČR. Ve vzorci dle metody ČSÚ jsou v čitateli (stabilnější plochy) druhy pozemků: lesy, vodní plochy, trvalé travní porosty, pastviny, zahrady, ovocné sady, vinice a chmelnice, ve jmenovateli (labilnější plochy): orná půda, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy. Problematické je zařazení vinic a chmelnic do stabilnějších ploch a zohlednění ostatních ploch, reálně může být v konkrétních případech hodnocení i opačné.

Orientační údaj KES pro území Jihomoravského kraje byl vypočten na 0,78. Dle metody Míchala je možno globálně hodnotit území Jihomoravského kraje jako intenzivně využívanou kulturní krajinu s výrazným uplatněním (agro)industriálních prvků (rozpětí KES 0,4 – 0,9). Regionální a lokální rozdíly v hodnotě KES jsou v těsné korelaci s rozdíly v lesnatosti a v procentu zornění zemědělské půdy – viz příslušná kapitola textu. Hodnota KES za území ČR je 1,26.

Schéma č. 12 (KES) v grafické příloze diferencuje území kraje tak, že se odlišují velké ucelené oblasti intenzivně využívané zemědělské krajiny sníženin Dyjskosvrateckého a Dolnomoravského úvalu a okrajů vrchovin a pahorkatin (nivy řek Moravy a Dyje do těchto ploch nepatří), zejména okraje Českomoravské vrchoviny v povodí Svitavy, Svratky, Oslavy, Jevišovky a Dyje, Drahanské vrchoviny a Moravského krasu a dále Žďánického lesa.

▪ Hranice bioregionů a biochor

Hranice byly převzaty z Datového modelu Jihomoravského kraje. Mají význam jako jeden z řady podkladů pro případné vymezování nadregionálního a regionálního ÚSES. Hranice bioregionů a biochor na území Jihomoravského kraje jsou znázorněny **ve schématu č. 13** v grafické příloze.

▪ Biosférická rezervace UNESCO

V rámci OSN, programu Man and the Biosphere UNESCO (1970), jsou na území Jihomoravského kraje mezinárodně chráněna jako biosférické rezervace (BR, 1974, revize koncepce 1995) dvě území. Jedná se o BR Dolní Morava, vzniklou v roce 2003 (8. - 11. 7. 2003) rozšířením původní BR Pálava (16. 6. 1986) o území Lednicko-valtického areálu a lužních lesů při soutoku Moravy a Dyje, a BR Bílé Karpaty (15. 4. 1996). Každá BR je tvořena třemi zónami - jádrovou, nárazníkovou a přechodovou. Hranice obou BR byly převzaty z Datového modelu Jihomoravského kraje.

▪ Lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem

Ochrana lokalit výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem vyplývá především ze znění § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a § 15 odst. 1 a § 16 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Z ustanovení uvedených ve zmíněných paragrafech a odstavcích vyplývá, že základem ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů je komplexní ochrana jejich stanovišť (tj. lokalit jejich výskytu). Vymezení lokalit bylo převzato z Datového modelu Jihomoravského kraje.

▪ Území potravní nabídky zimujících hus²

Jedná se o území potravní nabídky hus, zimujících na Střední nádrži Vodního díla Nové Mlýny, která je ptačí oblastí evropské soustavy chráněných území NATURA 2000 a současně přírodní rezervací. Doporučení ke způsobům využívání území může poskytnout orgán ochrany přírody.

▪ Prostor pro realizaci záchranného programu pro dropa velkého³

Jedná se o prostor pro realizaci záchranného programu pro dropa velkého dle evropského Memoranda porozumění o ochraně středoevropské populace dropa velkého. Doporučení ke způsobům využívání prostoru může poskytnout orgán ochrany přírody.

² vřazeno dle požadavku OŽP KrÚ JMK

³ vřazeno dle požadavku OŽP KrÚ JMK

A.4.2. KRAJINA - CHARAKTER, RÁZ A IDENTITA

Charakter, ráz a identita krajiny

Významnou hodnotou území a součástí vlastností spoluvytvářejících kvalitu životního prostředí je charakter krajiny. Charakter je vyjádřen určitými atributy (charakteristickými znaky a vlastnostmi), které tu či onu krajinu odlišují od jiné, nebo které jsou naopak pro různé krajiny společné. V krajině architektury a krajině plánování vyjadřuje tento pojem určitou množinu znaků terénu, vodních toků a ploch, vegetačního krytu a znaků souvisejících s osídlením a hospodářskou činností. Při popisu charakteru krajiny je třeba proto věnovat pozornost především **trvalým krajinným strukturám** – georeliéfu a hydrografické síti a dále proměnným a vlivem lidské činnosti se vyvíjejícím strukturám – aktuálnímu stavu vegetačního krytu, osídlení, technické infrastruktury a hospodářskému využití krajiny.

V legislativě ČR je charakter krajiny petrifikován jako **krajinný ráz** (§12 zák. č. 114/1992 Sb.). Přes specifické zabarvení tohoto českého výrazu (zřejmě z odvozených slov „rázovitý“, „svěrázný“, vyjadřujících výraznou odlišnost či zvláštnost) odpovídá termínu „charakter krajiny“ tak, jak se tento termín používá v terminologii cizojazyčné. Podle odst. (1) §12 zákona platí, že krajinný ráz je dán zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého segmentu krajiny (místa či oblasti).

Přírodní, kulturní a historická charakteristika se projevuje soustavou znaků, které je možno v krajině identifikovat. Tyto znaky mají dvojitý charakter. Je to na jedné straně přítomnost určitého jevu a jeho význam ve struktuře přírodních nebo civilizačních složek, a na straně druhé vizuální projev takového jevu v krajině scéně, přičemž vizuální projev (uplatnění v krajině scéně) může vytvářet estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině. Smysl slovního spojení „ráz krajiny“ tkví významově především v rovině vizuální a estetické.

Ráz krajiny se projevuje především jako **obraz krajiny** nebo **krajinná scéna**, která na člověka působí emocionálně (prostorové formy, tvary prvků, barevnost, vůně, zvuky) i rozumově (hodnocení jednotlivých jevů, myšlenkové asociace a vzpomínky). Ráz krajiny souvisí též s významem určitých míst krajiny, se stopami historického vývoje, s historickými událostmi a osobami, spoluvytvářející zakotvení k určitému regionu, osobní vztah a identitu. Hovoříme o identitě krajiny vyplývající z výraznosti a nezaměnitelnosti krajině scény a z nehmotných vlastností určitých míst. Identita krajiny může být proto dána rázovitostí a nezaměnitelností krajině scény, přítomností viditelných stop kulturního vývoje, kulturním, historickým či symbolickým významem míst.

Obecné rysy charakteru krajiny Jihomoravského kraje - prostorové členění, hlavní znaky přírodní charakteristiky, hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky

Charakter krajiny Jihomoravského kraje je rozmanitý a v hlavních rysech vytvářejících ráz a identitu krajiny je v různých částech území velmi odlišný. Základní vlastnosti krajiny, projevující se v prostorové struktuře a v krajině scéně – v rázu krajiny – jsou dány jak výraznou různorodostí přírodních podmínek, tak vývojem osídlení, kultivace a hospodářského využití krajiny. Oproti ostatním krajům ČR (s výjimkou Moravskoslezského kraje), které leží v jednom geomorfologickém subsystému, jsou zde přítomny segmenty krajiny patřící rozdílným geomorfologickým subsystémům (Hercynská pohoří, Karpaty, Panonská pánev) a z hlediska bioty rozdílným biogeografickým podprovinciím (Hercynské, Karpatské a Panonské). Základní prostorové členění je dokresleno výrazně vějířovým uspořádáním vodních toků – Svitavy, Svratky, Jihlavy a Dyje svádějících vodu z Brněnské a Českomoravské vrchoviny v západní části kraje a mohutné povodí Moravy ve východní části kraje.

Základní prostorové členění Jihomoravského kraje je patrné z materiálu *Obraz krajiny ČR* z hlediska jednotlivých typů krajiny (Löw a spol., 2006). Zřetelně vystupuje členění na krajinu sníženin a mírných pahorkatin zemědělských a vinařských oblastí – s matricí starosídelních otevřených krajin, a na krajinu členitých lesopолních a lesnatých území Českomoravské vrchoviny – s matricí středověkých polootevřených krajin. Krajinným pólem je Pálava - nepřehlédnutelná terénní dominantu Dyjsko-Svrateckého i Dolnomoravského úvalu, krajinnými póly jsou též drobné avšak výrazné dominanty Velkého a Malého Chlumu na okraji Boskovické brázd – dominanty působící v otevřenější části lesnatého segmentu Jihomoravského kraje – Brněnské vrchoviny. Vedlejším krajinným ohraničením je hřeben Dražanské vrchoviny, v severojižním směru oddělující prostorově Hornomoravský úval od západních částí Brněnské vrchoviny a podtržený výraznými lesnatými srázy spadajícími do sníženiny Vyškovské brány (hlavní krajině ohraničení). Ve východní části kraje dominuje vůči sníženinám úvalů výrazný lesnatý masiv Chřibů, který pouze okrajově zasahuje jako hlavní krajině ohraničení do Jihomoravského kraje. V lesnaté krajině povodí Svratky působí jako hlavní krajině ohraničení část Pernštejnské a Sykořské vrchoviny.

Indikátorem přítomnosti přírodních hodnot krajině rázu jsou území chráněná z hlediska ochrany přírody. Při ochraně krajině rázu se vychází z předpokladu, že velkoplošná zvláště chráněná území (NP, CHKO) a přírodní parky chrání vedle přírodních hodnot i harmonické utváření krajiny a tím i harmonický charakter krajiny. Na území Jihomoravského kraje leží Národní park Podyjí a tři CHKO – Moravský kras, Bílé Karpaty a Pálava. Pálava s územím Břeclavská a Bílé Karpaty jsou biosférickými rezervacemi.

Na území kraje je 20 přírodních parků, chránící typický krajině ráz především v lesnaté a členitější krajině.

Osídlení spoluvytváří charakter krajiny jak podobou kulturních dominant krajiny, měst s historickými jádry a typickými siluetami, tak i vesnicemi s typickou lidovou architekturou. Jedná se přitom o sídla v rozdílném krajině rámci – v lesních krajinách vrchovin a pahorkatin včetně zaříznutých údolí, v otevřených krajinách intenzivně zemědělsky obhospodařované krajiny úvalů a v koridorech Moravy a Dyje. Typickým rysem identity krajiny je vinohradnictví v rozsáhlých vinařských oblastech. Významnou součástí kulturních

hodnot a znaků krajinného rázu jsou krajinářské úpravy a krajiny s významným historickým a památkovým významem. Krajina Jihomoravského kraje je bohatá na nemovitě kulturní památky a na významné archeologické lokality (AR Staré Zámky u Lišné, Břeclav-Pohansko). V obrazu krajiny, v krajinných panoramatech nebo v dílčích scénériích se objevují objekty panských sídel – hradů, tvrzí a zámků, církevní objekty jako jsou kláštery, kostely, fary a synagogy, urbanistická struktura a objekty městských jader se projevují v prostorových vztazích a siluetách městských památkových rezervací a zón (MPR Brno, Mikulov, Znojmo, MPZ Boskovice, Doubravník, Ivančice, Jevišovice, Kyjov, Lomnice, Moravský Krumlov, Slavkov u Brna, Strážnice, Valtice, Veselí nad Moravou, Vyškov).

Pro charakter zemědělské krajiny je v některých územích důležitý vizuální projev a přítomnost architektonických hodnot lidové architektury chráněných též včetně urbanistické struktury v rámci vesnických památkových rezervací a zón (VPR Blatnice-Stará Hora, Pavlov, Petrov-Pižve, Stará huť, VPZ Brno Tuřany – Brněnské Ivanovice, Javorník-Kopánky, Lysovice, Šatov, Vápenky, Veselka, Vratěnín, Zvonovice).

Tři krajinné památkové zóny, z nichž Lednicko-Valtický areál je zapsán na Listině světového kulturního dědictví (památky UNESCO), jsou velmi rozdílné, protože každá z nich leží v jiném typu krajiny a chrání jiný druh památkových hodnot (KPZ Lednicko-Valtický areál, Slavkov – území bojiště, Bitovsko-Vranovsko).

Klasifikace krajiny – typologie kulturní krajiny, krajinářská regionalizace

Pro Jihomoravský kraj je k dispozici Typologie krajiny (Lów a spol.), která je zpracována v Posouzení vlivů územní prognózy Jihomoravského kraje na životní prostředí (Investprojekt 2004).

Na evropské úrovni leží JMK v krajinných megatypu 11 – semibosage (polootvřená zemědělská krajina) a především v megatypu 17 – central collective openfields (otevřená krajina středoevropských scelených polí). Megatyp č. 17 (66,18 % území) je v kraji tvořen pouze jedním makrotypem CZ 17.2 – pravěké sídelní krajiny pannonica. Megatyp č. 11 (33,82 % území) je v kraji tvořen čtyřmi makrotypy, z toho první převažuje, další tři jsou okrajové:

- ◇ CZ 11.1 – středověké sídelní krajiny hercynica (30,25% území JMK)
- ◇ CZ 11.2 – středověké sídelní krajiny carpatica (1,63% území JMK)
- ◇ CZ 11.3 – pozdně středověké sídelní krajiny (1,61% území JMK)
- ◇ CZ 11.5 – novověké sídelní krajiny carpatica (0,33 % území JMK)

Podrobnější je členění makrotypů na jednotlivé mezotypy členěné na ose les – pole a na 6 zvláštních mezotypů, které jsou výjimečné geologickou stavbou a procesy v ní probíhajícími. Těmto podmínkám odpovídá výjimečné utváření georeliéfu, půd a ekosystémů.

Na území Jihomoravského kraje je vymezeno **20 mezotypů krajiny** ve smyslu Evropské úmluvy o krajině. I když pro jednotlivé mezotypy na území kraje lze odvodit zásady péče o charakter krajiny, nemá tato typologie dostatečnou vypovídací schopnost pro diferenciaci krajiny z hlediska výraznosti či cennosti znaků krajinného rázu (rázovitosti). Může být jedním z východisek pro vymezení oblastí krajinného rázu a po definování hlavních znaků krajinného rázu. Pro hodnocení zásahů do krajinného rázu např. v územně plánovací dokumentaci je nutno mít k dispozici členění krajiny na individuální segmenty vycházející z prostorové a charakterové diference.

Vzhledem k tomu, že nejdůležitější znaky charakteru neurbanizované krajiny (která tvoří převážnou plochu území kraje) spočívají v základních přírodních podmínkách – georeliéfu a charakteru vegetačního krytu, je možno za relevantní podklad po vymezení segmentů krajiny se soustředěnými přírodními hodnotami krajinného rázu považovat Regionalizaci území Jihomoravského kraje podle kvality přírodního prostředí (AGERIS) uvedenou v materiálu Analýza územně technických podmínek a limity využití území (UAD 12/2003). Cílem tohoto materiálu je vymezení typů s relativně stejnými aktuálními přírodními podmínkami pro rozvoj socioekonomických aktivit, a to především na základě vertikální a horizontální členitosti reliéfu (základních podmínek prostorového členění a měřítka krajiny) a vztahu zalesněných a odlesněných území. Členění dále vychází z porovnání zastoupení velkoplošných a maloplošných krajinných struktur a stávající legislativní ochrany území z hlediska přírody a krajiny. Vzniká regionalizace s následujícími typy krajiny:

I. typ - oblasti s mimořádně vysokou kvalitou přírodního prostředí

Mimořádně cenná území, většinou s dostatečně zabezpečenou legislativní ochranou. Obecně jde o menší plochy s výrazně členitým reliéfem (často s výchozy skalního podloží), podmiňujícím relativně velmi nízkou hospodářskou využitelnost. Ve stávajícím využití převažují přírodě blízké až přirozené lesy a přírodě blízká bylinná společenstva. Výjimkou ohledně členitosti reliéfu je rovinatá oblast společné říční nivy při soutoku Moravy a Dyje.

II. typ - oblasti s vysokou kvalitou přírodního prostředí

Převážně větší lesní celky až ucelené lesní komplexy, v jednotlivých případech významněji doplněné navazujícími souvislejšími plochami bylinných společenstev. Obvykle se plochy tohoto typu nachází v relativně členitém reliéfu, v některých případech však jsou zastoupeny i území plochá až rovinatá (oblasti vátých písků a dochovaných říčních niv Moravy a Dyje). Rozhodující pro zařazení do této kategorie je především celistvost území z hlediska sledovaných přírodních hodnot (zejména lesních celků, v říčních nivách také lučních porostů a dochovaných původních říčních ramen). Skutečná ekologická hodnota může být dosti různorodá.

■ III. typ - oblasti s proměnlivou kvalitou přírodního prostředí

Specifický typ zahrnující z hlediska využití značně heterogenní území s vysokým zastoupením maloplošných krajinných struktur (drobných lesíků, remízků, lad i zemědělsky obhospodařovaných pozemků). Pestrost využití je většinou podmíněna relativně členitým reliéfem, nezářídka s velkým podílem exponovaných poloh (prudkých svahů, výchozů skalního podloží apod.). Maloplošné krajinné struktury zde mají značný krajinnotvorný význam a často jsou cenné i jako ekologicky stabilizační prvky.

■ IV. typ - oblasti se sníženou kvalitou přírodního prostředí

Převážně zemědělsky využívaná území s výraznou převahou velkoplošně obhospodařovaných ploch, místně doplněných maloplošnými krajinnými strukturami (zejména drobnými zemědělsky obhospodařovanými pozemky, vzácněji i lesíky, remízky a lada). Z hlediska reliéfu jde o území celkově nepřehledně členitá, s dílčími členitějšími partiemi (na něž jsou často vázány maloplošné struktury). Maloplošné krajinné struktury zde mají značný krajinnotvorný význam a v některých případech jsou cenné i jako ekologicky stabilizační prvky.

■ V. typ - oblasti s nízkou kvalitou přírodního prostředí

Intenzivně zemědělsky využívaná plochá území s výraznou převahou velkoplošně obhospodařovaných ploch a rozsáhlá urbanizovaná území se zcela nepatrným podílem maloplošných krajinných struktur s vyšší aktuální přírodní hodnotou.

Z popisu jednotlivých typů je zřejmé, že přírodní hodnoty (znaky a hodnoty přírodní charakteristiky) jsou soustředěny především v oblastech I. a II. typu. Oblasti prvního typu zaujímají pouze velmi omezenou část území kraje, oblasti II. typu zaujímají však poměrně značnou část území, což odpovídá kvalitě přírodního prostředí potvrzené přírodními parky a zvláště chráněnými územími. Tyto dvě kategorie jsou vyznačeny ve výkrese hodnot. Oblasti III. typu jsou popisovány jako krajina s určitými atributy krajinnásko-estetických hodnot, tedy jako krajina se zvýšenou hodnotou krajinného rázu, nikoliv však se soustředěnými znaky a hodnotami.

Krajina – charakter, ráz a identita, území se zvýšenou ochranou znaků a hodnot krajinného rázu

Ochrana krajinného rázu, charakteru krajiny, je zakotvena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v obecné ochraně. Týká se tedy veškerého území. Existují však území, ve kterých je ochrana krajinného rázu výslovně zakotvena. Takovými územími jsou **přírodní parky**, vyhlášené podle odst. (3) §12 zák. č. 114/1992 Sb.: (3) *K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona (pozn.: kategorie zvláště chráněných území – národní parky, CHKO, NPR, PR, NPP, PP), může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.*

Přírodní parky jsou zřizovány k ochraně krajinného rázu na územích s významným soustředěním estetických a přírodních hodnot. Příslušným orgánem ochrany přírody je Krajský úřad Jihomoravského kraje. Seznam přírodních parků je převzat z „Koncepce ochrany přírody na území Jihomoravského kraje“ (2004, 2007), územní vymezení z Datového modelu kraje.

Na území Jihomoravského kraje se nachází celkem **20 vyhlášených přírodních parků**:

- Přírodní park Baba
- Přírodní park Bobrava
- Přírodní park Halasovo Kunštátsko
- Přírodní park Jevišovka
- Přírodní park Lysicko
- Přírodní park Mikulčický luh
- Přírodní park Niva Dyje
- Přírodní park Niva Jihlavy
- Přírodní park Oslava
- Přírodní park Podkomorské lesy
- Přírodní park Rakovecké údolí
- Přírodní park Rokytá
- Přírodní park Řehořkovo Kořenecko
- Přírodní park Říčky
- Přírodní park Strážnické Pomoraví
- Přírodní park Střední Pohlaví
- Přírodní park Svratecká hornatina
- Přírodní park Údolí Bílého potoka
- Přírodní park Výhon
- Přírodní park Žďánický les

Všechny tyto přírodní parky byly zřízeny ještě před zánikem okresních úřadů, do konce roku 2002, buď původně okresními národními výbory dle tehdy platné legislativy jako oblasti klidu (celkem 11 přírodních parků), nebo později (po 1.6. 1992 – nabytí účinnosti zákona

č. 114/1992 Sb.) okresními úřady jako přírodní parky (zbývajících 9 přírodních parků a několik původních oblastí klidu s novými zřizovacími předpisy).

V roce 2010 přistoupil Krajský úřad Jihomoravského kraje k přehlašování stávajících přírodních parků. Doposud byly znovu vyhlášeny dva přírodní parky (Přírodní park Bobrava a Přírodní park Údolí Bílého potoka) s účinností vyhlášovacího předpisu od 18. 6. 2010.

Rovněž **velkoplošná zvláště chráněná území** mají vedle přírodních hodnot v předmětu ochrany též charakter a vzhled krajiny. V nařízení vlády č. 164/1991 Sb. o zřízení NP Podyjí je v §2 mj. uvedeno: „posláním národního parku je ...zachování typického vzhledu krajiny...“. U chráněných krajinných oblastí je ochrana rázu a charakteru krajiny vyjádřena pregnančně v §25 zákona č. 114/1992 Sb.: „Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení, lze vyhlásit za chráněné krajinné oblasti“.

Z hlediska poslání ochrany jsou pro charakter krajiny a pro krajinnou scénu důležité i **významné krajinné prvky** (VKP). S výjimkou větších celků lesních porostů je měřítko VKP malé k měřítku kraje řešeného v rámci ZÚR. VKP jako území zvýšené ochrany krajinného rázu by měly být brány v úvahu až na úrovni hodnocení krajinného rázu správního území obcí s rozšířenou působností.

Přírodní hodnoty jsou nesporně soustředěny též v **biosférických rezervacích** UNESCO, jednou z jejichž základních funkcí je *péče o životní prostředí a zachování přírodní a kulturní rozmanitosti*. Ve směrnici programu M&B pro výběr území BR se uvádí mimo jiné: *Každá BR bude obsahovat...(3) ukázky harmonického využívání přírodních zdrojů místním obyvatelstvem*. Je možné dovodit, že předmět ochrany území biosférických rezervací koresponduje se smyslem §12 zák. č. 114/1992 Sb. zejména co se týká přírodních hodnot krajiny, harmonických vztahů v krajině a hodnot kulturní a historické charakteristiky.

Kvalitní segmenty kulturní krajiny lze podle památkového zákona č. 20/1987 Sb. vyhlásit za **krajinnou památkovou zónu**: „Území sídelního útvaru nebo jeho částí s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání krajským úřadem prohlásit za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany“. Je evidentní, že v takové zóně jsou soustředěny znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky. Jedná se tedy mj. o ochranu charakteru a identity kulturní krajiny, což po věcné stránce koresponduje s určitými aspekty ochrany krajinného rázu.

Krajina zahrnutá do území přírodních parků, národních parků a chráněných krajinných oblastí vyhlášených dle zák. č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, do území **biosférických rezervací UNESCO** vyhlášených v rámci programu M&B a **do krajinných památkových zón** vyhlášených dle zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (památkový zákon), představuje území se soustředěnými znaky a hodnotami přírodní kulturně-historické a vizuální charakteristiky a je možno ji označit za **krajinu se zvýšenou ochranou znaků a hodnot krajinného rázu**.

A.4.3. PŘEHLED LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky jsou pro daný tematický okruh vymezeny limity využití území. Ty představují omezení změn v území z důvodů ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Limity využití území jsou vybrány na základě výkladu k §26 stavebního zákona, odborných zkušeností projektanta a s ohledem na jejich charakter, závažnost a podrobnost v úrovni ÚAP kraje. Vybrané limity využití území jsou specifikovány v následující tabulce a graficky zobrazeny ve výkrese A. 2 Výkres limitů využití území.

Související právní předpisy:

- Zákon č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny v platném znění
- Vyhláška MŽPČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění
- Nařízení vlády ČR č. 164/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Podyjí a stanoví podmínky jeho ochrany v platném znění
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
- Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví

Hlavní tematický okruh: ochrana přírody a krajiny		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
1	Národní park a ochranné pásmo	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
2	Chráněná krajinná oblast	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
3	Přírodní park	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
4	Maloplošné zvláště chráněné území přírody	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Za maloplošná zvláště chráněná území jsou v zúř. jmk označována chráněná území v kategoriích dle zákona č. 114/1992 sb.:

Hlavní tematický okruh: ochrana přírody a krajiny		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
		národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka.
5	Biosférická rezervace UNESCO	Území zařazené do mezinárodního programu UNESCO „Man and the biosphere“. Limit vyplývající z tohoto mezinárodního statutu.
6	Lokalita výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem	Limit určený vyhláškou č. 500/2006 sb., přílohou č. 1a, mimo kategorie územní ochrany přírody a krajiny dané českým právním řádem.
7	Územní systém ekologické stability	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
8	Natura 2000 – evropsky významná lokalita	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
9	Natura 2000 – ptačí oblast	Limit vyplývající ze zákona č. 114/1992 sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

A.5. ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Podíl zemědělské půdy z celkové výměry katastru	16	-
Podíl nejkvalitnějších půd na ZPF	17	-
Podíl jednotlivých třídy ochrany na ZPF	18	-
Podíl orné půdy ze zemědělské půdy	19	-
Podíl trvalých travních porostů ze zemědělské půdy	20	-
Podíl speciálních kultur ze zemědělské půdy	21	-
Podíl zastavěných a ostatních ploch na výměře obcí	22	-
Přírodní lesní oblasti	23	-
Podíl lesů na výměře katastru	24	-
Stupeň přirozenosti lesních porostů	25	-
Celková bilance půdního fondu na území Jihomoravského kraje	-	2

A.5.1. ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND

Jihomoravský kraj má značný podíl zemědělské půdy z celkové výměry území (59,5 %, průměr ČR 54 %) – viz **schéma č. 16** v grafické příloze. Podíl orné půdy na celkové rozloze území (49 % rozlohy, ČR 38 %) má zásadní význam pro hospodářskou orientaci velké části venkovského prostoru kraje. Hlavním důvodem jsou přírodní podmínky na území kraje – velké zastoupení ploch v nížinných polohách úrodných úvalů Dyjskosvrateckého a Dolnomoravského s pedologicky i klimaticky výhodnými podmínkami pro zemědělskou výrobu.

Rozložení zemědělské půdy v rámci kraje je nerovnoměrné. Mezi ORP má největší % zastoupení ZPF území ve správních obvodech ORP Židlochovice (81 %), Hustopeče (76 %), Pohořelice (72,5 %), Slavkov u Brna (72 %), Moravský Krumlov (71 %). Nejnížší podíly ploch zemědělské půdy mají ORP s vyššími podíly ploch lesnatých a ploch zastavěných sídel, aglomerací a průmyslových oblastí. Nejmenší podíly ZPF na celkové výměře – méně než 40% – mají ORP Blansko. Absolutní minimum (34 %) má Brno, naopak největší podíl ZPF (přes 81 %) je v ORP Židlochovice (absolutní maximum).

Zemědělská půda v kraji má navíc vysoký stupeň zornění, především na Vyškovsku a na Znojemsku. Z ORP mají největší zornění (více než 90 %) Bučovice, Moravský Krumlov, Pohořelice, Slavkov u Brna, Vyškov, Znojmo.

Z hlediska **půdního fondu** je možno konstatovat, že Jihomoravský kraj je v rámci ČR krajem s nejvyšší mírou zornění (celková výměra orné půdy činí 355 249 ha, což odpovídá podílu orné půdy z celkového ZPF kraje 83 %. Z krajů ČR (s výjimkou Prahy) má Jihomoravský kraj naopak nejmenší zastoupení trvalých travních porostů (7 % z výměry ZPF a 4 % z celkové výměry).

Vedle plošných charakteristik pozemků a půdního fondu je důležité zaměření **zemědělské výroby**. Kromě standardní zemědělské prvovýroby (v kraji se pěstují obiloviny, řepka olejka, cukrovka, brambory, luštěniny) se kraj v porovnání s ostatními regiony ČR vyznačuje důležitými obory speciální produkce, především ovocnářské a vinařské (zvláště na Znojemsku, Hodonínsku, Břeclavsku). Celkem významná je v kraji též produkce ryb a živočišná výroba (především chov prasat a drůbeže). Donedávna měla značný význam i produkce zelinářská a květinářská.

Ohrožení větrnou a vodní erozí a další ohrožení půd

Plochy zemědělsky intenzivně obhospodařované půdy bez trvalého vegetačního krytu jsou v různé míře vystaveny erozi půdy. Vznik a rozšíření větrné eroze je podmíněno zejména otevřeným terénem s malým podílem vzrostlé dřevinné vegetace, náchylností půdy k působení větrné eroze a příhodnými větrnými a vlhkostními poměry. Nejvíce ohroženy větrnou erozí jsou návětrné svahy a obnažená temena hřbetů.

Ohroženost ZPF **větrnou erozí** je podle problémové studie „Větrná eroze půdy v Jihomoravském kraji a návrh jejího řešení“ (Agroprojekt PSO, s.r.o., VÚMOP, 05/2005) zejména na Znojemsku a Břeclavsku (10 - 13 % výměry okresů), dále též na Hodonínsku (cca 6 % výměry okresu). Na Břeclavsku je ohroženo více než 50% výměry orné půdy. Problém větrné eroze je spojen rovněž se znečišťováním ovzduší – s nadměrnou prašností v těchto prostorech. K eliminaci větrné eroze je doporučena výsadba ochranných lesních pásů v návazcích územních systémů ekologické stability. V rámci pozemkových úprav je nutné provádět též návrhy systémů agrotechnických opatření.

Míra působení **vodní eroze** na zemědělské půdě závisí na řadě faktorů (zejména na sklonu a délce neděleného svahu, charakteru půdy, způsobu obhospodařování, druhu pěstované plodiny a intenzitě a délce srážek) a nelze ji bez podrobných analýz detailně specifikovat. Vodní eroze nepostihuje pouze samotnou půdu její degradací a zemědělskou výrobu snížením výnosů a poškozením plodin. Erozi přenášený materiál je následně ukládán v silničních příkopech, korytech vodních toků a ve vodních nádržích, podílí se na zhoršování kvality povrchových vod. Území potenciálně nejohroženější vodní erozí je prostor Dražanské vrchoviny, Bobravské vrchoviny (okresy Blansko a Brno-venkov) a území ve flyšovém pásmu Západních Karpat – v Bílých Karpatech a ve Ždánickém lese (okresy Vyškov, Hodonín – severní a východní část, resp. severní část okresu Břeclav).

Půda v okolí dálnic a silnic může být též kontaminována z různých příčin: zasažení kontaminanty z výfukových plynů (hlavně PAU a některými těžkými kovy), havárií kamionů, přepravujících nebezpečné látky, apod.

Pedologická charakteristika

Jihomoravský kraj se vyznačuje rozmanitým povrchem od rovin a pahorkatin, přes vrchoviny (východní část Českomoravské vrchoviny – Dražanská a Bobravská vrchovina, Hornosvratecká vrchovina, jižněji Jevišovická pahorkatina, na jihu Mikulovská vrchovina, na východě Bílé Karpaty, Ždánický les), které náleží k vnějšímu flyšovému pásmu Západních Karpat. Severní a jižní části území se od sebe podstatně liší geologicky (odlišným horninovým podložím) i geomorfologickým vývojem. Tyto rozdíly měly a mají vliv na ráz půdního pokryvu. Území kraje je z těchto důvodů pedologicky velmi různorodé.

Kromě činitelů přírodních (matečná hornina, povrch, podnebí, vodní režim, vegetace aj.) je půda utvářena a modifikována působením přímých lidských zásahů a imisní zátěží. V důsledku těžební činnosti a aktivit s ní souvisejících vznikly na významné části území kraje půdy antropogenního původu, s přemíslenými půdními horizonty (kultizemě). Acidifikace kyselými dešti změnila chemismus půd. Půda, zemědělská i lesní, je poškozována také mechanicky, především erozí vodní, pro Jihomoravský kraj i specifickou erozí větrnou. Ke zvýšenému odnosu půdy a živin (humusu) dochází často rovněž v důsledku užívání těžké zemědělské techniky a nevhodných agrotechnických postupů. Tyto destruktivní jevy se projevují zvláště výrazně v době mimořádných hydrometeorologických situací, mnohdy jsou spojeny s gravitačními procesy na svazích (sesuvy).

▪ Půdní typy

Půdní typ je souhrn půd stejného vývojového stupně, jejichž půdotvorné procesy byly vyvolány a řízeny obdobnými půdotvornými faktory; proto mají souhlasné znaky i půdní horizonty. V nejúrodnějších oblastech jižních částí Jihomoravského kraje se vyskytují typy černozemních půd, k hlavním typům půd Českomoravské vrchoviny a západního flyšového pásma Karpat (Ždánický les, Bílé Karpaty) náleží hnědé půdy, rendziny, místy hnědé půdy kyselé až podzoly, v územích silně ovlivněných podzemní vodou – podél vodních toků, v okolí prameništ – se nachází glejové půdy a fluvizemě.

Kódy BPEJ mají 2. a 3. číslo v pořadí, které vyjadřuje **hlavní půdní jednotku** (HPJ). Nejvíce zastoupenými HPJ (ve smyslu součtu ploch příslušných HPJ na území celého kraje) jsou následující, ke kterým je uvedena základní charakteristika.

Hlavní půdní jednotky na území Jihomoravského kraje nejvíce zastoupené		
HPJ	Plocha (ha)	Základní charakteristika
01	88 312	Černozemě (typické i karbonátové) na spraši, středně těžké s převážně příznivým vodním režimem
04	14 433	Černozemě nebo drnové půdy černozemní na pískách, mělké překryvy spraše na pískách, lehké velmi výsušné půdy
05	35 287	Černozemě vytvořené na středně mocné vrstvě spraši uložené na pískách, event. i nivní půdy na nivní uloženině s podlozím písku, lehčí středně výsušné půdy
06	19 982	Černozemě typické, karbonátové a lužní na slinitých a jílovitých substrátech, těžké půdy avšak s lehčí a těžkou spodinou, občasné převlhčené
08	62 199	Černozemě, hnědozemě i slabě oglejené, vždy však erodované, převážně na spraších, zpravidla ve vyšší svažitosti, středně těžké
10	25 608	Hnědozemě (typické, černozemní), včetně slabě oglejených forem na spraši, středně těžké, s těžší spodinou, s příznivým vodním režimem půd
12	15 069	Hnědozemě, příp. hnědé půdy nasycené a hnědé půdy illimerizované včetně slabě oglejených forem na svahových hlínách, středně těžké s těžší spodinou, vodní poměry příznivé, ve spodině se projevuje místy převlhčení
20	12 422	Rendziny, rendziny hnědé a hnědé půdy na slínech, jílech a na usazeninách karpatského flyše, těžké až velmi těžké, málo vodo propustné
29	24 214	Hnědé půdy a hnědé půdy kyselé a jejich slabě oglejené formy, převážně na rulách, žulách a svorech a na výlevných kyselých horninách, středně těžké až lehčí, mírně šterkovité, většinou s dobrými vláhovými poměry
32	11 032	Hnědé půdy a hnědé půdy kyselé na žulách, rulách, svorech a jim podobných horninách a výlevných kyselých horninách, lehké, většinou slabě až středně šterkovité s vyšším obsahem hrubšího písku, značně vodopropustné, vláhové poměry velmi závislé na vodních srážkách
37	15 068	Mělké hnědé půdy na všech horninách, lehké, v ornici většinou středně šterkovité, kamenité, v hloubce 30 cm silně kamenité až pevná hornina, výsušné půdy (kromě vlhkých oblastí)
56	14 318	Nivní půdy na nivních uloženinách, středně těžké, s příznivými vláhovými poměry
58	14 845	Nivní půdy glejové na nivních uloženinách, středně těžké, vláhové poměry méně příznivé, při odvodnění příznivé
60	10 505	Lužní půdy na nivních uloženinách a spraši, středně těžké, vláhové poměry příznivé, až sklony k převlhčení

Plošně nejrozšířenějším půdním typem jsou v Jihomoravském kraji černozemě (HPJ 01). Tvoří pás v JZ-SV směru s nejúrodnějšími půdami jižně až jihozápadně od Brna: Vyškov – Šlapanice – Židlochovice – Pohořelice – Hustopeče – Znojmo. Černozemě a hnědozemě oglejené (HPJ 08) a rovněž černozemě HPJ 05 tvoří velmi četné menší plochy na území kraje. Dalšími četně zastoupenými půdními typy jsou hnědozemě a hnědé půdy, místy oglejené formy (HPJ 10 a 29). Půdami Českomoravské vrchoviny jsou hnědé půdy včetně kyselých forem, mělkých hnědých půd (HPJ 29 a 37). V nížinných a nivních oblastech jsou zastoupeny nivní půdy, nivní půdy glejové a půdy lužní (HPJ 56, 58, 60).

■ Půdní druhy

Charakter podložních hornin a jejich zvětralin (především zrnitost) vedly ke vzniku různých půdních druhů. Ve vrchovinných oblastech západní a severní části území Jihomoravského kraje na metamorfovaných horninách (Českomoravská vrchovina) a ve východní části na flyši (Ždánický les a Bílé Karpaty) převládají hlinitopísčité a písčitolinité půdy s obsahem skeletu v rozmezí 10-50%. V pahorkatinných polohách mají půdy zrnitost převážně jílovitohlinitou. V níže položených územích (Dyjskosvratecký a Dolnomoravský úval) převládají půdy hlinité.

Ochrana zemědělského půdního fondu

Podkladem pro posouzení kvality půd a s tím související ochranou zemědělského půdního fondu (dále ZPF) při územně plánovací činnosti jsou bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ). Pomocí kódu určeného vyhláškou č. 327/1998 Sb. se přiřazuje jednotlivým BPEJ třída ochrany zemědělské půdy I. až V.

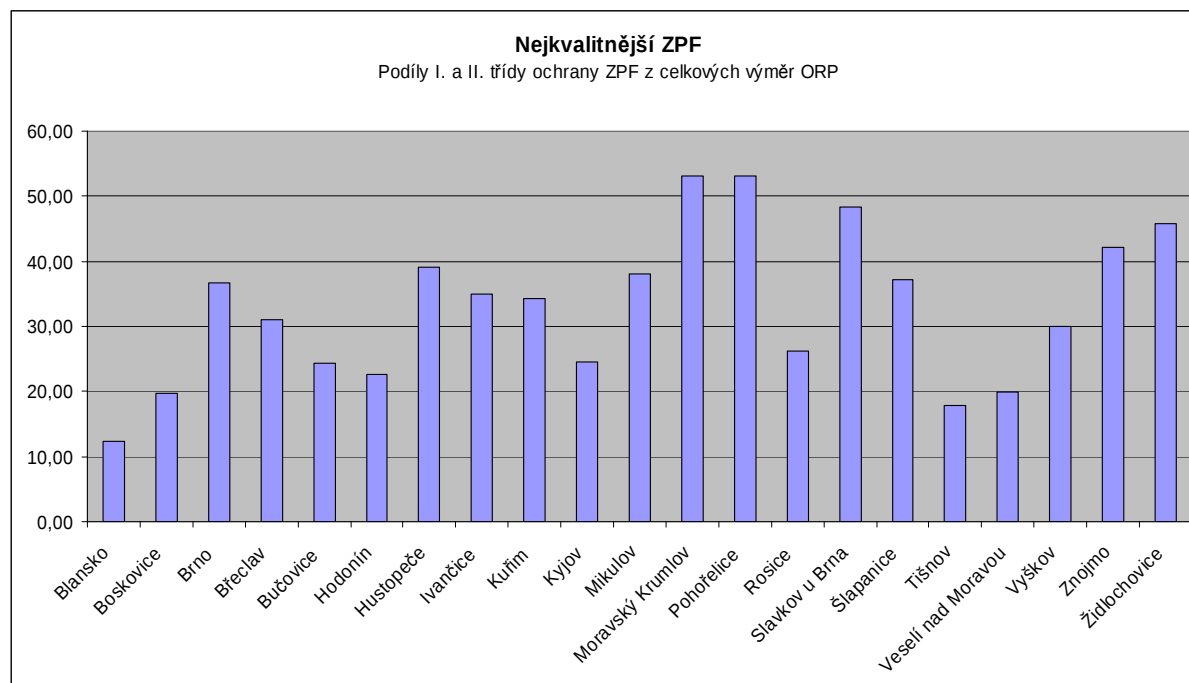
Pro ÚAP JMK byly převzaty půdy řazené do I. a II. třídy ochrany ve smyslu výše uvedeného metodického pokynu. **Podíl I. a II. třídy ochrany** zastoupené v jednotlivých katastrálních územích znázorňuje **schéma č. 17**. Do I. třídy ochrany ZPF jsou zařazeny bonitně nejvyšší půdy v jednotlivých klimatických regionech, které je možno odejmout ze ZPF pouze výjimečně, převážně pro záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu. Do II. třídy ochrany jsou zařazeny půdy s nadprůměrnou produkční schopností v jednotlivých klimatických regionech jen podmíněně odnímatelné.

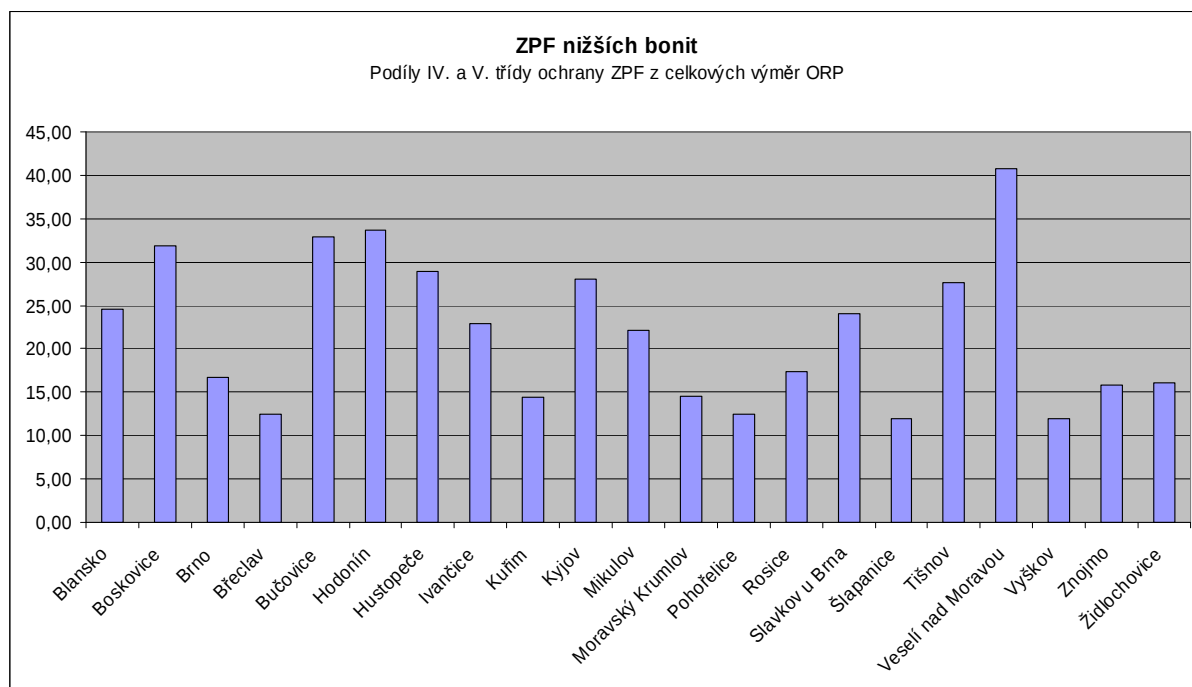
Nejkvalitnější zemědělské půdy se na území Jihomoravského kraje vyskytují především v Dyjsko-svrateckém úvalu. Z hlediska správního členění se jedná o významné části ORP Moravský Krumlov, Pohořelice a Slavkov u Brna.

Podíl I. – V. třídy ochrany zastoupené v jednotlivých katastrálních územích je znázorněn ve schématu č. 18 v grafické příloze. Následující tabulka ukazuje zastoupení tříd ochrany ZPF v členění podle obcí s rozšířenou působností (ORP) Jihomoravského kraje.

ORP	Třídy ochrany ZPF (v %)				
	I.	II.	III.	IV.	V.
Blansko	5,3	7,1	9,3	10,4	14,2
Boskovice	11,8	7,9	9,4	13,5	18,4
Brno	19,6	17,1	11,1	10,0	6,7
Břeclav	16,2	14,9	28,0	11,8	0,6
Bučovice	7,3	17,0	19,8	22,8	10,1
Hodonín	12,0	10,7	17,1	31,5	2,2
Hustopeče	17,3	21,8	19,8	20,4	8,6
Ivančice	20,8	14,3	5,4	11,5	11,3
Kuřim	19,8	14,5	13,7	9,6	4,8
Kyjov	9,7	14,8	17,4	23,9	4,1
Mikulov	20,1	18,1	20,8	17,5	4,6
Moravský Krumlov	34,3	18,8	10,9	7,9	6,7
Pohořelice	46,6	6,5	19,0	9,0	3,5
Rosice	11,8	14,5	9,4	7,5	9,8
Slavkov u Brna	19,7	28,7	9,8	17,9	6,1
Šlapanice	20,7	16,5	10,1	5,5	6,4
Tišnov	10,9	6,8	10,5	5,0	22,6
Veselí nad Moravou	9,3	10,6	16,0	31,8	9,0
Vyškov	21,6	8,4	10,3	7,6	4,3
Znojmo	29,1	13,1	16,0	10,3	5,5
Židlochovice	27,4	18,4	31,2	12,1	4,0

Následující diagramy znázorňují podíly nejkvalitnějších a nejméně kvalitních půd v členění podle ORP.

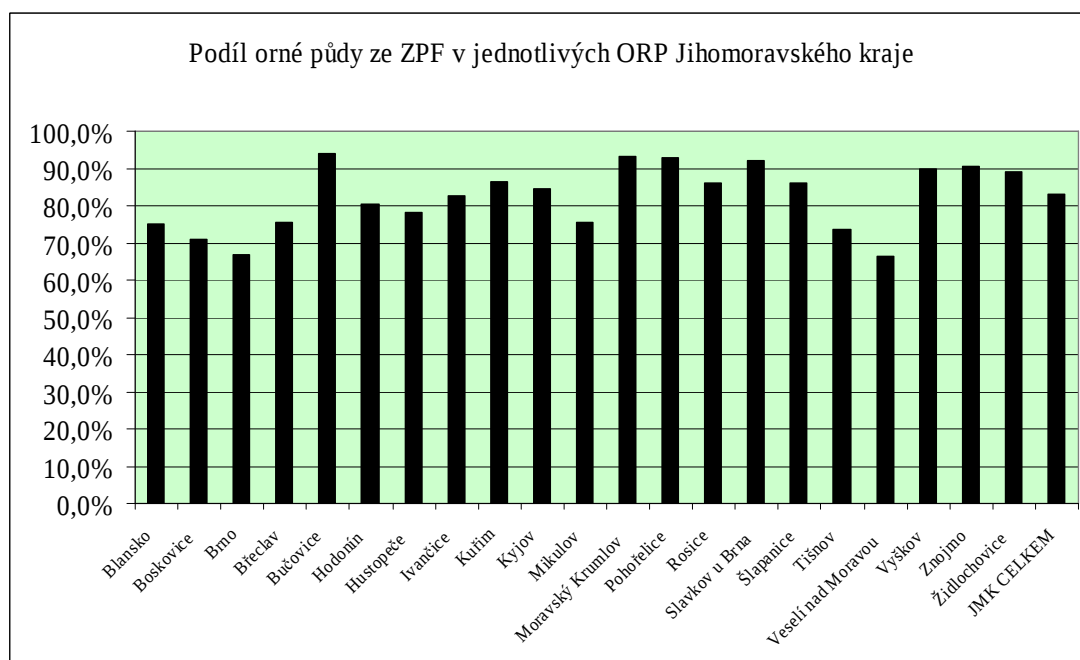
Struktura zemědělského půdního fondu

Celkovou bilanci půdního fondu na území kraje uvádí **tabulka č. 2** v tabulkové příloze.

▪ Orná půda

Jihomoravský kraj má 355 249 ha orné půdy (ČSÚ, k 31. 12. 2009), což představuje 59,5 % z celkové výměry kraje. Procento zornění ZPF (83 %) je v rámci ČR (71,3 %) nadprůměrné, nejvyšší spolu se Středočeským krajem. Hlavním důvodem vyššího než průměrného zastoupení orné půdy jsou na území Jihomoravského kraje především přírodní podmínky (klimatické, geomorfologické, pedologické). Podíl orné půdy ze zemědělské půdy znázorňuje **schéma č. 19** v grafické příloze.

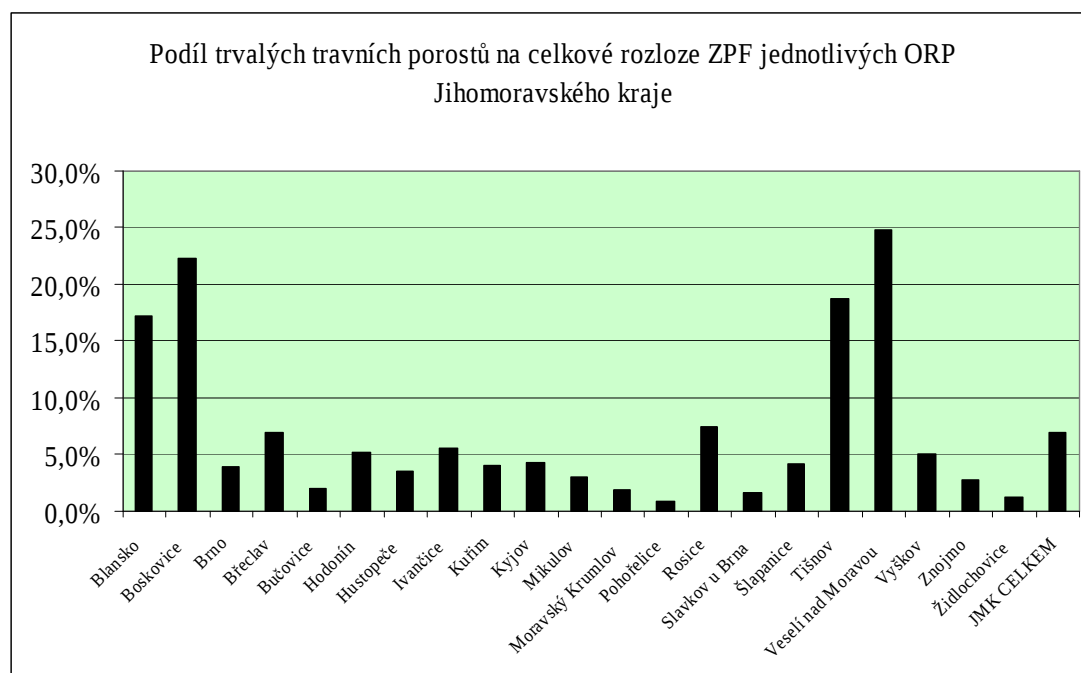
Intenzita zemědělského hospodaření je do značné míry charakterizována procentem **zornění ZPF**. Ve většině správních území ORP kraje přesahuje procento zornění výrazně celostátní průměr (nejvíce na území ORP Bučovice - 93,8 %). Nejnižší poměry orné půdy k celkovému ZPF (pod celostátním průměrem) jsou na území ORP Veselí nad Moravou (66,3 %), Brno (66,5 %) a Boskovice (70,9 %).

▪ Trvalé travní porosty

Jihomoravský kraj má relativně malou celkovou rozlohu trvalých travních porostů (TTP) 29 952 ha (k 31. 12. 2009), což představuje pouze 4,2 % z celkové výměry. Procento zatravnění ZPF 7 % je oproti průměru za ČR (23,1 %) také velmi nízké. Hlavním důvodem nízkého zastoupení TTP jsou přírodní podmínky na území kraje, atraktivní pro intenzivní zemědělskou rostlinnou výrobu. Podíl TTP z celkové výměry zemědělské půdy znázorňuje **schéma č. 20** v grafické příloze.

Z ekologických, protierozních a jiných důvodů dochází v některých oblastech k nárůstu zastoupení TTP (okresy Vyškov, Blansko a Brno-venkov) a tím i ke snížení celkového zornění, zatím však nedostatečnou měrou. Největší procentuální zastoupení TTP v rámci ZPF mají území ORP Veselí nad Moravou (25,1 %), Boskovice (22,4 %), Tišnov (18,8 %) a Blansko (17,1 %). Nižší podíl TTP než 2 % z celkové výměry ZPF má území celkem 7 ORP: Pohořelice (0,9 %), Židlochovice (1,3 %), Slavkov u Brna (1,6 %) a Moravský Krumlov (1,9 %).

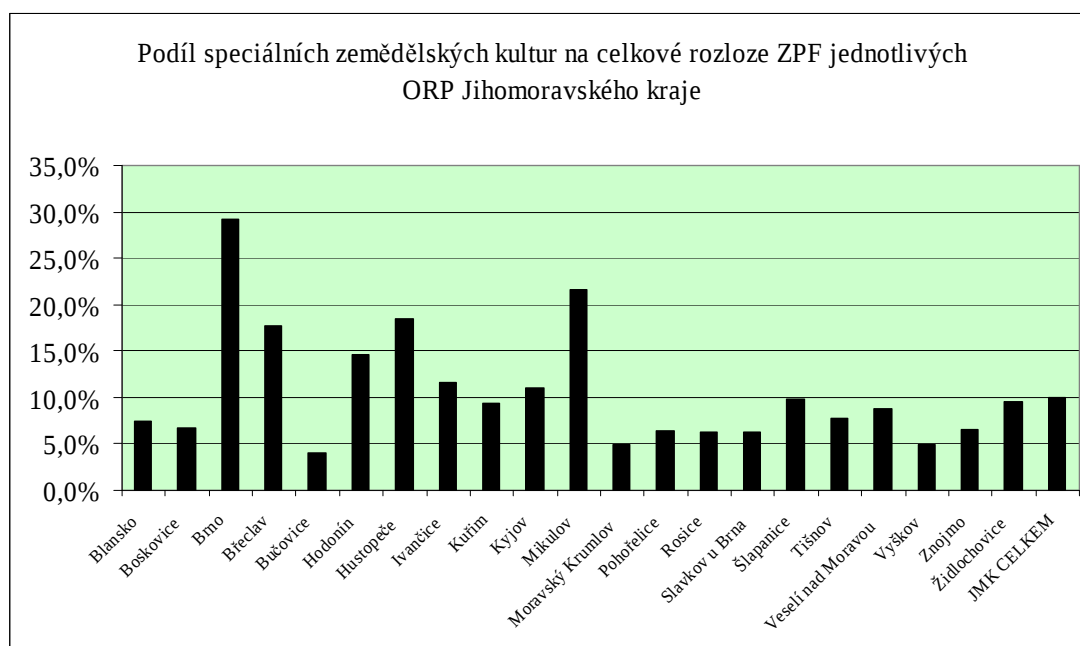

▪ Speciální zemědělské kultury

Speciální zemědělské kultury zahrnují ovocné sady, zahrady, vinice, chmelnice.

Jihomoravský kraj má celkovou rozlohu zahrad, ovocných sadů, chmelnic a vinic 42 898 ha (k 31. 12. 2009), což představuje 6 % z jeho celkové výměry. Podíl na výměře zemědělské půdy (téměř přesně 10 %) je, vzhledem k průměru ČR (5,6 %), relativně vysoký. Největší podíly ze speciálních zemědělských kultur zaujímají vinice (4,1 % z výměry ZPF a 2,4 % z celkové výměry) a zahrady (3,8 % z výměry ZPF a 2,3 % z celkové výměry). Významný je též podíl ovocných sadů (2,1 % z výměry ZPF a 1,3 % z celkové výměry), zatímco podíl chmelnic je zanedbatelný. Zastoupení vinic je vlivem příhodných přírodních podmínek v rámci ČR zcela mimořádné (necelých 92 % z celkové výměry vinic ČR). Podíl speciálních zemědělských kultur z celkové výměry zemědělské půdy znázorňuje **schéma č. 21** v grafické příloze.

Největší podíly na celkové výměře ZPF v rámci kraje mají speciální kultury na území ORP Brno (29,3 %), Mikulov (23,5 %), Hustopeče (18,6 %) a Břeclav (17,8 %). Z republikového hlediska podprůměrný je podíl speciálních kultur na celkové výměře ZPF na území ORP Bučovice (4,1 %), Moravský Krumlov (4,9 %) a Vyškov (4,9 %). Nejvyšší zastoupení vinic v rámci ZPF má území ORP Mikulov (20,7 %), zatímco na území ORP Blansko, Boskovice, Kuřim, Rosice a Tišnov nejsou vinice zastoupeny vůbec. Z relativně rovnoměrného zastoupení zahrad v jednotlivých ORP (v rozmezí 1 - 7 % výměry ZPF) se vymyká území ORP Brno, kde zahrady zaujímají 26,3 % výměry ZPF. Ještě rovnoměrnější je zastoupení ovocných sadů s nejvyšším podílem na území ORP Hustopeče - 5,9 % výměry ZPF.

Viniční trati zastoupené v jednotlivých vinařských podoblastech jsou podchyceny v grafické části dokumentace A.1 Výkres hodnot území.

Investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti

Podle metodického návodu MMR k vyhlášce č. 500/2006 Sb. se jedná o stavby a zařízení pro protierozní ochranu, optimalizaci vodního režimu a revitalizaci krajiny a drobných vodních toků. V Jihomoravském kraji převažují závlahové systémy nad odvodňovacími. Podrobná a z hlediska území kraje celoplošná evidence těchto zařízení není k dispozici, zpracovává se pouze po dílčích územích (Zemědělská vodohospodářská správa Brno).

Velkoplošné závlahové systémy byly budovány na okresech Brno-venkov, Břeclav, Hodonín a Znojmo. Pro tyto soustavy byly budovány nákladné stavby, jako kanály (kanál Krhovice – Hevlín), čerpací stanice, vodní nádrže. Nejkomplikovanější, nejdražší a nejméně rentabilní je závlahová soustava jižně pod Brnem na okrese Brno-venkov.

V současné době je velká část závlahových soustav prodána soukromým subjektům, které je využívají rozmanitým způsobem. Perspektiva závlah je různá, lze však předpokládat jejich budoucí využití pro závlahu zemědělských pozemků, zejména speciálních kultur v okresech Znojmo, Břeclav a Hodonín, pro revitalizaci krajiny a ochranu přírody v okrese Znojmo, pro sportovní rybolov a rekreaci v okresech Znojmo, Hodonín, Břeclav, omezeně i Brno-venkov. Závlahové soustavy tvoří velké propojené celky, jejichž funkční celistvost je třeba respektovat při urbanizaci území.

Vzhledem k charakteru klimatu a pedologických poměrů Jihomoravského kraje by bylo prohloubení znalostí o závlahových soustavách důležitým tématem, kterému by v budoucnu měla být věnována pozornost. Řešení vztahu této problematiky by se mělo provádět mj. ve vztahu k ochraně životního prostředí – především vod.

A.5.2. POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA, LESNÍ POROSTY

Faktor snižování podílu orné půdy posiluje pozici lesnictví. Nevyhnutelná restrukturalizace zemědělství vytváří cenné možnosti pro zvyšování hospodářské úlohy lesnictví. Lze předpokládat zalesňování dále nevyužitelné zemědělské půdy. Také je možné počítat, při využití půdně klimatických podmínek, s cílenou produkcí dřevní hmoty jako obnovitelného zdroje energie.

Lesy musí uspokojovat stále rostoucí nároky na funkce mimoprodukční, vodohospodářské, půdoochranné, krajinnotvorné, klimatické a rekreační. V současné době se lesy člení na kategorie lesů hospodářských, ochranných a zvláštního určení. Vzhledem k těmto rozmanitým funkcím je lesní hospodářství důležité zvláště pro venkovské oblasti Jihomoravského kraje.

Následujících šest kritérií (Koncepte ochrany přírody a krajiny Jihomoravského kraje – 3. Stav lesních ekosystémů, Atelier Fontes, s.r.o.) upřesňuje tato obecná chápání trvale udržitelného hospodaření v lesích.

Kritéria trvale udržitelného hospodaření v lesích:

- Udržení a přiměřené zvyšování lesních zdrojů a jejich příspěvek ke globálnímu koloběhu uhlíku
- Zachování zdraví a životaschopnosti lesních ekosystémů
- Zachování a podpora produkčních funkcí lesů (produkce dřeva a ostatních produktů)

- Zachování, ochrana a vhodné rozšíření biologické diverzity lesních ekosystémů
- Udržování a vhodné zvyšování ochranných funkcí v lesním hospodářství (zejména pokud jde o půdu a vodu)
- Zachování dalších společensko-hospodářských funkcí a podmínek.

Údaje o stavu lesa jsou v současné době zpracovávány podle nové legislativy ve formě „Oblastních plánů rozvoje lesů“ (OPRL). OPRL jsou zakotveny v Zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích, a ve Vyhlášce MZe č. 83/1996 Sb. OPRL obsahují souhrnné údaje o stavu lesů, potřebách plnění funkcí lesů jako veřejného zájmu a doporučení o způsobech hospodaření v ekosystémovém pojetí. Vycházejí z principu trvale udržitelného obhospodařování lesů a vytvářejí předpoklady pro minimalizaci střetu mezi celospolečenskými zájmy a zájmy jednotlivých vlastníků lesů. OPRL jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky. Tvoří podklad pro vypracování lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov.

Přírodní lesní oblasti

Oblastní plány rozvoje lesů jsou zpracovávány podle tzv. přírodních lesních oblastí (PLO), kterých bylo v ČR identifikováno 41.

PLO je souvislé území s obdobnými přírodními a produkčními podmínkami. Charakter určité oblasti se projevuje především v zastoupení některých dřevin a v jejich potenciální produkci, ve vyhraněných ekotypch dřevin přizpůsobených místním podmínkám odolností, růstem a kvalitou, a z velké části i současným hospodářským stavem porostů.

Do území Jihomoravského kraje zasahuje **8 přírodních lesních oblastí**. Hranice přírodních lesních oblastí znázorňuje **schéma č. 23** v grafické příloze. Téměř třetina lesních lokalit patří do PLO 33 – Předhoří Českomoravské vrchoviny. Do PLO 30 – Dražanská vrchovina patří 31 % území. PLO 35 – Jihomoravské úvaly se podílejí 18,6 % na rozloze lesů JMK a PLO 36 – Středomoravské Karpaty zaujímají 8,6 % plochy. Další PLO – Českomoravská vrchovina, Českomoravské mezihoří a Bílé Karpaty a Vizovické vrchy se podílejí méně – celkem 8,8 % rozlohy.

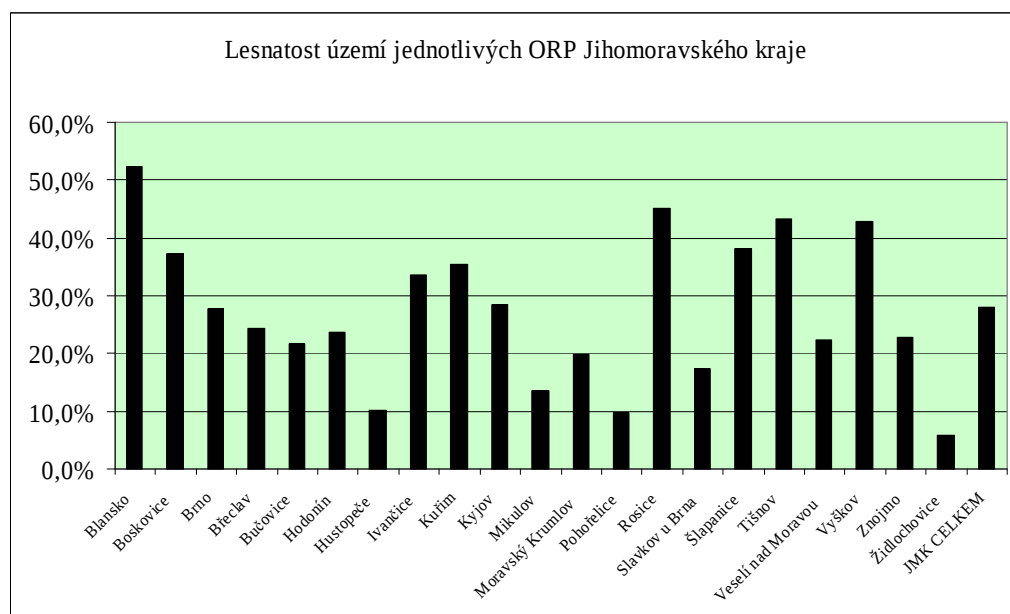
Lesnatost

Jihomoravský kraj patří v ČR k územím s nejnižším zastoupením lesních pozemků. Pozemky určené k plnění funkce lesa pokrývají v současnosti výměru asi 201 611 ha (stav k 31. 12. 2009) – podíl lesních pozemků na výměře kraje dosahuje 28 %, což je méně než celostátní průměr 33,6 %. Lesnatost území jednotlivých ORP je ovšem dosti proměnlivá a pohybuje se v rozmezí 5,9 % (ORP Židlochovice) až 52,3 % (ORP Blansko). Podíl lesů na celkové výměře katastru ukazuje **schéma č. 24** v grafické příloze.

Největší **zalesněnost** vykazuje území Dražanské vrchoviny – východní část okresu Blansko a západní okraj Vyškovska. Velmi nízkou lesnatostí se vyznačují především rozsáhlé oblasti na území úvalů. Jde o oblasti s intenzivně zemědělsky využívanou krajinou, kde se lesní porosty nacházejí pouze na 1-5 % plochy území (především v menších celcích v nivách vodních toků, na strmých svazích teras a v síti větrolamů).

Specifickým typem lesních porostů jsou větrolamy. Většina větrolamů dožívá a bude nutné v nejbližším období řešit jejich obnovu. S ohledem na nedořešené vlastnické vztahy však bude i nadále tato situace velmi obtížná.

V kraji je doložitelný trend postupného zalesňování zemědělsky obtížně využitelných ploch. Rozsah tohoto zalesňování mírně převyšuje výměru pozemků trvale odnímaných z pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL) pro různé účely investiční výstavby, případně pro těžbu surovin (Strategie rozvoje JMK, 2006).

Druhá skladba lesů, střední věk porostů, stupeň přirozenosti

Druhá skladba lesních porostů Jihomoravského kraje se vyznačuje více odlišným charakterem než v jiných oblastech ČR. Procentuální poměr listnatých a jehličnatých porostů je zhruba 50:50, v jednotlivých okresech se však výrazně liší. Z porostních ploch lesů kraje 191 285,8 ha tvoří 98 111 ha lesy jehličnaté, jejichž podíl činí cca 51 % oproti hodnotě 76 % za ČR. Listnaté lesy zabírají 90 990 ha. Největší podíl jehličnatých lesů je v okrese Blansko (81 %), listnaté lesy dominují v okrese Břeclav (90 %). V ostatních okresech se tyto podíly pohybují mezi 40 - 60 %.

Střední věk porostů v kraji je 63 let, což odpovídá průměru ČR, není to však příznivý stav. Takto vysoký věk signalizuje příliš velkou výměru lesů blízko mýtnímu věku (stoleté obmýti). Výrazně nejstarší porosty se nacházejí v okrese Brno-město (74 let). Podíl mladých porostů do 50 let je nepřiměřeně nízký.

Relativně ekologicky stabilní lesní porosty se nachází na lužních stanovištích kolem větších řek, zejména Moravy, Dyje, ve východní části kraje vůbec. Na okrese Hodonín a Břeclav v oblasti vátých písků a štěrkopísků je téměř stoprocentně zastoupena borovice, případně dub. Se stoupající nadmořskou výškou stoupá zastoupení jehličnanů, v některých lokalitách jde i o čisté monokultury smrku.

Největší podíl v zastoupení dřevin má smrk ztepilý se 26,8 % jedinců s výčetní tloušťkou 12 cm a větší, borovice mají podíl 15,2 %, modřiny 6 %. Jehličnanů celkem je necelých 50 %. Na listnaté dřeviny připadá 50,5 % jedinců, z nich jsou nejčastěji zastoupeny duby 19,1 % všech stromů, dále buky 6,7 %. Velký podíl na druhové skladbě Jihomoravského kraje má habr 6,2 %, akát 5,1 % a lípa 4 %. Značné zastoupení listnáčů je v souladu s dominantním rozsahem nižších lesních vegetačních stupňů v Jihomoravském kraji.

Porosty s podílem přirozené druhové skladby do 30 % zaujímají 44,5 % plochy, monokultury s podílem přirozené druhové skladby 31 - 50 % zaujímají 14,8 %. Lesní porosty se stupněm přirozenosti nad 71 % se vyskytují na 27,4 % plochy lesních porostů Jihomoravského kraje. **Stupeň přirozenosti** lesních porostů znázorňuje **schéma č. 25** v grafické příloze.

Téměř 60% lokalit lesních porostů Jihomoravského kraje leží v nadmořské výšce 300-500 m n. m., 15,7 % lokalit se vyskytuje v nadmořské výšce nad 500 m n. m., 25 % lesních ploch se nachází v nadmořské výšce do 300 m n. m.

Při inventarizaci lesů se rovněž hodnotí, zda péče o lesní porosty probíhá řádným způsobem, nebo zda je pěstební péče v dané části lesa nějakým způsobem zanedbána. Ke zjištění, zda se určité pěstební opatření řádně plní, je nutné vzít v úvahu i bezprostřední část porostu přiléhajícího k podpoře. Stavem péče o porosty se rozumí míra plnění pěstebních opatření. Základním kritériem zanedbanosti porostů je ohrožení jejich stability – zda není ohrožena sama existence porostů. Lesy v Jihomoravském kraji na 47 % plochy nevykazují žádné nedostatky v péči. Naopak podíl plochy se zanedbaným porostem je téměř 17 % (dle Strategie rozvoje Jihomoravského kraje, 2006).

Kategorizace lesů, funkce lesů

V zákoně o lesích č. 289/1995 Sb. ze 3. 11. 1995, který nabyl účinnosti 1. 1. 1996, byly provedeny v kategorizaci lesů některé změny. Do kategorie **lesů ochranných** (§ 7 zákona) se zařazují a) lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích, b) vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech, c) lesy v klečovém lesním vegetačním stupni. **Lesy zvláštního určení** (§ 8 zákona) jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se a) v pásmech hygienické ochrany přírodních vodních zdrojů I. stupně, b) v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a minerálních stolních vod, c) na území národních parků a národních přírodních rezervací.

Mezi lesy zvláštního určení lze dále zařadit a) lesy v prvních zónách CHKO a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách, b) lesy lázeňské, c) lesy příměstské, d) další lesy se zvýšenou rekreační funkcí, lesy pro lesnický výzkum a lesnickou výuku, e) lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinnou, f) lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti, g) lesy v uznaných oborách a samostatných bažantnících, h) lesy, ve kterých jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření. Les může plnit a plní i několik funkcí současně. V takovém případě dochází i k několikanásobnému překryvu kategorií lesa.

Z hlediska **kategorizace lesů** je v Jihomoravském kraji nižší procento lesů hospodářských, než je průměr ČR, avšak u lesů zvláštního určení je tomu naopak. Dle Strategie rozvoje JMK (2006) je zařazeno 68,6 % lesních porostů kraje mezi lesy hospodářské (ČR 76,8 %), 29,6 % připadá na lesy zvláštního určení (ČR 20,5 %) a 1,8 % na lesy ochranné (ČR 3,4 %).

Kód	Kategorie lesů	Subkategorie lesů
10	hospodářský	lesy, které nejsou zařazeny v kategorii lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení
21a	ochranný	lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích
21b		vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech
21c		lesy v klečovém lesním vegetačním stupni
31a	zvláštního určení	lesy v pásmu hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně
31b		lesy v ochranném pásmu zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod
31c		lesy na území národních parků a národních přírodních rezervací
32a		lesy v 1. zónách CHKO, lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách

Kód	Kategorie lesů	Subkategorie lesů
32b		lázeňské lesy
32c		příměstské a další lesy se zvýšenou funkcí rekreační
32d		lesy sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce
32e		lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinnou
32f		lesy pro zachování biologické různorodosti
32g		lesy v uznaných oborech a samostatných bažantnicích
32h		lesy, v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření

Za významné oblasti či lokality typické pro danou kategorii lesů jsou dle Konceptu ochrany přírody a krajiny Jihomoravského kraje (kap. 3. Stav lesních ekosystémů) jsou označena následující území:

Lesy ochranné

- Pavlovské vrchy, údolí Oslavy, Jihlavy, Rokytné.

Lesy zvláštního určení

- V pásmech hygienické ochrany zdrojů podzemní vody a zdrojů a povrchové pitné vody;
- Zvláště chráněná území: NP Podyjí, CHKO Pálava, CHKO Moravský kras, CHKO Bílé Karpaty;
- Maloplošná zvláště chráněná území: Zvláště chráněná území a památné stromy (pouze některé na PUPFL);
- Přírodní parky: Baba, Bobrava, Jevišovka, Rokytná, Svratecká hornatina, Halasovo Kunštátsko, Lysicko, Mikulčický luh, Strážnické Pomoraví, Niva Dyje, Niva Jihlavy, Výhon, Řehořkovo Kořenecko, Říčky, Rakovecké údolí, Střední Pojilaví, Oslava, Podkomorské lesy, Údolí Bílého potoka, Ždánický les;
- Genové základny: Soutok – genová základna pro dub letní (DB slavonský) a jasan ztepilý, Rendezvous – genová základna pro dub cer;
- Lesy s deklarovanou funkcí intenzivního chovu zvěře (příklady):
 - ◊ uznané obory: Termanec, Bulhary, Klentnice, Soutok, Moravský Krumlov,
 - ◊ samostatné bažantnice: Rumunská, Cihelna, Luh, Kurdějov, Knížecí les, Dlouhá leč, Vranovický les, Rajhrad, Studýnková, Vnorovy, Mistřín-Jarohněvice, Očov,
 - ◊ uznané bažantnice: Lednice, Horní Bojanovice, Vranovice-Přibice, Dyjákovice.

Plochy se zvýšeným rekreačním potenciálem

- Lednicko-valtický areál a Soutok, CHKO Pálava – Pavlovské kopce, Mikulčický památník, Napoleonská bitva u Slavkova, Novomlýnské nádrže a toky;
- Pouzdřanská step – Kolby;
- Lesy v okolí města Brna (Tišnov) a Znojma;
- NP Podyjí (řízená rekreace).

Lesy sloužící lesnickému výzkumu a výuce

- Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně.

Struktura vlastnictví

Vzhledem k tomu, že nejsou k dispozici v současné době aktuální podklady o vlastnictví lesů na území Jihomoravského kraje, vycházíme z podkladů Strategie rozvoje JMK, 2006. Rozdělení z pohledu vlastnictví lesů dokumentuje rozhodující podíl vlastnictví státu (141 tis. ha, tj. 72 %). Státní lesy pod správou LČR (Lesy České republiky) zabírají 57,1 % plochy lesních lokalit Jihomoravského kraje, 10,0 % jsou státní lesy pod správou VLS (Vojenské lesy a statky). Ostatní státní lesy byly zjištěny na 4,7 % rozlohy kraje, státní lesy v národních parcích zaujímají 2,3 % plochy. V majetku fyzických osob je 11,6 % ploch. Na 11,5 % ploch jsou obecní nebo městské lesy. Družstevní forma vlastnictví byla zjištěna u 2,1 % ploch. Církevní lesy zaujímají jen 0,1 % rozlohy kraje. Lesní hospodářství je doménou velkých podniků a pro jeho efektivitu je správa velkých celků nezbytná.

Nejvýznamnější vlastníci lesů v Jihomoravském kraji jsou:

- Lesy České republiky s.p. (Lesní správy Bučovice, Náměšť nad Oslavou, Tišnov, Strážnice, Znojmo a Lesní závod Židlochovice);
- Správa národního parku Podyjí;
- Vojenské lesy a statky;
- MZLU v Brně, Školní lesní podnik Křtiny;
- Statutární město Brno;
- Město Znojmo;
- Město Kyjov;
- MADREV s.r.o., Hlína;
- Lesní majetek rodiny Belcredi;

- Lesní majetek rodiny Mensdorfů;
- Lesní majetek rodiny Salmů (dosud vydáno cca 700 ha z celkových 8 000 ha);
- Ostatní – městské, obecní a soukromé lesy.

Pásma ohrožení imisemi

Pásma ohrožení imisemi (POIM) jsou definována vyhláškou Ministerstva zemědělství č. 78/96 Sb. Vzhledem k tomu, že nejsou k dispozici v současné době aktuální podklady ÚHUL o stavu imisního ohrožení lesních porostů, čerpáme v rámci této kapitoly z rešerší této problematiky.

Lesní společenstva ve vrcholových partiích Drahanské vrchoviny jsou poškozena dálkovým přenosem škodlivin v ovzduší. K lokálnímu poškození lesních porostů dochází na návětrných polohách Letovicka, Lomnicka, kolem městské aglomerace Brno, dálnice, Blanska a Mokré.

Vzhledem k členitému terénu a druhové skladbě trpí hlavně smrkové porosty větrnými kalamitami a jihovýchodní partie předhoří Českomoravské vrchoviny poškozením jinovatkou a námrazou. Poškození lesů kůrovcem je každý rok závislé na průběhu teplot a srážek.

V jižní a jihovýchodní části sledovaného území se nedá přehlédnout zhoršený zdravotní stav dubových porostů (důvodem jsou např. tracheomykózy). Stabilitu a kvalitu lesních porostů negativně ovlivňují také škody způsobené zvěří, a to zejména loupání a ohryz, které přispívají k rozvoji hnilob (dle Strategie rozvoje Jihomoravského kraje, 2004).

A.5.3. PŘEHLED LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky jsou pro daný tematický okruh vymezeny limity využití území. Ty představují omezení změn v území z důvodů ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Limity využití území jsou vybrány na základě výkladu k § 26 stavebního zákona, odborných zkušeností projektanta a s ohledem na jejich charakter, závažnost a podrobnost v úrovni ÚAP kraje. Vybrané limity využití území jsou specifikovány v následující tabulce a graficky zobrazeny ve výkrese A. 2 Výkres limitů využití území.

Související právní předpisy:

- Zákon č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu v platném znění
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (dále lesní zákon) v platném znění
- Vyhláška MŽP č. 13/1994 Sb. kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu
- Vyhláška Mze č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkce lesa

Hlavní tematický okruh: ZPF, PUPFL		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
1	Zvláště kvalitní zemědělská půda (ZPF)	Ochrana, racionální využívání a zvelebování ZPF (zvláště kvalitní I. a II. třída ochrany). Minimalizace nezemědělského využití v souladu se zákonem č. 334/1992 Sb. a vyhláškou č. 13/1994 Sb. Orgány ochrany ZPF uplatňují stanoviska k ÚPD z hlediska ochrany ZPF.
2	Pozemek určený k plnění funkce lesa (PUPFL)	Povinnost zachování produkční a mimoprodukční funkce lesa a geofondu lesních dřevin. Pozemky určené k plnění funkce lesa je zakázáno využít k jiným účelům. Výjimku z tohoto zákazu může povolit orgán státní správy lesů na základě žádosti vlastníka lesního pozemku nebo ve veřejném zájmu.

A.6. VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA

A.6.1. DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Prostorová dostupnost dálniční a silniční sítě	26	-
Prostorová dostupnost železniční sítě	27	-

A.6.1.1. Širší přepravní vztahy a souvislosti

Jihomoravský kraj s jádrovou Brněnskou aglomerací představuje silně urbanizovaný prostor s koncentrací významných transevropských, mezinárodních a vnitrostátních přepravních vztahů tranzitního, zdrojového i cílového charakteru. Poloha kraje v nadřazených multimodálních dopravních sítích a evropských strukturách, propojujících významné sídelní a ekonomické póly střední a východní Evropy, je základním potenciálem pro jeho dynamický rozvoj a socioekonomickou stabilitu.

Transevropské multimodální koridory (TEMK) transevropské dopravní sítě TEN-T (Trans European Network – Transport) procházející Jihomoravským krajem:

IV. TEMK: Berlín – Praha – Brno – Břeclav – Vídeň/Bratislava – Budapešť – Sofie – Istanbul,

Větev VIb. TEMK: Gdaňsk - Katowice – Ostrava – Vídeň (s návaznostmi na II., III. a IV. TEMK).

Součástí IV. TEMK na území Jihomoravského kraje jsou stávající dálnice D1 (úsek Praha - Brno), navazující dálnice D2 Brno – hranice ČR/SR a I. železniční tranzitní koridor (dále TŽK) – tratě č. 260 a 250. V návrhu je tento koridor posílen připravovanou rychlostní silnicí R43 (s návazností na R35 a D11) a výhledově sledovanou vysokorychlostní tratí (VRT) s větví Praha – Brno - Břeclav.

Součástí větve VIb. TEMK jsou dálnice D1 (úsek Brno – Ostrava – hranice ČR/PR), navazující I/52 a II. TŽK – trať č. 330. V návrhu je tento koridor posílen sledovanými rychlostními silnicemi R55 a R52, výhledově vysokorychlostní železnici a vodní cestou D-O-L, pro níž je v ÚPD sledována dlouhodobá územní ochrana. Součástí obou TEMK je stávající veřejné mezinárodní letiště Brno-Tuřany, situované do uzlového prostoru nadřazených multimodálních dopravních koridorů.

Územím kraje jsou vedeny následující **mezinárodní tahy sítě E**, které přenášejí vybrané dálnice a silnice:

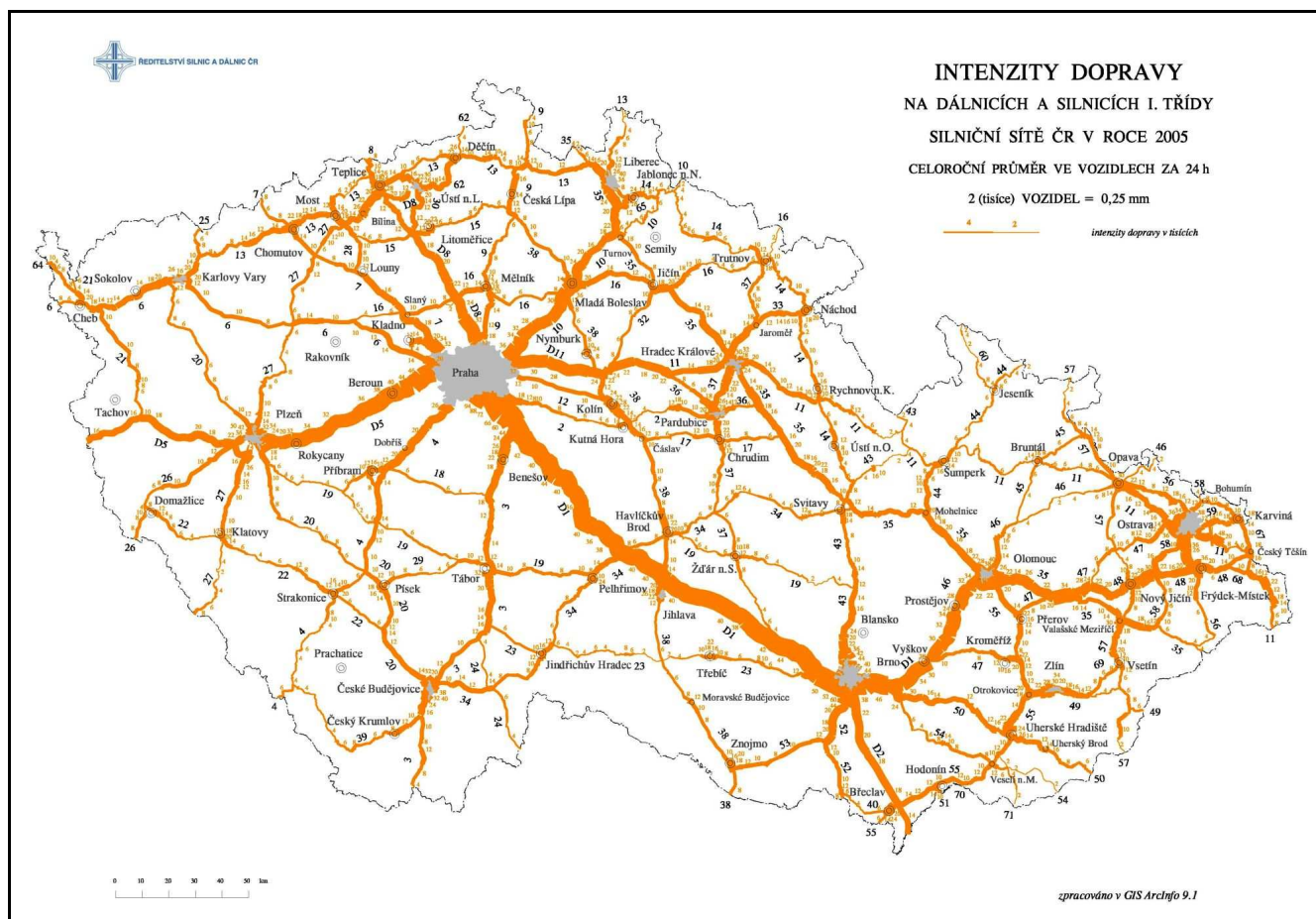
E50: D1 (Praha) – Brno-Holubice, I/50 Holubice – Uherské Hradiště – Slovensko);

E59: I/38 (Jihlava – Hatě – Rakousko);

E65: D1 (Praha) – Brno (MÚK D1, D2), D2 Brno – Břeclav – Slovensko;

E461: I/43 (Svitavy, I/35) – Brno, II/640 Brno – Brno, I/42 Brno – Brno, D1 Brno – Brno, I/52 Brno – Mikulov – Rakousko, I/46 Vyškov – Olomouc.

Rozhodující objemy přepravy a intenzity dopravy jsou vázány na dálniční a silniční síť I. třídy. Základní relace hlavních přepravních proudů silniční dopravy na území ČR a Jihomoravského kraje ukazuje následující schéma (Zdroj: Výsledky celostátního sčítání dopravy na silniční síti v ČR v roce 2005, RSD ČR):

Největší koncentrace přepravních vztahů a z toho vyplývajících nároků na kapacitu a kvalitu dopravní infrastruktury v Jihomoravském kraji je soustředěna do jádrové oblasti Brna, na dálnice D1 a D2, rychlostní silnici R46, do příměstských úseků nadřazené silniční sítě, prioritně I/52 – R52, I/43 a I/50. Z hlediska tangenciálních vztahů jsou významné koncentrace silniční dopravy v prostoru Pomoraví – silnice I/55 s vazbou na dálnici D2.

Severozápadní, severovýchodní a jihovýchodní části Jihomoravského kraje jsou svými přepravními vztahy a objemy výrazně mírnější. V jižní a jihozápadní části Jihomoravského kraje se v relacích Jihlava – Znojmo (silnice I/38) a Brno – Znojmo (I/53) ztelněji projevuje zdrojová a cílová doprava s vazbou jak k sídelnímu centru Znojmu, tak ke krajskému městu Brnu, v přeshraničních vztazích pak tranzitní doprava na silnicích I/38 a I/52 směřující na Vídeň.

Pro analýzu směrovosti rozhodujících vnitrostátních přepravních vztahů a dělby přepravní práce mezi silniční a železniční dopravou jsou v následujících tabulkách uvedeny základní srovnávací ukazatele, vztažené k území Jihomoravského kraje.

Silniční nákladní doprava – vnitrostátní

Vývoz a dovoz zboží po silnici do/z jednotlivých krajů ČR					
Kraj	Vývoz zboží z Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Dovoz zboží do Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Dovoz a vývoz zboží celkem
	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2006 / 2007
Hl. město Praha	296,1	664,4 / 531,5	419,1	661,3 / 568,3	1 325,7 / 1 099,8
Středočeský	413,0	644,7 / 470,2	458,3	716,1 / 464,1	1 360,8 / 934,3
Jihočeský	143,9	296,4 / 250,5	239,7	228,4 / 252,7	524,8 / 503,2
Plzeňský	134,7	186,7 / 185,9	198,4	173,9 / 153,5	360,6 / 339,4
Karlovarský	105,5	79,0 / 31,6	0	108,5 / 50,1	187,5 / 81,7
Ústecký	198,2	107,6 / 67,7	70,4	278,4 / 223,2	385,4 / 290,9
Liberecký	66,3	102,5 / 22,1	30,0	45,6 / 39,5	118,1 / 61,6
Královeshradecký	306,8	237,1 / 250,8	277,8	98,3 / 241,3	335,4 / 492,1
Pardubický	678,9	454,1 / 259,8	578,2	293,8 / 516,7	747,9 / 776,5
Vysočina	761,7	1 334,1 / 968,3	826,1	796,2 / 576,7	2 130,3 / 1 545,4
Olomoucký	739,6	1 688,8 / 1 160,3	797,2	1 195,5 / 1 196,9	2 887,3 / 2 357,2
Zlínský	1 076,7	980,7 / 1 240,2	943,1	1 261,2 / 635,7	2 241,9 / 1 875,9
Moravskoslezský	437,9	912,3 / 784,9	543,0	798,6 / 654,7	1 710,9 / 1 439,6
JMK celkem	5 359,3	7 688,5 / 6 224,2	5 381,3	6 655,7 / 5 573,4	14 344,2 / 11 797,6

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2007 (v době zpracování ÚAP JMK nebyly aktuální údaje dosud zveřejněny)

Poznámka: údaje o silniční přepravě osob nejsou ve statistice MD ČR sledovány

Vývoz a dovoz zboží po silnici do/z jednotlivých krajů ČR					
Kraj	Vývoz zboží z Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Dovoz zboží do Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Dovoz a vývoz zboží celkem
	r. 2000	r. 2008 / 2009	r. 2000	r. 2008 / 2009	r. 2008 / 2009
Hl. město Praha	296,1	526,6 / 443,6	419,1	564,8 / 466,6	1 091,3 / 910,2
Středočeský	413,0	413,5 / 472,3	458,3	606,5 / 697,9	1 020,0 / 1 170,2
Jihočeský	143,9	420,9 / 304,4	239,7	434,6 / 257,1	855,5 / 561,5
Plzeňský	134,7	92,4 / 135,7	198,4	123,2 / 66,3	215,6 / 202,0
Karlovarský	105,5	54,0 / 65,8	0	66,4 / 37,7	120,4 / 103,5
Ústecký	198,2	162,5 / 140,5	70,4	227,8 / 218,5	390,3 / 359,0
Liberecký	66,3	90,6 / 35,2	30,0	52,3 / 42,4	142,9 / 77,6
Královeshradecký	306,8	192,1 / 155,3	277,8	256,8 / 117,4	448,8 / 272,7
Pardubický	678,9	443,7 / 208,3	578,2	433,0 / 260,1	876,7 / 468,4
Vysočina	761,7	1 224,9 / 892,1	826,1	832,2 / 765,2	2 057,1 / 1 657,3
Olomoucký	739,6	1 170,2 / 1 040,7	797,2	1 248,4 / 1 245,6	2 418,5 / 2 286,3
Zlínský	1 076,7	937,1 / 478,2	943,1	737,3 / 782,5	1 674,3 / 1 260,7
Moravskoslezský	437,9	830,8 / 609,7	543,0	810,4 / 396,2	1 641,2 / 1 005,9
JMK celkem	5 359,3	6 559,1 / 4 981,8	5 381,3	6 393,5 / 5 353,2	12 952,6 / 10 335,0

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2009 (v době zpracování ÚAP JMK nebyly aktuální údaje dosud zveřejněny)

Poznámka: údaje o silniční přepravě osob nejsou ve statistice MD ČR sledovány

Z výsledků je patrný nárůst vývozu a dovozu zboží k roku 2006 oproti roku 2000 o cca 33%. Od roku 2006 dochází kromě přepravy zboží mezi Jihomoravským, Pardubickým a Královeshradeckým krajem k patrnému poklesu přepravy po silnici, což může signalizovat počátek nově se formující změny v dělbě přepravní práce. Nejsilnější kooperace v přepravě nákladu jsou mezi Jihomoravským krajem a sousedními kraji Olomouckým, Zlínským a Vysočinou. Sousední kraj Pardubický výrazně zaostává. Otázkou zůstává, jaký podíl zde sehrává jeho ztížená dostupnost daná nízkou úrovní a kapacitou stávajícího silničního spojení (silnice I/43).

Silniční nákladní doprava – vnitrokrajská

Přeprava zboží po silnici v rámci Jihomoravského kraje (tis.t/rok)			
	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2008 / 2009
Jihomoravský kraj celkem	20 854,50	32 108,2 / 32 257,2	33 454,0 / 26 362,6

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2009

Trend nárůstu vnitrokrasné silniční nákladní dopravy ukazují statistické údaje, kde nárůst objemu přepravy k roku 2007 oproti roku 2000 tvoří cca 53%, v období mezi roky 2006 – 2009 však již s patrným snížením meziročního nárůstu.

Železniční nákladní doprava – vnitrostátní

Vývoz a dovoz zboží po železnici do/z jednotlivých krajů ČR					
Kraj	Vývoz zboží z Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Dovoz zboží do Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Vývoz a dovoz zboží celkem
	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2006 / 2007
Hl. město Praha	13,2	18,2 / 41,1	15,8	18,4 / 21,8	36,4 / 62,9
Středočeský	48,9	365,4 / 404,6	117,6	70,9 / 69,9	436,3 / 474,5
Jihočeský	47,8	21,1 / 20,1	56,0	34,3 / 69,7	55,4 / 90,8
Plzeňský	41,1	8,4 / 8,5	44,0	8,2 / 20,2	16,6 / 28,7
Karlovarský	48,0	11,6 / 10,8	83,7	28,7 / 14,9	40,3 / 25,7
Ústecký	116,0	57,8 / 39,4	201,6	154,5 / 124,1	212,3 / 163,5
Liberecký	33,2	3,0 / 3,4	51,4	68,7 / 58,8	71,7 / 62,2
Královehradecký	35,7	25,5 / 10,8	54,9	7,0 / 8,7	32,5 / 19,5
Pardubický	34,2	22,1 / 31,0	49,4	89,5 / 95,5	111,6 / 126,5
Vysočina	111,7	31,0 / 30,0	111,8	21,9 / 25,2	52,9 / 55,2
Olomoucký	174,8	48,7 / 150,4	167,3	70,5 / 170,6	139,2 / 321,0
Zlínský	78,8	49,0 / 62,5	75,1	21,4 / 24,6	70,4 / 87,1
Moravskoslezský	243,1	251,3 / 278,2	317,1	372,3 / 388,6	623,6 / 666,8
JMK celkem	1 026,5	932,9 / 1 090,9	1 345,6	966,3 / 1 092,6	1 899,2 / 2 183,5

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2007

Vývoz a dovoz zboží po železnici do/z jednotlivých krajů ČR					
Kraj	Vývoz zboží z Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Dovoz zboží do Jihomoravského kraje (tis.t/rok)		Vývoz a dovoz zboží celkem
	r. 2000	r. 2008 / 2009	r. 2000	r. 2008 / 2009	r. 2008 / 2009
Hl. město Praha	13,2	16,5 / 31,7	15,8	17,8 / 6,6	34,3 / 38,3
Středočeský	48,9	478,3 / 310,2	117,6	69,8 / 72,2	548,1 / 382,4
Jihočeský	47,8	14,8 / 12,7	56,0	32,8 / 23,2	47,6 / 35,9
Plzeňský	41,1	10,6 / 10,1	44,0	1,5 / 2,3	12,1 / 12,4
Karlovarský	48,0	11,2 / 2,5	83,7	8,3 / 16,9	19,5 / 19,4
Ústecký	116,0	38,0 / 39,3	201,6	90,3 / 196,7	128,3 / 236,0
Liberecký	33,2	2,4 / 0,8	51,4	54,5 / 51,2	56,9 / 52,0
Královehradecký	35,7	9,5 / 5,4	54,9	7,1 / 0,7	16,6 / 6,1
Pardubický	34,2	123,5 / 5,1	49,4	108,9 / 81,4	232,4 / 86,5
Vysočina	111,7	28,2 / 15,2	111,8	10,3 / 8,5	38,5 / 23,7
Olomoucký	174,8	49,6 / 28,6	167,3	38,1 / 31,8	87,7 / 60,4
Zlínský	78,8	58,4 / 45,7	75,1	12,8 / 6,6	71,2 / 52,3
Moravskoslezský	243,1	220,7 / 119,7	317,1	388,0 / 254,2	608,7 / 373,9
JMK celkem	1 026,5	1 061,9 / 626,9	1 345,6	840,2 / 752,2	1 902,1 / 1 379,1

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2009

V železniční nákladní dopravě je v období r. 2000 - 2006 patrný klesající trend. Pokles objemu nákladní přepravy v roce 2006 oproti roku 2000 představuje cca 20%. U většiny přepravních vztahů v roce 2007 nastává nárůst přepravy zboží po železnici, avšak následující roky vykazují značný pokles přepravy.

Nejsilnější mezikrajské kooperační vazby jsou mezi Jihomoravským krajem a kraji Moravskoslezským, Středočeským a Ústeckým. Zde se jednoznačně projevuje kvalita sítě daná realizovanou modernizací tranzitních železničních koridorů.

Železniční nákladní doprava – vnitrokrasá

Přeprava zboží po železnici v rámci Jihomoravského kraje (tis.t/rok)			
	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2008 / 2009
Jihomoravský kraj celkem	590,2	657,6 / 980,4	660,7 / 439,2

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2009

Obdobně jako u vnitrostátní železniční přepravy se ukazuje mírný nárůst vnitrokrasné železniční dopravy, tzn. dopravy na krátké vzdálenosti. Rok 2006 vykazuje oproti roku 2000 nárůst objemu přepravy zboží po železnici o cca 11%. Nárůst k roku 2007 již činí cca 66%, avšak další roky nastává značný pokles.

Železniční osobní doprava - vnitrostátní

Výjezdy a příjezdy osob po železnici do/z jednotlivých krajů ČR					
Kraj	Výjezdy cestujících z Jihomoravského kraje (tis.osob/rok)		Příjezdy cestujících do Jihomoravského kraje (tis.osob/rok)		Výjezdy a příjezdy celkem
	r. 2003*	r. 2006 / 2007	r. 2003	r. 2006 / 2007	r. 2006 / 2007
Hl. město Praha	123,0	189,0 / 200,0	109,0	188,0 / 204,0	377,0 / 404,0
Středočeský	34,0	63,0 / 55,0	41,0	63,0 / 54,0	126,0 / 109,0
Jihočeský	45,6	57,0 / 58,0	45,9	58,0 / 57,0	115,0 / 113,0
Plzeňský	11,0	14,0 / 11,0	12,0	14,0 / 11,0	28,0 / 22,0
Karlovarský	4,0	6,0 / 4,0	5,0	5,0 / 4,0	11,0 / 8,0
Ústecký	17,0	23,0 / 19,0	19,0	25,0 / 20,0	48,0 / 39,0
Liberecký	10,0	12,0 / 12,0	10,0	12,0 / 11,0	24,0 / 23,0
Královohradecký	41,0	73,0 / 81,0	39,0	68,0 / 76,0	141,0 / 157,0
Pardubický	191,0	308,0 / 314,0	243,0	288,0 / 308,0	596,0 / 622,0
Vysočina	510,0	885,0 / 709,0	979,4	824,0 / 692,0	1 709,0 / 1 401,0
Olomoucký	316,0	500,0 / 514,0	436,0	486,0 / 508,0	986,0 / 1 022,0
Zlínský	663,0	641,0 / 632,0	477,0	624,0 / 603,0	1 265,0 / 1 235,0
Moravskoslezský	270,0	450,0 / 452,6	323,2	440,3 / 443,9	890,0 / 896,5
JMK celkem	2 236,5	3 221,0 / 3 061,6	2 739,5	3 095,3 / 2 991,9	6 316,3 / 6 053,5

* údaj sledován až od roku 2003

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2007

Výjezdy a příjezdy osob po železnici do/z jednotlivých krajů ČR					
Kraj	Výjezdy cestujících z Jihomoravského kraje (tis.osob/rok)		Příjezdy cestujících do Jihomoravského kraje (tis.osob/rok)		Výjezdy a příjezdy celkem
	r. 2003*	r. 2008 / 2009	r. 2003	r. 2008 / 2009	r. 2008 / 2009
Hl. město Praha	123,0	241,0 / 232,0	109,0	223,0 / 227,0	464,0 / 459,0
Středočeský	34,0	65,0 / 63,0	41,0	66,0 / 64,0	131,0 / 127,0
Jihočeský	45,6	59,0 / 54,0	45,9	62,0 / 57,0	121,0 / 111,0
Plzeňský	11,0	11,0 / 11,0	12,0	11,0 / 12,0	22,0 / 23,0
Karlovarský	4,0	3,0 / 5,0	5,0	3,0 / 4,0	6,0 / 9,0
Ústecký	17,0	22,0 / 48,0	19,0	23,0 / 38,0	45,0 / 86,0
Liberecký	10,0	14,0 / 16,0	10,0	14,0 / 15,0	28,0 / 31,0
Královohradecký	41,0	97,0 / 89,0	39,0	96,0 / 86,0	193,0 / 175,0
Pardubický	191,0	380,0 / 363,0	243,0	380,0 / 362,0	760,0 / 725,0
Vysočina	510,0	662,0 / 617,0	979,4	666,0 / 609,0	1 328,0 / 1 226,0
Olomoucký	316,0	535,0 / 467,0	436,0	537,0 / 465,0	1 072,0 / 932,0
Zlínský	663,0	653,0 / 601,0	477,0	622,0 / 578,0	1 275,0 / 1 179,0
Moravskoslezský	270,0	526,5 / 473,4	323,2	542,8 / 483,7	1 069,3 / 957,1
JMK celkem	2 236,5	3 268,5 / 3 039,4	2 739,5	3 245,8 / 3 000,7	6 514,3 / 6 040,1

* údaj sledován až od roku 2003

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2009

Železniční osobní doprava – vnitrokrasá

Přeprava osob po železnici v rámci Jihomoravského kraje (tis.osob /rok)			
	r. 2003*	r. 2006 / 2007	r. 2008 / 2009
Jihomoravský kraj celkem	15 303,0	27 716,0 / 27 422,0	25 003,0 / 22 014,0

* údaj sledován až od roku 2003

Zdroj: Ročenka dopravy, MD ČR 2009

Počet přepravených osob po železnici v rámci mezikrajských cest i v rámci vnitrokrasné přepravy osob po železnici vykazuje od sledovaného roku 2003 trvale vzestupný trend, který však v roce 2007 ve většině přepravních relací ukazuje stagnaci až mírný pokles. Tato bilance zatím nemůže být rozhodující pro konstatování možných trvalejších vývojových změn a tendencí využívání železnice v osobní dopravě v následujících letech.

Ze statistických údajů o přepravních objemech osob i nákladu vázaných na Jihomoravský kraj vyplývají výrazné vztahy mezi Jihomoravským krajem a sousedními kraji Vysočinou, Olomouckým a Zlínským. Zásadně oslabeny jak v železniční, tak v silniční dopravě jsou kooperační vztahy se sousedním krajem Pardubickým.

Nákladní doprava v Jihomoravském kraji

Mezioborové srovnání veškerých přepravních výkonů			
Druh dopravy	Přepravní výkony (v tis. t /rok)		
	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2008 / 2009
Silniční nákladní doprava	31 595,10	46 452,4 / 44 054,8	46 406,6 / 36 697,6
Železniční nákladní doprava	2 962,30	2 556,8 / 3 163,9	2 562,8 / 1 818,3

V přepravních výkonech ve vnitrostátní dopravě v roce 2000 zajišťovala cca 91% přepravy doprava silniční. Do roku 2009 se podíl dopravy silniční stále posiluje a tvoří cca 95% celkové přepravy.

Letecká osobní doprava v Jihomoravském kraji - mezinárodní a vnitrostátní

Letecká doprava	Přepravní výkony		
	r. 2000	r. 2006 / 2007	r. 2008 / 2009
Počet pohybů letadel	6 289	20 105 / 22 893	29 303 / 30 513
Počet odbavených cestujících	112 797	393 686 / 415 276	506 174 / 440 850

Zdroj: web www.airport-brno.cz

Ze statistických údajů osobní letecké dopravy je jednoznačné patrný rozvojový trend letecké dopravy na území Jihomoravského kraje. Rok 2008 vykazuje oproti roku 2000 až téměř pětásobný nárůst počtu pohybů a počtu odbavených cestujících, který je způsoben rozvojem mezinárodního letiště Brno-Tuřany a rozšířením destinací pravidelných mezistátních linek.

A.6.1.2. Silniční doprava

Jihomoravský kraj má ve srovnání se sousedními kraji nejdelší provozovanou dálniční síť a relativně hustou silniční síť. To dokumentuje následující tabulka.

Přehled délek dálnic a silnic ve vybraných krajích					
Kraj	Dálnice	I. třída	II. třída	III. třída	Celkem
Jihomoravský	134,349	446,373	1 475,567	2 437,573	4 493,862
Jihočeský	15,624	660,798	1 633,626	3 820,065	6 130,113
Vysočina	92,902	421,380	1 630,201	2 945,731	5 090,214
Pardubický	8,152	453,771	905,675	2 221,968	3 589,566
Olomoucký	7,563	438,238	923,617	2 198,728	3 568,146
Zlínský	-	340,602	573,964	1 201,391	2 115,957

Zdroj: ŘSD ČR, stav k 1.7.2008

Podrobnější analýzu silniční sítě v rámci Jihomoravského kraje a jeho územních jednotek - okresů udává následující tabulka.

Přehled délek dálnic a silnic v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje					
Okres	Dálnice (km)	I. třída (km)	II. třída (km)	III. třída (km)	Celkem (km)
Blansko	-	50,466	199,320	357,688	607,474
Brno-město	17,954	39,289	55,358	62,973	175,571
Brno-venkov	41,444	64,695	370,424	618,761	1 095,324
Břeclav	44,496	51,925	199,211	285,821	581,453
Hodonín	-	115,077	158,610	277,592	551,279
Vyškov	30,445	59,873	111,736	292,293	494,357
Znojmo	-	65,051	380,908	542,445	988,404
JMK celkem	134,349	446,373	1 475,567	2 437,573	4 493,862

Zdroj: ŘSD ČR, stav k 1.7.2008

ÚAP kraje pro tematický okruh veřejné dopravní infrastruktury v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb. v platném znění a příslušnými vyhláškami sledují dálniční a silniční síť republikové a nadmístní úrovně. V průmětu do území Jihomoravského kraje je předmětem dálniční a silniční sítě těchto úrovní a významů:

- **Republikový význam:** dálnice, rychlostní silnice, silnice I. třídy;
- **Nadmístní význam:** vybrané silnice II., případně III. třídy – tzv. „**krajské tahy**“.

Výběr silnic nadmístního významu - krajské tahy byl dle pokynů pořizovatele plně převzat z dokumentace „Generel krajských silnic Jihomoravského kraje; Souhrn návrhů generelu krajských silnic a jeho aktualizace“ (KrÚ JMK, odbor dopravy) – dále generel, který byl schválen Usnesením Rady Jihomoravského kraje v prosinci 2006 a přeschválen v říjnu 2008. Jednotlivé krajské tahy jsou v souladu s generelem označeny písmeny **X** a **K** a doplněny pořadovým číslem 1, 2 (řada X – silniční tahy mezinárodního a celostátního významu) a 01 – 36 (řada K – silniční tahy krajského významu).

U vybraných úseků krajských tahů je dle generelu předpoklad budoucího přeřazení do sítě silnic I. třídy, tzn. republikového významu. Pro tento případ je v následující tabulce „Souhrnný přehled silniční sítě nadmístního významu – krajské tahy“ u příslušného čísla silnice uvedeno číslo silnice I. třídy, do kterého by mohl být dle generelu daný úsek krajského tahu přeřazen.

Ostatní silnice II. a III. třídy, které jsou v uvedeném generelu vymezeny jako silniční tahy oblastního a lokálního významu (budoucí síť silnic III. třídy) nejsou do ÚAP JMK z důvodů jejich nízkého přepravního významu (v úrovni nadmístní) zahrnuty. Jejich řešení bude předmětem územně plánovací dokumentace v úrovni obcí.

Souhrnný přehled stávající dálniční a silniční sítě republikového a nadmístního významu na území Jihomoravského kraje

Souhrnný přehled dálniční a silniční sítě republikového významu	
Označení	Vedení tahu
Dálnice	
D1	(Praha –) Přibyslavice – Brno – Ivanovice na Hané (– Lipník nad Bečvou – Ostrava – Bohumín hranice ČR/Polsko)
D2	Brno (D1) – Břeclav – hranice ČR/SR (– Bratislava)
Rychlostní silnice (dle UV ČR č. 741/1999)	
R43	v návrhu Troubsko D1 – Kuřim – Boskovice – Velké Opatovice – (Staré Město R35)
R46	Vyškov (D1) – Pustiměř – (Olomouc R35)
R52	Rajhrad – Pohořelice (etapa) v návrhu Pohořelice – Mikulov – hranice ČR/Rakousko
R55	v návrhu Olomouc R35 – Hulín – Břeclav D2
Ostatní silnice I. třídy	
I/19	(Nezbavětice I/20 – Tábor – Pelhřimov) – Kunštát – Sebranice (I/43)
I/23	(Dráčov I/3 – Jindřichův Hradec – Třebíč) – Vysoké Popovice – Kývalka (D1) – Brno-západ (D1) – Brno-Pisárky (I/42)
I/38	(Jestřebí I/9 – Kolín – Žďár nad Sázavou – Jihlava) – Blížkovice – Znojmo (I/53) – hranice ČR/Rakousko
I/40	Mikulov (I/52) – Břeclav I/55)
I/41	Brno (VMO-I/42) – Brno (MUK D1 x D2)
I/42	Velký městský okruh – Brno (VMO)
I/43	Brno-Královo Pole (I/42) – Letovice (– Svitavy – Lanškroun – Červená Voda I/11 – Králíky – hranice ČR/Polsko)
I/50	Brno (I/42) – Holubice – Slavkov u Brna (I/54) – (Staré Město I/55 – Uherské Hradiště – hranice ČR/Slovensko)
I/51	Hodonín (I/55) – hranice ČR/Slovensko
I/52	Brno (I/42) – Modřice (R52), Pohořelice – Mikulov (I/40) – hranice ČR/Rakousko
I/53	Znojmo (I/38) – Pohořelice (I/52)
I/54	Slavkov u Brna (I/50) – Kyjov – Veselí nad Moravou (I/55) – hranice ČR/Slovensko

Souhrnný přehled dálniční a silniční sítě republikového významu	
Označení	Vedení tahu
I/55	(Olomouc R35, R46 – Přerov – Hulín) – Veselí nad Moravou (I/54) – Hodonín (I/51) – Břeclav (D2 km 48) – hranice ČR/Rakousko
I/70	Petrov (I/70) – hranice ČR/Slovensko
I/71	Uherský Ostroh I/55 – Blatnice pod Sv. Antonínkem (I/54) – Velká nad Veličkou – hranice ČR/Slovensko

Souhrnný přehled silničních tahů nadmístního významu – „krajské tahy“	
Označení krajského tahu dle generelu (X,K)*	Vedení tahu
čísla silnic daného tahu	
XI Hodonín – Brno	
II/380, výhled I/51	Hodonín – Tuřany - Brno
X2 Brno – Blansko – Boskovice – Sebranice	
II/374, výhled I/41	Raječko – Rájec – Doubravice nad Svitavou – Lhota Rapotina
K01 (Jemnice – hranice kraje) – Chvalatice – Štítary – Šumná – Lesná – Milíčovice – Citonice (I/38)	
II/408	hranice kraje – Chvalatice – Štítary – Šumná – Lesná – Milíčovice – Citonice (I/38)
K02 Vranovská Ves (I/38) – Šumná – Lesná – Vranov nad Dyjí – Šafov – Uherčice – Vratěšín (hranice ČR/Rakousko – Drosendorf)	
II/398	Vranovská Ves (I/38) – Šumná – Lesná – Vranov nad Dyjí – Šafov
II/409	Šafov – Uherčice – Vratěšín - hranice ČR/Rakousko
K03 Dobšice (I/53) – Hodonice – Hrádek – Hevlín – Hrabětice – Hrušovany nad Jevišovkou – Novosedly – Mikulov (I/40, R52)	
II/408	Dobšice (I/53) – Hodonice – Hrádek – Hevlín
II/414	Hrušovany nad Jevišovkou – Novosedly – Mikulov (I/40, R52)
II/415	Hevlín – Hrabětice – Hrušovany nad Jevišovkou
K04 Trnové Pole (I/53) – Jiřice u Miroslavi – Hrušovany nad Jevišovkou – Hevlín – hranice ČR/Rakousko (– Laa a. d. Thaya)	
II/415	Trnové Pole (I/53) – Jiřice u Miroslavi – Hrušovany nad Jevišovkou – Hevlín – hranice ČR/Rakousko
K05 Znojmo (I/38) – Prosiměřice – Vítonice – Hostěradice – Dobelice – Moravský Krumlov – Rokytná (II/152)	
II/413	Znojmo (I/38) – Prosiměřice – Vítonice – Hostěradice – Dobelice – Moravský Krumlov
4135	Moravský Krumlov – Rokytná (II/152)
K06 Miroslav (I/53) – Hostěradice – Višňová – Tavíkovice – Rozkoš – Hostim (hranice kraje – Zvěrkovice I/38)	
II/400	Miroslav (I/53) – Hostěradice – Višňová – Tavíkovice – Rozkoš – Hostim - hranice kraje
K 07 Znojmo (I/38) – Hluboké Mašůvky – Jevišovice – Rozkoš (II/400) – hranice kraje – Jaroměřice nad Rokytnou)	
II/361	Znojmo (I/38) – Hluboké Mašůvky – Jevišovice – Rozkoš (II/400) – hranice kraje
K08 Znojmo (I/38) – Nový Šaldorf–Sedlešovice – Hnanice (hranice ČR/Rakousko – Mitterretzbach)	
II/413	Znojmo (I/38) – Nový Šaldorf–Sedlešovice – Hnanice - hranice ČR/Rakousko
K09 Moravský Krumlov – Jamolice (hranice kraje – Dukovany II/392)	
II/152	Moravský Krumlov – Jamolice - hranice kraje
K10 Mikulov (I/40, R52) – Velké Pavlovice – Kobylí – Terezín (II/380) – Násedlovice – Žarošice (I/54)	
II/419	Terezín (II/380) – Násedlovice – Žarošice (I/54)
II/421	Mikulov (I/40, R52) – Velké Pavlovice – Kobylí – Terezín (II/380)
K11 (Brodské – hranice ČR/Slovensko) – Lanžhot (D2) – Břeclav (I/55) – Velké Pavlovice – Hustopeče – Velké Němčice – Židlochovice – Rajhrad (I/52)	
II/425	hranice ČR/Slovensko - Lanžhot (D2) – Břeclav (I/55) – Velké Pavlovice – Hustopeče – Velké Němčice – Židlochovice – Rajhrad (I/52)
K12 Mikulov (I/40, R52) – Perná – Pasohlávky – Pohořelice (I/53)	
II/95	Pohořelice (I/53)
III/38616	Mikulov (I/40, R52) – Perná – Pasohlávky – Pohořelice
K13 Břeclav (I/55) – Moravská Nová Ves – Mikulčice – Lužice – Hodonín (I/51, II/431, II/432)	
05531	Břeclav (I/55) – Moravská Nová Ves – Mikulčice – Lužice – Hodonín (I/51, II/431, II/432)
K14 Hodonín (R55, I/51) – Dubňany – Svatobořice–Mistřín – Kyjov (I/54)	
II/422	Mistřín – Kyjov (I/54)
II/431	Hodonín – Dubňany – Svatobořice–Mistřín

Souhrnný přehled silničních tahů nadmístního významu – „krajské tahy“	
Označení krajského tahu dle generelu (X,K)*	Vedení tahu
čísla silnic daného tahu	
II/432	Hodonín (I/51)
K15	Hovorany (II/380) – Šardice – Svatobořice–Mistřín – Kyjov (I/54) - hranice kraje (– Koryčany)
II/422	Hovorany (II/380) – Šardice – Svatobořice–Mistřín – Kyjov (I/54)
II/432	Kyjov (I/54) - hranice kraje
K16	Hodonín (R55, I/51) – Rohatec – Sudoměřice – Strážnice – Veselí nad Moravou (I/54) - hranice kraje (– Uherské Hradiště)
II/432	Hodonín (I/51)
III/432 37	Hodonín – Rohatec – Sudoměřice – Strážnice – Veselí nad Moravou (I/54) - hranice kraje
K17	Vyškov (II/430) – Jedovnice –Blansko (II/374)
II/379	Vyškov (II/430) – Jedovnice –Blansko (II/374)
K18	Vyškov – Pustiměř – Drysice (R46) - hranice kraje (– Prostějov)
III/0462	Vyškov – Pustiměř – Drysice (R46) - hranice kraje
K19	Ždánice (I/54) – Bučovice (I/50) – Bohdalice-Pavlovice – Vyškov (D1, II/430)
II/379	Vyškov (D1, II/430)
II/431	Ždánice (I/54) – Bučovice (I/50) – Bohdalice-Pavlovice – Vyškov
K20	Čebín (R43) – Kuřim – Lipůvka – Černá Hora – Bořitov – Sebranice (R43, I/43, I/19)
III/385	Čebín (R43) – Kuřim
II/386	Kuřim – Lipůvka – (Černá Hora – Bořitov – Sebranice R43, I/19)
K21	Rájec-Jestřebí (II/374) – Černá Hora – Bořitov (I/43) – Lysice – Kunštát (I/19) – Rozseč nad Kunštátem – Olešnice - hranice kraje – Nyklovice II/375)
II/362	Rozseč nad Kunštátem – Olešnice - hranice kraje
II/376	Bořitov (I/43) – Lysice – Kunštát (I/19)
II/377	Rájec-Jestřebí (II/374) – Černá Hora – Bořitov (I/43)
K22	Brno (I/42-VMO) – Ochoz u Brna (II/383) – Křtiny – Jedovnice – Senetářov – Lipovec (hranice kraje – Drahaný II/377)
II/373	Brno (I/42-VMO) – Ochoz u Brna (II/383) – Křtiny – Jedovnice - Senetářov – Lipovec
II/378	Lipovec - hranice kraje
II/379	Jedovnice
K23	Boskovice (II/150) – Vážany – Šebetov – Uhřetice - hranice kraje (– Jevíčko)
II/374	Boskovice (II/150) – Vážany – Šebetov – Uhřetice - hranice kraje
K24	Boskovice (II/374) – Ludíkov – Žďárná - hranice kraje (-Protivanov)
II/150	Boskovice (II/374) – Ludíkov – Žďárná - hranice kraje
K25	Moravský Krumlov (II/413) – Ivančice – Rosice (I/23)
II/152	Moravský Krumlov (II/413) – Ivančice
II/394	Ivančice – Rosice (I/23)
K26	(Velká Bíteš –) hranice kraje - Přibyslavice – Lesní Hluboké – Domašov – Ostrovačice (D1, I/23) - Troubsko (D1, R43) – Brno, západ (I/23)
II/602	Velká Bíteš –) hranice kraje - Přibyslavice – Lesní Hluboké – Domašov – Ostrovačice (D1, I/23) - Troubsko (D1, R43) – Brno, západ (I/23)
K27	Ivančice (II/394) – Moravské Bránice (II/395) – Dolní Kounice - Pohořelice
II/152	Ivančice (II/394) – Moravské Bránice (II/395)
II/395	Moravské Bránice (II/395) – Dolní Kounice - Pohořelice
K28	Moravské Bránice – Silůvky – Ořechov – Modřice (I/52, jižní tangenta, D2) – Brno, Chrlice (II/380)
II/152	Moravské Bránice – Silůvky – Ořechov – Modřice (I/52, jižní tangenta, D2) – Brno, Chrlice (II/380)
III/152 82	Modřice
K29	(Štěpánov n. S. –) hranice kraje – Nedvědice - Borač – Předklášteří (II/385) – Tišnov – Čebín (R43)
II/385	Předklášteří (II/385) – Tišnov – Čebín (R43)
II/387	hranice kraje – Nedvědice - Borač – Předklášteří (II/385)
K30	Předklášteří (II/387) – Pernštejnské Jestřabí – Olší - hranice kraje (– Nové Město na Moravě)
II/385	K30 Předklášteří (II/387) – Pernštejnské Jestřabí – Olší - hranice kraje
K31	Ostrovačice (I/23, D1) – Veverská Bítýška – Kuřim (II/385) - Čebín
II/385	Kuřim (II/385) - Čebín
II/386	Ostrovačice (I/23, D1) – Veverská Bítýška – Kuřim (II/385)
II/602	Ostrovačice (I/23, D1)
K33	Tišnov (II/385) – Deblín – Svatoslav - hranice kraje (– Velká Bíteš)
II/379	Tišnov (II/385) – Deblín – Svatoslav - hranice kraje

Souhrnný přehled silničních tahů nadmístního významu – „krajské tahy“	
Označení krajského tahu dle generelu (X,K)*	Vedení tahu
čísla silnic daného tahu	
K34 Pohořelice (I/53, R52) – Hrušovany u Brna – Vojkovice (II/425) – Blučina – Měnin (II/380) – Újezd u Brna – Křenovice – Slavkov u Brna (I/54)	
II/416	Pohořelice (I/53, R52) – Hrušovany u Brna – Vojkovice (II/425) – Blučina – Měnin (II/380) – Újezd u Brna – Křenovice – Slavkov u Brna (I/54)
K35 Brno, Slatina (I/50, II/417-přeložka) – Šlapanice – Holubice – Rousínov (D1) – Vyškov (D1, R46) – Ivanovice na Hané - hranice kraje (– Kroměříž)	
II/430	Brno, Slatina (I/50, II/417-přeložka) – Šlapanice – Holubice – Rousínov (D1) – Vyškov (D1, R46) – Ivanovice na Hané - hranice kraje
K36 Brno, Slatina (I/50) – Šlapanice (D1) – Ponětovice – Prace - Křenovice (II/416)	
II/417	Prace - Křenovice (II/416)
III/4178	Ponětovice - Prace
III/15286	Brno, Slatina (I/50) – Šlapanice (D1)
III/15287	Šlapanice (D1) – Ponětovice
III/15289	Brno, Slatina

Základní charakteristiky dálniční a silniční sítě republikového významu

Dálnice D1 (Praha –) Přibyslavice – Brno – Ivanovice na Hané (– Lipník nad Bečvou D47 – Ostrava – Bohumín hranice ČR / Polsko), součást mezinárodních tahů E50, E65, E462 je na území Jihomoravského kraje realizována již v plném rozsahu. Je nejzatíženější dopravní trasou, v dotyku s jádrovou aglomerací metropole Brna, se sloučenými funkcemi tranzitními a obslužnými (v r. 2005 celkem 58 500 voz./den, zdroj ŘSD). Tento úsek včetně uspořádání a polohy některých mimoúrovňových křižovatek, je již pro stávající potřeby nevyhovující a vyžaduje zásadnější přestavbu.

V současné době je v přípravě ŘSD ČR rozšíření (zkapacitnění) dálničního úseku MÚK Kývalka – MÚK Holubice na šestipruhové uspořádání včetně přestavby vybraných mimoúrovňových křižovatek a nových křižovatek MÚK Brno – Černovická terasa a MÚK Tvarožná. MÚK Brno – Černovická terasa umožní přímé napojení dynamicky se rozvíjejícího prostoru mezinárodního letiště Brno-Tuřany s přilehlou zónou Černovické terasy. MÚK Tvarožná, která souvisí s generální přestavbou křižovatky MÚK Holubice, bude součástí útvarové křižovatky se zajištěním plnohodnotného napojení silnice II/430 z dálnice D1 do všech směrů. Ze strany ŘSD ČR je sledováno výhledové zkapacitnění dálnice v plném rozsahu v úseku Mirošov (kraj Středočeský) – Kývalka s vazbou na již připravované zkapacitnění úseku Kývalka – Holubice.

Dálnice D2 Brno – Břeclav – hranice ČR/SR (– Bratislava), navazující v prostoru Brna na dálnici D1 (MÚK Brno, jih) je v plném rozsahu realizována (na území Jihomoravského kraje – 5 dálničních křižovatek). V jádrovém prostoru, který je z hlediska dopravní zátěže na dálnici D2 nejsilnější, dosahuje průměrná denní intenzita dopravy okolo 37 800 voz./den. S ohledem na rozvojové aktivity v přilehlém prostoru jsou záměrem uvedeným v aktualizaci ÚAP ORP Hustopeče dvě nové mimoúrovňové křižovatky, které by zajistily napojení navazující silniční sítě a nadřazenou obslužnou funkci přilehlého území (návrh MÚK Velké Němčice a územní rezerva MÚK Velké Pavlovce).

Rychlostní silnice R43 Troubsko (D1) – Staré Město (R35), v evropských souvislostech součástí doplňkové sítě TEN-T, je zakotvena v usnesení vlády č. 741/1999 Sb. a sledována k realizaci jako součást dálnic a rychlostních silnic ČR. Rychlostní silnice propojují dálnice D1, D2 a rychlostní silnici R52 s plánovanou rychlostní silnicí R35 (Liberec – Olomouc – Hranice) v relaci Brno – Moravská Třebová / Svitavy.

Základní charakteristiky připravovaných staveb rychlostní silnice R43:

▪ R43 - úsek D1 (Troubsko / Ostrovačice) - Kuřim

V minulosti byla zpracována velká řada studií a prověřovacích dokumentací, jejichž cílem bylo vyhledat optimální a dopravně účinný koridor pro vedení této kapacitní silnice. Jako výsledná byla vybrána trasa rychlostní silnice R43 v úseku Troubsko (D1) – Kuřim ve stopě „německé dálnice“ – „**Bystrcká varianta**“. Trasa je vedena přes prostor Bystrce a dále v novém koridoru směřovaném na Boskovice – Velké Opatovice, s pokračováním na území Pardubického kraje a napojením na R35 v prostoru Moravské Třebové (koridor je zakotven jako veřejně prospěšná stavba ve schváleném ÚP VÚC Pardubického kraje a v návrhu ZÚR Pardubického kraje).

Poloha úseku Troubsko (D1) – Kuřim přes prostor Bystrce vychází z předpokladu, že se tento úsek současně významným způsobem propojí a funkčně začlení jako součást vnějšího komunikačního systému města Brna a napomůže potřebnému prostorovému rozložení zdrojové a cílové dopravy směřující do Brna s cílem omezení rostoucího zatížení jádrového území. Tento předpoklad se opírá o výsledky analýzy a modelování tranzitní, zdrojové a cílové dopravy v prostoru Brna, kde je zjištěno, že tranzitní doprava představuje pouze cca 25% všech přepravních vztahů. Převažující podíl (75%) představuje doprava zdrojová a cílová, směřující do krajského města

a jeho urbanizovaného příměstského prostoru. Na tato zjištění reaguje i poloha přímo navazující jihozápadní tangenty – rychlostní silnice R52 (D1 - MÚK Troubsko) a navazující jihovýchodní tangenty, které umožňují mimo jiné přímou obsluhu rozvíjejícího se jižního sektoru města Brna. Trasa „Bystrcké varianty“ je záměrem uvedeným v aktualizaci ÚAP Brno a v 2. návrhu ZÚR JMK.

Dlouhodobě sledovaný a schválený koridor R43 v úseku Troubsko – Kuřim, vedený městskou částí Bystrc a rekreační oblastí Brněnské přehrady, je předmětem trvalých sporů. Doporučovanou alternativní trasou je ze strany odpůrců „Bystrcké varianty“ **varianta R43 „Boskovická“** vedená od dálnice D1 z MÚK Ostrovačice Boskovickou brázdou přes Veverskou Bitýšku s napojením do základní trasy v prostoru severozápadně od Kuřimi. Pro prověření tohoto alternativního koridoru byla v roce 2005 zpracována „Vyhledávací studie trasy silnice R43 Boskovickou brázdou v úseku mezi Troubskem a Kuřimi“. Po jejím prověření byly konstatovány následující rozhodující výsledky hodnocení, která budou zohledněny ve výběru výsledného koridoru rychlostní silnice R43 v úseku D1 – Kuřim:

- ◇ odsunutá poloha trasy R43 ve variantě „Boskovické“ nedosahuje výkonnosti varianty „Bystrcké“;
- ◇ nepříznivá terénní konfigurace členitého a napříč zvlněného území vyvolává náročné technické řešení s řadou mostních objektů, vysokých násypů, hlubokých zářezů, případně tunelů;
- ◇ vedení trasy ve variantě „Boskovické“ vyžaduje přestavbu dvou útvarových dálničních křižovatek na D1 - MÚK Ostrovačice, MÚK Troubsko (kolektory, zrušení MÚK Kývalka, prodloužení zkapacitnění D1 až po MÚK Ostrovačice);
- ◇ z hlediska územní ochrany a schváleného koridoru v ÚPD je varianta „Boskovická“ zcela nepřipravená – vyvolává zcela novou organizaci související silniční sítě.

Zpracovatel v závěru studie konstatuje, že i když je varianta „Boskovická“ za zmíněných podmínek realizovatelná, studie nepovažuje za přínosné její podrobné rozpracování a přípravu její realizace. Obě varianty, zpracované do ÚAP JMK, budou následně v návrhu ZÚR JMK posuzovány z hlediska vlivů na udržitelný rozvoj území (včetně hodnocení SEA a NATURA 2000) a vyhodnoceny dle stanovených kritérií. Výsledky budou jedním z podkladů pro koncepční rozhodování o výsledné variantě v rámci společného projednání ZÚR JMK s dotčenými orgány.

▪ R43 - úsek Kuřim – hranice Jihomoravského a Pardubického kraje

Základní varianta, dlouhodobě sledovaná v koridoru Kuřim – Boskovice – Velké Opatovice (– Staré Město u Mor. Třebové R35), využívá relativně příznivé terénní konfigurace Boskovické brázdy.

Na základě úkolu, stanoveného usnesením vlády ČR č. 929 v rámci schválení Politiky územního rozvoje (PÚR) 2008, kde je pod bodem 121 úkol prověřit vymezení koridoru kapacitní silnice R43 Brno – Svitavy/Moravská Třebová, který má zajistit Ministerstvo dopravy společně s Ministerstvem životního prostředí, Pardubickým krajem a Jihomoravským krajem byla HBH Projektem zpracována vyhledávací studie, jejímž závěrem je, že varianta vedení R43 směrem na Svitavy je nepřijatelná, zejména z těchto důvodů:

1) Hydrogeologická a inženýrsko geologická rešerše, která je součástí vyhledávací studie prokazuje, že průchod rychlostní silnice II. ochranným pásmem vodního zdroje březovského vodovodu, který je významným zdrojem pitné vody pro Brněnskou aglomeraci je z hlediska jeho ochrany nepřijatelný.

2) Varianta MŽP je vedena přes dobývací prostor výhradního ložiska Březinka, které tvoří významnou surovinu pro výrobu žáruvzdorných hmot. Tento zásah do dobývacího prostoru dle vyjádření Obvodního báňského úřadu v Trutnově a zamítavého stanoviska těžební firmy P-D Refractories CZ a.s. je technicky neakceptovatelný a navíc by muselo dojít k odepsání zásob nerostných surovin v k. ú. Horní Smržov.

Zástupci MŽP a MD na jednání 16. září 2010 se s ohledem na uvedené skutečnosti dohodli, že vyhledávací studie prokazuje nevýhodnost navržené trasy R43 směrem na Svitavy a souhlasí, aby nadále byla sledována varianta dle ŘSD, vedená směrem k připojení na R35 v prostoru Starého Města u Moravské Třebové

Varianta „nulová“ – ze strany MŽP byl v ŘSD ČR dále uplatněn požadavek na doplnění hodnocení vlivů stavby na životní prostředí v rámci projektové přípravy stavby o variantu rychlostní silnice R43 vedenou ve stávajícím koridoru silnice I/43 v úseku Černá Hora – Česká s napojením do stávající trasy s průtahem silnice městem Brnem. Z hlediska funkce, technických požadavků, normových parametrů rychlostní silnice i dopadů na komunikační systém a obytnou funkci města lze tuto variantu hodnotit jako zásadně kolizní. Mimo jiné by toto řešení neumožnilo odklonit dopravu mimo centrální část města Brna a způsobilo by zásadní přetížení i připravovaného VMO – I/42 (velkého městského okruhu), který vyžaduje „kapacitní posilu“ v oddálené vnější poloze v podobě dílčího úseku R43. Varianta „nulová“ je společně s předchozími variantami R43 zpracovaná do ÚAP JMK.

Rychlostní silnice R46 Vyškov (D1) – Pustiměř – (Olomouc R35), navazující ve Vyškově na dálnici D1, umožňuje kapacitní mezikrajské spojení Brno – Olomouc (jižní Morava – střední Morava) s propojením dálnice D1 a rychlostní silnice R35. Rychlostní silnice, realizovaná jako jedna z prvních rychlostních silnic v ČR, má výrazné závady především v připojení některých mimoúrovňových křižovatek. Přestavba těchto problémových úseků je sledována v harmonogramu přestavby dálniční a silniční sítě ŘSD ČR do roku 2013 (UV ČR č. 1064/2007).

Rychlostní silnice R52 Rajhrad – Pohořelice – Mikulov – hranice ČR / Rakousko je součástí severojižního mezinárodního kapacitního spojení Brno (D1) – Vídeň. V současné době je v provozu rychlostní úsek Rajhrad – Pohořelice. Ná vazný úsek Pohořelice – hranice ČR je zakotven a stabilizován v UV ČR č. 735/2008, k přípravě a výstavbě kapacitní pozemní komunikace v úseku Pohořelice – státní hranice s Rakouskem. Vláda potvrzuje ná vazný úsek koridoru R52 Pohořelice – Mikulov – hranice ČR/Rakousko (– Drasenhofen) s návazností na rakouskou dálnici A5 ve směru na Vídeň a souhlasí s dalším pokračováním příprav k realizaci. Dne 23. ledna 2009 byla

ve Vídni podepsána dohoda mezi Rakouskou spolkovou vládou a vládou České republiky o propojení rakouské dálnice A5 a české rychlostní silnice R52. Dokument vymezuje místo propojení české a rakouské dálniční sítě v katastrálním území obcí Mikulov a Drasenhofen. Úsek R52 Pohořelice – Mikulov – hranice ČR/Rakousko bude ve značném rozsahu své trasy sledovat stopu stávající silnice I/52.

Problémem je v současné době stávající úsek silnice I/52 MÚK Brno, centrum (D1) – Modřice – Rajhrad (na výjezdu z Brna vedený ulicí Vídeňskou), který ve vztahu k silně urbanizovanému území jižně od Brna již v současné době vykazuje řadu problémů s výhledově nedostatečnou kapacitou pro souběžnou obslužnou i tranzitní funkci. Tento úsek by měl být pro dálkovou a nadmístní dopravu nahrazen novým koridorem, vedeným jihozápadním segmentem tohoto prostoru tzv. Jihozápadní tangentou. Ta by měla v návaznosti na plánovanou rychlostní silnici R43 nahradit úsek vedený v trase stávající silnice I/52 ve spojení MÚK Brno, centrum (D1) – Modřice – Rajhrad (ulice Vídeňská).

Jihozápadní tangenta (JZT) – poloha koridoru JZT (součást silnice R52, případně R43) byla v souvislosti s rozvojem celého jihozápadního a jižního segmentu urbanizovaného prostoru města Brna dlouhodobě prověřována řadou studií, koncepčních scénářů a zátěžových modelů. Na základě výsledků mnoha předchozích studií je v současné době zpracována aktuální variantní koncepce uspořádání nadřazené dopravní sítě jihozápadního sektoru Brna v dokumentaci „Územní studie v oblasti jihozápadně města Brna“ (UAD, spol. s r.o. & PK Ossendorf, spol. s r.o.).

Studie předkládá dvě základní variantní trasy možného vedení koridoru jihozápadní tangenty v úseku MÚK Troubsko (D1) – Rajhrad, doplněné variantou „nulovou“, vedenou ve stávajícím koridoru silnice I/52 po ulici Vídeňské.

Společný koridor obou variant, tj. **varianty 1 – Modřické** a **varianty 2 – Želešické** navazuje na dálnici D1 a plánovanou R43 v MÚK Troubsko a invariantně směřuje do prostoru Nebovid. Zde se koridor rozděluje do dvou tras:

Varianta 1 – Modřická se maximálně přibližuje stávající R52 v úseku Modřice – Rajhrad, kde se západně od Rajhradu napojuje do stávající R52.

Varianta 2 – Želešická zůstává v odtážené poloze, západně tunelovým úsekem míjí Želešice a napojuje se na stávající R52 východně od Syrovic. Oddálená poloha varianty 2 umožňuje příznivější směrové vedení v severojižním přepravním směru a vhodnější rozložení mimoúrovňových křižovek v návaznosti na jihovýchodní tangentu a obsluhu území. Vedení koridoru zachovává potřebné křižovatky jihovýchodní tangenty se stávající I/52 v prostoru Modřic (výkonnější pro návaznost na ostatní silniční síť a obsluhu území).

Obě varianty vycházejí z předpokladu, že v 1. etapě dojde ke zkapacitnění dálnice D1 v úseku Kývalka – Holubice včetně dostavby nové MÚK Černovická terasa. Ve 2. etapě bude realizována JZT a propojení dálnice D1 se stávající R52 směrem na Mikulov a Vídeň tak, aby mohly být rozděleny přepravní proudy podle jejich charakteru – tranzitní x zdrojové a cílové.

Jižní tangenta (JT) - koncepce dopravního uspořádání tohoto rozvojového silně urbanizovaného prostoru současně předpokládá samostatné propojení rychlostní silnice R52 s dálnicí D2 ve směru na Bratislavu tzv. jižní tangentou vedenou souběžně s dálnicí D1 prostorem Modřic ve spojení JZT – D2.

Varianta nulová – po ulici Vídeňské; v rámci koncepce dopravního uspořádání jižního sektoru bylo prověřováno variantní vedení rychlostní silnice v rozšířeném koridoru stávající silnice I/52 - ulice Vídeňské bez možnosti odlehčení křižovatkového uzlu na dálnici D1 – MÚK Brno – centrum a bez odlehčení dnes již přetížené stávající ulice Vídeňské. Ta je s ohledem na charakter zástavby a přilehlého území typickou městskou komunikací s potřebou nabídky základní obsluhy území, s vedením hromadné dopravy, pěších, cyklistů apod. Tato varianta by vyžadovala přestavbu silnice v parametrech rychlostní silnice s polohou a vzdálenostmi křižovek splňující požadavky ČSN pro rychlostní silnice. Dosažení potřebných parametrů rychlostní silnice zásadním způsobem naruší současné uspořádání území. Realizace by byla podmíněna řadou rozsáhlých přestaveb a koncepčních změn, které by zásadním způsobem negativně zasáhly do již stávajícího uspořádání dopravního systému a obsluhy jižního segmentu města Brna – např. zrušení tramvajové trati do Modřic, zrušení napojovacích bodů na stávající souběžné komunikace, vyloučení napojení MÚK Moravská a potřeba nového řešení napojení přilehlého území apod. Variantu lze hodnotit z hlediska udržitelnosti rozvoje území jako zásadně negativní. Pro úplnost je promítnuta v grafické části ÚAP JMK.

Jihovýchodní tangenta (JVT) – záměr kapacitního tangenciálního silničního propojení nadřazených dopravních tras D1 – JZ tangenta – R52 – D2 – D1 v poloze jižně od dálnice D1 vyvolaný výrazným rozvojovým potenciálem širšího prostoru mezinárodního letiště Brno-Tuřany, Černovické terasy a Šlapanic (Urbanistická studie rozvojových zón letiště Brno-Tuřany, Černovická terasa a Šlapanice, TKB, Kovoprojekta Brno, a.s. 2006). Zmíněný prostor má pro svoji atraktivní polohu nejpriznivější podmínky a předpoklady rozvoje v celém urbanizovaném prostoru města Brna. Oblast koncentruje nadřazené dopravní systémy mezinárodního i republikového významu, které mohou zajistit přímé návaznosti území na tyto nadřazené síť a systémy.

Koncepce JVT je úzce provázána s celým navrhovaným systémem jižního segmentu města, především s realizací jedné ze dvou variant Jihozápadní tangenty (varianta 1, 2). Je založena na předpokladu, že realizací jihovýchodní tangenty v návaznosti na jihozápadní tangentu dojde k zásadnímu odlehčení dálnic D1, D2 a silnice I/52 na území města Brna. Významné objemy dopravy tranzitní, zdrojové a cílové budou převedeny do koridoru jihovýchodní tangenty, která umožní rozložení dopravy do dvou souběžně vedených proudů (D1, JZT – JVT) s přímým propojením D1 – (R52) – D2 mimo křižovatkový uzel MÚK Brno-centrum (I/52) a Brno-jih (D2).

S ohledem na rozvojový potenciál celého jižního a jihovýchodního segmentu Brna a okolí je zcela jednoznačná a prokazatelná výhledová nedostatečnost stávající silniční sítě. Otevřenou otázkou zatím zůstává přepravní funkce JVT v jejich jednotlivých úsecích ve

vztahu k rozvojovým ambicím a dynamice celého prostoru i koncentraci hlavních transevropských multimodálních koridorů. Nastíněné náměty promítnuté do ÚAP JMK jsou na základě Zadání předmětem řešení 2. návrhu ZÚR JMK.

Rychlostní silnice R55 Olomouc (R35) – Hulín – Břeclav (D2), procházející silně zatíženým územím Pomoraví, je součástí sítě dálnic a rychlostních silnic dle UV č. 741/1999. Na území sousedního Zlínského kraje je koridor stabilizován a vymezen jako veřejně prospěšná stavba ve vydaných ZÚR Zlínského kraje. Na území Jihomoravského kraje – okresu Hodonín a okresu Břeclav je koridor stabilizován dosud platným ÚP VÚC Hodonínska a je zahrnut v 2. návrhu ZÚR JMK. Koridor **R55 v základní trase** (dlouhodobě sledovaný ŘSD ČR), vedený v souběhu s koridorovou železniční tratí, má na území Jihomoravského kraje s výjimkou stavby Rohatec – Břeclav (rozšíření) vydáno souhlasné stanovisko MŽP k hodnocení vlivů na životní prostředí (stanovisko EIA z 31. 8. 2010 s platností 5 let pro úsek Bzenec-Přívoz – Rohatec).

Na základě námětu Českého a Slovenského dopravního klubu a Děti Země z června 2006 byla zadána studie prověření alternativní, případně optimalizované trasy R55, která koridor základní trasy v úseku Rohatec – Napajedla odklání mimo Ptačí oblast Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví (součást soustavy NATURA 2000). Ptačí oblast, kterou základní trasa R55 v dílčím úseku prochází, je tvořená borovými lesy na vátých písčích (Bzenecká Doubrava) a údolní nivou řeky Moravy (Strážnické Pomoraví).

V grafické části ÚAP JMK je vedle základní trasy podchycen **koridor alternativní trasy R55** podle zpracované „Vyhledávací studie trasy rychlostní silnice R55 mimo Ptačí oblast Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví“ (Ing. Jiří Kalčík, 2007). Výsledky vyhledávací studie, která odklání alternativní trasu východně od stávající silnice I/55 do zcela volné krajiny, jsou spolu s oficiálním návrhem R55 v současné době předmětem hodnocení vládou ustanovené expertní komise. Předběžné výsledky směřují k původnímu koridoru s podmínkou takových technických řešení, která minimalizují negativní vlivy stavby a provozu na soustavu NATURA 2000. Konečné výsledky expertní komise by měly být zohledněny v návrhu ZÚR JMK.

Silnice I/19 (Nezbavětice I/20 – Tábor – Pelhřimov) – Kunštát – Sebranice ve vztahu ke kraji Vysočina (I/43) zajišťuje mezikrajské spojení s návazností na silnici I/43. Intenzita dopravy je umírněná – cca 3650 voz./den v r. 2005. V současné době je sledována homogenizace silnice v celém rozsahu s obchvaty sídel Rozseč nad Kunštátem, Kunštát a přeložky silnice v úsecích Sebranice – Svitávka. Po realizaci rychlostní silnice R 43 bude upravená silnice I/19 ukončena na R43 (MÚK).

Silnice I/23 (Dráčov I/3 – Jindřichův Hradec – Třebíč) – Vysoké Popovice – Kývalka (D1) – Brno-západ (D1) – Brno-Pisárky (I/42) je mezikrajským tahem, propojujícím kraje Jihočeský, Vysočinu a Jihomoravský. Pro širší prostor Rosicka je tato silnice páteří osou s vazbou na D1 (MÚK Kývalka) a velký městský okruh v Brně (I/42). Intenzita dopravy zde v roce 2005 dosahovala hodnot cca 11 600 voz./den. ŘSD ČR je sledována přestavba silnice v úseku Zastávka – Zakřany včetně obchvatu sídla Zastávka a obchvaty sídel Vysoké Popovice a Rosice.

Silnice I/38 (Jestřebí I/9 – Kolín – Jihlava) – Znojmo – hranice ČR / Rakousko je jednou z páteřních silnic Znojemska, zajišťující mezikrajské vztahy s vazbou na krajské město Jihlavu a dále návaznost na dálnici D1. V přeshraničních dálkových vztazích je silnice součástí mezinárodního tahu E59 s přímou návazností na Vídeň. V dokumentu „Strategie rozvoje Dolního Rakouska“ je tento tah jednou ze dvou hlavních rozvojových os směřujících od Vídně na území Jihomoravského kraje. Silnice má ve své trase řadu problémových úseků a průtahů sídly, které je nezbytné řešit. ŘSD ČR sleduje kontinuální přestavbu úseku Vranovská Ves – Olbramkostel a obchvaty sídel Pavlice, Žerůtky, Znojmo včetně přestavby hraničního úseku Hatě.

Silnice I/40 Mikulov (I/52) – Břeclav I/55) tvoří tangenciální příhraniční propojení dálnice D2 – silnice I/52 a silnice I/52 (R52) s napojením a obsluhou Valtic. Intenzita dopravy se pohybuje v rozmezí cca 3 400 – 5 200 voz./den (r. 2005). Silnice je v úseku Mikulov – Břeclav sledována v plném rozsahu k přestavbě. Záměr na obchvat Valtic je uveden v aktualizaci ÚAP ORP Břeclav, spojení Břeclav – Mikulov bylo prověřováno ve vyhledávací studii „Rychlostní silnice R55 Břeclav (D2) – hranice ČR/Rakousko“ pro ŘSD v roce 2008 (HBH projekt).

Silnice I/41 Brno (VMO-I/42) – Brno (MÚK D1x D2) je jednou z hlavních vstupních radiál jižní části města Brna od dálnic D1 a D2 s návazností na velký městský okruh (silnice I/42). Současné nevyhovující vedení je sledováno k zásadní přestavbě v nové stopě podél řeky Svitavy, tzv. „Bratislavská radiála“.

Silnice I/42 - velký městský okruh (VMO) je kontinuálně vedeným silničním okruhem města Brna. V parametrech vícepruhové segregované kapacitní silnice je v současné době realizován pouze v dílčích úsecích. ŘSD ČR a městem Brno je sledována postupná přestavba na vícepruhový segregovaný okružní systém s návaznostmi radiálně zaústěných nadřazených silnic. V úrovni kapacitní silnice I. třídy umožní rozvádět zásadní objemy zdrojové a cílové dopravy na komunikační systém města s cílem částečného uvolnění vnitřního dopravního systému. V realizaci je stavba Dobrovského B – tunely. V ÚAP JMK je vymezen záměr celkové přestavby VMO na kapacitní silnici.

Silnice I/43 Brno-Královo Pole (I/42) – Letovice (– Svitavy – Lanškroun – Červená Voda I/11 – Králíky – hranice ČR / Polsko) v současné době zajišťuje mezikrajské přepravní vztahy s propojením dálnice D1 a silnice I/35. Po realizaci rychlostní silnice R43 převezme páteřní obsluhu území s doprovodnou funkcí k R43. Současný nevyhovující stav je sledován k postupné přestavbě s navrhovanými obchvaty Lažan a Lipůvky a s přeložkami úseků Krhov – Voděradý, Sebranice – Svitávka (Zboněk), Letovice – Rozhraní, Závist – Černá Hora.

Silnice I/50 Brno (I/42) – Holubice – Slavkov u Brna (I/54) – (Staré Město I/55 – Uherské Hradiště – hranice ČR / Slovensko), součást mezinárodního tahu E50, je jednou z významných přepravních os napojujících sídelní strukturu střední části Pomoraví (Uherskohradištsko) na dálnici D1 (MÚK Holubice) a krajské město Brno. V širších přeshraničních vztazích ve směru na Slovensko

zajišťuje vazbu na oblast Pováží a prostor Trenčína. Nevyhovující průtahy Bučovicemi, Brankovicemi a Kožušicemi jsou sledovány k přestavbě. V současné době není stabilizována přestavba v úseku Brankovice – Kožušice, kde původní záměr severního obchvatu Brankovic – Kožušic byl ze strany obcí zpochybňován a vyvolal nutnost prověřit možnosti přestavby trasy v poloze jižní (rozpracována studie). V ÚAP JMK jsou evidovány obě varianty možného obchvatu. Lze očekávat, že silnice bude i po dobudování dálniční a rychlostní sítě přenášet relativně významné objemy dálkové přepravy s vazbou na slovenský prostor Trenčína a Pováží.

Silnice I/51 Hodonín (I/55) – hranice ČR / Slovensko je krátkou spojnici od silnice I/55 a Hodonína s přeshraničními návaznostmi na Slovensko ve směru na Holíč a dále na Trnavu. Sledován je jihozápadní obchvat Hodonína s návazností na výhledovou R55.

Silnice I/52 Brno (I/42) – Rajhrad (R52), Pohořelice – Mikulov (I/40) – hranice ČR / Rakousko. Úsek Brno (I/42) – Modřice – Rajhrad (R52) v současné době zajišťuje jak funkci obslužné komunikace jižní části Brna (ulice Vídeňská) a rozvíjejícího se příměstského prostoru v úseku Brno – Modřice – Rajhrad, tak funkci dálkové silnice s návazností na již realizovaný úsek rychlostní silnice R52 Rajhrad – Pohořelice (součást mezinárodní tahu E461). Navazující úsek dvoupruhové silnice Pohořelice – Mikulov – hranice ČR/Rakousko přenáší dálkové mezinárodní přepravní vztahy vedené přes přechod Mikulov / Drasehofen ve směru na Vídeň. Po realizaci zbývajících úseků rychlostní silnice R52 budou dálkové vztahy přesměrovány na kapacitní silnici a dílčí úseky stávající dvoupruhová silnice s dostavbou nových propojovacích úseků (součást stavby R52) převezme funkci doprovodné silnice k R52 s obsluhou přilehlého území. Stávající úsek Brno – Rajhrad je v současné době připravován k postupné zásadní rekonstrukci (vztah k variantě R52 – viz předchozí část rychlostní silnice R52).

Silnice I/53 Znojmo (I/38) – Pohořelice (I/52) je páteří osou pro zpřístupnění a obsluhu Znojemska ve směru od jádrového prostoru Brněnské aglomerace a krajského města Brna na silnici I/38 a připravovanou R52. Intenzita dopravy se pohybuje v rozmezí 7 000 – 11 150 voz./den s narůstajícími hodnotami v blízkosti významných center osídlení (r. 2005). Pro posílení a rozvoj Znojemska je kvalita a úroveň tohoto dopravního spojení rozhodující. Pro zkvalitnění silničního spojení Brno – Znojmo je ŘSD ČR sledována celková prostorová homogenizace stávající trasy ve dvoupruhovém uspořádání včetně obchvatu Lechovic.

Silnice I/54 Slavkov u Brna (I/50) – Kyjov – Veselí nad Moravou (I/55) – Blatnice pod Sv. Antonínkem (– hranice ČR / Slovensko) je v návaznosti na silnici I/50 a dálnici D1 nadřazenou dopravní osou zpřístupňující sídelní strukturu v ose Slavkov u Brna – Kyjov – Veselí nad Moravou (I/55) – Blatnice pod Sv. Antonínkem, s přechodem přes sousední Zlínský kraj na Slovensko ve směru na Nové Město nad Váhom. V trase je sledována postupná přestavba úseku Kyjov – Bzenec s obchvaty Bzence, Vlkoshe a Kyjova a dále úprava křižovatky ve Veselí nad Moravou.

Silnice I/55 Olomouc R35, R46 – Přerov – Hulín) – Veselí nad Moravou (I/54) – Hodonín (I/51) – Břeclav (D2 km 48) – hranice ČR / Rakousko je páteří přepravní osou Pomoraví s přeshraniční návazností na Rakousko (Poštorná / Reinthal) a Vídeň. V souladu s UV č. 741/1999 je pro dálkovou dopravu postupně připravována rychlostní silnice R55 (Olomouc – Přerov – Hulín – Otrokovice – Břeclav (D2)). Ve stávající trase je sledována dílčí přestavba úseků Veselí nad Moravou – Petrov, Rohatec – Lužice. Původně sledovaná přeložka silnice I/55 s obchvatem Vnorovy – Veselí nad Moravou, která je v ÚAP JMK evidována jako varianta ke stávajícímu stavu, má ze strany MŽP zamítavé stanovisko. Navazující úsek Břeclav (D2) – hranice ČR / Rakousko je v souladu s platným ÚPNSÚ Břeclav sledován jako silnice I. třídy s obchvatem Břeclavi ve dvoupruhovém uspořádání.

V rámci prověřování variant rychlostního propojení Brno – Vídeň byla prověřována varianta vedení nové kapacitní silnice v návaznosti na D2 a koridor R55 s obchvatem Břeclavi, s přechodem na rakouskou stranu přes prostor Poštorná / Reinthal a dále na Vídeň. Tyto prověřované varianty jsou jako alternativní koncepce pro úplnost podchyceny v ÚAP JMK.

Tato koncepce sledovala prodloužení rychlostní silnice R55 v kategorii čtyřpruhové silnice v úseku od MÚK dálnice D2 (MÚK s R55) v navazujícím pokračování s obchvatem Břeclavi v nové trase a v ÚAP JMK je podchycena ze zpracované vyhledávací studie „Rychlostní silnice R 55 Břeclav, D2 – hranice ČR / Rakousko, Reinthal“ (HBH Projekt, spol. s r.o.) a promítnuta v grafické části. Variantní námět sleduje zkapacitnění nadřazených dopravních tras ve významném multimodálním dopravním uzlu Břeclavi s posílením přímých vazeb kapacitního koridoru R55 na rakouskou silniční a dálniční síť (směr Vídeň).

Varianta A (severovýchodní) zachovává koridor navrhované přeložky silnice I/55 od dálnice D2 - MÚK Lanžhot po navrhované přemostění Dyje dle ÚP Břeclavi (avšak v rozšířeném čtyřpruhovém uspořádání), dále se odchyluje do nové trasy a směřuje do prostoru západně od stávajícího přechodu do Rakouska.

Varianta B (jihovýchodní) – posouvá křižovatkový uzel D2 x R55 jihovýchodně blíže k hranici se Slovenskem (vyvolává přesměrování navazujícího úseku R55). Tato varianta využívá navrhovaný koridor přeložky silnice I/55 dle ÚP Břeclavi a ÚP VÚC Břeclavska pouze ve velmi krátkém úseku v jižní části Břeclavi. Rozhodující část trasy obchvatu Břeclavi je vedena ve zcela nové trase. Oproti schválené dvoupruhové trase přestavby I/55 s obchvatem Břeclavi znamená tento námět zásadní změnu.

Úsek MÚK D2 – Poštorná / Reinthal je v koncepci kapacitní silnice (v obou variantách) veden, oproti koridoru přeložky silnice ve dvoupruhovém uspořádání dle platného ÚPNSÚ Břeclav, ve směrově přímějších parametrech odpovídajících požadavkům navrhování rychlostních silnic. V navazujícím úseku na rakouské straně však tento námět nemá pokračování. Ve strategii rozvoje silniční sítě Rakouska ani tento směr není jako nadřazený sledován – má pouze nadmístní význam. Jako dopravní osy jsou ze strany Rakouska sledovány směry Vídeň – Mikulov (R52) a Vídeň – Hatě (I/38). Nový koncepční záměr by vyžadoval podrobné prověření včetně mezistátního jednání o zajištění srovnatelných parametrů navazující silnice na rakouské straně, novou územní a projektovou přípravu. To by způsobilo další zpoždění dnes již potřebné přípravy a realizace záměru obchvatu Břeclavi.

Kromě této skutečnosti byl alternativní námět vyhodnocen v rámci srovnávací studie pro spojení Brno – Vídeň (var. R52 – Mikulovská a var. Břeclavská s využitím D1 a kapacitní silnice ve směru na Poštornou), kterou v roce 2008 zpracovala firma DHV. Jako jednoznačně výhodnější byla vyhodnocena varianta R52 přes Mikulov.

Silnice I/70 Petrov (I/70) – hranice ČR / Slovensko je pouze krátkou spojkou od silnice I/55 po hranici se Slovenskem. Na území Slovenska pokračuje jako silnice II. třídy ve směru na Holíč (I/51). Silnice je na území Jihomoravského kraje stabilizována s obchvatem Sudoměřic a napojením na I/55.

Silnice I/71 Uherský Ostroh /I/55 – Blatnice pod Sv. Antonínkem (I/54) – Velká nad Veličkou – hranice ČR / Slovensko představuje pouze krátký úsek silnice propojující prostor Hodonínska a silnici I/55 ve směru na Velkou nad Veličkou a dále na Slovensko. Intenzita dopravy se pohybuje v rozmezí cca 1 400 – 3 150 voz./den. Silnice výhledově vyžaduje zásadnější rekonstrukci, její charakter a podmínky nebyly dosud prověřeny žádnou dokumentací. V širších souvislostech lze předpokládat, že tato silnice výhledově zůstane spíše regionálním přeshraničním spojením s pouze oblastními přepravními vztahy a intenzitami.

Základní charakteristiky silničních tahů krajského významu

Silniční tahy krajského významu jsou ve svém vymezení a označení (X, K) převzaty z dokumentace „Generel krajských silnic Jihomoravského kraje; Souhrn návrhů generelu krajských silnic“ (KRÚ JMK, odbor dopravy), schválené Radou Jihomoravského kraje v roce 2006 a přeschválené v roce 2008.

Tahy krajského významu představují nadřazenou krajskou síť dopravní infrastruktury, která navazuje na síť dálnic a silnic I. třídy a zajišťuje páteřní nadmístní silniční spojení a přepravní vztahy. Vybrané tahy by měly v budoucnu nabízet ucelenou a kontinuální síť silnic II. třídy, jejíž součástí budou v některých relacích dílčí úseky stávajících silnic I. třídy, které budou postupně nahrazené rychlostními nebo kapacitními silnicemi I. třídy.

Podmínkou pro funkčnost této nadřazené krajské sítě je její postupná přestavba s cílem dosažení potřebných parametrů a kvality. Záměry na krajských tazích, sledované v ÚAP JMK, jsou převzaty z výše zmíněné dokumentace „Generel krajských silnic Jihomoravského kraje; Souhrn návrhů generelu krajských silnic“ (dále generel).

Silniční tah X1 Hodonín – Brno zajišťuje kontinuální propojení sídelní struktury jihovýchodní oblasti kraje v ose Hodonín – Hovorany / Kobyly – Klobouky u Brna – Brno mimo nadřazenou dálniční a silniční síť. Předpokladem je výhledové přeřazení tahu do silnic I. třídy (I/51). Nabízí se otázka posouzení potřeby přímé návaznosti tohoto krajského tahu na dálnici D2 (MÚK Blučina x MÚK Velké Němčice x MÚK Velké Pavlovice). V generelu je sledována přestavba příměstského úseku silnice II/380 s obchvatem Tuřan.

Silniční tah X2 Brno – Blansko – Boskovice zajišťuje nadřazené páteřní propojení severního prostoru s přímými vazbami ke krajskému městu Brnu, kam převažující část přepravních vztahů spáduje. V generelu je sledována přeložka v úseku Ráječko – Boskovice s napojením na přeložku silnice II/374.

Silniční tah K01 (Jemnice – hranice kraje) – Chvalatice – Štítary – Šumná – Lesná – Milíčovice – Citonice (I/38) zajišťuje nadkrajské spojení Znojemska a sousedního Třebíčska (kraj Vysočina). Silniční tah mimo jiné umožňuje zpřístupnění sídelní struktury a rekreačního území v prostoru Vranova nad Dyjí. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice Onšov – Lesná s obchvaty sídel.

Silniční tah K02 Vranovská Ves (I/38) – Šumná – Lesná – Vranov nad Dyjí – Šafov – Uherčice – Vratěnín – hranice ČR / Rakousko (– Drosendorf) zajišťuje ve směru od silnice I/38 napojení rekreační oblasti Podyjí a NP Podyjí s přeshraniční návazností na silniční síť sousedního Rakouska.

Silniční tah K03 Dobšice (I/53) – Hodonice – Hrádek – Hevlín – Hrabětice – Hrušovany nad Jevišovkou – Novosedly – Mikulov (I/40, R52) umožňuje příhraniční podélné propojení významných center osídlení a ekonomických aktivit Znojmo – Hrušovany – Mikulov s návaznostmi na nadřazenou silniční síť a příčná propojení ve směru na Rakousko. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb přeložek s případnými obchvaty sídel; silnice II/408 Hodonice, II/414 Hrušovany, jihovýchod, II/414 Drnholec – Novosedly. V ÚAP JMK je územně vymezen koridor navrhované přestavby silnice II/414 v úseku Drnholec – Novosedly – Mikulov. V úseku Drnholec – Novosedly je záměr převzatý z generelu, v úseku Novosedly – Mikulov ÚAP JMK eviduje záměr na přestavbu silnice s obchvatem Břeží, který je obsažen v aktualizaci ÚAP ORP Mikulov.

Silniční tah K04 Trnové Pole (I/53) – Jiřice u Miroslavi – Hrušovany nad Jevišovkou – Hevlín – hranice ČR / Rakousko (– Laa an der Thaya) zprostředkovává silnice II/418. Silniční tah zajišťuje přeshraniční spojení a návaznosti území na silnice I/53 (Pohořelice, Znojmo) a II/414 (Znojmo, Mikulov). Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice s obchvatem Hrušovany nad Jevišovkou. Námět není v ÚAP JMK územně vymezen.

Silniční tah K05 Znojmo (I/38) – Prosiměřice – Vítonice – Hostěradice – Dobelice – Moravský Krumlov – Rokytná (II/152) je tvořen silnicemi II/413 a III/4135. Umožňuje vzájemné propojení významnějších sídel a napojení oblasti na nadřazenou silniční síť. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/413 v prostoru Moravského Krumlova.

Silniční tah K06 Miroslav (I/53) – Hostěradice – Višňové – Tavíkovice – Rozkoš – Hostim – hranice kraje (– Zvěrkovice I/38) zajišťuje silnice II/400. Umožňuje spojení centrální části Znojemska se sousedními oblastmi s návaznostmi na silnice I/38 a I/53. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice s obchvatem Miroslavi.

Silniční tah K07 Znojmo (I/38) – Hluboké Mašůvky – Jenišovice – Rozkoš (II/400) – hranice kraje – Jaroměřice nad Rokytnou je tvořen silnicí II/361. Umožňuje páteřní propojení sídel vyššího významu a návaznosti na nadřazenou silniční síť (I/38, I/53, tah K-06 - II/400).

Silniční tah K08 Znojmo (I/38) – Nový Šaldorf – Sedlešovice – Hnanice – hranice ČR / Rakousko (– Mitterretzbach) zprostředkovávají silnice I/38 a II/413. Silniční tah umožňuje napojení oblasti na silnice vyššího významu a přeshraniční propojení.

Silniční tah K09 Moravský Krumlov – Jamolice – hranice kraje (– Dukovany II/392) zajišťuje silnice II/152. Umožňuje mezioblastní propojení s vazbou na kraj Vysočina a průmyslovou oblast Dukovany.

Silniční tah K10 Mikulov (I/40, R52) – Velké Pavlovice – Kobylí – Terezín (II/380) – Násedlovice – Žarošice (I/54) zajišťují silnice II/421, II/380, II/419, III/41923. Tah umožňuje mezioblastní propojení a návaznost sídel vyššího významu. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/419 Terezín – Násedlovice a Násedlovice – Uhřetice s obchvaty sídel.

Silniční tah K11 (Brodské –) hranice ČR / Slovensko – Lanžhot (D2) – Břeclav (I/55) – Velké Pavlovice – Hustopeče – Velké Němčice – Židlochovice – Rajhrad (I/52) zajišťují silnice II/425 a I/55. Tah zprostředkovává páteřní mezioblastní vztahy, vazby sídelní struktury vyššího významu a přebírá funkci doprovodné silnice k dálnici D2. V generelu je sledováno nové prodloužení silnice II/425 v úseku Modřice – Rajhrad.

Silniční tah K12 Mikulov (I/40, R52) – Perná – Pasohlávky – Pohořelice (I/53) tvoří silnice I/52, II/395 a III/38616. Tah zajišťuje páteřní vazby sídelní struktury vyššího významu s návazností na nadřazenou silniční síť. Dopravní tah přebírá funkci doprovodné silnice k rychlostní silnici R52. Přestavba silnice je součástí stavby R52 Pohořelice - Mikulov.

Silniční tah K13 Břeclav (I/55) – Moravská Nová Ves – Mikulčice – Lužice – Hodonín (I/51, II/431, II/432) tvoří silnice I/55, I/51 a III/05531. Umožňuje vzájemné propojení a vazby sídelní struktury vyššího významu a spojení průmyslových oblastí (Břeclav, Mikulčice, Hodonín).

Silniční tah K14 Hodonín (R55, I/51) – Dubňany – Svatobořice – Místřín – Kyjov (I/54) zajišťují silnice II/431, II/432 a II/422. Tah zajišťuje mezioblastní propojení Hodonínska, Vyškovska a sídel vyššího významu. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/431, II/422 Svatobořice – Místřín s obchvaty sídel a obchvat Kyjova s přeložkou silnice II/432.

Silniční tah K15 Hovorany (II/380) – Šardice – Svatobořice – Místřín – Kyjov (I/54) – hranice kraje (– Koryčany) tvoří silnice II/422 a II/432. Tah zajišťuje mezioblastní propojení Hodonínska, Kroměřížska a sídel vyššího významu. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnic II/422 a II/431 Svatobořice – Místřín s obchvaty sídel.

Silniční tah K16 Hodonín (R55, I/51) – Rohatec – Sudoměřice – Strážnice – Veselí nad Moravou (I/54) – hranice kraje (– Uherské Hradiště) zajišťují silnice II/432, I/55 a III/43237. Tah umožňuje mezioblastní propojení Hodonínska a Uherskohradištska a sídel vyššího významu včetně napojení a obsluhu průmyslových zón Strážnice. Dopravní tah přebírá funkci doprovodné silnice k R55. V ÚAP JMK jsou sledovány přeložky silnice I/55 s obchvaty sídel Sudoměřice – Petrov, Strážnice a Vnorovy – Veselí nad Moravou.

Silniční tah K17 Vyškov (II/430) – Jedovnice – Blansko (II/374) je zajištěn silnicí II/379. Tah zajišťuje mezioblastní spojení Vyškovska, Blanenska a páteřní propojení sídelní struktury vyššího významu. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/430 ve Vyškově a s tím spojené návaznosti silnice II/379.

Silniční tah K18 Vyškov – Pustiměř – Drysice (R46) – hranice kraje (– Prostějov) je tvořen silnicí III/0462. Zajišťuje mezikrajské spojení Vyškovska a Prostějovska, páteřní propojení sídel vyššího významu a návaznost průmyslových měst Rousínov a Vyškov. Přebírá funkci doprovodné silnice k dálnici D1 a rychlostní silnici R46.

Silniční tah K19 Žďánice (I/54) – Bučovice (I/50) – Bohdalice-Pavlovice – Vyškov (D1, II/430) tvoří silnice II/431, I/50 a II/379. Zajišťuje mezioblastní spojení Hodonínska, Vyškovska a páteřní propojení sídel vyššího významu. V ÚAP JMK je sledována přeložka silnice II/432 v Bučovicích s jižním obchvatem sídla (vazba na přeložku silnice I/50). Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/431 s obchvaty sídel Žďánice, Bučovic-západ, Manerov.

Silniční tah K20 Čebín (R43) – Kuřim – Lipůvka – Černá Hora – Bořitov – Sebranice (R43, I/43, I/19) tvoří silnice II/385, II/386 a I/43. Tah zajišťuje mezioblastní propojení prostorů Brno-venkov a Blanensko, páteřní propojení sídel vyššího významu a napojení průmyslových oblastí na budoucí rychlostní silnici R43. Tah přebírá funkci doprovodné silnice k rychlostní silnici R43. V návrhu je sledována přeložka silnice I/43 v Sebranicích, Lipůvce a obchvat Kuřimi (souvislost s R43). Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/386 v Kuřimi.

Silniční tah K21 Rájec-Jestřebí (II/374) – Černá Hora – Bořitov (I/43) – Lysice – Kunštát (I/19) – Rozseč nad Kunštátem – Olešnice – hranice kraje (– Nyklovce II/375) tvoří silnice II/377, I/43, II/376, I/19 a II/362. Tah zajišťuje mezioblastní spojení sem Blanenska a Svitavska, páteřní propojení sídel vyššího významu a napojení průmyslové oblasti Rájec-Jestřebí. V souladu s ÚAP ORP Boskovice je sledována přeložka silnice II/376 Drnovice – Kunštát. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/376 v Bořitově.

Silniční tah K22 Brno (I/42-VMO) – Ochoz u Brna (II/383) – Křtiny – Jedovnice – Senetářov – Lipovec – hranice kraje (– Drahaný II/377) zajišťují silnice II/373, II/378, II/379 a II/377. Tah umožňuje návaznost přilehlého území na krajské město Brno a mezioblastní propojení prostorů Brno-venkov, Blanensko a mezikrajské spojení s Prostějovskem.

Silniční tah K23 Boskovice (II/150) – Vážany – Šebetov – Uhřetice – hranice kraje (– Jevíčko) tvoří silnice II/374. Umožňuje mezioblastní propojení Blanenska a Svitavska. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/374 Knínice u Boskovic a Šebetov.

Silniční tah K24 Boskovice (II/374) – Ludíkov – Žďárná – hranice kraje (– Protivanov) tvoří silnice II/150. Tah umožňuje mezioblastní propojení Blanenska s Prostějovskem, návaznost sídel vyššího významu a průmyslových oblastí ve východní části kraje.

Silniční tah K25 Moravský Krumlov (II/413) – Ivančice – Rosice (I/23) zajišťují silnice II/152 a II/394. Tah umožňuje mezioblastní spojení prostorů Brno-venkov a Znojemsko, páteřní propojení sídel vyššího významu s napojením na nadřazenou silniční síť a napojení průmyslových oblastí (Moravský Krumlov, Ivančice). Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnic II/152, II/394 s obchvaty sídel Ivančice, Ivančice – Neslovice a Tetčice.

Silniční tah K26 (Velká Bíteš –) hranice kraje – Přibyslavice – Lesní Hluboká – Domašov – Ostrovačice (D1, I/23) – Troubsko (D1, R43) – Brno, západ (I/23) je tvořen silnicí II/602. Umožňuje propojení oblastí Brno-venkov s Třebíčskem a páteřní obsluhu sídel vyššího významu. Tah přebírá funkci doprovodné silnice k dálnici D1. V ÚAP JMK je sledována přeložka silnice II/602 v prostoru Bosonoh s obchvatem sídla (vazba na MÚK Troubsko – křižovatku D1xR43, případně R52).

Silniční tah K27 Ivančice (II/394) – Moravské Bránice (II/395) – Dolní Kounice – Pohořelice tvoří silnice II/152 a II/395. Tah umožňuje propojení oblastí Brno-venkov a Břeclavsko a páteřní obsluhu sídel vyššího významu. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/152 v Moravské Bránici.

Silniční tah K28 Moravské Bránice – Silůvky – Ořechov – Modřice (R52, jižní tangenta, D2) – Brno-Chrlice (II/380) zajišťují silnice II/152 a III/15282. Tah zprostředkovává propojení sídel vyššího významu a napojení průmyslových oblastí Ivančice, Modřice a Moravy. V ÚAP JMK jsou sledovány přeložky silnice II/152 v úseku Želešice, obchvat – Modřice, přeložka a nové prodloužení na Chrlice (vazba na JZT).

Silniční tah K29 (Štěpánov nad Svratkou –) hranice kraje – Nedvědice – Borač – Předklášteří (II/385) – Tišnov – Čebín (R43) zajišťují silnice II/387, II/385, III/3846, II/384. Tah umožňuje spojení oblastí Brno-venkov a Žďársko, páteřní propojení sídel vyššího významu a napojení průmyslových oblastí. V generelu je sledována přeložka silnice II/385 Hradčany – Čebín s obchvatem sídla, výhledově s možností přeložek silnice II/387 v prostoru Štěpánovic a Borače.

Silniční tah K30 Předklášteří (II/387) – Pernštejnské Jestřabí – Olší – hranice kraje (– Nové Město na Moravě) je tvořen silnicí II/385. Tah zajišťuje spojení oblastí Brno-venkov a Žďár nad Sázavou a páteřní propojení sídel vyššího významu.

Silniční tah K31 Ostrovačice (I/23, D1) – Veverská Bítýška – Kuřim (II/385) – Čebín zajišťují silnice II/602, II/386 a II/385, alternativně III/3861. Tah umožňuje mezioblastní spojení prostorů Brno-venkov a Blansko, páteřní propojení sídel vyššího významu s návaznostmi na nadřazenou silniční síť a napojení průmyslových center Kuřimi.

Silniční tah K33 Tišnov (II/385) – Deblín – Svatoslav – hranice kraje (– Velká Bíteš) tvoří silnice II/379. Tah zajišťuje mezioblastní prostorů Brno-venkov a Žďár nad Sázavou a páteřní propojení sídel vyššího významu. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/379 Nelepeč – Žernůvka a obchvat Deblína.

Silniční tah K34 Pohořelice (I/53, R52) – Hrušovany u Brna – Vojkovice (II/425) – Blučina – Měnín (II/380) – Újezd u Brna – Křenovice – Slavkov u Brna (I/54) tvoří silnice II/416. Tah zprostředkovává mezioblastní spojení prostorů Brno-venkov a Vyškovsko s návazností na nadřazenou silniční síť a napojení průmyslových center. V generelu je sledována přeložka silnice II/416 v úseku Unkovice – Hrušovany u Brna – Vojkovice – Blučina s možností výhledové přeložky silnice II/416 s obchvaty sídel Újezd u Brna, Hostěrádky – Rešov, Křenovice.

Silniční tah K35 Brno, Slatina (I/50, II/417-přeložka) – Šlapanice – Holubice – Rousínov (D1) – Vyškov (D1, R46) – Ivanovice na Hané – hranice kraje (– Kroměříž) tvoří silnice II/430 a I/47. Tah zajišťuje spojení oblastí Brno, Brno-venkov, Vyškovsko a Kroměřížsko s návazností na nadřazenou silniční síť, páteřní obsluhu sídel vyššího významu a napojení průmyslových center. Tah současně přebírá funkci doprovodné silnice k dálnici D1. Generel doporučuje výhledové prověření podmínek a potřeb případné přeložky silnice II/430 s obchvatem Vyškova.

Silniční tah K36 Brno, Slatina (I/50) – Šlapanice (D1) – Ponětovice – Prace – Křenovice (II/416) zajišťují silnice III/15383, III/15286, III/15287, III/4178 a II/417. Tah zprostředkovává mezioblastní spojení, páteřní obsluhu sídel vyššího významu a napojení průmyslových center. V ÚAP JMK je sledována nová trasa silnice II/417 v úseku Brno Slatina – Šlapanice-západ – Prace.

Ostatní záměry krajského významu

Silniční propojení Moutnice – dálnice D2 představuje dlouhodobě diskutovaný námět (není obsažen v generelu), který nabízí možnost zkvalitnění silničního napojení Kyjovska a krajského tahu X01 (II/380) s přímou návazností na dálnici D2 (MÚK Bučina - upravená) a sledované silniční propojení D2 – R52 v úseku Blučina – Rajhrad. Tento námět nebyl dosud podrobně prověřen. Silniční propojení je mimo jiné obsaženo v ÚAP ŌRP Židlochovice.

A.6.1.3. Železniční doprava

ŠIRŠÍ EVROPSKÉ SOUVISLOSTI

Jihomoravský kraj leží na křižovatce IV. a větve Vlb. TEMMK sítě TEN-T a I. a II. tranzitního železničního koridoru (I. a II. TŽK), které jsou spolu s dalšími zařazeny do transevropské železniční sítě nákladní dopravy TERFN, a také podle evropských dohod AGC a AGTC do sítě mezinárodních železničních magistral a nejdůležitějších tras mezinárodní kombinované dopravy s návaznostmi na nadřazené sítě Polska, Slovenska, Rakouska a Německa.

Severojižní evropský koridor kolejové dopravy Varšava / Krakov – Ostrava – Přerov – Vídeň/Budapešť (větve Vlb.) je na území Jihomoravského kraje zajišťovaný II. TŽK procházejícím prostorem Pomoraví mimo jádrovou aglomeraci Brna. IV. TEMMK Praha – Česká Třebová – Brno – Břeclav, zajišťovaný I. TŽK prochází jádrem Brněnské aglomerace a umožňuje její přímé zapojení do evropských kolejových struktur.

Přehled železničních tratí na území Jihomoravského kraje začleněných do transevropské sítě TEN-T:

- Železniční trať č. 330 (II. TŽK) Břeclav – Přerov (projekt 23 B – viz dále);
- Železniční tratě č. 250 a 260 (I. TŽK) Česká Třebová – Brno – Břeclav – hranice ČR / Rakousko / SR (projekt 22 D – viz dále);
- Železniční trať č. 300 Brno – Přerov (projekt 23 B);
- Železniční trať č. 250 Brno – Havlíčkův Brod.

Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 884/2004/ES (příloha III) byly oba koridory sítě TEMMK stanoveny jako **prioritní projekty evropského významu**.

Projekt 22 D: Břeclav – Praha – Norimberk jako součást železniční osy Atény – Sofie – Budapešť – Vídeň – Praha – Norimberk / Drážďany (IVb. TEMMK, resp. I. TŽK hranice Rakousko / SR / ČR – Brno – Česká Třebová – Praha – Děčín - hranice ČR / SRN)

Projekt 23 B: Katovice – Břeclav jako součást železniční osy Gdaňsk – Varšava – Brno – Bratislava / Vídeň (Vlb. TEMMK, resp. II. TŽK hranice Polsko / ČR – Petrovice u Karviné – Ostrava – Přerov – Břeclav). Podle definice železniční osy v citovaném Rozhodnutí patří do tohoto projektu současně železniční trať Přerov – Brno.

Přehled železničních tratí zařazených do transevropské železniční sítě nákladní dopravy - TERFN:

- Železniční trať č. 250 (Havlíčkův Brod) – Brno – Břeclav – hranice ČR / Slovensko;
- Železniční trať č. 260 (Česká Třebová) – Brno;
- Železniční trať č. 300 Brno – Vyškov – (Přerov);
- Železniční trať č. 330 (Přerov – Otrokovice) – Břeclav – hranice ČR / Rakousko;
- Železniční trať č. 340 úsek Brno – Holubice.

Z hlediska stavu a úrovně kolejové infrastruktury je Jihomoravský kraj ve srovnání s ostatními kraji ČR relativně dobře vybaven. Rozsah dvojkoľejných tratí na území kraje tvoří cca 39%, podíl elektrifikovaných tratí 40%, modernizace obou koridorových tratí je v převažujícím rozsahu dokončena. To v podmínkách ČR řadí Jihomoravský kraj k absolutní špičce.

Souhrnný přehled stávající železniční sítě Jihomoravského kraje a jejich základní členění v rámci vnitrostátní sítě uvádí následující tabulka.

Souhrnný přehled stávající železniční sítě Jihomoravského kraje	
Trat' č.	Vedení tahu
CELOSTÁTNÍ TRATĚ (DRÁHY)	
Koridorové tratě	
250	hranice ČR / Slovensko – Břeclav – Brno
260	Brno – Skalice nad Svitavou (– Česká Třebová)
330	(Přerov –) Moravský Písek – Břeclav – hranice ČR / Rakousko
Hlavní tratě	
250	Brno – Tišnov (– Havlíčkův Brod)
300 (340)	Brno – Holubice – Vyškov na Moravě (– Přerov)
Ostatní tratě	
240	Brno – Rapotice (– Okříšky – Jihlava)
241	Znojmo – Blížkovice (– Moravské Budějovice – Okříšky)
246	Břeclav – Hrušovany nad Jevišovkou – Znojmo
248	Znojmo – Šatov – hranice ČR / Rakousko
340 (300)	Brno – Kyjov – Veselí nad Moravou – Uherské Hradiště
343	Rohatec – Sudoměřice nad Moravou – Veselí nad Moravou – Javorník nad Veličkou – Vrbovce – hranice ČR / Slovensko

Souhrnný přehled stávající železniční sítě Jihomoravského kraje	
Trat' č.	Vedení tahu
REGIONÁLNÍ TRATĚ (DRÁHY)	
244	Hrušovany nad Jevišovkou – Moravský Krumlov – Střelice, Moravská Bránice – Oslavany
245	Hrušovany nad Jevišovkou – Hevlín
247	Břeclav – Lednice
251	Tišnov (– Žďár nad Sázavou)
253	Vranovice – Pohofelice
254	Šakvice – Hustopeče u Brna
255	Zaječí – Čejč – Hodonín
262	Skalice nad Svitavou (– Chornice – Třebovice v Čechách)
342	Bzenec – Moravský Písek

Základní charakteristiky celostátní a regionální železniční sítě

Celostátní tratě (dráhy)

Trat' č. 250 hranice ČR / Slovensko – Břeclav – Brno, koridorová trať, součást I. TŽK a IV. TEMMK, je v plném rozsahu modernizována v souvislém úseku v délce cca 50 km na rychlost 160 km/hod. Trať je zaústěna do železničního uzlu Brno.

Trat' č. 260 Brno – Skalice nad Svitavou (– Česká Třebová), součást I. TŽK a IV. TEMMK, navazuje v železničním uzlu Brno na trať č. 250. Dokončená modernizace tratě neumožňuje s ohledem na směrové vedení tratě, především v úseku Brno – Blansko, vyšší rychlosti. Parametry tratě neodpovídají standardům požadovaným na evropských magistralách dle dohody AGC. Na úrovni MD ČR budou prověřovány podmínky pro vedení tratě v novém koridoru, umožňujícím dosažení potřebných parametrů a zajištění kvalitního kolejového propojení především pro dálkovou dopravu.

Trat' č. 330 hranice ČR / Rakousko – Břeclav – Moravský Písek (– Přerov), součást II. TŽK a VIb. větve TEMMK. Trať je v plném rozsahu modernizována.

Trat' č. 250 Brno – Tišnov (– Havlíčkův Brod), hlavní celostátní trať, součást sítě TEN-T. Železniční trať vyžaduje modernizaci s cílem zajištění potřebných parametrů, odpovídajících požadavkům dohody AGC. V prostoru Brna se předpokládá úprava tratě s napojením na navrhovaný severojižní diametr.

Trat' č. 300 (340) Brno – Holubice – Vyškov na Moravě (– Přerov), hlavní celostátní trať, zajišťující přepravu v jednom z nejzatíženějších směrů. Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 884/2004/ES je součástí 30 evropských prioritních projektů transevropské dopravní sítě společného zájmu, na nichž mají být zahájeny modernizační práce před rokem 2010 (Projekt č. 23 B). Trať je v projektové přípravě se záměrem modernizace na rychlost 200 km/hod. – tzv. „**Nová Přerovská trať**“ („Studie nové železniční tratě Brno – Přerov na území Jihomoravského kraje a její zapojení do železničního uzlu Brno“, SUDOP Praha, a.s., 2004, „Modernizace trati Brno – Přerov, I. etapa Blažovice – Nezamyslice; DÚR, SUDOP Brno).

V současné době je ze strany MD ČR prověřována varianta, která by tuto konvenční trať modernizovanou na rychlost 160 – 200 km/hod. využila jako součást vysokorychlostního spojení a nahradila by tak výstavbu dílčího úseku vysokorychlostní tratě (VRT), navrhované v původní koncepci na rychlost nad 200 km/hod. v souběhu s touto konvenční tratí Brno – Přerov. Tyto alternativy jsou úspěšně realizovány a provozovány například v sousedním Německu.

Trat' č. 240 Brno – Rapotice (– Okříšky – Jihlava), celostátní trať, která zajišťuje mezikrajské propojení. Současný stav tratě je pro tuto přepravní funkci nedostatečný a vyžaduje modernizaci včetně elektrifikace Brno – Rapotice. Ve fázi dokumentace pro územní rozhodnutí je připravováno zdvojkolejnění úseku Střelice – Zastávka u Brna včetně úprav několika úseků pro zvýšení traťové rychlosti.

Trat' č. 241 Znojmo – Blížkovice (– Moravské Budějovice – Okříšky), celostátní trať vedená ve značném rozsahu mimo sídelní strukturu s velkými docházkovými vzdálenostmi. Její každodenní využití pro regionální obsluhu se nabízí pouze v úseku Znojmo – Moravské Budějovice. Začlenění tratě do systému přepravy a její využití pro vyšší přepravní objemy je podmíněno zásadní modernizací.

Trat' č. 246 Břeclav – Hrušovany nad Jevišovkou – Znojmo, celostátní trať využívaná pouze pro regionální obsluhu přilehlého území osobní i nákladní dopravou. Jednokolejná neelektrizovaná trať je pro svoji přepravní funkci vyhovující bez zásadnější modernizace (kromě modernizace zabezpečovacího zařízení).

Trat' č. 248 Znojmo – Šatov, celostátní jednokolejná neelektrizovaná trať zajišťuje regionální a přeshraniční obsluhu území v ose Znojmo – Šatov (– Retz), s využitím pro spěšné vlaky ve spojení Znojmo – Šatov (– Retz – Vídeň). V realizaci je elektrifikace tratě Znojmo – Šatov (– Retz).

Trat' č. 340 Brno – Kyjov – Veselí nad Moravou – Uherské Hradiště, celostátní trať, která v konkurenci se silničním spojením zajišťuje především obsluhu příměstského urbanizovaného prostoru a sídel, dále v dílčích relacích regionální mezioblastní vztahy. Úsek Brno – Blažovice je sledován jako součást „Nové Přerovské tratě“ s připravovanou zásadní přestavbou v nové trase. Pro spojení ve směru na Veselí nad Moravou bude využíván dílčí úsek tratě č. 300 s návrhem na kontinuální propojení obou tratí v úseku Zbýšov – Slavkov

„**Křenovická spojka**“. Výjezdový úsek **Brno – Sokolnice** je pro příměstskou dopravu v systému IDS s návazností na připravovaný severojižní kolejový diametr sledován ke **zdvojkolejení**.

Trať č. 343 Hodonín – Sudoměřice nad Moravou – Veselí nad Moravou – Javorník nad Veličkou – Vrbovce – hranice ČR / Slovensko, celostátní trať s omezenou obslužnou funkcí a trvalým poklesem přepravních výkonů. V úseku Hodonín – Veselí nad Moravou má trať silnou konkurenci v souběžně vedené silniční dopravě. Mezinárodní nákladní přeprava je zajišťována pouze v mimořádných situacích.

Regionální tratě (dráhy)

Regionální tratě zajišťují především obsluhu území, v příměstských oblastech kolem Brna se záměrem jejich posílení a začlenění do integrovaného dopravního systému (podmíněno zvýšením konkurenceschopnosti s dopravou silniční). Záměry na modernizaci a nezbytné úpravy většiny regionálních tratí nevyvolávají zásadnější územní nároky. V rámci rozvoje regionálních tratí jsou sledovány následující záměry a počiny.

Severojižní kolejový diametr představuje zásadní záměr Jihomoravského kraje, který je součástí připravovaného integrovaného dopravního systému, jehož cílem je propojení městské a regionální veřejné dopravy s vazbou na železniční uzel Brno. V ÚAP JMK je promítnut záměr severojižního kolejového propojení, který navazuje na modernizaci tratě č. 300 v úseku Brno – Sokolnice.

Trať č. 262 Skalice nad Svitavou (– Chornice – Třebovice v Čechách) je v prostoru Boskovic navržena k dílčí přestavbě s návazností na železniční trať č. 260 (II. TŽK) – „**Boskovická spojka**“. V současné době se připravuje k přestavbě tratě pouze krátký úsek. Cílem přestavby je zvýšení konkurenceschopnosti železnice v příměstské osobní dopravě.

Trať č. 245 Hrušovany nad Jevišovkou – Hevlín, jednokolejná neelektrifikovaná trať využívaná v současné době pouze pro osobní dopravu. Zpracovaný Generel dopravy Jihomoravského kraje sleduje zastavení regionální železniční osobní dopravy v celém traťovém úseku.

Původní koncová trať **Hrušovany u Brna – Židlochovice** postavená v r. 1910 navazuje v železniční stanici Hrušovany u Brna na trať č. 250. Trať byla v roce 1990 vyčleněna ze sítě železničních tratí a ponechána pouze jako součást stanice. V současné době je ze strany Židlochovic uplatňován požadavek na zařazení tratě zpět do sítě regionálních železnic s využitím pro každodenní dopravu. Obnovení provozu je podmíněno úpravami včetně přestavby výškového vedení (současné výškové vedení pod hladinou stoleté vody Q₁₀₀).

Trať č. 256 na základě rozhodnutí Drážního úřadu z června 2008 (na popud SŽDC) byla trať v úseku Uhřetice u Kyjova – Ždánice fyzicky likvidována (mělo proběhnout do konce června 2010). Zbytek trati z Čejče do Uhřetice měl být převeden mezi vlečky.

Integrovaný dopravní systém

Do ÚAP JMK byly převzaty z 2. návrhu ZÚR JMK záměry nových terminálů a rozšíření terminálů integrovaného dopravního systému **D52 – D57, D63, D72 – D76** a nové výhybny na železničních tratích **D58 – D59** jako součást integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje, navazující na již zmiňované vybrané koridory modernizace, dostavby a obnovy některých úseků konvenčních železničních tratí včetně přestavby ŽUB a SJD, jež jsou nedílnou součástí celého systému. Návrh integrovaného dopravního systému JMK a jeho jednotlivé záměry, které jsou sledovány a územně vymezeny vycházejí ze zpracované dokumentace „Generel dopravy Jihomoravského kraje“ (IKP Consulting engineers, s.r.o., 02/2006). Upřesněné územní vymezení koridorů s ohledem na místní podmínky je nezbytné zpracovat na úrovni ÚPD příslušného sídla.

Koridory vysokorychlostních tratí

Na území ČR jsou v systému vysokorychlostních tratí (VRT) MD ČR sledovány tři zásadní větve, napojené do evropského systému, z nichž Jihomoravským krajem procházejí následující dvě větve VRT:

- Berlín – Praha – Brno – Vídeň / Bratislava;
- Brno – Ostrava – Varšava.

Koridory VRT, které byly v minulosti prověřovány v mnoha variantách, sledují podle současné koncepce MD ČR v převažujícím rozsahu vnitrostátní tranzitní železniční koridory. Na území Jihomoravského kraje jsou koridory Havlíčkův Brod – Brno, Brno – Přerov a Brno – Břeclav – hranice ČR.

Koridor VRT Berlín – Praha – Brno – Bratislava / Vídeň je v ÚAP JMK v úseku Příbyslavice (hranice Krajů JMK a Vysočiny) – Kývalka územně vymezen v souladu s dokumentací IKP CE (2003). Ve směru od Prahy je na území Jihomoravského kraje veden jižně v souběhu s dálnicí D1. V souladu s dokumentací „VRT Kývalka – Modřice“ (SUDOP Brno, 11/2006) je v úseku Kývalka – Brno – Modřice sledována tzv. „**jižní varianta VRT**“ s tunelovým úsekem Ostrovačice – Ostopovice (délka tunelu 10,473 km) a zaústěním VRT do železničního uzlu Brno. Trasa respektuje připravované rozšíření D1 na šestipruhové uspořádání i napojení sledované rychlostní silnice R43 na D1 (VRT v tunelu). Varianta severní, která byla dlouhodobě sledována MD ČR, byla na základě dohody mezi MD ČR, městem Brnem a Krajským úřadem Jihomoravského kraje zcela opuštěna a není v ÚAP JMK již registrována.

Navazující úsek Modřice – Břeclav (– Bratislava / Vídeň) je v ÚAP JMK vymezen dle dosud sledované koncepce MD ČR, která v této větvi sleduje vedení VRT v samostatném koridoru v souběhu s koridorem tratí. Dle předběžných výsledků a informace MD ČR rozpracovaná aktualizace VRT prověřuje alternativu vedení koridoru VRT ve stávající modernizované konvenční trati Brno – Břeclav (I. TŽK), pravděpodobně bez přidání dalších kolejí. Tyto alternativní návrhy nejsou v ÚAP JMK dosud promítnuty.

Koridor VRT Brno – Ostrava – Varšava je v souladu s dosud sledovanou koncepcí MD ČR v ÚAP JMK vymezen jako samostatný koridor. Podle rozpracované studie koridorů VRT pořizované MD ČR je prověřována možnost využití připravované modernizace konvenční trati tzv. „Nové přerovské“ v úseku Brno – Přerov pro koridor klasické VRT, vedený v souběhu s touto konvenční tratí. To by přineslo značnou úsporu finančních prostředků a omezení další fragmentace území. Tyto náměty budou předmětem dalších prověřování a nejsou v ÚAP JMK dosud územně vymezeny (předpoklad realizace VRT po r. 2030).

A.6.1.4. Letecká doprava

Uzlovým letištěm Jihomoravského kraje je mezinárodní veřejné letiště Brno-Tuřany, v evropských souvislostech součástí větve Vlb. TEMMK a sítě TEN-T. Pro sportovní letectví a související činnost, omezeně pro nepravidelné lety jsou na území kraje dále využívány letiště Brno-Medlánky, Břeclav, Kyjov, Vyškov a Znojmo. Doplňující je síť heliportů, které slouží pro leteckou záchrannou službu.

Síť ostatních letišť na území kraje má pro leteckou dopravu v souladu s Generelem dopravy Jihomoravského kraje pouze omezené předpoklady. Pro regionální využití ve formě nepravidelné letecké dopravy lze uvažovat na letištích Vyškov, Kyjov, podmíněně Znojmo. Ostatní činnost bude zřejmě omezena na sportovní letectví a související aktivity.

Základní charakteristiky stávajících letišť

Veřejné mezinárodní letiště Brno-Tuřany je situované cca 7,5 km jihovýchodně od centra Brna. Letiště provozuje 7 pravidelných linek; Brno - Londýn, Brno – Miláno, Brno – Řím, Brno - Alicante, Brno - Moskva, Brno – Petrohrad, Brno - Praha a řadu turistických linek. Majitelem je Jihomoravský kraj, provozovatelem společnost Letiště Brno, a.s..

Letiště je vybavené zpevněnou vzletovou a přistávací dráhou s betonovým povrchem o rozměrech 2650 x 60 m a travnatou dráhou o rozměrech 1000 x 30 m. Kapacita dráhového systému je dostatečná. Roční kapacita činí max. cca 125 - 180 000 pohybů, hodinová max. cca 40 - 54 pohybů.

Letiště má vyhlášena ochranná pásma rozhodnutím Ministerstva dopravy čj. 26923/67 – 20 ze dne 15. 1. 1968. Tato OP podchycují stav a záměry 60. let. V roce 1990 a následně 1994 byla OP novelizována podle nového předpisu (L 14 OP), který specifikuje parametry jednotlivých OP. OP z roku 1990 ani 1994 nebyla vyhlášena.

V současné době letiště prochází etapovou přestavbou (dokončená dostavba odbavovací budovy pro cestující). Jednotlivé etapy předpokládají zejména dostavbu prostoru pro odbavování cestujících a nákladů, prostor pro technickou obsluhu letadel, dostavbu odbavovacích ploch a infrastruktury letiště, prodloužení vzletové a přistávací dráhy, dovybavení letiště prostředky pro přístrojový provoz, výstavbu hangárů atd.

Rozvojové předpoklady letiště však budou výrazně ovlivňovány především nadnárodními zájmy a konkurencí kapacitně nenaplněných letišť v jeho blízkosti (Vídeň, Budapešť, Bratislava).

Do ÚAP JMK jsou převzaty z 2. návrhu ZÚR JMK rozvojové plochy **D62** a rezerva **DR47**, které zajišťují dlouhodobé záměry modernizace veřejného mezinárodního letiště Brno – Tuřany. Pro rozvoj letiště bude nutné zajistit podmínky pro napojení a obsluhu železniční dopravou.

Plánovaný rozvoj letiště a zvyšování počtu letů je spojeno se zvyšováním imisního zatížení obyvatel a to zejména hlukem. Studie Ekola Group: Letiště Brno-Tuřany – dopracování akčního hlukového plánu 2008 posuzovalo dopady do území pro výhledovou situaci pro varianty konzervativního a maximálního rozvoje. Dle vyhodnocení se jeví jako reálný konzervativní model rozvoje a pro tento stav je záměrem vedení letiště dosáhnout vyhlášení nového ochranného hlukového pásma v území, zasažené hlukem nad 50 dB v noci. Tento záměr je převzat do ÚAP JMK s cílem usměrnit rozvoj v dotčeném území tak, aby nedošlo ke zbytečným novým střetům s budoucím ochranným pásmem letiště. Výhledové hlukové pásmo je zobrazeno ve výkrese A.3. Výkres záměrů na provedení změn v území. Jeho velikost je do 1 800 m ve směru přistávací dráhy a do 200 m ve směru kolmém na přistávací dráhu.

Veřejné vnitrostátní letiště Brno - Medlánky je situované cca 6,5 km severozápadně od centra Brna. Je využíváno především pro sportovní provoz kluzáků a ultralehkých letadel. Letiště s vyhlášenými ochrannými pásmy je vybavené travnatými vzletovými dráhami o rozměrech 920 x 73 m, 450 x 40 m a 980 x 120 m. Je komplexně vybaveno pro sportovní provoz letadel. Celkový počet pohybů letadel na letišti za rok se pohybuje v rozmezí 2000 – 2500 pohybů. Výhledově není letiště vhodné k dalším dostavbám, či jinému využití než pro sportovní účely.

Veřejné vnitrostátní letiště Břeclav, situované 3,5 km severně od Břeclavi, je vybavené vzletovou a přistávací dráhou s travnatým povrchem o rozměru 740 x 110 m. Je komplexně vybaveno pro sportovní provoz letounů, kluzáků a ultralehkých letadel s možným provozem vrtulníků. Letiště nemá zpracována ani vyhlášena ochranná pásma. Celkový počet pohybů letadel na letišti za rok se pohybuje v rozmezí cca 2 800 – 3 000. Letiště není vhodné k dalším dostavbám, či jinému využití než pro sportovní účely.

Veřejné vnitrostátní letiště Kyjov s travnatou vzletovou a přistávací dráhou o rozměru 1 000 x 125 m je situované cca 3 km jižně od Kyjova. Nemá zpracována ani vyhlášena ochranná pásma. Je využíváno především pro sportovní provoz letounů, kluzáků a ultralehkých letadel s možným provozem vrtulníků. Celkový počet pohybů letadel na letišti za rok se pohybuje v rozmezí 3 300 – 4 000. Letiště je vhodné k dalším dostavbám, případně k jinému využití než pro sportovní účely, např. pro aerotaxovou dopravu.

Veřejné vnitrostátní letiště Vyškov s travnatou vzletovou a přistávací dráhou je situované cca 2,5 km severovýchodně od Vyškova. Letiště nemá zpracována ani vyhlášena ochranná pásma. Využití je zaměřeno na sportovní provoz letounů, kluzáků a ultralehkých letadel s možným provozem vrtulníků. Celkový počet pohybů letadel na letišti za rok se pohybuje v rozmezí cca 4 000. Letiště je vhodné k dalším dostavbám, případně k jinému využití než pro sportovní účely, např. pro aerotaxovou dopravu.

Neveřejné vnitrostátní letiště Znojmo s travnatou vzletovou a přistávací dráhou o rozměru 860 x 18 m je situované cca 3,5 km jižně od Znojma. Využití je zaměřeno na sportovní provoz letounů, kluzáků a ultralehkých letadel s možným provozem vrtulníků. Celkový počet pohybů letadel na letišti za rok se pohybuje v rozmezí cca 800 - 900. Letiště je vhodné k dalším dostavbám, případně k jinému využití než pro sportovní účely, např. pro aerotaxovou dopravu.

Heliporty

Síť heliportů letecké záchranné služby, tj. – pozemní Boskovice, Blansko a Břeclav a na konstrukci (na střeše) Brno – FDN, Brno – IBC, FN Brno a Kyjov jsou využitelná pouze pro potřeby přepravy pacientů a raněných, léků, transplantátů za účelem záchrany lidského života. Tyto heliporty nesmí být použity k jiným účelům, než jsou lety pro potřeby letecké záchranné služby

A.6.1.5. Vodní doprava

Zákon o vnitrozemské plavbě č. 114/1995 Sb. vymezuje na území Jihomoravského kraje dopravně významnou využitelnou vodní cestu, která je daná vodním tokem řeky Moravy od ústí vodního toku Bečvy po soutok s vodním tokem Dyje, včetně průplavu Otrokovice – Rohatec.

Stávající vodní doprava na území Jihomoravského kraje je omezena pouze na rekreační plavbu a sportovně turistické využití. Pro tyto účely je sledován záměr na prodloužení „Baťova kanálu“ v úseku Rohatec – Hodonín. Jako územní rezerva je MD ČR dlouhodobě sledován koridor průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe, který je dle evropské dohody AGN součástí sítě hlavních vnitrozemských vodních cest mezinárodního významu cest a součástí větve VIb. TEMMK.

Základní charakteristiky stávajících a navrhovaných vodních cest

Vodní cesta Otrokovice – Rohatec (Baťův kanál), v minulosti využívána pro plavení lignitu z oblasti Petrova, byla následně využita především pro rekreační plavbu. S ohledem na rekreační atraktivitu „Baťova kanálu“ je sledován záměr na jeho prodloužení vodním tokem Radějovky až po ústí Moravy do rekreačně a turisticky atraktivních míst Hodonínska.

Průplavní spojení Dunaj – Odra – Labe (D-O-L) je součástí hlavních vnitrozemských vodních cest mezinárodního významu E20 – řeka Labe od Severního moře přes Hamburg, Magdeburg, Ústí nad Labem, Mělník a Pardubice – (spojení Labe – Dunaj) a E30 – Swinoujscie – Štětín – řeka Odra od Štětína přes Vratislav do Kozle – (spojení Odra – Dunaj). Územím Jihomoravského kraje prochází výhledový koridor tzv. **Dunajské větve**, vedený v úseku Rokytnice – Břeclav, dále variantně ve směru na Vídeň variantně Bratislavu.

K problematice napojení jižní Moravy na Dunaj bylo mezi českou a rakouskou stranou uzavřeno Vídeňské Memorandum, které potvrzuje potřebnou přípravu a realizaci vodní cesty mezi Dunajem a jižní Moravou v souladu s uzavřenými mezinárodními smlouvami a dokumenty (AGN, sítě TEN-T, tzv. Rotterdamská deklarace). Všichni účastníci jednání zdůraznili nutnost spojené mezinárodní spolupráce příslušných institucí Německa, Polska, České republiky, Slovenské republiky a Rakouska při prověřování a přípravě projektu.

Na základě těchto dohod bylo MD ČR pořízeno zpracování studie proveditelnosti, která prověřila tři základní varianty, z nichž v rámci projednávání ÚP VÚC Břeclavska byla na základě stanoviska MD ČR tzv. „kanálová odbočka“ vypuštěna a k územní ochraně vybrány pouze následující dvě:

Varianta A: „Slovensko–česká“; na území ČR koridor veden říčním hraničním tokem Moravy. Dále na území Slovenska vede levobřežním kanálem do Bratislavy.

Varianta B: „Rakousko–česká“; samostatný plavební kanál veden po pravém břehu Moravy po Angern a dále do přístavu Vídeň.

Koridor pro územní rezervu průplavního spojení D-O-L, byl v rámci zpracovávání Politiky územního rozvoje ČR 2008 (PÚR 2008) předmětem hodnocení z hlediska udržitelného rozvoje. Na základě výsledků byl z dokumentu PÚR 2008 dodatečně vyřazen. Usnesení vlády z 20. července 2009 č. 929 o Politice územního rozvoje 2008 uložilo zajišťovat i nadále územní ochranu koridoru D-O-L a předložit vládě návrh způsobu další ochrany.

Usnesením vlády ČR ze dne 24. 5. 2010 č. 368 byl schválen návrh způsobu další územní ochrany koridoru průplavního spojení D-O-L formou územní rezervy. Územní rezerva bude zachována v územně plánovacích dokumentacích do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu.

A.6.1.6. Kombinovaná doprava - logistika

V současné době nejsou na území ČR ani Jihomoravského kraje vytvořeny podmínky pro vyšší uplatňování kombinované dopravy a veřejných logistických center (VLC).

Na území kraje jsou sledovány dvě lokality pro umístění VLC: logistické centrum celostátního významu Brno a logistické centrum Břeclav.

Logistické centrum Brno - v rámci přestavby železničního uzlu Brno je sledováno umístění nového velkokapacitního nákladového obvodu do prostoru stávajícího kontejnerového terminálu, který bude výhledově rozšířen o logistické centrum celostátního významu. Důvodem pro toto umístění je enormní zájem soukromých spedičních firem na zřízení logistického centra v Brně, bezprostřední vazba na železniční síť a blízkost dálnic D1 a D2, případně R52, JZT a JVT.

Logistické centrum Břeclav je situované do křižovatky evropských multimodálních koridorů. Podobně je problematika zpracována v dokumentacích „Studie proveditelnosti Veřejného logistického centra Břeclav“ - technická část (SUDOP Brno, 2003) a „Veřejné logistické centrum Břeclav“ - regionální vazby a marketing (SUDOP Brno, 2006).

Studie předpokládá napojení na dálniční, silniční a železniční síť začleněnou do evropské sítě, ve výhledu s případnou alternativou napojení na Dunajskou vodní cestu. Vytipovaná lokalita leží severovýchodně od zastavěné části Břeclavi, mezi železniční stanicí Břeclav a dálnicí D2.

A.6.1.7. Cyklistická doprava

Jihomoravským krajem procházejí dvě páteřní trasy evropské sítě cyklistických tras **EuroVelo** č. E4 a č. E9.

- **EV č. 4 - východozápadní trasa**, délka 4,000 km, vede z Roscoffu (FR) – Praha – Brno – Olomouc - Krakov (PL) do Kyjeva (UK),
- **EV č. 9 - severojižní trasa** Balt – Jadran, délka 1,930 km, vede z Gdaňska (PL) – Vratislav (PL) - Brno – Vídeň do Puly (IT).

Koridor EV č. 4 využívá trasy současné tzv. Pražské stezky podél řeky Svratky přes Štěpánovice do Brna, další úsek není dosud územně vymezen. V rámci Jihomoravského kraje byly k detailnějšímu rozboru vybrány dvě alternativní varianty:

- ◇ Brno – Slavkov – Rousínov – Vyškov (- Kroměříž)
- ◇ Brno – Slavkov – Bučovice – Kyjov – Strážnice – Veselí nad Moravou (– Uherské Hradiště – Kroměříž - ...).

Většina stávajících cyklotras je v současné době vedena po stávajících silnicích s automobilovým provozem bez souvislejší segregace. V souladu s dokumentem „Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy v ČR“ schválené Usnesením vlády ČR č. 678/2004 je žádoucí postupně převádění cyklistických tras do samostatných stezek s využitím silnic účelových komunikací a silnic III. třídy, případně II. třídy s nízkým provozem motorové dopravy. Zbývající úseky bude žádoucí v souladu se schválenou strategií postupně nahrazovat samostatnými cyklostezkami.

Jednou z hlavních zásad pro zajištění bezpečnosti cyklistické trasy je především její oddělení od frekventované automobilové dopravy, přičemž míru segregace je nutno na základě místních podmínek individuálně posuzovat. Cílem je tak ochrana provozu cyklistů na pozemních komunikacích a odstraňování míst s častými nehodami cyklistů.

Koridor EV č. 9 navazuje na již vybudovanou infrastrukturu sousedního Rakouska v hraničním prostoru Poštorná – Reinthal (u Břeclavi). Stezka povede přes Lednicko-valtický areál do Mikulova a Nového Přerova, kde se napojí na již stávající cyklistickou stezku Brno - Vídeň. Na sever od Brna bude cyklotrasa EV č. 9 využívat trasy současné tzv. Jantarové stezky směrem na Olomouc.

Evropské dálkové trasy jsou dále doplněny následujícími mezinárodními a krajskými cyklokoridory.

Mezinárodní cyklokoridory - přehled

Jejich podpora vychází ze zpracovávaného „Programu rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje pro roky 2007-2013“. Jedná se o tyto koridory:

- Brno – Židlochovice – Hevlín – (Vídeň), známá jako cyklostezka Brno - Vídeň
- Brno – Blansko – Sloup – Suchý – (Olomouc – Ostrava), známá jako Jantarová stezka
- Brno – Tišnov (Praha), známá jako Pražská stezka
- (Krakov) – Veselí nad Moravou – Hodonín – Lanžhot (Bratislava), známá jako Moravská stezka, stezka podél Baťova kanálu a nebo jako Greenways Odra – Morava - Dunaj
- Praha – Vratětin – Vranov nad Dyjí – Hevlín – Lednice (Vídeň), známá v úseku Praha – Valtice (Vídeň) jako Greenways Praha - Vídeň
- Strážnice – Velká nad Veličkou – Vápenky – (Český Těšín), známá jako Beskydsko – Karpatská magistrála

Krajské cyklokoridory (hlavní směry) - přehled

- (Brno) - Vranovice – Dolní Věstonice – Lednice – Břeclav – Lanžhot – (Kúty – Bratislava)
- Brno – Tvarožná – Slavkov – Bučovice – (Uherské Hradiště – Starý Hrozenkov – Trenčín)
- Brno – Tvarožná – Rousínov – Vyškov – (Prostějov)
- Brno – Blansko – Skalce nad Svítavou – Letovice – (Svitavy - Česká Třebová – Ústí nad Orlicí)
- Česká – Lelekovice – Lipůvka – Černá Hora – Lysice – Skalce nad Svítavou
- Předklášteří – Dolní Loučky – Katov – (Velká Bíteš)

- Troubsko - Brno, Bystrc – Brno, Mokrá Hora – Brno, Soběšice – Adamov – Bílovice nad Svitavou – Brno, Líšeň – Šlapanice
- (Velká Bíteš) – Rosice – Modřice
- Tišnov – Rosice – Zbýšov – Oslavany – Ivančice – Moravské Bránice – Dolní Kounice – Pohořelice – Ivaň
- Moravský Krumlov – Hrušovany nad Jevišovkou – Hrabětice
- Brno, Pisárky – Anenský mlýn – Moravské Bránice – Ivančice – Moravský Krumlov – Znojmo
- Moravský Krumlov – (Dukovany – Třebíč)
- Moravský Krumlov – Vémyslice – Jevišovice
- Znojmo – Jevišovice – (Jaroměřice nad Rokytou - Třebíč)
- Skalice nad Svitavou – Boskovice – Šebetov – Velké Opatovice
- Suchý – Šebetov
- Adamov – Býčí skála – Jedovnice
- Skalní mlýn – Ostrov u Macochy
- Ostrov u Macochy – Jedovnice – Rousínov
- Jedovnice – Račice – Vyškov
- Habrůvka – Křtiny – Hostěnice – Pozoříce
- Brno, Líšeň – Hostěnice – Kalečnick
- Brno, soutok Svitavy a Svratky – Lovčičky – Snovídky – (Koryčany - hřbetem Žďánického lesa)
- U Slepice – Kyjov – Vracov – Bzenec – Veselí nad Moravou
- Blučina – Klobouky u Brna – Mutěnice – Hodonín
- Janův hrad – Mutěnice – Vracov
- Valtice – Pohansko a krajský koridor Sedlec – U Tří Grácií
- Uhřetice u Kyjova - Žďánice, na zrušené a zlikvidované trati č. 256 je plánována výstavba nové cyklostezky

A.6.1.8. Prostorová dostupnost dopravních sítí

Prostorová vazba a dostupnost dopravních sítí a přepravních systémů je v úrovni zásad územního rozvoje zpracována jako doplňující ukazatel ekonomického pilíře. Je jedním z podkladů pro hodnocení polohového potenciálu obcí, pro rozbor ekonomických podmínek a rozvojové dynamiky sídel, především však dílčích oblastí a regionů Jihomoravského kraje. Pro účely ÚAP JMK byla zpracována zjednodušená analýza dostupnosti dálniční a silniční sítě a dostupnosti železniční sítě. Obě analýzy jsou v ÚAP JMK zpracovány **ve schématech č. 26 a 27** a jsou součástí grafické přílohy.

Dostupnost dálniční a silniční sítě

Ve **schématu č. 26** jsou vymezena pásma prostorové dostupnosti stávajících dálnic, rychlostních silnic a silnic I. a II. třídy obcí v následujících vzdálenostních pásmech:

- Pásmo dostupnosti MÚK dálnic a rychlostních silnic: do 5 km
- Pásmo dostupnosti silnice I. a II. třídy: do 2 km

Při takto nastavených kritériích a bez ohledu na stav a zatížení silniční sítě (zásadní vliv na časovou dostupnost) se potvrzuje, že hustota silniční sítě I. a II. třídy je velmi uspokojivá a pokrývá převažující rozsah území. Jádrové území kraje má velmi dobrou prostorovou dostupnost k dálnicím a rychlostním silnicím stejně jako silnicím I. a II. třídy. Méně příznivý dosah k síti silnic I. a II. třídy mají pak dílčí oblasti západní a jižní okrajové části ORP Znojmo, severovýchodní část ORP Tišnov a jihozápadní oblast ORP Boskovice, jižní a východní část ORP Veselí na Moravě.

Dostupnost železniční sítě

V **schématu č. 27** jsou vymezena pásma prostorové dostupnosti stávajících celostátních a regionálních tratí v následujících vzdálenostních pásmech:

- Pásmo dostupnosti celostátních a regionálních tratí: do 2 km
- Pásmo dostupnosti celostátních a regionálních tratí: do 5 km

Rozsah území s dostupností k železničním tratím dle nastavených kritérií potvrzuje omezenou prostorovou a tedy přepravní účinnost železničních tratí. V přijatelné dostupnosti se nachází cca pouze cca 60 % území. Jádrové území kraje a sídla při hlavních železničních tratích má velmi dobrou prostorovou dostupnost. Velmi nepříznivý dosah k železničním tratím mají dílčí oblasti v západní a severovýchodní části ORP Znojmo, jihozápadní část ORP Moravský Krumlov, okrajové oblasti na styku ORP Tišnov a ORP Boskovice, oblasti trojmezí ORP Blansko, ORP Vyškov a ORP Šlapanice a trojmezí ORP Slavkov u Brna, Kyjov a Hustopeče.

A.6.2. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Podíl obyvatel zásobovaných plynem	28	-
Podíl obyvatel zásobovaných pitnou vodou z veřejného vodovodu	29	-
Podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci	30	-
Zařízení pro nakládání s odpady	31	-
Staré ekologické zátěže	32	-

A.6.2.1. Zásobování elektrickou energií

Přenosová soustava

Akciová společnost ČEPS působí na území České republiky jako výhradní provozovatel přenosové soustavy (elektrická vedení 400 kV a 220 kV) na základě licence na přenos elektřiny, udělené Energetickým regulačním úřadem podle Energetického zákona. Je tedy jediným provozovatelem přenosové soustavy na území Jihomoravského kraje.

Stávající vedení VVN 400 kV

- Jednoduché vedení (linka č. 417) procházející územními celky Vyškov a Brno-venkov z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice do rozvodny 400/110 kV Otrokovice.
- Dvě jednoduchá vedení (linka č. 424 a č. 497) procházející územními celky Břeclav, Hodonín a Brno-venkov z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice na Slovensko.
- Dvojitý potah vedením (linka č. 435, 436) procházející územním celkem Brno-venkov rozvodny 400/110 kV Slavětice do rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice. Do rozvodny Slavětice jsou vyvedeny zdroje EDU (elektrárna Dukovany) a EDA (elektrárna Dalešice).
- Jednoduché vedení (linka č. 437) procházející územním celkem Znojmo z rozvodny 400/110 kV Slavětice do Rakouska.
- Jednoduché vedení (linka č. 434) procházející územním celkem Brno-venkov z rozvodny 400/110 kV Slavětice do rozvodny Čebín.
- Jednoduché vedení (linka č. 423) procházející územním celkem Brno-venkov z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice do rozvodny 400/110 kV Čebín (z ní dále do rozvodny Mírovka).

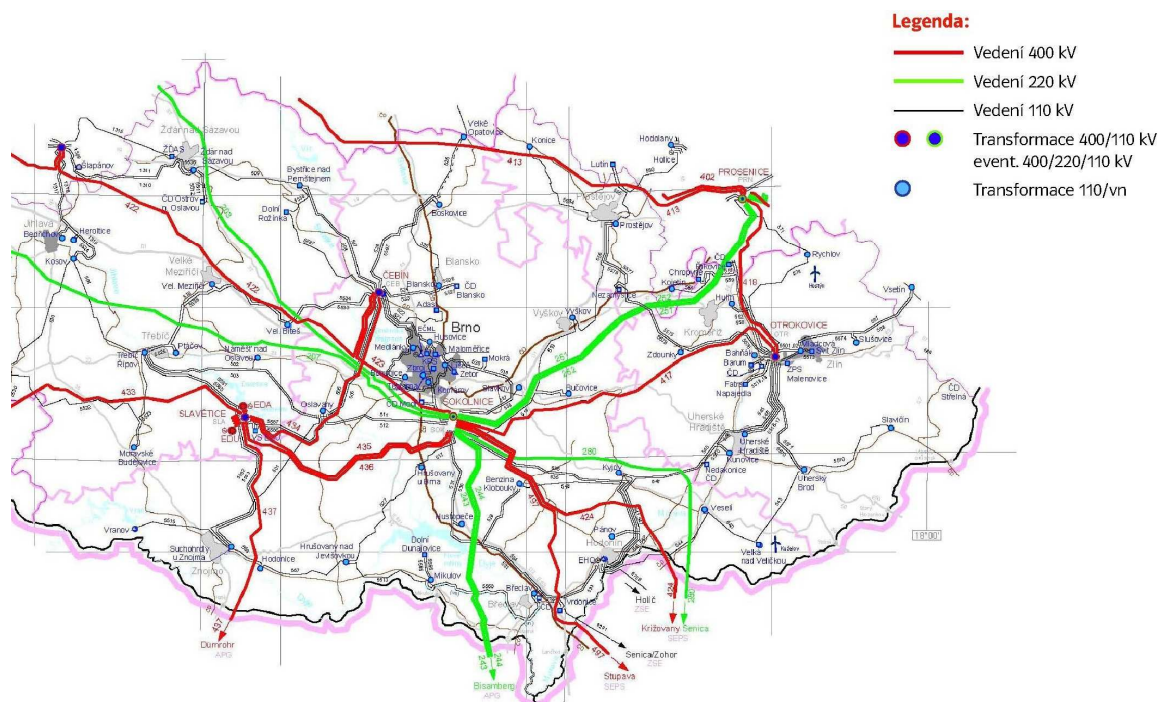
Stávající vedení VVN 220 kV

- Dvojitý potah vedením (linka č. 251, 252) procházející územním celkem Brno-venkov z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice do rozvodny 400/110 kV Prosenice.
- Dvojitý potah vedením (linka č. 243, 244) procházející územními celky Brno-venkov a Břeclav, z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice do Rakouska.
- Jednoduché vedení (linka č. 280) procházející územními celky Brno-venkov a Hodonín z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice na Slovensko.
- Dvě jednoduchá vedení (linka č. 203 a č. 207) procházející územním celkem Brno-venkov z rozvodny 400/220/110 kV Sokolnice do rozvodu Opočinek a Tábor.

Rozvodny VVN napěťové úrovně 400 a 220 kV

- Rozvodna 400/220/110 kV Sokolnice s transformátory T 401 o výkonu 500 MVA (transformace 400/220 kV), T 202 a T 203 každý o výkonu 200 MVA a T 402 o výkonu 350 MVA.
- Rozvodna 400/110 kV Čebín s transformátory T 401 a T 402, každý o výkonu 350 MVA a T 403 o výkonu 250 MVA.

Přenosovou soustavu ZVN 400 kV a VVN 220 kV na území Jihomoravského kraje, kterou provozuje ČEPS, a.s. a distribuční soustavu VVN 110 kV kterou provozuje E.ON Distribuce, a.s. znázorňuje mapové schéma.

Zdroj: www.eon-distribuce.cz (2010)

Distribuční soustava VVN 110 kV

Rozvodnou soustavu na území Jihomoravského kraje provozuje pouze jediná regionální rozvodná energetická akciová společnost - E.ON Distribuce, a.s.

Společnost provozuje distribuční síť na napětové hladině velmi vysokého napětí (VVN) – 110 kV, vysokého napětí (VN) – 22 kV a nízkého napětí (NN) – 0,4 kV.

Distribuční síť je převážně napájena z přenosové soustavy (PS) společnosti ČEPS, a.s. prostřednictvím nadřazených transformací 400/200/110 kV v majetku ČEPS, a.s. Dále je distribuční síť napájena z výroben E.ON, závodních elektráren a ostatních lokálních zdrojů.

Na zásobovaném území E.ON Distribuce, a.s. je napájení distribuční sítě VVN o napětové hladině 110 kV zajištěno z nadřazené soustavy VVN (400 kV, resp. 220 kV) prostřednictvím nadřazených transformací, uvedených v následující tabulce.

Nadřazené transformace pro zásobování Jihomoravského kraje			
Kraj	Napětová hladina	Název transformovny	Instalovaný výkon trafostanice
Jihomoravský	400/110 kV	Čebín	2x350 MVA, 1x250MVA
Jihomoravský	400/220/110 kV	Sokolnice	1x500 MVA (400/220kV) 1x350 MVA (400/110 kV) 2x200 MVA (220/110 kV)
Hlavní napájecí body soustavy mimo území Jihomoravského kraje			
Zlínský	400/110 kV	Otrokovice	3x350 MVA a 1x250 MVA
Vysočina	400/110 kV	Slavětice	1x350 MVA a 1x250 MVA
Vysočina	400/110 kV	Mírovka	2x250 MVA
Moravskoslezský	400/220/110 kV	Prosenice	1x500 MVA a 2x200 MVA
Jihočeský	220/110 kV	Tábor	1x200 MVA
Jihočeský	400/110	Dasný	1x350 MVA a 1x250 MVA
Jihočeský	400/110 kV	Kočín	2x250 MVA

Distribuční síť 110 kV napájí distribuční transformovny 110/22 kV a dále odběratelské transformace 110/xx kV v majetku jednotlivých podnikatelských subjektů. Tyto subjekty neposkytly data o svých zařízeních. Seznam transformací 110/22 kV je uveden v následujících tabulkách.

Distribuční transformace pro zásobování Jihomoravského kraje							
Kraj	Napětíová hladina	Název transformovny	Dispečerské označení	Instalovaný výkon trafostanice [MVA]			
				T101	T102	T103	T104
Jihomoravský	110/22 kV	Blansko	BK 9	25	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Boskovice	BO 9	25	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Bohunice	BOB 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Černovice	BNC 9	25			
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Husovice	HUV 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Komárov	KV 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Lišeň	LI 9	40	25		
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Medlánky	MEY 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Brno - Teplárna	BNT 9	40	40	40	40
Jihomoravský	110/22 kV	Břeclav	BR 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Bučovice	BU 9	25	25		
Jihomoravský	110/22 kV	Čebín	CNT 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Hodonice	HI 9	25	25		
Jihomoravský	110/22 kV	Hodonín	HO 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Hrušovany n. J.	HJ 9	25	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Hrušovany u B.	HB 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Hustopeče	HU 9	25	25		
Jihomoravský	110/22 kV	Klobouky	KB 9	25			
Jihomoravský	110/22 kV	Mikulov	MI 9	25	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Oslavany	OS 9	25	40	40	
Jihomoravský	110/22 kV	Pánov	PNV 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Pohořelice	PHE 9	25			
Jihomoravský	110/22 kV	Slavkov u B.	SLB 9	25	25		
Jihomoravský	110/22 kV	Sokolnice	SO 9	40	25	40	
Jihomoravský	110/22 kV	Suchohrdly	SUZ 9	40	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Velké Opatovice	VOP 9	25	25		
Jihomoravský	110/22 kV	Veselí nad Moravou	VLM 9	25	40		
Jihomoravský	110/22 kV	Vranov nad Dyjí	VRV 9	16	16		
Jihomoravský	110/22 kV	Vyškov	VY 9	25	40		

Odběratelské transformace							
Kraj	Napětíová hladina	Název transformovny	Dispečerské označení	Instalovaný výkon trafostanice [MVA]			
				T101	T102	T103	T104
Jihomoravský	110/22 kV	Adamov	AD				
Jihomoravský	110/xx kV	Blansko ČD	BKD				
Jihomoravský	110/xx kV	Brno-Červený Ml.	CML				
Jihomoravský	110/xx kV	Brno-KPO	KPO				
Jihomoravský	110/xx kV	Brno-Výtopna	HUV				
Jihomoravský	110/xx kV	Čebín ČD	CNTD				
Jihomoravský	110/xx kV	Brno-Zbrojovka	ZBB				
Jihomoravský	110/xx kV	Brno-ZETOR	ZET				
Jihomoravský	110/xx kV	Břeclav ČD	BRD				
Jihomoravský	110/xx kV	Dolní Dunajovice	DDJ				
Jihomoravský	110/xx kV	KB-ČEPRO	KBČ				
Jihomoravský	110/xx kV	Modřice ČD	MED				
Jihomoravský	110/xx kV	Mokrá Cem.	MQ				
Jihomoravský	110/xx kV	Tvrdonice	TD				
Jihomoravský	110/xx kV	VLM-Železářny	VKM				
Jihomoravský	110/xx kV	el. Vranov	VRV				

Zdroje pracující do distribuční sítě

Jihomoravský kraj je výrazně dovozovým územím i s pohledu výroby elektrické energie na území. Na území kraje se nenachází žádný ze systémových zdrojů elektrizační soustavy ČR. Do distribuční sítě (DS) však dodává elektřinu řada paralelně pracujících zdrojů. Přehled významnějších paralelních zdrojů elektrizační soustavy na území Jihomoravského kraje uvádí následující tabulka.

Přehled významnějších paralelních zdrojů elektrizační soustavy		
Zdroj	Instalovaný výkon [MW]	LAU 1 (okres)
ČEZ, a. s., Elektrárna Hodonín	105	Hodonín
MORAVSKOSLEZSKÉ CUKROVARY, a.s.	12	Znojmo
Teplárna Kyjov, a.s.	23	Hodonín
Eon Trend	20,3	Znojmo (Vranov)
Teplárny Brno, a.s.	179,6	Brno-město
ENERGZET, a.s.	18	Brno-město

Po roce 2003 nebyl na území Jihomoravského kraje vybudován žádný nový významnější zdroj elektrické energie.

Bilance spotřeby elektrické energie v Jihomoravském kraji

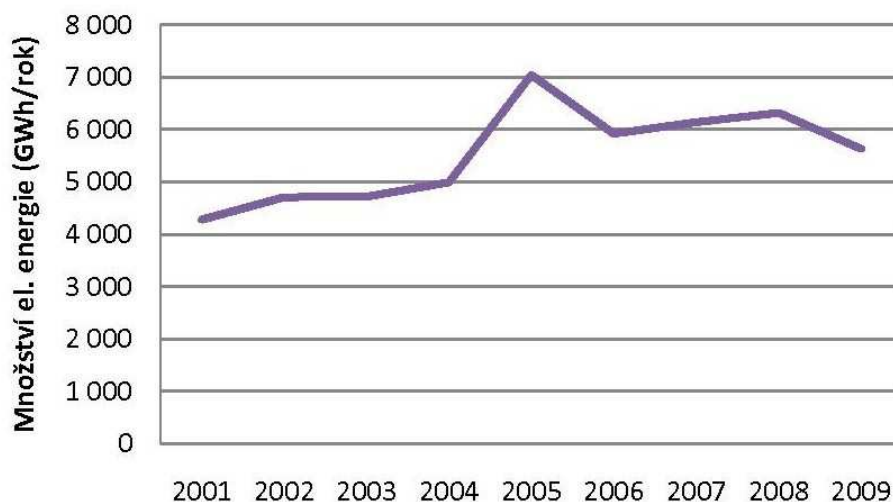
V následující tabulce je uvedena celková spotřeba elektrické energie na území Jihomoravského kraje.

Celková spotřeba elektrické energie v Jihomoravském kraji (GWh/rok)								
Posuzované období								
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
4 279	4 708	4 718	4 993	7 040	5 919	6 139	6 316	5 628

Zdroj: Roční zprávy o provozu ES ČR, www.eru.cz

Na základě spotřeb elektrické energie v jednotlivých letech v období 2001-2009 byl zpracován graf, který znázorňuje trend vývoje spotřeby. Z tohoto grafu jednoznačně vyplývá, že spotřeba elektrické energie v Jihomoravském kraji roste a tento trend lze očekávat i v následujících letech. Mezi roky 2001 až 2009 byl nárůst spotřeby cca 31,5 %, což představuje průměrný meziroční nárůst cca 4 %.

Trend spotřeby elektrické energie v Jihomoravském kraji

A.6.2.2. Zásobování zemním plynem

Systém zásobování

Zemní plyn z hlediska spotřeby paliv v Jihomoravském kraji zaujímá zcela dominantní postavení a ve spotřebě paliv pokrývá cca 60 %. Toto postavení zemního plynu je dáno vysokým plošným pokrytím území plynovodní distribuční sítí. Jihomoravský kraj má v rámci České republiky nejvyšší procento plynofikovaných obcí, okres Hodonín má jako jediný okres v ČR plynofikovány všechny obce. Postavení zemního plynu z hlediska spotřeb paliv zůstane dominantním i v dalším časovém horizontu.

K jednotlivým odběratelům je zemní plyn dodáván plynovodní distribuční sítí provozovanou společností Jihomoravská plynárenská, a.s. Lokální význam v okrese Vyškov má distribuční společnost Quantum. Zemní plyn je do distribuční sítě dodáván společnostmi – RWE Transgas Net, s.r.o. a Moravské naftové doly, a.s.

Dodavatelé zemního plynu do distribuční soustavy

RWE Transgas, a.s. a RWE Transgas Net, s.r.o.

V roce 2005 v souladu s právní úpravou (§ 58a č. 458/2000 Sb., energetický zákon v platném znění) vycházející z legislativy Evropské unie provedla společnost RWE Transgas, a.s. s účinností od 1. 1. 2006 právní oddělení provozovatele přepravní soustavy do samostatné společnosti RWE Transgas Net, s.r.o. Nově vzniklá společnost získala s účinností od 1. 1. 2006 licenci na přepravu zemního plynu a od stejného data je majitelem přepravní soustavy. Společnost RWE Transgas Net, s.r.o. zajišťuje pro společnost RWE Transgas, a.s. výkon některých částí licencované činnosti (uskladňování zemního plynu). V souladu s trendem poskytování centralizovaných služeb v rámci skupiny společnosti RWE v ČR byl od 1. 1. 2006 organizačně začleněn útvar nákupu do dceřiné společnosti RWE Energy Customer Services CZ, a.s. Od března 2010 byla společnost RWE Transgas Net přejmenována na NET4GAS v souvislosti s požadavkem Evropské unie na vytvoření nové, samostatné identity provozovatele přepravní soustavy.

Přepravní soustava provozovaná společností NET4GAS, s.r.o. zajišťuje tranzitní přepravu zemního plynu přes území ČR pro zahraniční obchodní partnery a vnitrostátní přepravu zemního plynu tuzemským partnerům, tj. dodávky zemního plynu regionálním distribučním společností a přímým konečným zákazníkům. Dále zajišťuje přepravu zemního plynu skladovaného v podzemních zásobnících plynu (viz dále obrázek: *Schéma přepravní soustavy na území České republiky*).

Místy vstupu do přepravní soustavy jsou hraniční **předávací stanice** v lokalitách Lanžhot a Hora Svaté Kateřiny na území ČR, Olbernhau a Waidhaus na území SRN a předávací stanice jednotlivých podzemních zásobníků plynu. Místy výstupu z přepravní soustavy jsou hraniční předávací stanice Waidhaus na území SRN, Hora Svaté Kateřiny na území ČR a 87 vnitrostátních předávacích stanic, prostřednictvím nichž je plyn dodáván tuzemským obchodním partnerům.

Stabilizujícím článkem plynárenské soustavy společnosti Transgas, a.s. je šest **podzemních zásobníků zemního plynu**. Pět zásobníků plní funkci sezónních zdrojů. Kromě těchto zásobníků provozuje Transgas, a.s. kavernový podzemní zásobník v Hájích, který je využíván jako špičkový zdroj. Společnost RWE Transgas v roce 2006 zvýšila skladovací kapacitu provozovaných zásobníků plynu o 3% na 2 321 mil. m³.

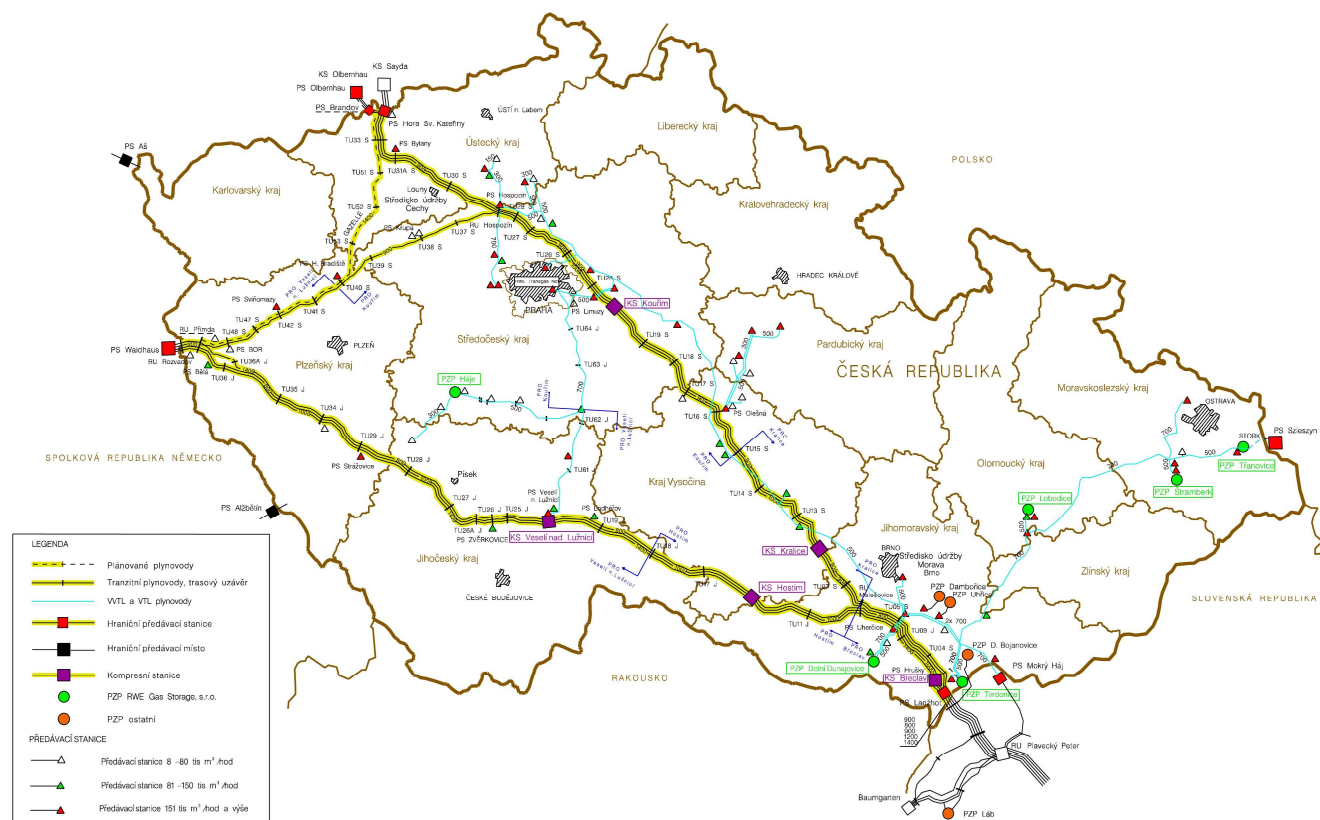
Mimo vlastní podzemní zásobníky využívá Transgas, a.s. na základě smluvní dohody podzemní zásobník Láb na Slovensku, zásobník Rehden na území Německa a od roku 2001 nově vybudovaný podzemní zásobník Uhřetice, jehož provozovatelem je společnost Moravské naftové doly, a.s.

V souladu s PÚR ČR 2008 (P7) jsou v ÚAP JMK sledovány plochy pro rozšíření uskladňovacích kapacit podzemních zásobníků plynu:

- **Třanovice** s využitím ložiska Staré Pole
- **Podivín-Prušánky**

Zajištění potřebné plochy pro podzemní zásobníky plynu umožní zajištění plynulosti a rovnoměrnosti přepravy zemního plynu pro zásobování Jihomoravského kraje (a dalších krajů) s příznivým efektem na posílení bezpečnosti zásobování domáčího i evropského trhu.

Mapa přepravní soustavy na území České republiky

Zdroj: www.NET4GAS.cz (2010)

Moravské naftové doly, a.s.

Společnost Moravské naftové doly, a.s. je největší těžařskou společností ropy a zemního plynu v České republice. Těžbu v ČR provádí na 21 těžebních ložiscích s denní těžbou kolem 5 000 barelů ropy a 250 tis. m³ zemního plynu.

V roce 2006 společnost Moravské naftové doly, a.s. vstoupila na trh jako licencovaný obchodník se zemním plynem a začala dodávat zemní plyn vedle tradičního smluvního partnera Jihomoravské plynárenské, a.s. také koncovým zákazníkům.

Provozovatelé distribučního systému

Jihomoravská plynárenská, a.s. a JMP Net, s.r.o.

Společnost Jihomoravská plynárenská na základě licence dle zákona 458/200 Sb. zabezpečuje dodávky zemního plynu odběratelům v kraji Jihomoravském, Zlínském, Vysočina, z části i Olomouckém, Pardubickém a Jihočeském. V prodeji zemního plynu v rámci České republiky zaujímá Jihomoravská plynárenská, a.s. klíčové postavení mezi distribučními společnostmi, dodává každoročně svým odběratelům více než 2 mld. m³ distribučním systémem vysokotlakých, středotlakých a nízkotlakých plynovodů.

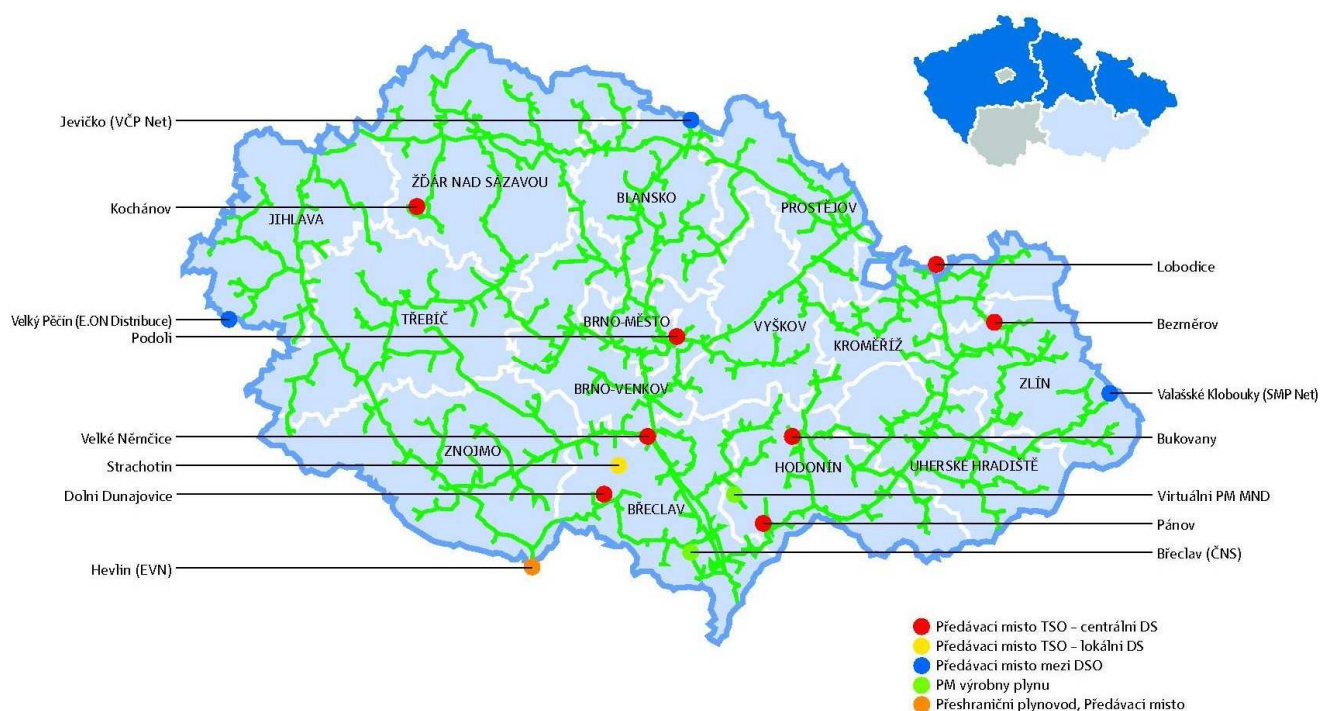
V souvislosti s požadavky Evropské unie a novely energetického zákona došlo k 1. 1. 2007 k rozdělení společnosti. Nyní po tzv. unbundlingu samostatně a nezávisle podnikají jako regionální plynárenská společnost Jihomoravská plynárenská, a.s. a provozovatel distribuční soustavy společnost JMP Net, s.r.o. Je tak splněna povinnost oddělení činností spojených s obchodem od přepravy zemního plynu.

Od 1. 1. 2006 se ve smyslu zákona č. 458/2000 Sb. stali oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci odebírající zemní plyn s výjimkou domácností. Od 1. 1. 2007 se stali oprávněnými zákazníky i odběratelé kategorie domácnosti.

Jihomoravská plynárenská, a.s. nakoupila pro své odběratele v roce 2009 celkem 19 976 018 MWh zemního plynu. Majoritním dodavatelem zemního plynu pro Jihomoravskou plynárenskou, a.s. je společnost RWE Transgas, a.s. s 95 % podílem na celkovém nakoupeném množství zemního plynu. Druhým dodavatelem zemního plynu je společnost Moravské naftové doly, a.s., jejíž celkový objem dodávky v roce 2006 činil 59 940 tis. m³ zemního plynu, tj. 5 % celkově nakoupeného objemu.

Distribuční soustava je zásobována celkem 8 předávacími stanicemi z přepravní soustavy a 2 předávacími stanicemi od těžebních společností, s celkovým smluvním výkonem 1377,1 tis. m³/hod.

Schéma rozvodné soustavy JMP Net, s.r.o.

Zdroj: www.rwe-gasnet.cz (2010)

Quantum, a.s.

Quantum, a.s. provozuje STL soustavu plynovodů, která je rozdělena do 7 oblastí. Každá oblast má předávací místo, které tvoří hranici mezi nadřazeným distributorem JMP Net, s.r.o. a Quantum, a.s. Každé předávací místo zásobuje plynem několik obcí. Lokální distribuční soustava se skládá z místních sítí a propojí mezi jednotlivými obcemi.

Předávací místa a seznam obcí, které zásobuje společnost Quantum	
Předávací místo	Zásobované obce
Konice	Křemenec, Čunín, Runářov
Brodek u Konice	Brodek u Konice, Suchdol, Jednov, Labutice, Skřipov, Šubířov
Viceměřice	Viceměřice, Nezamyslice, Dřevnovice, Tištin
Prusy-Boškůvky	Prusy-Boškůvky, Vážany
Letonice	Letonice, Dražovice
Hodějice	Hodějice, Křižanovice, Rašovice
Kučerov	Lysovice, Rostěnice-Zvonovice

Zdroj: Řád provozovatele lokální distribuční soustavy QUANTUM, a.s., Vyškov (2010), www.quantumas.cz

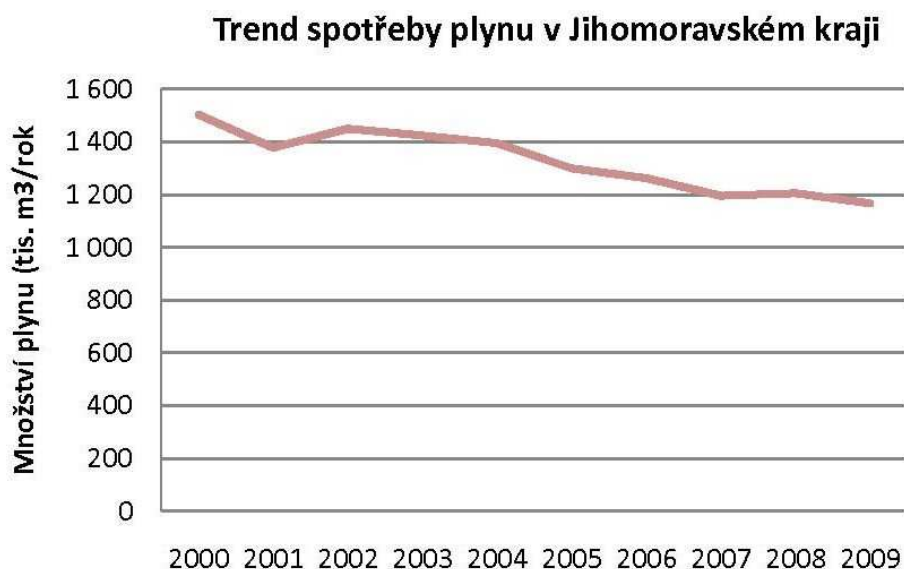
Stav plynofikace a bilance spotřeby

Jihomoravský kraj má v rámci České republiky nejvyšší procento plynofikovaných obcí, okres Hodonín má jako jediný okres v ČR plynofikovány všechny obce. Dominantní postavení zemního plynu je dáno vysokým plošným pokrytím území plynovodní distribuční sítí.

Celkovou spotřebu zemního plynu s přehledem vývoje v letech 2000 – 2006 znázorňuje následující tabulka a graf.

Celková spotřeba zemního plynu v Jihomoravském kraji									
Spotřeba zemního plynu (tis. m ³ /rok) v posuzovaném období									
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1 503	1 378	1 450	1 424	1 395	1 299	1 262	1 195	1 205	1 166

Zdroj: www.eru.cz

A.6.2.3. Produktovody, ropovody a dálkovody

Produktovody

Provozovatelem a správcem produktovodů v ČR je firma ČEPRO a.s. Produktovodní systém spojuje potrubím sklady a střediska s rafineriemi Litvínov, Kralupy nad Vltavou a Bratislava. Systém umožňuje přímé čerpání a zásobování mezi jeho jednotlivými úseky.

Stávající produktovody na území Jihomoravského kraje

- (Bratislava –) Hodonín – Zálesná Zhoř (odbočka Střelice) – (Kralupy nad Vltavou)
- Klobouky u Brna – Kyjov – (Sedlnice)

Pro skladování strategických na území Jihomoravského kraje je využíván **sklad Střelice**.

Ropovody

Jihomoravským krajem, ve společném koridoru s produktovodem (Bratislava –) Hodonín – Kralupy nad Vltavou, je veden ropovod mezinárodního významu Družba řeka Morava – Klobouky u Brna (Kralupy – Litvínov). Provozovatelem a správcem ropovodu je firma MERO – ČR, a.s. V úseku Rajhrad – Velká Bíteš (délka 36,8 km) je stávající ropovod zdvojený.

ÚAP JMK registruje záměr na **zdvojení ropovodu Družba ve střední ose řeky Moravy mezi Rohatcem a Holíčí-Klobouky a Klobouky – Rajhrad**. Záměr je sledovaný v Politice územního rozvoje ČR 2006 jako součást koridoru mezinárodního významu, který umožní navyšování ropy z Ruska do ČR a následně do SRN pro potřeby zpracovatelů této strategické suroviny.

Dálkovody

Horkovod z elektrárny Dukovany; hranice kraje – Brno (TE42) – koridor horkovodního napaječe z Elektrárny Dukovany do Brna je územně vymezen ve druhém návrhu ZÚR JMK v aktualizovaném koridoru.

A.6.2.4. Spoje – radioreleové trasy

Rozvoj zařízení elektronických komunikací je spojený s používáním nových technologií. Zařízení elektronických komunikací představuje technické zařízení, včetně vedení, pro vysílání, přenos, směrování, spojování a příjem informací prostřednictvím elektromagnetických vln. S ohledem na rychlý rozvoj i zánik těchto sítí jsou v ÚAP JMK registrovány pouze **radioreleové trasy**. Jejich koridory jsou přímočarými vzdušnými trasami umožňujícími přenos signálu mezi místy přenosu. Funkčnost radioreleového spoje vyžaduje trasu bez překážek. Páteřní radioreleové trasy jsou z hlediska jejich povahy vymezeny v grafické části ÚAP JMK ve výkrese **A.2. Výkres limitů využití území**.

A.6.2.5. Vodní hospodářství

Za vodohospodářskou službu se podle směrnice 2000/60/ES čl. 2 považují veškeré činnosti, které zajišťují pro obyvatelstvo a hospodářství odběry, úpravu, akumulaci a rozvody povrchových nebo podzemních vod a rovněž odvádění a čištění odpadních vod. Cílem je zajistit dostatek kvalitní vody a efektivní likvidaci odpadních vod při minimalizaci dopadů na životní prostředí, především na jakost vod.

Česká republika ratifikovala protokol o vodě a zdraví, vyhlášený OSN v r. 1999. Všichni lidé mají nárok na pitnou vodu dobré kvality. Ve vyspělých zemích patří její dostatek – obdobně jako odkanalizování a čištění odpadních vod – ke standardním požadavkům obyvatel.

Úroveň zásobování pitnou vodou v mezikrajském srovnání je v Jihomoravském kraji velmi dobrá. Podle údajů ČSÚ bylo v kraji v r. 2009 připojeno na vodovod pro veřejnou potřebu 95,6 % z celkového počtu obyvatel, což je nadprůměrná hodnota v rámci ČR (92,8%). V odvádění a čištění komunálních a odpadních vod je relativní situace v kraji obdobná. Podíl obyvatel bydlících v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu je JMK 87,9% (ČR 81,3%).

V gesci Ministerstva zemědělství byly v minulých letech pro obor vodovodů a kanalizací zpracovány ve všech krajích **Plány rozvoje vodovodů a kanalizací** území kraje (PRVK území Jihomoravského kraje – v JMK schválen dne 23.9.2004 – 1239/04/Z 27). Souhrnným dokumentem pro ČR je **Plán rozvoje vodovodů a kanalizací ČR**, který byl vydán v roce 2010.

Tento první Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky představuje střednědobou koncepci oboru vodovodů a kanalizací do roku 2015.

Závěry PRVKu ČR:

- **Předpokládaný vývoj počtu obyvatel byl převzat z demografických údajů Českého statistického úřadu. V roce 2015 se očekává cca 10,4 mil. obyvatel v České republice,**
- **Zásobování pitnou vodou:**
 - ◇ trvalý růst počtu zásobovaných obyvatel z vodovodů pro veřejnou potřebu z 83,2 % v roce 1990 až k 97,6 % v roce 2015,
 - ◇ pro zásobení z vodovodů pro veřejnou potřebu jsou na území České republiky využívány z 48 % podzemní zdroje a z 52 % povrchové zdroje. Ve výhledu do roku 2015 se nepředpokládá zásadní posun ve využívání zdrojů,
 - ◇ z bilance kapacity zdrojů a očekávané potřeby vody vyplývá, že v roce 2015 bude průměrná využitelnost zdrojů 48 % a maximální využitelnost zdrojů 55 %,
 - ◇ dostatečná kapacita současných zdrojů a stagnující potřeba vody nevyvolávají požadavek na budování nových významných zdrojů, například vodárenských nádrží,
- **odkanalizování a čištění odpadních vod:**
 - ◇ v roce 2015 se předpokládá podíl obyvatel napojených na kanalizační systémy 88,7 % a na kanalizační systémy ukončené čistírnou odpadních vod 86,2 %,
 - ◇ v roce 2015 se předpokládá celková kapacita čistíren odpadních vod 5 200 tis. m³/den a celková délka kanalizační sítě cca 53 tis. km.

Zásobování pitnou vodou

Dlouhodobý extenzivní vývoj v zásobování pitnou vodou byl ukončen v r. 1989, kdy po třech desetiletích trvalého růstu potřeb vody, budování a rozšiřování centrálních zdrojů nastal zlom. Vlivem růstu cen vody pro obyvatele a restrukturalizací průmyslu došlo k prudkému poklesu výroby pitné vody – v rámci ČR z 1 251 mil. m³/rok v r. 1989 na 649 mil. m³ v r. 2009, tj. na cca 52%. V obdobných relacích klesají i další ukazatele, např. specifická spotřeba vody fakturované pro domácnosti klesla ve stejném období ze 171 na 97 l/os. den. Dvacetiletý pokles dodávek pitné vody dosud pokračuje, ale již velmi mírně a lze očekávat v dalších letech stagnaci nebo pozvolný růst.

Výstavba rozsáhlých vodárenských systémů a snižující se odběry pitné vody přináší dnes pro zásobování vodou problémy, např. přebytek kapacity v centrálních úpravárnách vody (rezervy vesměs 30-40%) a předimenzované distribuční systémy, ve kterých se prodlužuje doprava vody a hrozí i její druhotné znečištění.

Dlouhodobě se nedaří významně snížit ztráty vody, které v r. 2009 činily v ČR 19,3% z vody vyrobené určené k realizaci. Pokles ztrát představuje pouze cca 1% za rok. V JMK činily tyto ztráty vody v r. 2009 17,1%.

Vodárenské soustavy a významné skupinové vodovody

V Jihomoravském kraji je realizováno zásobování pitnou vodou v rámci 7 významných vodárenských soustav, zahrnujících jednotlivé skupinové vodovody (dále SV). Některé zdroje vody leží i mimo území kraje a naopak pitná voda je dodávána do krajů sousedních. Vodárenské soustavy Jihomoravského kraje jsou následující.

Vodárenská soustava Březová II., Březová I., Vířský oblastní vodovod (VOV). Vířský oblastní vodovod je páteřní soustavou kraje. Tvoří ji Vodárenská soustava Březová II., Vířský oblastní vodovod (VOV), vodovod města Brna a dalších 20 SV (Bílovice nad Svitavou,

Malá Lhota, Tišnov, Židlochovice, Ivančice - Rosice, Drásov, Šlapanice, Jinačovice - Rozdrojovice, Zbraslav – Stanoviště, Střelice, Rajhrad, Ořechov, Veverská Bítýška - Chudčice, Kuřim – Lelekovice - Česká, Domašov, Říčany, Moravany - Nebovidy - Modřice, Lomnice – Brusná - Řepka, Zbýšov – Zakřany, Veverské Knínice, Pozořice). Zdroje vody z hlubinných vrtů Březová I. (300 l/s), Březová II. (780 l/s) a odběr z vodárenské nádrže Vír (úpravna vody Švařec o kapacitě 1 150 l/s) leží na území krajů Pardubického a Vysočina.

Vodárenská soustava Boskovice – Blansko je tvořena 4 SV (Blansko, Boskovice, Letovice a Drahanská vrchovina. Zdroji soustavy jsou hloubkové vrt v oblastech Lažany (48 l/s) a Rájec-Jestřebí (83 l/s). Skupinovým vodovodem Drahanská Vrchovina je pitná voda dodávána do Olomouckého kraje.

Vodárenská soustava Hodonín zahrnuje 12 SV: Podluží, Břeclav, Koryčany - Kyjov - Klobouky, Hodonín, Veselí-Strážnice, Podluží, Bzenec - Kyjov - Hodonín, Hornáčko, Těmice – Domanín - Syrovín, Vyškov, Pustiměř - Ivanovice, Damnice a Znojmo. Nejvýznamnějším zdrojem je odběr surové vody z nádrže Znojmo na Dyji do úpravní vody o kapacitě 240 l/s. Pitná voda je z této soustavy dodávána do Zlínského kraje.

Vodárenská soustava Mikulov zahrnuje 3 SV: Mikulov, Dolní Dunajovice a Novosedly a Pohořelice.

Vodárenskou soustavu Hustopeče-Velké Pavlovice tvoří 2 SV: Hustopeče a Velké Pavlovice.

Vodárenská soustava Štítary vytváří 7 skupinových vodovodů: Štítary, Jevišovice, Bítov, Třebíč, Vranov - Podhradí, Božice a Miroslav. Hlavním zdrojem pitné vody je nádrž Vranov na Dyji s povoleným odběrem 200 l/s pro úpravnu vody Štítary. Soustava dodává pitnou vodu do kraje Vysočina, skupinového vodovodu Třebíč.

Vodárenskou soustavu Jedovnice-Němčice tvoří 3 SV: Jedovnice, Němčice a Kunštát.

PRVK ČR navrhuje v Jihomoravském kraji řadu rozšíření stávajících vodárenských soustav, propojení skupinových vodovodů a zásobování dalších území. Přehled sledovaných záměrů vybraných zpracovatelem jako nadmístního významu (obsluhují více obcí), je uveden v tabulce záměrů na provedení změn v území v kapitole A.6.4.

Jednoznačně lze však uvést, že potřeba pitné vody je v kraji dostatečně kryta v množství i v kvalitě. Zdroje pitné vody budou stačit i všem novým potřebám v příštích desetiletích. Podíl obyvatel žijících v trvale obydlených bytech zásobovaných pitnou vodou znázorňuje **schéma č. 29** v grafické příloze.

Kanalizace a čištění odpadních vod

Úroveň odvádění a likvidování odpadních vod patří k základním atributům vyspělé společnosti a představuje jeden ze základních ukazatelů životní úrovně obyvatel. Odstraňování komunálního i průmyslového znečištění je nezbytné pro dosažení dobrého stavu vod a navazujících ekosystémů v krajině. Cílem je v příštích letech dosáhnout v odkanalizování a čištění odpadních vod obdobné úrovně, kterou dnes máme v zásobování pitnou vodou, tzn. snížit rozdíl mezi počtem obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů a počtem obyvatel žijících v domech napojených na kanalizace s účinnými čistírnami odpadních vod. Jedním z účinných opatření bude Aktualizace implementace směrnice Rady Evropské unie o čištění městských odpadních vod.

V základním ukazateli (počtu obyvatel připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu) Jihomoravský kraj významně zaostává za počtem obyvatel připojených na vodovod (cca o 12%). V r. 2009 bylo připojeno na kanalizaci 1 012,4 tis. obyvatel, tzn. cca 139,7 tis. obyvatel není v JMK připojeno na řádnou kanalizaci.

Na úrovni ÚAP kraje je účelné sledovat pouze tzv. nadmístní kanalizační systémy, které odvádí a čistí odpadní vody z celků, sdružujících vesměs tři a více obcí.

V současné době je na území JMK provozováno několik takovýchto **kanalizačních systémů**:

- Brno (ÚČOV Brno-Modřice) - Kuřim - Šlapanice - Podolí - Želešice - Ostopovice - Lipůvka - Česká - Moravské Knínice - Rozdrojovice - Blažovice - Modřice - Bedřichovice - Mokrý-Horákov - Velatice - Jiříkovice - Tvarožná - Sívce - Pozořice - Viničné Šumice - Kovalovice - Kobylnice - Prácheň - Ponětovice - Popůvky,
- Hrádkov (ČOV) - (Boskovice C) - Vratkov - Okrouhlá - Valchov - Velenov Benešov,
- Hodonín (ČOV) - Rohatec - Lužice, Kyjov (ČOV) - Boršov - Nětčice - Sobůlky u Kyjova
- Bzenec (ČOV) - Vracov - Moravský Písek,
- Bílovice nad Svitavou (ČOV) - Říčanice - Kanice - Ochoz u Brna,
- Tišnov (ČOV) - Předklášteří - Štěpánovice, (v realizaci - Vohančice-Březina-Heroltice),
- Znojmo (ČOV) - Konice - Popice - Oblekovice - Přímětice - Nový Šaldorf - Sedlešovice - Mašovice - Suchohrdly - Kuchařovice - Dobšice - Dyje,
- Jaroslavič (ČOV) - Hrádek - Dyjákovice,
- Tetčice (ČOV) - Rosice - Zastávka - Babice u Rosic - Ostrovačice - Říčany
- Žabčice (ČOV) - Unkovice - Přisnotice.
- Svatobořice - Místřín (ČOV) - Šardice - Hovorany

Z **nově navrhovaných nadobecních kanalizačních systémů** v Jihomoravském kraji uvádíme například:

- Hrozná Lhota (ČOV)-Tasov-Kněždub-Žeraviny-Kozojídky – výstavba zahájena

- Milotice (ČOV)-Vacenovice-Vlkoš-Skoronice-Kelčany
- Želetice (ČOV)-Nenkovice-Dražůvky-Strachotín (ČOV) – Pouzdřany – Popice
- Ivančice (ČOV) – Letkovice – Němčice – Moravské Bránice – Nové Bránice – Oslavany – Padochov (Oslavany – Padochov – ve výstavbě)
- Kyjov (ČOV) – Boršov – Netčice – Bukovany – Kostelec (Kyjov (ČOV) – Boršov – Netčice - stávající)
- Hrušky (ČOV) – Křenovice - Holubice

Sledované nové skupinové kanalizační systémy nadřazeného významu uvedené v ZÚR JMK, jsou evidovány v podkapitole A.6.4.

Nepříznivý stav v čištění odpadních vod zlepšilo uplatnění dokumentu Aktualizace strategie financování implementace Směrnice Rady č. 91/271/EHS z r. 1991 o čištění městských odpadních vod (dále jen Směrnice). Česká republika se zavázala, že zajistí splnění požadavků této směrnice do konce r. 2010. Plnění tohoto závazku vláda trvale sleduje.

Pro naplnění požadavků Směrnice bylo nutno zajistit, aby všechny aglomerace s počtem ekvivalentních obyvatel větším než 2000 byly vybaveny stokovými soustavami a odpadní vody z nich byly před vypuštěním mechanicky biologicky čištěny, a aby odpadní vody z aglomerací menších než 2000 EO byly před vypouštěním do recipientu „přiměřeně čištěny“.

Na začátku roku 2011 lze konstatovat, že ve všech aglomeracích nad 2000 EO fungují čistírny, které zneškodňují odpadní vody v souladu se zákonem.

Podíl obyvatel žijících v trvale obydlených bytech napojených na veřejnou kanalizaci znázorňuje **schéma č. 30** v grafické příloze.

Naléhavost výše uvedených opatření u odvádění odpadních vod a způsobů jejich čištění je zřejmá z jejich dopadu nejen na životní prostředí, ale i na sociální soudržnost obyvatel. V měřítku kraje jde o stavby bodové povahy, jejich důsledky se projevují v rozsáhlých územích, v ozdravení úrodných niv vyčištěných toků. Pro pevné sociální vazby obyvatel k místu bydlení a jeho zázemí musí být místním lidem poskytnuty kvalitní podmínky.

A.6.2.6. Odpadové hospodářství

Politika odpadového hospodářství, plán odpadového hospodářství

Strategickým programovým dokumentem je **Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje** (POH JMK – zpracoval ECO-Management, s.r.o., Brno, vydán 2004), jehož zpracování je povinné podle zák. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. POH JMK byl zpracován na období minimálně 10 let. Může být změněn při každé zásadní změně podmínek, na jejichž základě byl zpracován. V průběhu platného období je pomocí soustavy indikátorů prováděno každoroční vyhodnocení plnění stanovených cílů.

Z POH JMK vyplývá řada opatření s pozitivními vlivy na životní prostředí, zejména ve vztahu k minimalizaci vzniku odpadů, jejich důslednějšímu třídění, recyklaci, materiálovému a energetickému využití a omezení nebezpečných vlastností. Realizací POH je vytvářen takový integrovaný systém nakládání s odpady, který předejde vzniku odpadů, zefektivní současný systém nakládání s odpady a upřednostní materiálové resp. energetické využívání odpadů před jejich odstraňováním.

Závazná část POH JMK a její změna byla zveřejněna vyhláškou Jihomoravského kraje č. 309 ze 17.6. 2004. Závazná část je podkladem pro zpracování plánů odpadového hospodářství původců odpadů a pro rozhodovací a koncepční činnosti příslušných správních úřadů, krajů a obcí v odpadovém hospodářství. Plán odpadového hospodářství původce odpadů zpracovávají původci odpadů, kteří produkují ročně více než 10 t nebezpečného odpadu nebo více než 1000 t ostatního odpadu.

Závazná část definuje cíle a cílové hodnoty odpadového hospodářství Jihomoravského kraje a opatření pro dosažení těchto cílů. Strategické cíle POH se v oblasti nakládání s komunálními odpady (KO) a nakládání se stavebními a demoličními odpady týkají např. zvyšování materiálového využití komunálních odpadů, preference spalování směsného komunálního odpadu s energetickým využitím před jeho skládkováním, zajišťování sběru, následného využití, případně řízeného odstraňování nebezpečných složek komunálních odpadů, zajišťování recyklace stavebních a demoličních odpadů. Přehled všech cílů stanovených POH, u nichž je každoročně prováděno vyhodnocení jejich plnění, ukazuje následující tabulka (s vyhodnocením za rok 2009).

Přehled cílů definovaných Plánem odpadového hospodářství v Jihomoravském kraji		
Cíl	Název cíle	Hodnocení
1.1	Uplatňovat prevenční přístupy při nakládání s odpady (EMS/EMAS, CP, IPPC, BAT, BREF)	splněno
1.2	Občané, podnikatelé a odborná veřejnost mají dostatek informací o správných způsobech nakládání s odpady	splněno
1.3	Mladá generace prochází systémem environmentální výchovy a vzdělávání (základní, střední a vysoké školství)	splněno
2.1	Zvýšit materiálové využití komunálních odpadů	plněno s výhradami
2.2	Preferovat spalování směsného komunálního odpadu s energetickým využitím před jeho skládkováním	plněno s výhradami

Přehled cílů definovaných Plánem odpadového hospodářství v Jihomoravském kraji		
Cíl	Název cíle	Hodnocení
2.3	Zajistit sběr, následné využití, případně řízené odstranění nebezpečných složek komunálních odpadů	splněno
3	Zajistit recyklaci stavebních a demoličních odpadů	splněno
4	Zajistit sběr a využití odpadů obalů	neposuzováno
5	Zajistit sběr a využití vyřazených elektrických a elektronických zařízení	neposuzováno
6	Podpořit jednotný systém prevence vzniku odpadů, bezpečného sběru, svozu a využívání nebo odstraňování odpadů (zejména nebezpečných) ze zdravotnictví	neposuzováno
7.1	Snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů	neposuzováno
7.2	Snížit zdravotní rizika v souvislosti s nakládáním s nebezpečnými odpady	neposuzováno
8.1	Zajistit odstraňování zjištěných odpadů PCB a zařízení s obsahem PCB	neposuzováno
8.2.1	Zajistit sběr a využití odpadních olejů	neposuzováno
8.2.2	Ukončit spalování odpadních olejů ve středních a malých stacionárních zdrojích znečišťování ovzduší	plněno s výhradou
8.3	Zajistit sběr a využití baterií a akumulátorů	neposuzováno
8.4	Zajistit sběr a využití zářivek, výbojek a jiných odpadů obsahujících rtuť	neposuzováno
8.5	Zajistit sběr, využití, popř. odstranění, vyřazených odpadů s obsahem chlorfluoruhlovodíků (výrobků domácího chlazení)	neposuzováno
8.6	Zajistit sběr a využití pneumatik	neposuzováno
8.7.1	Zajistit využití kalů z ČOV	plněno s výhradami
8.7.2	Podporovat energetické využití bioplynu z čistíren odpadních vod s odpovídající produkcí kalů	plněno
8.8	Zabránit rozptýlu azbestu a azbestových vláken z odpadů do složek životního prostředí	plněno
8.9	Zajistit využití autovraků	neposuzováno
9	Vybudovat integrovaný krajský systém nakládání s odpady	plněno
10	Zvýšit využívání odpadů formou recyklace	plněno
11.1	Aplikovat moderní postupy skládkování odpadů	plněno
11.2	Snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky s výhledem dalšího postupného snižování	neposuzováno
11.3	Snížit podíl skládkovaných energeticky využitelných odpadů	neposuzováno
12	Snížit podíl skládkovaných biologicky rozložitelných komunálních odpadů	neposuzováno
13	Zajistit sanaci prioritních starých ekologických zátěží v Jihomoravském kraji	plněno
14	Vypracovat postupy při odstraňování odpadů následkem živelných pohrom	splněno

Výhrady k jednotlivým cílům:

- 2.1: Pro plnění cíle jsou vytvořeny podmínky, avšak vlivem nízké poptávky ze strany zpracovatelů plastů leží tyto vyříděné ve skladech a nepracované;
- 2.2: Energetické využití SKO je vázáno na dokončení rekonstrukce brněnské spalovny;
- 8.2.2: Ve výkazech se objevil jeden subjekt spalující oleje – doporučena jeho kontrola;
- 8.7.1: Míra využití činí 69,7% oproti plánovaným 75%

U cílů, které nebyly posuzovány, je tomu tak vesměs kvůli stanovení cíle až k roku 2010, nebo nedostupnosti dat.

Některá **opatření** vedoucí k naplňování strategických cílů (pro nakládání s KO, resp. stavebními odpady) jsou spojena s územně organizačními nároky, např.:

- Dobudování a optimalizace sběrných dvorů v obcích nad 2000 obyvatel;
- Vybudování sítě regionálních zařízení na zpracování biodegradabilních odpadů;
- Vybudování sítě regionálních odpadových center (včetně dotřídovacích linek);
- Dobudování kapacit na materiálové využití odděleně sebraných odpadů (především zpracování plastů, apod.);
- Podpora vybudování zařízení, např. chráněné dílny, pro demontáž a recyklaci elektrotechnického a elektronického odpadu;
- Vybudování sítě regionálních překládacích stanic (multifunkčních sběrných dvorů);
- Rekonstrukce spalovny v rámci projektu „Komplex látkového a energetického využití odpadu ve spalovně SAKO Brno“;
- Energetické využití směsného komunálního odpadu z celého kraje ve spalovně SAKO Brno.

Trendy v odpadovém hospodářství

Nadpoloviční zastoupení z celkového množství odpadů mají odpady stavební a demoliční, zeminy a hlušiny apod.

Z vyhodnocení vyplývá, že se situace v odpadovém hospodářství komunální sféry zlepšuje co do poměrů tříděných komodit – jsou tříděny materiálově využitelné odpady díky výstavbě a větší četnosti sběrných dvorů, díky možnostem využívat zařízení podnikatelských subjektů v rámci systému nakládání s komunálními odpady, díky výstavbě zařízení k využívání odpadů. Zvyšuje se též zapojení do systému zpětného odběru – z objemných odpadů zejména elektrozařízení. Celkově však neustále vzrůstá produkce komunálního a

objemného odpadu. Systémy nakládání s těmito odpady jsou obtížně ovlivnitelné. Převažujícím trendem pro snížení objemově významných skupin průmyslových odpadů je snaha o jejich maximální využívání jako náhrada primárních surovin. Bilance odpadového hospodářství patrně významně ovlivní uvedení brněnské spalovny do plného provozu po rekonstrukci, plánované na rok 2011.

Skládky

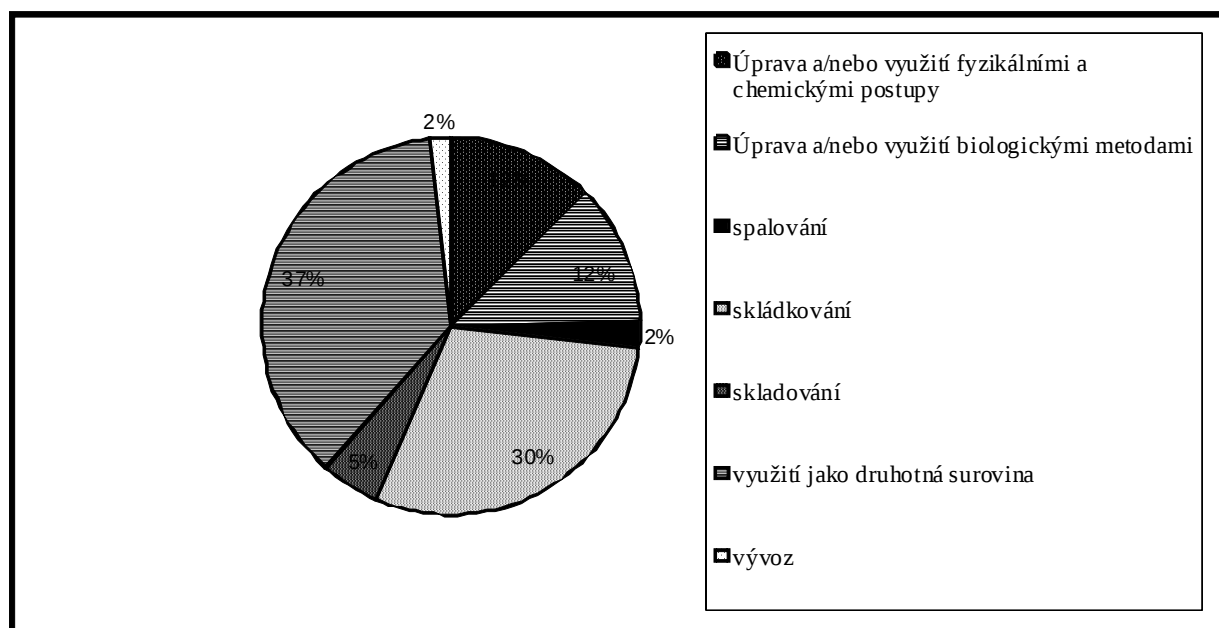
Na území Jihomoravského kraje se nachází 15 provozovaných skládek. Pokud opomeneme skládky skupiny S-inertní odpad (S-IO), většina těchto zařízení byla projednána v režimu zákona o integrované prevenci (tj. 13 skládek, z toho skládky skupiny nebezpečný odpad S-NO jsou 4 a skládek skupiny ostatní odpad S-OO je 9 – viz přehled níže). Většina skládek je postupně rekultivována a uzavírána. V rámci logistiky nakládání s odpady v regionech jsou v areálu skládek budována centra odpadového hospodářství (např. kompostárny, recyklace stavebních odpadů, dotřídňovací linky, sběrné dvory apod.). Výčet skládek v Jihomoravském kraji je uveden v tabulce dále.

Produkce odpadů

Z hlediska vývoje celkové produkce (viz tabulka dále) je patrný nárůst celkového množství odpadů do roku 2004 a následný pokles mezi roky 2004 – 2006. Zatímco produkce průmyslového odpadu klesá v důsledku deindustrializace či restrukturalizace průmyslu, produkce komunálního odpadu vzrůstá a mění se složení obou zdrojů odpadu. Pokles mezi lety 2008 a 2009 lze vysvětlit snížením celkového výkonu ekonomiky.

V této souvislosti vyhodnocení poukazuje také na přechodný pokles míry recyklace komunálních odpadů, vinou snížení poptávky po odpadních plastech ze strany podniků, postižených poklesem ekonomického výkonu. Vyhodnocení dále poukazuje na fakt, že ačkoliv nevhodně zvolené indikátory naznačují pokles skládkování, ve skutečnosti dochází k pozvolnému nárůstu množství odpadů, ukládaných na skládky. Po rekonstrukci brněnské spalovny lze předpokládat snížení podílu skládkování ve prospěch energetického využití.

Nakládání s odpady kategorie Ostatní v Jihomoravském kraji v roce 2001

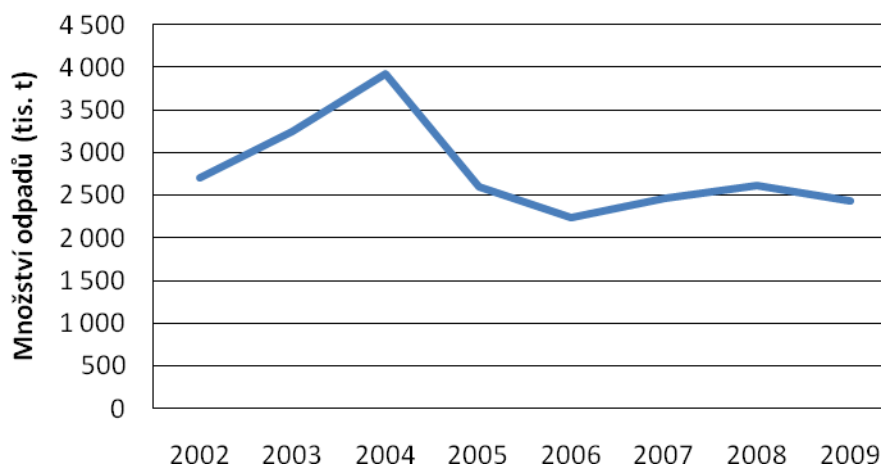

Poznámka: upraveno podle ECO-Management, s.r.o. – Plán odpadového hospodářství, 2004

Odpady v JMK	Vývoj produkce odpadů v Jihomoravském kraji							
	Rok							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Množství (tis. t)	2.703*	3.252**	3.926***	2.595***	2.242***	2.469***	2619***	2.436***

* Zdroj: POH JMK, ** Zdroj: databáze JMK, *** Zdroj: Vyhodnocení plnění POH JMK pro příslušný rok

Produkce odpadů v Jihomoravském kraji

Významná zařízení pro nakládání s odpady

V Jihomoravském kraji existuje velké množství zařízení na využívání a odstraňování odpadů, která jsou většinou specializovaná a jednodruhová a spojená s určitým typem výroby nebo zpracováním určitého typu odpadu. Seznamy zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů dle §14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech jsou uváděny a pravidelně aktualizovány na internetových stránkách Jihomoravského kraje. Jsou zde uváděny pro každé zařízení též seznamy povolených odpadů.

Z hlediska územního zatížení jsou nejvýznamnějšími zařízeními na odstraňování odpadů skládky odpadů, jejichž kapacita je dostatečná pro současnou produkci odpadů v kraji i dostatečná výhledově na období do roku 2020, kdy se předpokládá další významný pokles skládkování. Uvedené platí pro všechny kategorie odpadu.

Skládek odpadů je v Jihomoravském kraji celkem 15, spalovny 3, zařízení k využití odpadu jako paliva 1 (cementárna), kompostáren 18 (v tom i 1 bioplynová stanice), sběrných dvorů je 117. Drticích linek (především na stavební odpady) je v kraji 42 (z toho 14 stacionárních), zařízení pro třídění odpadů 68, autovrakovišť 34, zařízení pro zpracování elektroodpadů 8 (zdroj: <http://ias.kr-jihomoravsky.cz/websohulasy> - stav k 25. 2. 2011).

V letech 2007 - 2009 byla za přispění finančních prostředků z Fondu životního prostředí Jihomoravského kraje budována tato zařízení: sběrné dvory v obcích Dolní Bojanovice, Křepice, Lysice, Kunštát, Bořetice, Sokolnice, Vacenovice, Hlohovec, Rohatec, Horní Bojanovice, Nikolčice, Starovičky, Valtice, Sudoměřice, Strážnice, Přímětice, kompostárny v Blansku, Únanově, Krásensku a v Žatčanech, bioplynová stanice Vyškov, plocha pro recyklaci stavebních sutí v Uhřetěch aj.

Ve spalovně komunálních odpadů SAKO v Brně-Židenicích probíhá do roku 2011 rekonstrukce. V průběhu rekonstrukce bude kapacita spalovny cca 80 tis. tun odpadů / rok. Po rekonstrukci dosáhne kapacita spalovny 224 tis. tun/rok.

Přehled zařízení pro nakládání s odpady na území Jihomoravského kraje obsahuje **schéma č. 31** v grafické příloze. V dalším výhledu se počítá pouze s intenzifikací a rozšiřováním stávajících skládkových areálů, nikoliv s budováním dalších lokalit skládek.

Následující tabulka uvádí přehled skládek, které jsou nejdůležitějšími zařízeními na odstraňování odpadů v kraji, vzhledem k současnému převažujícímu způsobu nakládání s odpady.

Přehled hlavních zařízení pro nakládání s odpady v Jihomoravském kraji			
Oprávněná osoba / provozovatel		Obec	Katastrální území
Skládky			
.A.S.A. ES Únanov, s.r.o.	skládky S-NO, se sektorem S-003	Únanov	Únanov
.A.S.A. Žabčice, spol. s r.o.	skládky S-003, se sektorem S-001	Žabčice	Žabčice
EKOR, s.r.o.	skládky S-003, se sektorem S-001	Těmice u Hodonína	Těmice u Hodonína
Fosfa akciová společnost	skládky S-NO	Břeclav	Poštorná
HANTÁLY a.s.	skládky S-NO	Velké Pavlovice	Velké Pavlovice
HANTÁLY a.s.	skládky S-003	Velké Pavlovice	Velké Pavlovice
HOUSS RECYCLING s.r.o. (S-IO)	skládky S-IO	Vysočany	Housko
Město Klobouky u Brna	skládky S-003, se sektorem S-001	Klobouky u Brna	Klobouky u Brna
Město Strážnice	skládky S-003	Strážnice	Strážnice
Obec Rešice	skládky S-IO	Rešice	Rešice
RESPONO, a.s.	skládky S-003	Kozlany	Kozlany u Vyškova

Přehled hlavních zařízení pro nakládání s odpady v Jihomoravském kraji			
Oprávněná osoba / provozovatel		Obec	Katastrální území
SATESO, s.r.o.	skládky S-NO	Šlapanice	Šlapanice u Brna
Składka Hraničky, spol. s r.o.	skládky S-003, se sektorem S-001	Mutěnice	Mutěnice
STAVOS Brno, a.s.	skládky S-003	Bratčice	Bratčice
VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s.	skládky S-002	Štítary	Štítary na Moravě
Spalovny			
EKOTERMEX, a. s. – spalovna nebezpečných a průmyslových odpadů		Pustiměř	Pustiměř
Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace – spalovna nebezpečných, zvláště nemocničních odpadů		Znojmo	Znojmo - město
Spalovna a komunální odpady Brno, akciová společnost; SAKO		Brno-Židenice, Jedovnická 2	Židenice
Využití odpadu jako paliva			
Českomoravský cement, a.s., nástupnická společnost, závod Mokrý, cementárna		Sivice	Sivice
Kompostárny a bioplynové stanice			
.A.S.A., spol. s r.o. – na skládce S-003		Žabčice	Žabčice
Agropodnik, a.s. – areál vepřína		Újezd u Černé Hory	Újezd u Černé Hory
Centrální kompostárna Brno a.s. – areál bývalé skládky		Brno 20	Brněnské Ivanovice
EKOR, s.r.o. – Havlíčkova 270		Kyjov	Kyjov
Město Strážnice – areál skládky		Strážnice	Strážnice
Město Velké Pavlovice – Tovární 22		Velké Pavlovice	Velké Pavlovice
Městys Moravská Nová Ves – areál SSO		Moravská Nová Ves	Moravská Nová Ves
Obec Velká nad Veličkou – areál ČOV		Velká nad Veličkou	Velká nad Veličkou
RESPONO, a.s. – areál skládky		Kozlany	Kozlany
SETRA, spol. s r. o.		Brno 43	Chřlice
SETRA, spol. s r. o.		Vítonice	Vítonice u Znojma
SETRA, spol. s r. o.		Vlasatice	Vlasatice
SITA CZ a.s. – ul. Svatopluka Čecha		Boskovice	Boskovice
Składka Hraničky, spol. s r.o.		Mutěnice	Mutěnice
Technické služby Města Slavkova u Brna		Slavkov u Brna	Slavkov u Brna
Ústav využití plynu Brno, s.r.o. - bioplynová stanice, areál bývalé skládky TKO		Brno	
ZEMSPOL a.s. Sloup		Ostrov u Macochy	Ostrov u Macochy
ZERA Ratiškovice, a.s. - Za mlýnem 1264		Ratiškovice	Ratiškovice

Vysvětlivky: Skládky kategorií ostatní odpady (OO) nebo nebezpečné odpady (NO) jsou děleny na základě Vyhlášky č. 294/2005 Sb. a na základě technického zabezpečení na 3 skupiny: S-IO pro skupinu interních odpadů, S-OO pro odpady kategorie ostatní odpad (členěny na subkategorie S-001, S-002, S-003) a S-NO pro skupinu nebezpečných odpadů.

Staré ekologické zátěže

Staré ekologické zátěže a kontaminovaná místa jsou i nadále řešeny zejména na úseku znečištění bývalou průmyslovou výrobou. Na území JMK i nadále zůstává **nejvýznamnější lokalitou sanace v předpolí prameniště Bzenec**, kde byl v roce 2009 ukončen sanační zásah, následovat bude pětiletý postsanační monitoring.

V současné době není pro území Jihomoravského kraje ani celé republiky provedena komplexní inventarizace kontaminovaných míst a potenciálně kontaminovaných míst a nejsou známa kritéria pro stanovení významnosti znečištění a stanovení priorit.

Lokalizace starých ekologických zátěží a kontaminovaných míst **ve schématu č. 32** v grafické příloze vychází ze seznamu starých ekologických zátěží (zpracované v rámci ÚAP pro jednotlivé ORP Jihomoravského kraje). Je zde uvedeno celkem cca 600 lokalit bez rozlišení závažnosti jejich vlivu na životní prostředí. Problematikou inventarizace a stanovení priorit pro sanace starých zátěží se zabývá centrálně Ministerstvo životního prostředí České republiky.

A.6.3. PŘEHLED LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky jsou pro daný tematický okruh vymezeny limity využití území. Ty představují omezení změn v území z důvodů ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Limity využití území jsou vybrány na základě výkladu k §26 stavebního zákona, odborných zkušeností projektanta a s ohledem na jejich charakter, závažnost a podrobnost v úrovni ÚAP kraje. Vybrané limity využití území jsou specifikovány v následující tabulce a graficky zobrazeny ve výkrese A. 2 Výkres limitů využití území.

Související právní předpisy:

- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích v platném znění

- Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách v platném znění
- Zákon č. 19/1997 Sb., o civilním letectví v platném znění
- Zákon č. 114/1995, o vnitrozemské plavbě v platném znění
- Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o uměně některých zákonů (dále vodní zákon)
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů v platném znění
- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (dále zákon IZS)
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech
- Vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu
- Vyhláška č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích
- Vyhláška č. 241/2002 Sb., o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě v platném znění
- Vyhláška Mze č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů v platném znění
- Nařízení vlády č. 11/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1998 o zóně havarijního plánování (dále ZHP)

Hlavní tematický okruh: VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA		
1	Dálnice s ochranným pásmem	Nejvyšší kategorie pozemní komunikace (směrově rozdělená s mimoúrovňovými křižovatkami a křiženími) s omezeným přístupem, u které je nejvyšší povolená rychlost určena zvláštním předpisem. OP ohraničené svislými plochami vedenými ve výšce 50 m ve vzdálenosti 100 m od osy přilehlého jízdního pásu nebo od osy větve jejich křižovatek, pokud takto určené pásmo nezahrnovalo celou plochu odpočívky, tvoří hranici pásma silniční pozemek. V OP je přípustné provádět stavby v souladu se stavebním zákonem a terénní úpravy, jimiž by se úroveň terénu snížila nebo zvýšila vůči niveletě vozovky jen na základě souhlasu příslušného silničního správního úřadu.
2	Rychlostní silnice s ochranným pásmem	Pozemní komunikace pro dálkovou motorovou dopravu s omezeným přístupem, jejíž nejvyšší povolená rychlost je určena zvláštním předpisem. Stavebně technické parametry jsou obdobné jako u dálnice. OP shodné s OP dálnice.
3	Silnice I. třídy s ochranným pásmem	Pozemní komunikace pro dálkovou, motorovou a nemotorovou dopravu s neomezeným přístupem. OP ohraničené svislými plochami vedenými ve výšce 50 m ve vzdálenosti 50 m od osy vozovky, u směrově rozdělených silnic od osy přilehlého jízdního pásu.
4	Silnice II. třídy s ochranným pásmem	Pozemní komunikace pro mezioblastní motorovou a nemotorovou dopravu s neomezeným přístupem. OP ohraničené svislými plochami vedenými ve výšce 50 m ve vzdálenosti 15 m od osy vozovky, u směrově rozdělených silnic od osy přilehlého jízdního pásu.
5	Silnice III. třídy s ochranným pásmem	Pozemní komunikace pro lokální mezisídelní motorovou a nemotorovou dopravu s neomezeným přístupem. OP ohraničené svislými plochami vedenými ve výšce 50 m ve vzdálenosti 15 m od osy vozovky, u směrově rozdělených silnic od osy přilehlého jízdního pásu.
6	Železniční trať (dráha) celostátní a regionální s ochranným pásmem	OP tvoří prostor po obou stranách dráhy celostátní a regionální, jehož hranice jsou vymezeny svislou plochou vedenou ve vzdálenosti 60 m od osy krajní koleje, nejméně však 30 m od hranic obvodu dráhy. Pro dráhy celostátní vybudované pro rychlost větší než 160 km/hod. ve vzdálenosti 100 m od osy krajní koleje 100 m. Omezení až zákazy využití území a omezení práv v obvodu a ochranném pásmu dráhy určí drážní správní úřad.
7	Letiště s ochrannými pásmy výškového omezení	Plocha, včetně souboru staveb a zařízení, trvale určená ke vzletům a přistávání letadel a k pohybu letadel s tím souvisejícím. Ochranná pásma letiště: OP vzletových a přistávacích drah, OP vzletových a přistávacích koridorů. V souladu se zákonem o civilním letectví je OP drah a koridorů vymezeno územím podle technického vybavení letiště. V OP drah a předpolí je nepřipustné zřizování staveb s výjimkou podzemních a staveb

Hlavní tematický okruh: VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
		pro zajištění leteckého provozu. V OP prostoru nesmí překážka přesáhnout vymezenou rovinu v závislosti na vybavení letiště. Ke zřízení OP je nutný souhlas Úřadu pro civilní letectví.
8	Vodní cesta	Vodní toky a jiné vodní plochy, na kterých je možné provozovat plavbu – provozování plavidla na vodní cestě. Přípustná je plavba podle povahy povrchových vod pouze za podmínek uvedených ve vodním zákoně a vyhlášce č. 241/2002 Sb.
TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA		
9	Elektrické vedení 110 kV - 400kV s ochranným pásmem	Omezení činnosti v území ochranného pásma nadzemního a podzemního vedení omezují činnosti z hlediska využitelnosti území. Vymezení dáno zákonem č. 458/2000 Sb, §46 a §98 (nadzemní vedení 12 – 35 m od krajních vodičů, podzemní vedení 1–3m od povrchu vedení po obou stranách krajních kabelů)
10	Výrobní elektrárny s ochranným pásmem	Ochranné pásmo vymezeno zákonem č. 458/2000 Sb, §46 (svislými rovinami ve vodorovné vzdálenosti 20 m kolmo na oplocení nebo vnější líc obvodového zdiva elektrické stanice)
11	Rozvodna a transformovna	Ochranné pásmo vymezeno zákonem č. 458/2000 Sb, §46 (u venkovních elektrických stanic s napětím nad 52 kV svislými rovinami ve vodorovné vzdálenosti 20 m kolmo na oplocení nebo vnější líc obvodového zdiva elektrické stanice)
12	Plynovod VVTL, VTL s ochrannými pásmy	Omezení činnosti v území ochranného pásma plynárenských sítí a zařízení s ohledem na spolehlivost a bezpečnost provozu. Vymezení dáno zákonem č. 458/2000 Sb, §68 (u VVTL a VTL – 4 m na obě strany od půdorysu). Ve zvláštních případech, v blízkosti těžebních objektů a vodních děl může ministerstvo stanovit rozsah OP až na 200m
13	Ropovod a produktovod (dálkovod) s ochranným a zabezpečovacím pásmem	Omezení činnosti v území ochranného pásma, které je z hlediska využitelnosti určeno k zabezpečení plynulého provozu dálkovodu. OP vymezené svislými plochami vedenými ve vodorovné vzdálenosti 300m po obou stranách od osy potrubí. V OP je zakázáno: - zřizovat zvlášť důležité objekty, jakož i vtažné jámy průzkumných a těžebních podniků a odvaly hlusiny, - do vzdálenosti 200m od osy zřizovat mosty a vodní díla po směru toku vody, je-li potrubí přes řeku, - do vzdálenosti 150 m provádět souvislé zastavění měst a sídlišť a budovat ostatní důležité objekty a žel. tratě podél trasy, - do vzdálenosti 100 m budovat jakékoliv objekty a souvislé zastavění sídel. Zabezpečovací pásmo (ZP) – omezení činnosti z hlediska využitelnosti území v zabezpečovacím pásmu, které je určeno k ochraně dálkovodu před mechanickým nebo jinými poškozením.
14	Podzemní zásobník plynu s ochranným pásmem	Objekt související s přenosem a distribucí plynu. Přípustné je využití výhradně pro technická a technologická zařízení, která jsou součástí objektu, výjimky povoluje příslušný správce.
15	Zóna havarijního plánování	Nářízení ZHP, byla stanovena zóna havarijního plánování v okolí elektrárny Dukovany (kraj Vysočina) v okruhu s poloměrem 20 km (zasahuje do JMK). V této zóně jsou plánovaná a připravovaná opatření, která by se realizovala v případě mimořádné události na EDU s únikem radionuklidů do životního prostředí. Nezastupitelné místo při realizaci těchto opatření vedoucích k ochraně obyvatel mají mimo jiné i orgány samosprávy v daném území. Zákon IZS v § 10 odst. 3 stanovuje: "Pokud zóna havarijního plánování zasahuje území více než jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností vlastního kraje nebo zasahuje na území kraje z území jiného kraje, zpracovává krajský úřad ve spolupráci s dotčenými obecními úřady obcí s rozšířenou působností plán k provádění záchranných a likvidačních prací v okolí zdroje nebezpečí. V případě, že zóna havarijního plánování zasahuje území více krajů, zabezpečuje koordinaci zpracování vnějšího havarijního plánu a společné řešení mimořádné události krajský úřad, na jehož území se zdroj nebezpečí nachází.
16	Radioreleová trasa	Přímochařá vzdušná linie pro přenos signálu mezi místy jeho přenosu. Funkčnost radioreleového spoje předpokládá trasu bez překážek. V trase přenosu signálu mezi místy jeho přenosu nelze umísťovat stavby a zařízení, která by tvořila překážky.

Hlavní tematický okruh: VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
17	Vodovodní řad (dálkové a přírodní)	Vodovodní řad nadmístního významu (dálkové a přírodní) přivádějící vodu od zdroje do místních systémů včetně zařízení zajišťujících provoz, které jsou součástí tohoto řadu. V trase řadu a jeho OP, nebo prostoru zařízení zajišťujících provoz, je nepřipustné umisťovat stavby, které bezprostředně nesouvisí s funkcí vodovodního řadu. Přípustné je křížit trasu jinými územně technickými objekty podle rozhodnutí vodoprávního orgánu.
18	Kanalizační řad (hlavní)	Hlavní kanalizační řad odvádí vodu z jednoho nebo více povodí. V trase řadu a jeho OP, nebo prostoru zařízení zajišťujících provoz je nepřipustné umisťovat stavby, které bezpotřebně nesouvisí s funkcí kanalizačního řadu. Přípustné je křížit trasu jinými územně technickými objekty podle rozhodnutí vodoprávního úřadu.
19	Skládka	Zařízení a prostory pro nakládání s odpady musí být umístěny v souladu s požadavky na ochranu zdraví lidí a na ochranu životního prostředí. Vzdálenost skládek od trvale obydlených objektů, nemocnic, objektů občanské vybavenosti a rekreačních objektů se doporučuje nejméně 500 m. Je třeba individuální posouzení. OP může vyhlásit příslušný stavební úřad.
20	Spalovna	Pokud není stanoveno jinak, lze s odpady podle zákona o odpadech nakládat pouze v zařízeních, která jsou k nakládání s odpady podle tohoto zákona určena. Při nakládání s odpady nesmí být ohroženo lidské zdraví ani ohrožováno nebo poškozováno životní prostředí a nesmějí být překročeny limity znečišťování stanovené zvláštními právními předpisy zákona o odpadech. Zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů lze provozovat pouze na základě rozhodnutí orgánu kraje, vydaného v přenesené působnosti, kterým je udělen souhlas k provozování tohoto zařízení a s jeho provozním řádem. OP může vyhlásit příslušný stavební úřad.
21	Kompostárna	Zařízení a prostory pro nakládání s odpady musí být umístěny v souladu s požadavky na ochranu zdraví lidí a na ochranu životního prostředí. OP může vyhlásit příslušný stavební úřad.

A.6.4. ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

Záměry převzaté z 2. návrhu ZÚR JMK

Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

Plochy a koridory podle PÚR ČR 2008

Iden. kód	Název záměru
D1-A	Úsek R43-1 Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim, Varianta „Bystrcká“
D1-B	Úsek R43-1 Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim, Varianta „Boskovická“
D1-C+ alt. D1-C/Z, D1-C/J	Úsek R43-1 Troubsko / Ostrovačice (D1) – Kuřim, Varianta „Optimalizovaná MŽP“
D2-A	Úsek R43-2 Kuřim – Černá Hora, Varianta „Německá“
D2-B	Úsek R43-2 Kuřim – Černá Hora, Varianta „Malhostovická“
D2-C	Úsek R43-2 Kuřim – Černá Hora, Varianta „Obchvatová“
D2-D	Úsek R43-2 Kuřim – Černá Hora, Varianta „Optimalizovaná MŽP“
D3	Úsek R43-3 Černá Hora – Svitávka
D4	Úsek R43-4 Svitávka – Velké Opatovice (hranice kraje)
D65-A	R52 Pohořelice – Mikulov – hranice ČR / Rakousko, Varianta „Základní ŘSD“
D65-B	R52 Pohořelice – Mikulov – hranice ČR / Rakousko, Varianta „Alternativní západní“
D5-A	Úsek R55-1 Moravský Písek / Veselí nad Moravou (hranice kraje) – Rohatec, Varianta „ŘSD“
D5-B+alt. D5-B/S	R55, Varianta „Alternativní trasa“, Veselí nad Moravou (hranice kraje) – Strážnice – Sudoměřice – MÚK Rohatec; v úseku Veselí nad Moravou – Strážnice s alternativou severní D5-B/S
D6	Úsek R55-2 Rohatec – Hrušky
D66-A	Úsek R55, var. severovýchodní, Hrušky – hranice ČR/Rakousko
D66-B	Úsek R55, var. jihovýchodní, Hrušky – hranice ČR/Rakousko
D66-C	Varianta „ŘSD“, MÚK Hrušky – MÚK Břeclav–stávající

Iden. kód	Název záměru
D7	I/38 Blížkovice (hranice kraje) – Znojmo – Hatě – hranice ČR / Rakousko

Alternativní spojení západní hranice ČR s východem území jižně od D1

Záměry v koridoru S13	
D14	I/23 Vysoké Popovice, obchvat
D15-A	I/23 Rosice – Zakřany, přeložka s obchvaty sídel
D15-B	
D8	Rozšíření dálnice D1 Kývalka – Holubice na šestipruh (v úseku Kývalka – Troubsko)
D10-A	Jihozápadní tangenta Troubsko (D1/R43) – Rajhrad / Syrovice (R52)
D10-B	
D11-A	Jižní tangenta
D11-B	
D12	Jihovýchodní tangenta Chrlice (D2) – Šlapanice
DR4	JVT - kapacitní (nekategorizované) spojení Šlapanice – MÚK Tvarožná
D24	I/50 Bučovice, přeložka
D25-A	I/50 Brankovice – Kožušice – hranice krajů JMK / ZLK, obchvat
D25-B	

Plochy a koridory nadmístního významu

Iden. kód	Název záměru
D8	D1 Kývalka – Holubice, rozšíření na šestipruh včetně nových mimoúř. křižovatek
D9	D2 – MÚK Velké Pavlovice
D67	R46 Vyškov – hranice kraje, homogenizace včetně úpravy mimoúrovňových křižovatek
D10-A	Jihozápadní tangenta, Varianta „Modřická“
D10-B	Jihozápadní tangenta, Varianta „Želešická“
D10-C	Jihozápadní tangenta, Varianta „Nulová – po ulici Vídeňské“
D11-A	Jižní tangenta, Varianta „Modřická“
D11-B	Jižní tangenta, Varianta „Želešická“
D12	Jihovýchodní tangenta Chrlice (D2) – Šlapanice
D13	I/19 Hodonín v okr. Blansko (hranice kraje) – Sebranice (R43), homogenizace včetně obchvatů sídel
D14	I/23 Vysoké Popovice, obchvat
D15-A	I/23 Rosice – Zakřany, přeložka s obchvaty sídel, Varianta „Severní“
D15-B	I/23 Rosice – Zakřany, přeložka s obchvaty sídel, Varianta „Jižní“
D68	I/40 Mikulov – Břeclav, přeložka s obchvaty sídel
D69	I/40 Břeclav – MÚK Poštorná jih
D16	I/41 „Bratislavská radiála“
D17	I/42 Brno „Velký městský okruh“
D18	I/43 Česká – Kuřim, čtyřpruh
D21	I/43 Sebranice – Svitávka, přeložka
D22	I/43 Letovice – Stvolová (hranice kraje), homogenizace
D24	I/50 Bučovice, přeložka
D25-A	I/50 Brankovice – Kožušice, Severní obchvat
D25-B	I/50 Brankovice – Kožušice, Jižní obchvat
D26	I/51 Hodonín, obchvat
D27	I/53 Znojmo – Pohořelice, homogenizace včetně MÚK a obchvatu Lechovic
D29	I/54 Kyjov – Bzenec, přeložka s obchvaty sídel
D70-A	I/55 Břeclav, obchvat
D70-B1	Břeclav, východ (křížení s D2)
D70-B2	Břeclav, Poštorná (ul. Břetislavova – I/40)
D70-C1	MÚK Břeclav východ (D2) – MÚK Břeclav jih (R55, var. D66-B)
D70-C2	Břeclav, Poštorná (ul. Břetislavova – I/40)
D31	I/71 Blatnice pod Svatým Antonínkem (hranice kraje) – Javorník (hranice ČR/SR), přestavba

Přestavba krajských tahů

Iden. kód	ORP	Obec
D32	BUČOVICE	Bučovice
D33	BRNO	Brno
	ŠLAPANICE	Hajany, Modřice, Želešice
D34	KUŘIM	Čebín
	TIŠNOV	Hradčany, Sentice, Tišnov
D35-A	KUŘIM	Čebín, Kuřim, Moravské Knínice
	TIŠNOV	Malhostovice
D35-B	KUŘIM	Česká, Kuřim, Lelekovice, Moravské Knínice
D35-C	BLANSKO	Svinošice
	KUŘIM	Kuřim
	TIŠNOV	Malhostovice
D36	BRNO	Brno
D37	ŽIDLOCHOVICE	Blučina, Hrušovany u Brna, Vojkovice, Židlochovice
D38	BRNO	Brno
	ŠLAPANICE	Kobylnice, Podolí, Ponětovice, Šlapanice
D39	ŠLAPANICE	Modřice
	ŽIDLOCHOVICE	Popovice, Rajhrad
D40	BLANSKO	Doubravice nad Svitavou, Rájec-Jestřebí
	BOSKOVICE	Boskovice, Lhota Rapotina, Obora
D41	BRNO	Brno

Ostatní záměry silniční dopravy dle ZÚR - rezervy

Iden. kód	Název záměru
DR1	D1 – rozšíření (Ostrovačice-Velká Bíteš)
DR3	propojení R52 a D2 – Syrovice-Blučina
DR4	JVT - kapacitní spojení Šlapanice – MÚK Tvarožná
DR42	I/55 – obchvat Petrov, Strážnice, Vnorovy, Veselí n. M.
DR43	I/43 – obchvat Lipůvka, Lažany
DR44	I/43 – napřímení silnice u Černé Hory
DR48	I/43 – křížení s R43 u Sebranic
DR49A	I/54 – obchvat Kyjova
DR49B	I/54 – přeložka – Žarošice – Kyjov - Bzenec
DR5	II/408 – obchvat Lesné
DR6	II/408 – obchvat Hodonic
DR7	II/414 – obchvat Hrušovan nad Jeřišovkou – východní napojení
DR8	II/414 – přeložka Novosedly-Drnholec, obchvat Dobrého Pole a Březí
DR9	II/415 – obchvat Hrušovan nad Jeřišovkou
DR10	II/413 – obchvat Moravského Krumlova
DR11	II/400 – přeložka v Miroslavi
DR12	II/419 – přeložka Uhřetice-Násedlovice-Terezín
DR13	II/431 – přeložka Svatobořice-Mistřín
DR14	II/432 – severozápadní obchvat Kyjova
DR15	II/426 – obchvat Petrova a Strážnice
DR16	II/431 – přeložka Ždánice
DR17	II/431 – přeložka Bučovice
DR18	II/431 – přeložka Bohdalice-Pavlovice - Kučerov
DR19	II/376 – změna napojení na I/43
DR21	II/374 – obchvat Vážany, Knínice, Šebetov
DR22	II/152 – obchvat Ivančic
DR23	II/394 – přeložka Ivančice – Neslovice; obchvat Tetčic
DR24	II/152 – napřímení Moravské Bránice
DR26	II/387 – napřímení Štěpánovice
DR28	II/379 – napřímení Nelepeč-Zemčice
DR29	II/379 – obchvat Deblína
DR30	II/416 – obchvat Újezda u Brna
DR31	II/416 – obchvat Hostěrádek-Rešova

Iden. kód	Název záměru
DR32	II/416 – obchvat Křenovic
DR33	II/430 – obchvat Vyškova
DR35	II/416 – přeložka Vojkovice-Hrušovany-Unkovice-Žabčice
DR46	II/152 – jižní obchvat Chřlíc

Železniční doprava**Plochy a koridory podle PÚR ČR 2008**

Iden. kód	Název záměru
D42	trať č. 250 Tišnov – Brno, Řečkovice; optimalizace
D43	tratě č. 340 a 300 Brno – Vyškov – hranice kraje, modernizace; „Nová přerovská trať“

Plochy a koridory nadmístního významu**Konvenční železniční tratě**

Iden. kód	Název záměru
D44	trať č. 300 Brno – Sokolnice, zdvojkolejnění
D45	„Boskovická spojka“, propojení tratí č. 260 a 262 Doubravice – Lhota Rapotina
D46	„Křenovická spojka“, propojení tratí č. 300 a 340 Zbýšov – Slavkov u Brna
D47	trať č. 240 Brno – Rapotice – hranice kraje, elektrizace včetně zdvojkolejnění úseku Střelice u Brna – Zastávka u Brna a přeložky úseku Zastávka u Brna - Okříšky
D48	Hrušovany u Brna – Židlochovice, obnova tratě
D49	trať č. 254 Šakvice – Hustopeče, elektrizace
D60	Železniční uzel Brno, přestavba
D61	Severojižní kolejový diametr Brno, Řečkovice, hlavní nádraží, Staré Černovice

Integrovaný dopravní systém

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
D52	Brno-Starý Lískovec, terminál žst.	BRNO	Brno
D53	Znojmo, terminál žst.	ZNOJMO	Znojmo
D54	Břeclav, terminál žst.	BŘECLAV	Břeclav
D55	Rousínov, terminál žst.	VYŠKOV	Rousínov
D56	Ivančice, terminál žst.	IVANČICE	Ivančice
D57	Miroslav, terminál žst.	MORAVSKÝ KRUMLOV	Miroslav
D58	Zbýšov, výhybna	SLAVKOV	Zbýšov
D59	Silůvky, výhybna	ŠLAPANICE	Silůvky
D63	Letovice, terminál žst.	BOSKOVICE	Letovice
D72	Šakvice, terminál žst., rozšíření	HUSTOPEČE	Hustopeče, Strachotín
D73	Podivín, terminál žst., rozšíření	BŘECLAV	Podivín
D74	Břeclav, terminál žst., rozšíření	BŘECLAV	Břeclav
D75	Zaječí, terminál žst., rozšíření	BŘECLAV	Zaječí
D76	Hustopeče u Brna, terminál žst., rozšíření	HUSTOPEČE	Hustopeče

Vysokorychlostní tratě - rezervy

Iden. kód	Název záměru
DR36	Brno - Praha
DR37	Brno - Vídeň
DR38	Břeclav - Bratislava
DR39	Brno - Ostrava

Vodní doprava**Plochy a koridory nadmístního významu**

Iden.kód	Název záměru	ORP	Obec
D50	Vodní cesta - „Baťův kanál“ Rohatec – Hodonín – soutok Morava / Dyje, prodloužení vodní cesty – „Baťův kanál“	HODONÍN	Sudoměřice, Rohatec, Hodonín, Mikulčice
		BŘECLAV	Moravská Nová Ves, Týnec, Tvrdonice, Lanžhot

Rezervy

Iden.kód	Název záměru	ORP	Obec
DR50	kanál Dunaj-Odra-Labe	HODONÍN	Rohatec, Hodonín
		KYJOV	Vracov, Bzenec
		VESELÍ N. M.	Veselí nad Moravou
DR51A	kanál Dunaj-Odra-Labe – var. A	BŘECLAV	Lanžhot, Tvrdonice, Týnec, Moravská Nová Ves
		HODONÍN	Mikulčice, Hodonín
DR51B	kanál Dunaj-Odra-Labe – var. B	BŘECLAV	Břeclav, Kostice, Tvrdonice, Týnec, Moravská Nová Ves
		HODONÍN	Mikulčice, Hodonín

Logistika

Iden.kód	Název záměru	ORP	Obec
D51	Veřejné logistické centrum Brno	BRNO	Brno
D64	Veřejné logistické centrum Břeclav	BŘECLAV	Břeclav

Letecká doprava

Iden.kód	Název záměru	ORP	Obec
D62	Modernizace letiště Brno-Tuřany	ŠLAPANICE	Kobylnice, Šlapanice
DR47	letiště Brno-Tuřany - rezerva	ŠLAPANICE	Šlapanice

Technická infrastruktura**Elektroenergetika****Plochy a koridory podle PÚR ČR 2008****Vedení VVN 400kV**

Iden.kód	Název záměru	ORP	Obec
TE41	Vedení 400 kV Rohatec – hranice kraje (– Otrokovice) a nasmyčkování vedení V424 do TR Rohatec	HODONÍN	Petrov, Ratíškovice, Rohatec, Sudoměřice
		KYJOV	Vacenovice, Vracov
		VESELÍ NAD MORAVOU	Strážnice, Veselí nad Moravou, Vnorovy

Plochy a koridory nadmístního významu

Vedení VVN 400kV včetně rozveden

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE2	Slavětice –) hranice kraje – Sokolnice, nové vedení v souběhu se stávající linkou 400 kV (V435/V436)	IVANČICE	Kupařovice, Němčíčky, Pravlov, Trboušany
		MORAVSKÝ KRUMLOV	Bohutice, Dobelice, Dobřínsko, Dolní Dubňany, Horní Dubňany, Jezeřany-Maršovice, Lesonice, Moravský Krumlov, Olbramovice, Petrovice, Rešice, Rybníky, Vedrovice, Vémyslice
		ŠLAPANICE	Sokolnice, Telnice
		ŽIDLOCHOVICE	Blučina, Bratčice, Holasice, Hrušovany u Brna, Ledce, Měnín, Opatovice, Sobotovice, Vojkovice, Žatčany
TE3	Čebín – Přibyslavice – hranice kraje (– Mírovka), zdvojení vedení 400 kV (V422)	KUŘIM	Hvozdec, Chudčice, Veverská Bítýška
		ROSICE	Javůrek, Lesní Hluboké, Přibyslavice, Veverské Knínice
		TIŠNOV	Hradčany, Sentice
TE4	Sokolnice – hranice ČR/Rakousko (– Bisamberg), přestavba stávajícího vedení 220 kV na 400 kV	BŘECLAV	Bulhary, Hlohovec, Lednice, Přítluky, Valtice, Zaječí
		HUSTOPEČE	Hustopeče, Křepice, Kurdějov, Nikolčice, Starovičky, Šakvice, Šitbořice
		MIKULOV	Sedlec
		SLAVKOV U BRNA	Otnice
		ŠLAPANICE	Sokolnice, Telnice, Újezd u Brna
		ŽIDLOCHOVICE	Těšany, Žatčany

Rozvodna VVN 400 kV

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE5	Rozvodna 400 kV Čebín, rekonstrukce a rozšíření	TIŠNOV	Hradčany
TE6	Rozvodna 400 kV Sokolnice, rekonstrukce a rozšíření	ŠLAPANICE	Sokolnice, Telnice u Brna

Vedení VVN 110 kV - koridory

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE7	Vedení 110 kV; (Konice –) hranice kraje – Velké Opatovice	BOSKOVICE	Uhřice, Úsobrno, Velké Opatovice
TE8	Vedení 110 kV; Bučovice – Nesovice ČD – Kožušice – hranice kraje + nové napájecí TT 110 kV Nesovice	BUČOVICE	Brankovice, Bučovice, Kožušice, Malínky, Nesovice, Nevojice
TE9	Vedení 110 kV; Rohatec – Veselí nad Moravou – vazba na PS/VVN (400/110 kV) Rohatec	HODONÍN	Petrov, Ratíškovice, Rohatec, Sudoměřice
		VESELÍ NAD MORAVOU	Strážnice, Veselí nad Moravou, Vnorovy
TE10	Vedení 110 kV; Rohatec – Čejč – vazba na PS/VVN (400/110 kV) Rohatec	HODONÍN	Čejč, Dubňany, Mutěnice, Ratíškovice
		KYJOV	Hovorany, Milotice, Vacenovice
TE11	Vedení 110 kV; Rohatec – Břeclav – vazba na PS/VVN (400/110 kV) Rohatec	BŘECLAV	Břeclav, Hrušky, Kostice, Moravská Nová Ves, Tvrdonice, Týnec
		HODONÍN	Hodonín, Lužice, Mikulčice, Ratíškovice, Rohatec
TE12	Vedení 110 kV; Veselí nad Moravou – hranice kraje (Věsky – Uherské Hradiště); vazba na PS/VVN (400/110 kV) Rohatec	VESELÍ NAD MORAVOU	Veselí nad Moravou

Transformační stanice PS/VVN 400/110 kV - plochy

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE14	TS 400/110 kV; Rohatec – 1. etapa	HODONÍN	Ratíškovice
TE15	TS 400/110 kV; Brno – západ	ŠLAPANICE	Troubsko
TE16	TS 400/110 kV; TR Brno, Moravany	BRNO	Brno
TE17	TS 400/110 kV; TR Šlapanice + nový přívod vedením 110 KV z V537/538	ŠLAPANICE	Kobylnice, Sokolnice, Šlapanice

Transformační stanice 110/22 kV včetně napojení na síť - plochy

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE18	TS 110/22 kV; Letovice + napojení novým vedením na síť 110 kV	BOSKOVICE	Chrudichromy, Letovice, Míchov, Svitávka
TE19	TS 110/22 kV; Rosice + napojení novým vedením na síť 110 kV	ROSICE	Rosice
TE20	TS 110/22 kV; Dolní Kounice + napojení novým vedením na síť 110 kV	IVANČICE	Dolní Kounice, Mělčany
		ŠLAPANICE	Ořechov, Prštice, Silůvky
TE21-a	Znojmo-město + napojení novým vedením na síť 110 kV; var. 1	ZNOJMO	Kuchařovice, Suchohrdly, Znojmo
TE21-b	TS 110/22 kV; Znojmo-město + napojení novým vedením na síť 110 kV; var. 2	ZNOJMO	Dobšice, Dyje, Suchohrdly, Tasovice, Znojmo
TE22	TS 110/22 kV; Chvalovice + napojení novým vedením na síť 110 kV	ZNOJMO	Dobšice, Dyjákovičky, Dyje, Chvalovice, Suchohrdly, Tasovice, Vrbovec, Znojmo
TE23	TS 110/22 kV; Hostěradice + napojení novým vedením na síť 110 kV	MORAVSKÝ KRUMLOV	Dobelice, Hostěradice, Kadov, Petrovice, Vémyslice
TE24	TS 110/22 kV; Rozstání + napojení novým vedením na síť 110 kV	BLANSKO	Blansko, Jedovnice, Kotvrdovice, Kulířov, Lipovec, Olomučany, Rudice, Senetářov
		VYŠKOV	Krásensko
TE25	TS 110/22 kV; Moravský Krumlov + napojení novým vedením na síť 110 kV	MORAVSKÝ KRUMLOV	Dobřínsko, Moravský Krumlov
TE26	TS 110/22 kV; Miroslav + napojení novým vedením na síť 110 kV	MORAVSKÝ KRUMLOV	Damnice, Dolenice, Kadov, Lesonice, Miroslav, Miroslavské Knínice, Moravský Krumlov, Petrovice, Rybníky
		ZNOJMO	Břežany, Hrušovany nad Jevišovkou, Litobratřice
TE27	TS 110/22 kV; Čejč + napojení novým vedením na síť 110 kV	HODONÍN	Čejč, Terezín
		KYJOV	Hovorany, Násedlovice
TE28	TS 110/22 kV; Olbramkostel + napojení novým vedením na síť 110 kV	ZNOJMO	Olbramkostel, Žerůtky
TE41	TS 110/22 kV; Břeclav – Poštorná + napojení novým vedením na síť 110 kV	BŘECLAV	Břeclav

Plynárenství

Plochy a koridory podle PÚR ČR 2008

Podzemní zásobník plynu

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE35	Rozšíření uskladňovací kapacity podzemního zásobníku plynu Podvín- Prušánky	BŘECLAV	Moravský Žižkov

VVTL plynovod

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE33	VVTL plynovod DN 700 Dolní Dunajovice – Břeclav	BŘECLAV	Břeclav, Kostice, Tvrdonice, Valtice
		MIKULOV	Bavory, Mikulov, Perná, Sedlec

VVTL plynovod, zdvojení

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE29	VVTL plynovod DN 700 KS Břeclav – Hrušky – Kyjov – hranice	BŘECLAV	Hrušky, Moravský Žižkov, Tvrdonice
		BUČOVICE	Kožušice
		HODONÍN	Čejč, Karlín, Mutěnice, Nový Poddvorov, Prušánky, Starý Poddvorov, Terezín
		HUSTOPEČE	Kobylí
		KYJOV	Bukovany, Hovorany, Kyjov, Nenkovice, Sobůlky, Stavěšice, Strážovice, Svatobořice-Mistřín, Šardice

VVTL plynovod Kralice – Bezměrov

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE30	VVTL plynovod DN 700 PN 63 Kralice – Bezměrov; úsek severně od Brna	BLANSKO	Bořítov, Býkovice, Černá Hora, Lažany, Malá Lhota, Újezd u Černé Hory, Žernovnik
		BOSKOVICE	Boskovice, Cetkovice, Drnovice, Chrudichromy, Knínice u Boskovic, Lysice, Sebranice, Skalice nad Svitavou, Sudice, Světlá, Svitávka, Šebetov, Vanovice, Voděrády
		BRNO	Brno
		KURIM	Čebín, Hvozdec, Chudčice, Veverská Bítýška
		ROSICE	Litostrov, Ostrovačice, Rudka, Říčany, Stanoviště, Újezd u Rosic, Veverské Knínice, Zbraslav
		TIŠNOV	Malhostovice, Sentice

VVTL plynovod Podivín – Hrušky – Prušánky – Dolní Bojanovice

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE36	VVTL plynovody DN 400 PN 80, DN 250 PN 200, DN 150-200 PN 210 Podivín – Hrušky – Prušánky – Dolní Bojanovice	BŘECLAV	Moravský Žižkov, Ladná, Hrušky
		HODONÍN	Dolní Bojanovice, Prušánky, Nový Poddvorov, Starý Poddvorov

Plochy a koridory nadmístního významu

Podzemní zásobníky plynu

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE37	Podzemní zásobník plynu Hrušky	BŘECLAV	Hrušky
TE38	Podzemní zásobník plynu Uhřice-Dambořice, rozšíření	KYJOV	Uhřice

VVTL plynovody

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE39	VVTL plynovod DN 1000 KS Břeclav – PZP Tvrdonice	BŘECLAV	Kostice, Tvrdonice
TE40-A	varianta VVTL plynovod DN 800 PN 80 Brumovice – Uherčice	HUSTOPEČE	Brumovice, Diváky, Klobouky u Brna, Křepice, Nikolčice, Velké Němčice
TE40-B	varianta VVTL plynovod DN 800 PN 80 Brumovice – Trkmanec	HUSTOPEČE	Bořetice, Brumovice, Kobylí, Velké Pavlovice
		HODONÍN	Čejč

Propojení VTL plynovodů

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE31	Propojení VTL plynovodu Višňové – Medlice	ZNOJMO	Medlice, Višňové

Dálkovody**Plochy a koridory podle PÚR ČR 2008**

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE34	Zdvojení ropovodu Družba, (Holíč, Slovensko – státní hranice – Hodonín – Rohatec – Klobouky – Rajhrad	HODONÍN	Čejč, Hodonín, Mutěnice
		HUSTOPEČE	Brumovice, Klobouky u Brna, Kobyly, Morkůvky, Šitbořice
		ŽIDLOCHOVICE	Blučina, Holasice, Měnín, Moutnice, Opatovice, Rajhrad, Těšany

Plochy a koridory nadmístního významu

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TE42	Horkovod z elektrárny Dukovany; hranice kraje – Brno	BRNO	Brno
		IVANČICE	Ivančice, Neslovice, Nová Ves, Oslavany
		MORAVSKÝ KRUMLOV	Dobřínsko, Dolní Dubňany, Horní Dubňany, Jamolice, Moravský Krumlov
		ROSICE	Tetčice
		ŠLAPANICE	Omice, Ostopovice, Radostice, Střelice, Troubsko

Vodní hospodářství**Plochy a koridory nadmístního významu****Hlavní vodovodní řady**

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TV1	Vírský oblastní vodovod (dále VOV), napojení oblasti skupinového vodovodu (dále SV) SV Ivančice – Rosice, obce Chudčice, Veverská Bítýška, Hvozdec, Říčany, Ostrovačice	BRNO	Brno
		KUŘIM	Čebín, Hvozdec, Chudčice, Moravské Knínice, Veverská Bítýška
		ROSICE	Ostrovačice, Rosice, Říčany, Veverské Knínice
TV2	VOV, napojení oblastí SV Troubsko - Střelice a SV Židlochovice - Blučina, obce Vojkovice, Žabčice, Opatovice	BRNO	Brno
		ŠLAPANICE	Modřice, Ostopovice, Střelice, Troubsko, Želešice
		ŽIDLOCHOVICE	Blučina, Holasice, Popovice, Rajhrad, Vojkovice, Židlochovice
TV3	Rozšíření SV Vyškov - Bohdalice - Pavlovice, obce Kučerov, Lysovice, Dražovice, Letonice, Němčany	BUČOVICE	Dražovice, Letonice
		SLAVKOV U BRNA	Němčany
		VYŠKOV	Bohdalice-Pavlovice, Kučerov, Lysovice
TV4	SV Bzenec - Kyjov - Hodonín, připojení obcí Žeraviny, Kněždub	VESELÍ NAD MORAVOU	Kněždub, Kozojídky, Žeraviny
TV5	Rozšíření SV Blansko, obce Bořítov, Lysice, Žerůtky, Štěchov, Kunčina Ves	BLANSKO	Bořítov
		BOSKOVICE	Kunčina Ves, Lysice, Štěchov, Žerůtky
TV6	Rozšíření SV Vyškov - Radslavice, obce Pustiměř, Drysice	VYŠKOV	Drysice, Pustiměř, Radslavice, Vyškov
TV7	Rozšíření SV Vyškov, obce Vážany, Prusy-Božkúvky, Moravské Málkovice, Medlovice, Švábenice	VYŠKOV	Bohdalice-Pavlovice, Medlovice, Moravské Málkovice, Prusy-Božkúvky, Švábenice, Vážany
TV8	SV Mokrý-Horákov, obce Tvarožná, Velatice, Podolí	ŠLAPANICE	Mokrý-Horákov, Podolí, Tvarožná, Velatice
TV9	SV Domašov, obce Javůrek, Zálesná Zhoř, Rudka, Litostrov	ROSICE	Domašov, Javůrek, Litostrov, Rudka, Zálesná Zhoř

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TV10	SV Trboušany, Dolní Kounice, Pravlov, Kupařovice, Němčičky	IVANČICE	Dolní Kounice, Kupařovice, Němčičky, Pravlov, Trboušany
TV11	SV Horňácko - Velká nad Veličkou, obce Javorník, Nová Lhota, Suchov	VESELÍ NAD MORAVOU	Javorník, Nová Lhota, Suchov, Velká nad Veličkou
TV12	SV Běhařovice, Křepice, Tavíkovice, Újezd	MORAVSKÝ KRUMLOV	Tavíkovice
		ZNOJMO	Běhařovice, Křepice, Újezd
TV13	SV Vranov n. D. - Podhradí n. D., obce Stálky, Šafov, Starý Petřín, Podmyče, Lančov	ZNOJMO	Lančov, Podhradí nad Dyjí, Podmyče, Stálky, Starý Petřín, Šafov, Vranov nad Dyjí
TV 28	SV Mikulov, obce Březí, Dolní Dunajovice	MIKULOV	Březí, Mikulov

Kmenové stoky

Iden. kód	Název záměru	ORP	Obec
TV14	KS Tišnov, Železná, Březina, Hradčany, Heroltice, Vohančice	TIŠNOV	Březina, Heroltice, Hradčany, Tišnov, Vohančice, Železná
TV15	KS Rosice, Kratochvilka, Neslovice	IVANČICE	Neslovice
		ROSICE	Kratochvilka, Rosice
TV16	KS Hrušky, Holubice, Křenovice	SLAVKOV U BRNA	Holubice, Křenovice
TV17	Připojení na ČOV Brno - KS Ponětovice, Jiříkovice, Tvarožná, Sívce, Mokrá-Horákov, Velatice, Pozořice, Kovalovice, Viničné Šumice, Popůvky, Troubsko	ŠLAPANICE	Blažovice, Jiříkovice, Kobylnice, Kovalovice, Mokrá-Horákov, Ostopovice, Ponětovice, Popůvky, Pozořice, Prace, Sívce, Střelice, Šlapanice, Troubsko, Tvarožná, Velatice, Viničné Šumice
TV18	KS Vyškov, Topolany, Křižanovice u Vyškova, Hoštice-Heroltice	VYŠKOV	Hoštice-Heroltice, Křižanovice u Vyškova, Topolany, Vyškov
TV19	KS Bučovice, Kojátky, Bohaté Málkovice, Mouřínov, Nevojice	BUČOVICE	Bohaté Málkovice, Bučovice, Kojátky, Mouřínov, Nevojice
TV20	KS Brankovice, Dobročkovice, Nemochovice, Malínky, Kožušice	BUČOVICE	Brankovice, Dobročkovice, Kožušice, Malínky, Nemochovice
TV21	KS Němčany, Slavkov u Brna, Hodějice, Křižanovice, Heršpice, Nížkovice	BUČOVICE	Křižanovice
		SLAVKOV U BRNA	Heršpice, Hodějice, Němčany, Nížkovice, Slavkov u Brna
TV22	KS Kyjov, Bukovany, Kostelec, Sobůlky	KYJOV	Bukovany, Kostelec, Kyjov, Sobůlky
TV23	KS Miroslav, Suchohrdly, Damnice, Dolenice, Jiříce u Miroslavi, Miroslav, Trn. Pole	MORAVSKÝ KRUMLOV	Damnice, Dolenice, Jiříce u Miroslavi, Miroslav, Suchohrdly u Miroslavi, Trnové Pole
TV24	KS Loděnice, Jezeřany-Maršovice	MORAVSKÝ KRUMLOV	Jezeřany-Maršovice
		POHOŘELICE	Loděnice
TV25	KS Milotice, Vacenovice, Skoronice, Vlkoš, Kelčany	KYJOV	Kelčany, Milotice, Skoronice, Vlkoš
TV26	KS Znojmo, Olbramkostel, Žerůtky, Kravsko, Plenkovice, Mramotice	ZNOJMO	Kravsko, Olbramkostel, Plenkovice, Znojmo, Žerůtky
TV27	KS Grešlové Mýto, Hostím, Prokopov, Blanné, Blížkovice, Ctidružice, Pavlice	ZNOJMO	Blanné, Blížkovice, Ctidružice, Grešlové Mýto, Hostím, Pavlice, Prokopov
TV29	KS Mušov, Horní Věstonice, Dolní Věstonice	POHOŘELICE	Pasohlávky
		MIKULOV	Horní Věstonice, Dolní Věstonice

A.6.5. OSTATNÍ ZÁMĚRY UPLATNĚNÉ POSKYTOVATELI A ORP

Záměry silniční dopravy dle ÚAP jednotlivých ORP

Iden. kód	Název záměru
O-D2	D2 – MÚK Velké Němčice
O-D3	II/379, 374 – změna kategorizace na I/41
O-D4	II/395 – obchvat Cvrčovic, Odrovic a Malešovic
O-D5	II/380 – obchvat Moutnic a Těšán
O-D6	obchvat Hustopeč (4 varianty)

A.7. SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Sídelní struktura	1	-
Hustota zalidnění podle obcí	33	-
Index vývoje počtu obyvatel v období 2001-2009 podle obcí	34	-
Přirozená změna obyvatel v letech 1991-2009	35	-
Stěhování obyvatel v letech 1991-2009	36	-
Podíl rodáků na obyvatelstvu obcí v r. 2001	37	-
Podíl obyvatel ve věku 0-14 let podle obcí	38	-
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let	39	-
Podíl dětské složky na poproduktivní složce obyvatelstva	40	-
Podíl osob se základním vzděláním 2001 podle obcí	41	-
Podíl osob s vysokoškolským vzděláním 2001 podle obcí	42	-
Index vzdělanosti obyvatel obcí v r. 2001	43	-
Podíl bytů v rodinných domech v r. 2001 podle obcí	44	-
Podíl bytů v domech postavených do r. 1946 podle obcí	45	-
Podíl bytů v domech postavených v letech 1991-2001 podle obcí	46	-
Podíl neobydlených bytů v r. 2001 podle obcí	47	-
Výstavba bytů v letech 1997-2009 podle obcí	48	-
Výstavba bytů v rodinných domech 1997-2007 podle obcí	49	-

A.7.1. OBYVATELSTVO

Počet obyvatel a jeho vývoj

Jihomoravský kraj patří k nadprůměrně velkým krajům ČR, ať už z hlediska počtu obyvatel nebo rozlohy. K 1. 1. 2010 dosahoval populační velikosti 1 151 708 trvale bydlících obyvatel. Rozložení obyvatelstva do jednotlivých správních obvodů ORP reflektuje výrazně monocentrický charakter Jihomoravského kraje. Téměř třetinu obyvatelstva kraje (371 399 obyv.) představuje správní obvod ORP Brno, který je tvořen pouze krajským městem. Ostatní správní obvody ORP (dále SO ORP) jsou pak populačně výrazně menší; ani jeden z nich již nedosahuje velikosti 100 tis. obyvatel, částečně se této hranici blíží SO ORP Znojmo s 91 tis. obyvateli. Tři z 21 obvodů nedosahují ani 20 tis. obyvatel, resp. 8 z 21 nedosahuje populační velikosti 25 000 obyvatel. Populačně nejmenší je SO ORP Pohořelice s 12 914 obyvateli.

Velké rozpětí mezi jednotlivými SO ORP je i v ukazatelích rozlohy a hustoty zalidnění. Hustotu zalidnění v Jihomoravském kraji znázorňuje **schéma č. 33** v grafické příloze. Plošně nejrozsáhlejším obvodem je ORP Znojmo se 1 242 km², naopak nejmenší SO ORP Kuřim s pouhými 77 km². Hustota zalidnění kraje 160 obyvatel/km² je mírně nadprůměrná ve srovnání s Českou republikou. Výpovědní hodnota ukazatele je však ovlivněna přítomností města Brna s hustotou zalidnění 1 613 obyvatel/km²; většina SO ORP v kraji má podprůměrnou hustotu zalidnění, a to nejen při srovnání s krajem, ale i s republikou. Zjednodušeně lze charakterizovat jako nejvíce zalidněnou centrální a jihovýchodní část kraje, nejméně zalidněnou jihozápadní část kraje.

Dlouhodobý populační vývoj Jihomoravského kraje přibližně odpovídá celorepublikové úrovni – základní bilance vývoje počtu obyvatel udává **tabulka č. 3** v tabulkové příloze. Až do roku 1990 obyvatelstvo pravidelně přibývalo, poté dochází k obratu. V 90. letech již počet obyvatel kraje mírně klesá, po roce 2000 dochází k jeho znovuoživení a v současné době je již počet obyvatel nad úrovní roku 1991. Největší dynamiku populačního vývoje zaznamenávají (zejména v důsledku suburbanizačního procesu) SO ORP v zázemí Brna (Šlapanice, Kuřim), kde došlo k přibližně 20% navýšení počtu obyvatel v porovnání se stavem v roce 1991. Úbytek obyvatelstva v letech 1991-2009 vykazalo 6 ORP, nejvyšší relativní úbytky proběhly v krajském městě Brno (4,4 %), v SO ORP Veselí nad Moravou (5,5 %) a SO ORP Hodonín (2,3 %).

Celkem 12 obcí kraje zaznamenalo v letech 1991-2009 přírůstek obyvatelstva ve výši minimálně 50% stavu roku 1991. Vesměs se jedná o obce v těsném suburbánním lemu Brna a nárůsty obyvatelstva jsou zde syceny především migračními přírůstky. V absolutních číslech byly nejvyšší hodnoty celkového přírůstku obyvatel ve sledovaném období zaznamenány u populačně větších obcí v zázemí Brna (Kuřim, Bílovice nad Svitavou, Modřice, Moravany, Šlapanice, Troubsko). Depopulační tendence jsou patrné zejména u populačně malých obcí. Průměrná velikost souboru téměř 90 obcí, v nichž se počet obyvatel od roku 1991 snížil o více než 10 %, je přibližně 200 osob a tyto obce se nacházejí především ve správních obvodech SO ORP Znojmo, Tišnov a Boskovice. Velikostní výjimkou je město Kyjov (11 597 obyvatel) s 10,2% zaznamenaným poklesem (důsledek simultánního úbytku obyvatel jak přirozenou měnou, tak migrací). V absolutním vyjádření samozřejmě dochází k nejvyšším poklesům počtu obyvatel u velkých měst kraje, kromě již zmiňovaného Kyjova jsou tyto negativní změny významné např. v Hodoníně, Veselí nad Moravou, Velké nad Veličkou a Adamově.

Pro vývoj obyvatelstva Jihomoravského kraje v letech 1991-2009 je charakteristický trvalý úbytek obyvatel přirozenou měnou, který je však vyrovnáván kladným migračním pohybem. Vývoj dokladují **schémata č. 35 a 36** v grafické příloze a **tabulka č. 3** v tabulkové příloze.

Počet narozených převyšoval počet zemřelých v 19-letém úhrnu pouze ve třech SO ORP (Kuřim, Mikulov, Pohořelice) zejména zásluhou doznívajícího příznivého vývoje přirozené měny počátkem 90. let 20. století. Výrazně úbytková přirozená měna je evidována v SO ORP Břeclav, Vyškov a Kyjov, dále i v krajském městě, zde především kvůli velmi nízkému počtu narozených dětí ve druhé polovině 90. let. Migrační saldo má většina SO ORP v uvedeném období aktivní. Platí to především o SO v zázemí krajského města (SO ORP Kuřim, Šlapanice či Židlochovice, v relativním vyjádření i Slavkov u Brna a Rosice). Vyšší intenzity suburbanizačního procesu jsou zde patrné hlavně po roce 2000. Celkem 5 SO zaznamenalo v letech 1991-2009 migrační odliv, absolutně nejvíce v Brně a ve Veselí nad Moravou.

Věková struktura

Věková struktura kraje je poměrně nepříznivá i v porovnání s ostatními kraji ČR. V populaci kraje převažují senioři ve věku 65 a více let nad dětmi do 14 let věku výrazněji, než v průměru České republiky (index věkového složení je 87,6 obyvatel do 14 let na 100 obyvatel starších 64 let, zatímco v ČR 93,5). Podíly obyvatelstva podle věků a věkovou strukturu obyvatelstva dokladují **schémata č. 38 - 40** v grafické příloze a **tabulka č. 4** (Charakteristiky obyvatelstva Jihomoravského kraje) v tabulkové příloze.

Starší věkovou strukturu kraje ovlivňuje zejména krajské město Brno, kde se hodnota indexu pohybuje kolem 73,4 osob v kategorii 0-14 let na 100 seniorů 65+. I v krajském přehledu převažuje dětská složka jen v pěti SO ORP (zejména SO ORP Kuřim a Mikulov). V případě Mikulova to je způsobeno nízkým relativním zastoupením obyvatel poproduktivního věku, zatímco pro budoucí věkovou strukturu příznivější vyšší zastoupení dětí lze nalézt u SO Kuřim. Demografické stárnutí je zvláště viditelné zejména u populačně malých obcí. Nepříznivý poměr předproduktivní a poproduktivní složky obyvatelstva lze v případě obcí nad 1000 obyvatel zaznamenat u Archlebova, Kyjova či Blatnice pod Svatým Antonínkem. Naopak demograficky velmi mladou věkovou strukturu mají některé obce na Znojemsku, navíc často i populačně významnější, stejně jako vybrané obce v suburbanizovaném zázemí města Brna.

Vzdělanost

Vzdělanostní úroveň kraje je výrazně ovlivněna koncentrací nadprůměrně vzdělané populace v krajském městě ve srovnání s republikovým průměrem. Více než třetina obyvatel Brna starších 15 let má středoškolské vzdělání, vysokou školu absolvovalo 24 % obyvatel 25+. Téměř všechny ostatní SO ORP však mají podprůměrnou vzdělanost, proto můžeme o Jihomoravském kraji hovořit jako o kraji s průměrnou vzdělaností, resp. s ostrým vzdělanostním gradientem mezi krajským městem a ostatním územím kraje. V obcích s vysokou intenzitou suburbanizačních procesů dochází ke zvyšování vzdělanostní úrovně v důsledku imigrace vzdělanějších obyvatel.

V pěti SO ORP (Mikulov, Pohořelice, Moravský Krumlov, Znojmo, Hustopeče) má více než 30% obyvatel starších 15 let pouze základní vzdělání. Vůbec nejnižší podíl středoškoláků i vysokoškoláků je v SO ORP Pohořelice. Podíl osob se základním a vysokoškolským vzděláním znázorňují **schémata č. 41 - 43** v grafické příloze. Vzdělanost obyvatelstva dokladuje **tabulka č. 4** (Charakteristiky obyvatelstva Jihomoravského kraje) v tabulkové příloze.

Ostatní demografie

Národnostně je kraj vcelku homogenní, naprostá většina obyvatel se přihlásila k české, resp. moravské či slezské národnosti. Pouze v SO ORP Mikulov se nadprůměrně obyvatelstva (z hlediska ČR jako celku) přihlásilo i k jiné národnosti.

Jihomoravský kraj rovněž charakterizuje vyšší podíl rodáků, tj. obyvatel, kteří žijí v obci narození. Tento fakt můžeme být předpokladem určité stability sídelního systému, stejně jako dílčím východiskem sociální soudržnosti obce. Tato charakteristika platí pro většinu území

kraje, zejména pro SO ORP Veselí nad Moravou, kde téměř 2/3 obyvatelstva žijí ve stejné obci, v níž se narodili. Menší podíl rodáků se vyskytuje pouze při rakouských hranicích (SO Mikulov, Znojmo), částečně také v okolí Brna (např. obvod ORP Kuřim), kam se v důsledku rozvíjející se suburbanizace stěhují obyvatelé zejména z krajského města.

A.7.2. OBČANSKÁ VYBAVENOST

Občanská vybavenost je sledována přítomností základní školy, pošty a zdravotnického zařízení. Údaje jsou z lexikonu obcí ČR z roku 2010. Prostorové rozložení občanské vybavenosti je obecně značně podmíněno strukturou sídelního systému, což platí i v Jihomoravském kraji. Ve srovnání s Českou republikou má nadprůměrný počet obcí v kraji školu a poštu (vždy přibližně necelá polovina obcí), zdravotnické zařízení je v o něco více než třetině obcí, což odpovídá i hodnotám za celou ČR.

Přibližně 40% obcí nemá na svém území ani jedno z uvedených zařízení. Přehled základní občanské vybavenosti v obcích JMK udává **tabulka č. 5** v tabulkové příloze.

Nejvyšší vybavenost kromě krajského města vykazuje SO ORP Břeclav, kde není ani jediná obec, v nichž by se nenacházelo žádné zařízení občanské vybavenosti, přitom z 18 obcí jich 72 % má všechna tři zařízení. Podobně dobrou vybavenost má i obvod Hodonín, zde však 4 obce obvodu nemají ani jedno z uvedených zařízení. Na druhé straně v 5 SO více než polovina obcí nemá žádnou občanskou vybavenost (Znojmo, Blansko, Boskovice, Bučovice a zejména Tišnov, kde tři čtvrtiny obcí v obvodu nemají ať už školu, poštu nebo jakékoliv zdravotnické zařízení). Nevybavenost občanskou infrastrukturou může být problém především u obcí, které neleží v těsné blízkosti obsluhovaného střediska.

Pro doplnění k těmto údajům z lexikonu lze čerpat z dotazníku obcím Jihomoravského kraje z roku 2004. Zde představitelé obcí mj. uváděli převažující spádovost, jestliže v obci chybělo příslušné zařízení občanské vybavenosti. Zástupci obcí mohli uvádět více dojížděkových obcí, v následujícím vyhodnocení je uvedena pouze ta na prvním místě.

Pokud se týká základní školy, žáci z největšího počtu obcí, v nichž škola není, dojíždějí do Tišnova (z 11 obcí), na dalším místě pak do Vyškova a Znojma (po 10 obcích). Do Lysic, ale také do krajského města jezdí převážně žáci z 8 obcí. Na dalších místech se objevují spíše menší města, naopak např. do okresních měst Blansko nebo Hodonín nedojíždějí (převážně) žáci z žádné další obce.

Zdravotnické zařízení má na svém území méně obcí, což znamená, že i více obcí musí za základní lékařskou péči dojíždět mimo obec trvalého bydliště. Obyvatelé z největšího počtu obcí (19) dojíždějí do Znojma, za nímž následuje Moravský Krumlov (17 obcí) a Tišnov (16). Za svým praktickým lékařem dojíždí převážně do Brna a Kyjova obyvatelé 13 obcí. I v případě zdravotnické péče se na předních místech objevují i menší města, zatímco např. to, že by obyvatelé nejčastěji jezdili k praktickému lékaři do Břeclavi či Hodonína, uvedla jen 1 obec.

A.7.3. OSÍDLENÍ

Osídlení Jihomoravského kraje je v porovnání s jinými kraji značně specifické a v rámci kraje velmi diferencované. Veškeré průměrné hodnoty výrazně ovlivňuje krajské město Brno s cca 371 tis. obyvateli, což je téměř třetina počtu obyvatel kraje (32,2 %). V pořadí druhé největší město Znojmo nedosahuje ani desetinou počtu obyvatel Brna. Základní charakteristiky je však pro srovnání s ČR vhodné uvést i v krajských průměrech. Z hlediska průměrné velikosti obce, pokud se jedná o počet obyvatel, lze charakterizovat kraj jako průměrný. Velikost obce dosahuje v průměru 1 711 obyvatel (ČR 1 681 obyvatel), rozloha obce je s 10,69 km² mírně podprůměrná. Sídelní strukturu na území JMK znázorňuje **schéma č. 1** v grafické příloze a **tabulka č. 6** v tabulkové příloze.

Odlíšná situace nastává při porovnání nikoliv obcí, ale jednotlivých sídel. Pro toto hodnocení byly použity pro jednoduchost jako jednotky části obce, i když to není v některých případech nejvhodnější (srostlé části obce uvnitř větších měst). Pokud se obec nečlení na části, má z hlediska hodnocení jednu část (jedno sídlo). Takto lze poměrně dobře vystihnout vnitřní „rozdobenost“ obcí. V ČR připadá na jednu obec přibližně 2,4 sídla, zatímco v Jihomoravském kraji 1,3 sídla. Většina obcí je tvořena pouze jedním sídlem, čímž se osídlení kraje vymyká ostatním krajům ČR. Průměrný počet obyvatel jednoho sídla je v kraji téměř dvojnásobný ve srovnání s ČR a dosahuje 1 316 obyvatel. Stejně tak rozloha sídla je výrazně větší, než je v ČR obvyklé.

Kraj je tvořen 7 okresy (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo), přičemž 5 z těchto okresů mělo svoje okresní město, krajské město Brno plnilo i funkci okresního města pro svůj venkovský okres. Mimo (bývalých) okresních měst plní 15 měst funkci obce s rozšířenou působností (ORP) a dalších 13 měst či obcí má funkci pověřeného obecního úřadu (POÚ). Celkově se kraj skládá z 673 obcí a 902 částí obcí (sídel). Z celkového počtu obcí je pouze 49 měst (1 statutární), zato 33 městysů. Tento zdánlivý nepoměr je částečně způsoben právě odlišnou sídelní strukturou jižní Moravy, kdy i větší obce okolo 2-3 tis. obyvatel nemají charakter města.

Vedle administrativně dané sídelní hierarchie lze vymezit rovněž funkční hierarchii obcí v Jihomoravském kraji. **Schéma 63** v grafické příloze identifikuje 24 mikroregionálních center a jejich spádových území vymezených na základě pracovní dojížděky (*kritéria pro identifikaci center: 1) minimálně 1000 OPM, 2) centrum je cílem alespoň jednoho maximálního proudu pracovní dojížděky vycházejícího z libovolné jiné obce*). Lze přitom zaznamenat pouze částečnou shodu v průběhu hranic funkčních mikroregionů a administrativních jednotek na srovnatelné řádovostní úrovni, tj. SO ORP. Výraznější disproporce vznikají především v zázemí Brna, kde evidentně administrativní jednotky SO ORP postrádají funkční autonomii v důsledku těsné spádovosti na Brno.

Ve velikostní struktuře jsou zastoupeny zejména středně velké skupiny obcí i sídel. Pokud jde o velikostní skupiny obcí podle počtu obyvatel, jsou na území kraje oproti celostátnímu průměru velmi slabě zastoupeny velikostní skupiny zejména malých obcí do velikosti 500 obyvatel. Nadprůměrné zastoupení ve srovnání s ČR mají středně velké a větší obce, ale i menší města mezi 500 - 5000 obyvateli. Města od této kategorie výše jsou zastoupena v obyvatelstvu kraje relativně méně (přibližně 55 %). Obdobně je tomu u velikostních skupin sídel podle počtu obyvatel.

Výše byla naznačena rozdílná sídelní struktura v jednotlivých částech kraje, která je porovnávána podle správních obvodů ORP. Specifickou sídelní strukturu má správní obvod Brno, který je tvořen pouze krajským městem (obdobnou pozici má pouze Praha) a tudíž nemá zastoupení v žádné jiné velikostní kategorii obcí. Kromě Brna žije více než polovina obyvatel ve městech nad 5 000 obyvatel ještě ve dvou správních obvodech (Vyškov a Hodonín). Z toho pouze obvod Hodonín, ale s ním také Břeclav, lze charakterizovat jako výrazně městský, neboť v těchto SO je více než 4/5 obyvatelstva příslušného území koncentrováno do obcí s více než 2 tis. obyvateli. Na druhé straně SO Pohořelice a Židlochovice patří k několika málo správním obvodům ORP v České republice, kde obec s rozšířenou působností nedosahuje ani 5 tis. obyvatel a tudíž není žádná obec správního obvodu zastoupena v této velikostní kategorii. Většina správních obvodů se svými správními centry, které nedosahují příliš velkého počtu obyvatel, se nachází v blízkém okolí krajského města.

Velmi malé obce jsou v kraji zastoupeny minimálně, proto i podíl obyvatel těchto velikostních kategorií obcí je podprůměrný. Není-li započítán vojenský újezd, pak pouze obvody Znojmo, Boskovice a Tišnov mají na svém správním území obec s méně než 50 obyvateli a v dalších 3 obvodech se nachází alespoň jedna obec do 100 obyvatel. Nejvyšší podíl obyvatelstva v malých obcích (méně než 200 ob.) lze zaznamenat v SO ORP Tišnov (10,5 %). Tři správní obvody nemají žádnou obec s méně než 500 obyvateli. Kromě Brna se jedná o SO Břeclav a Slavkov u Brna. Velmi zjednodušeně lze kraj rozdělit na dvě části, severozápadní s převahou malých obcí a jihovýchodní část v průměru s výrazně většími obcemi.

Podobné je i rozmístění obyvatel do velikostních skupin sídel. Sídla do 49 obyvatel se v kraji vyskytují v 8 správních obvodech, ale až na ORP Tišnov, kde tvoří téměř 2% obyvatel obvodu (dle SLDB 2001), je jejich podíl velmi nízký. V tomto SO je výrazně nadprůměrný podíl obyvatelstva i v dalších kategoriích až do 2 tis. obyvatel. V nejvyšší kategorii nad 5 000 obyvatel nejsou vedle SO Pohořelice a Židlochovice, které neměly žádnou obec v této kategorii, zastoupena ani sídla v SO Bučovice a Moravský Krumlov.

V úvodní části kapitoly již bylo naznačeno porovnání mezi počtem obcí a sídel kraje. Vzhledem k menší roztržitosti struktury osídlení a větší průměrné velikosti sídel je průměrný počet sídel připadajících na jednu obec velmi nízký. S výjimkou krajského města to platí o celém kraji. Ve všech správních obvodech ORP je průměrný počet sídel, připadajících na jednu obec, nižší než 2, což je výrazně pod průměrem ČR. V SO Kuřim a Mikulov se dokonce všechny obce obvodu skládají pouze z jediného sídla (obce se nečlení na části).

O poměrně velké heterogenitě osídlení Jihomoravského kraje svědčí ukazatel průměrného počtu obyvatel, který připadá na jednu obec, resp. sídlo. Nepočítáme-li jedinečné postavení krajského města Brna, pak nejvíce obyvatel připadá na jednu obec v SO ORP na jihovýchodě kraje (Břeclav, Hodonín), kde přesahuje 3 000 obyvatel. Ještě v SO Kuřim a Veselí nad Moravou připadá na jednu obec více obyvatel ve srovnání s průměrem kraje i republiky, ve všech ostatních obvodech je již tento ukazatel podprůměrný. Velmi málo obyvatel na jednu obec připadá v některých SO na severozápadě kraje – Boskovice, Moravský Krumlov a zejména Tišnov. Tamní průměrná obec má pouze přibližně 460 obyvatel.

Z hlediska průměrné rozlohy jedné obce je situace obdobná. Plošně nejrozsáhlejší obce jsou v SO Břeclav, Hodonín a Veselí nad Moravou, kde v průměru přesahují 15 km². Směrem k severozápadu se průměrná velikost obcí snižuje, v obvodech Tišnov, Boskovice, Kuřim a Rosice nedosahují obce ani poloviční rozlohy ve srovnání s obvody v jihovýchodní části kraje.

Důležitým ukazatelem je též průměrná vzdálenost mezi obcemi a sídly. V ČR jako celku je průměrná vzdálenost mezi obcemi 3,55 km, zatímco v Jihomoravském kraji je to 3,27 km. Tento poměrně citlivý údaj vypovídá i o dostupnosti veřejné správy na místní úrovni. Do značné míry souvisí s rozlohou obcí, takže nepřekvapí, že nejmenší vzdálenosti mezi jednotlivými obcemi jsou v území severně a severozápadně od krajského města. Naopak Břeclavsko, Hodonínsko a samozřejmě též samotné krajské město, mají v průměru největší vzdálenosti mezi obcemi.

Doplňujícím ukazatelem je hodnota tzv. polohového potenciálu obce popisující relativní polohu obce (měřenou časovou vzdáleností) vůči souboru mikroregionálních center. Mapové schéma zachycující polohový potenciál indikuje jeho příznivé hodnoty pro obce a ORP ležící v centrální části kraje, resp. dobře dopravně napojené na tyto centrální oblasti. Naopak horší dostupnost krajských městských center lze zaznamenat u většiny obcí SO ORP Znojmo, Veselí nad Moravou, Boskovice a částečně i Tišnova.

Závěrem hodnocení osídlení Jihomoravského kraje bylo sledováno rozmístění výstavby bytů v období 1997-2009 do dvou základních velikostních skupin obcí, do obcí s méně než 500 obyvateli a do obcí s 2 000 a více obyvateli, aby se tak vyjádřila perspektivnost rozvoje těchto obcí. Zatímco v ČR nejsou patrné výraznější rozdíly v intenzitě bytové výstavby podle uvedených velikostních skupin, v Jihomoravském kraji je bytová výstavba v menších obcích zřetelně nižší. V obcích s 2 tis. a více obyvateli je tato výstavba srovnatelná s průměrnými hodnotami za Jihomoravský kraj.

Výstavba bytů v období 1997- 2009 na 1 000 obyvatel ročně			
	Velikostní skupina obcí (počet obyvatel)		
	celkem	do 499	nad 2 000
Česká republika celkem	2,85	2,72	2,73
Jihomoravský kraj	3,29	2,50	3,36

Pouze ve čtyřech správních obvodech (Blansko, Rosice, Hustopeče a Veselí nad Moravou) byly v předchozím třináctiletí vyšší intenzity bytové výstavby v obcích do 500 obyvatel ve srovnání s průměrnou intenzitou za celý obvod. Většina správních obvodů však má výrazně nižší intenzitu v malých obcích. Jedná se o obvody s celkově nižší intenzitou (Hodonín, Bučovice), i o obvody s výrazně nadprůměrnou intenzitou bytové výstavby, která však nezasahuje malé obce (Šlapanice, Kuřim). Z větších obcí nad 2 tis. obyvatel je nízká bytová výstavba v přepočtu na obyvatele především na jihovýchodě regionu (SO Břeclav, Hodonín a Veselí nad Moravou).

A.7.4. BYDLENÍ, BYTOVÁ VÝSTAVBA

Bytový fond, bydlení

Podle výsledků SLDB bylo v roce 2001 na území Jihomoravského kraje evidováno 407 274 bytů, v nichž měla alespoň jedna osoba trvalý pobyt. Znamená to, že v průměru na 1 trvale obývaný byt připadlo 2,79 osob. Vybavenost bytovým fondem tak byla mírně nižší ve srovnání s průměrem ČR.

Ta se liší samozřejmě uvnitř kraje v rámci jednotlivých SO ORP a odpovídá přibližně struktuře osídlení i struktuře bytového fondu, který znázorňují **schémata č. 44 – 49** v grafické příloze. Nadprůměrná vybavenost bytovým fondem je pouze v krajském městě, kde v jednom bytě bydlí v průměru méně než 2,5 osoby, ve všech ostatních ORP je vybavenost výrazně podprůměrná. Výrazná převaha rodinných domů způsobuje, že v některých správních obvodech žijí i více než 3 obyvatelé v jednom trvale obydleném bytě (zejména na jihovýchodě kraje v SO Kyjov, Veselí nad Moravou apod.).

V kraji je obecně poněkud odlišnější struktura bytového fondu od struktury republikové, v rodinných domech se nachází více než polovina všech bytů, a to ještě celokrajský průměr výrazně ovlivňuje krajské město Brno, kde je v rodinných domech pouze pětina všech bytů. Ve všech ostatních obvodech tvoří byty v RD více než 50 % bytového fondu, v SO Hustopeče, Slavkov u Brna, Židlochovice a Šlapanice dokonce více než 80 % ze všech trvale obydlených bytů. O výrazné převaze obcí s byty v rodinných domech svědčí i skutečnost, že ve 152 obcích kraje, tedy v téměř čtvrtině všech obcí, se nenachází žádný byt v bytovém nebo jiném domě.

Přibližně 11 % všech bytů v kraji není trvale obydleno, což zhruba odpovídá i celostátním hodnotám. Relativně nejméně neobydlených bytů je v Brně a také v SO Hodonín (8 %), nejvíce v obvodě Bučovice (přes 17 %). Podíl neobydlených domů zobrazuje **schéma č. 47** v grafické příloze. Rozptýl mezi jednotlivými obvody tedy není tak výrazný, jak by napovídala sídelní struktura kraje. Hlavním důvodem neobydlenosti totiž bývá rekreační využití bytu a v kraji není žádný výraznější územní celek, v němž by byly ve větší míře zastoupeny právě obce s těmito byty.

Krajská struktura bytů dle stáří je rovněž srovnatelná s bytovým fondem ČR, jak podílem nejstarších bytů postavených do roku 1945, tak podílem bytů postavených v letech 1991-2001. Průměrné stáří bytu v kraji dosahuje 38,5 let. Nejmladší bytový fond má SO ORP Hodonín (v průměru necelých 32 let), kde je velmi málo bytů postavených před rokem 1945. Naopak v obvodech Znojmo a Brno se průměrné stáří bytu blíží 42 rokům, neboť přibližně třetina bytového fondu je z období před koncem II. světové války.

Vybavenost bytů je v kraji relativně dobrá. V souladu s celostátními hodnotami jsou ve všech SO kraje téměř všechny byty vybaveny vlastním vodovodem. Na kanalizační síť jsou napojeny tři čtvrtiny bytů, nejvíce samozřejmě v krajském městě. Výrazně nižší procento napojení (pouze cca 1/3 bytů) má obvod Pohořelice, o něco více SO Šlapanice, Hustopeče a Moravský Krumlov. Ve srovnání s ČR je však kraj nadprůměrně vybaven z hlediska napojení na plynovou přípojku (82 % bytů). Průměr mírně snižují jen SO Vyškov, Kuřim a Slavkov.

Bytová výstavba

V uplynulých třinácti letech (1997-2009) se v Jihomoravském kraji postavilo 49 298 bytů určených k trvalému bydlení. Průměrná intenzita bytové výstavby dosahuje 3,1 bytu v přepočtu na 1000 obyvatel ročně, což znamená nadprůměrnou bytovou výstavbu ve srovnání s celostátním průměrem. Navíc je vidět oživení bytové výstavby po roce 2000, kdy se staví až 2x tolik bytů ve srovnání s 90. lety 20. století. Výstavbu bytů a bytů v rodinných domech udávají **schémata č. 48 a 49** v grafické příloze a **tabulka č. 7** v tabulkové příloze.

V rámci území kraje je však intenzita bytové výstavby značně rozdílná. Velmi nízká je především v jihovýchodních SO ORP a to prakticky po celé sledované období. Na druhé straně obvody poblíž krajského města většinou vykazují nadprůměrnou intenzitu bytové výstavby. Více než 6 bytů v přepočtu na 1000 obyvatel ročně se postavilo v SO ORP Kuřim a Šlapanice, přičemž v posledních letech se zde bytová výstavba ještě zvyšuje. I v krajském městě se intenzita bytové výstavby pohybovala nad krajským průměrem.

Ve 23 obcích kraje se v průběhu posledních 13 let nepostavil ani jeden byt, nejvíce v obcích SO Znojmo a Boskovice. Jedná se většinou o velmi malé obce; analyzujeme-li velká města, relativně málo intenzivní bytová výstavba proběhla v Hodoníně, Veselí nad Moravou, Břeclavi či Kyjově. Naopak vůbec nejvyšší intenzity bytové výstavby vykázaly suburbanizačně zatížené obce v zázemí Brna.

Dle údajů do roku 2007 se přibližně 50 % nových bytů staví v rodinných domech. Opět jsou významné rozdíly uvnitř kraje: zatímco v Brně je pouze 21,5 % bytů v rodinných domech, v SO ORP Hustopeče a Veselí nad Moravou je to více než 83 % bytů. Na úrovni obcí se dokonce ve většině z nich vůbec nestaví bytové domy (ve 346 obcích kraje se během posledních 11 let postavily k trvalému bydlení jen byty v rodinných domech).

A.8. REKREACE

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Turistické oblasti	50	-
Podíl objektů individuální rekreace 1991 podle obcí	51	-
Podíl neobydlených bytů sloužících k rekreaci 2001 podle obcí	52	-
Přehled ubytovacích zařízení na území Jihomoravského kraje	-	8

A.8.1. TURISTICKÉ OBLASTI A ATRAKTIVITY

Území Jihomoravského kraje má dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu vyplývající jednak z rozmanitosti krajinných typů na rozhraní dvou výrazných geomorfologických jednotek, jednak ze specifické a územně proměnlivé historie osídlení kraje, z množství historických událostí, které v území zanechaly stopy i z bohatství místní kultury a folklóru.

Z množství turisticky atraktivních míst v kraji mají výjimečné postavení místa zapsaná na seznamu Světového kulturního dědictví UNESCO – Lednicko-valtický areál a vila Tugendhat v Brně. Na území kraje leží národní park Podyjí – jeden ze čtyř národních parků v ČR. Nejvýznamnější krasovou oblastí České republiky se známou propastí Macocha je Moravský kras, vápencová kra Pavlovských vrchů je součástí biosférické rezervace UNESCO Dolní Morava; biosférickou rezervací jsou také Bílé Karpaty, jejichž část leží na území kraje. Mimořádný historický význam má slovanské hradiště v Mikulčicích, které se připravuje k podání žádosti o zařazení do seznamu UNESCO. Jedinou nemateriální památkou ČR zapsanou v seznamu UNESCO je mužský tanec Slováků Verbuňk.

Specifickou a ojedinělou nabídku poskytuje Jihomoravský kraj pro **vinařskou turistiku**. Tou se Jihomoravský kraj odlišuje od ostatních krajů ČR. Na území kraje je soustředěno více než 96 % vinic ČR. To hraje především v domácím cestovním ruchu velkou roli, ale je pravidelným zpestřením i programů většiny turistických produktů připravených pro zahraniční turisty a možnou budoucností rozvoje cestovního ruchu.

Lázně Hodonín a Lednice jsou přírodní léčebné lázně. Ve srovnání s jinými kraji ČR je lázeňský cestovní ruch v kraji poněkud omezen a má značné rezervy. Tato situace by se měla za několik let příznivěji změnit, a to výstavbou dalších nových lázeňských zařízení v oblasti Pasohlávek, Valtic, Moravského krasu či dokonce obnovou lázní v Mikulově. Velmi omezené jsou také přírodní předpoklady pro zimní lyžařskou turistiku v Jihomoravském kraji (určité předpoklady jen sever okresu Blansko), což má vliv na jednu z nejvýraznějších sezónností (léto) cestovního ruchu mezi všemi kraji ČR.

Územím kraje protékají tři významné řeky - Morava, Dyje a Svratka. Jejich využití pro vodáckou rekreaci a rekreační plavbu je omezené, větší význam mají vodní nádrže, které se na nich nacházejí, tj. Vranovská údolní nádrž a vodní dílo Nové Mlýny na Dyji a Brněnská přehrada na Svratce.

Jihomoravský kraj má také příznivou polohu ve vztahu ke zdrojovým oblastem rekreace, ať to jsou velká česká a moravská města, nebo sídelní aglomerace Vídně, Bratislavy a Budapešti. Pro rozvoj rekreace mají význam i sousední oblasti podobného charakteru v blízkém zahraničí (Dolní Rakousko, jižní a západní Slovensko), které je možno propojovat s územím kraje, a to zejména při rozvoji aktivit vinařské turistiky a cykloturistiky.

Celý kraj je součástí **turistického regionu Jižní Morava**, který byl vymezen agenturou Czech Tourism. Tento region má malý přesah do Zlínského kraje turistickou oblastí Slovácko. Turistický region Jižní Morava je velmi rozsáhlý a vnitřně diferencovaný. Zahnuje různé krajinné typy a typy podle destinace a je tvořen rovinatými oblastmi, hustěji i řidčeji osídleným územím, horskými oblastmi a oblastmi podhůří. Destinací se liší oblasti vinařské turistiky a cykloturistiky, oblasti zaměřené na přírodní atraktivity a oblasti zaměřené na cestovní ruch orientovaný na kulturně historické památky. Tyto oblasti jsou odlišné podle forem cestovního ruchu, jsou v nich možné různé formy rekreace a omezené možnosti mají především v rekreaci zimní.

TURISTICKÉ OBLASTI

Z hlediska rekreace a cestovního ruchu Jihomoravského kraje je dle dokumentu „Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na roky 2007 – 2013“ (DHV, s.r.o., 06/2007) území rozčleněno do šesti turistických oblastí:

- Moravský kras a okolí
- Brno a okolí
- Znojensko a Podyjí
- Pálava a Lednicko-valtický areál
- Slovácko

Kulturně historické atraktivity

Na území kraje je 29 **národních kulturních památek** (NKP), z toho 7 v Brně. Do seznamu **světového kulturního dědictví UNESCO** je od r. 2001 zapsána brněnská vila Tugendhat jako stavba zásadně ovlivňující vývoj světové moderní architektury 20. století. Do tohoto seznamu je od r. 1996 zapsán jako ojedinělý doklad kulturně upravené krajiny Lednicko-valtický areál se zámky v Lednici a ve Valticích, který je současně vyhlášen **krajinou památkovou zónou** (KPZ). Dalšími KPZ na území kraje jsou Bojiště bitvy u Slavkova a Vranovsko-Bítovsko. Významnou součástí kulturního dědictví a památkou dokládající historii Moravy a kraje jsou také Moravské zemské desky uložené v Moravském zemském archivu v Brně.

Jihomoravský kraj je územím s velkou četností turisticky atraktivních historických měst. Brno, Znojmo a Mikulov jsou **městskými památkovými rezervacemi** (MPR). **Městské památkové zóny** (MPZ) byly na území kraje vyhlášeny v Boskovcích, Ivančicích, Jevišovicích, Kyjově, Lomnici u Tišnova, Moravském Krumlově, Slavkově u Brna, Strážnici, Valticích, Veselí nad Moravou, Doubravníku a ve Vyškově.

Obraz a ráz jihomoravského venkova je výrazně ovlivněn venkovskými sídly s tradičními objekty lidové architektury. **Vesnickými památkovými rezervacemi** (VPR) v kraji jsou Blatnice – Stará Hora, Pavlov a soubor vinných sklepů "Plže" v Petrově. Vesnických památkových zón (VPZ) je v kraji několik: Javorník-Kopánky, Lysovice, Rostěnice, Šatov, Tuřany - Brněnské Ivanovice, Vápenky, Veselka, Vratěšín a Zvonovice. Skanzen s památkami lidové architektury je ve Strážnici. Specifickou atraktivitou jsou větrné mlýny v oblasti Dražanské vrchoviny a na Slovácku.

Významnými **atraktivitami cestovního ruchu** jsou hrady a zámky, zejména národní kulturní památky hrady Bítov a Špilberk, zřícenina hradu Nový Hrádek a zámky ve Vranově, Lednici, Mikulově, Valticích, Miloticích, Rájci nad Svitavou, Kunštátu, Lysicích, Slavkově a Bučovicích. Významnými a unikátními památkami jsou národní kulturní památky slovanské hradiště v Mikulčicích a archeologické naleziště v Dolních Věstonicích se souborem nejvýznamnějších nálezů z období kultury lovců mamutů jehož součástí je soška Věstonické Venuše. Významné archeologické lokality Staré zámky u Líšně a Břeclav - Pohansko byly prohlášeny **archeologickými rezervacemi** (AR).

Specifickou součástí krajiny Jihomoravského kraje tvoří **poutní místa** Vranov, Žarošice, Svatý kopeček v Mikulově a Blatnice pod svatým Antonínkem. Na četná poutní místa navazují také významné církevní památky vyskytující se ve velkém množství na celém území kraje. K nejvýznamnějším z nich patří např. národní kulturní památka kostel ve Křtinách, kláštery v Předklášteří u Tišnova a v Rajhradu a jedna z nejstarších a z architektonického hlediska nejceněnějších staveb národní kulturní památka hradní rotunda ve Znojme. Významná je i židovská čtvrť v Boskovcích.

V kraji se nacházejí též **vojenské památky a atraktivity**. Nejznámější je areál slavkovského bojiště s mohylou připomínající bitvu tří císařů u Slavkova a brněnská vojenská pevnost Špilberk. Atraktivitou cestovního ruchu je i Letecké a vojenské muzeum ve Vyškově.

V kraji je i řada technických památek, ke kterým patří např. Stará huť v Josefském údolí u Olomučan, vodní mlýn ve Slupi na Znojensku nebo větrné mlýny na Slovácku.

Následující seznam uvádí přehled významných památek a památkových rezervací a zón členěných dle rekreačních oblastí vymezených v rámci zmíněného dokumentu „Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na roky 2007 – 2013“.

Přehled významných památek a památkových rezervací a zón						
UNESCO	lokalita - NKP	MPR	MPZ	VPR	VPZ	Další památkové rezervace a zóny
Rekreační oblast BRNO a okolí						
Vila Tugendhat	Brno- Vila Tugendhat	Brno	Ivančice		Veselka	Staré zámky u Líšně (AR)
	Brno - Čestné pohřebiště na Ústředním hřbitově v Brně		Slavkov u Brna		Tuřany – Brněnské Ivanovice	
	Brno - Hrad a pevnost Špilberk v Brně		Vyškov		Lysovice	Bojiště bitvy u Slavkova (KPZ)
	Brno - Kostel sv. Jakuba Většího v Brně				Rostěnice	

Přehled významných památek a památkových rezervací a zón						
UNESCO	lokalita - NKP	MPR	MPZ	VPR	VPZ	Další památkové rezervace a zóny
	Brno - Kounicovy vysokoškolské koleje s pomníkem Vítězství nad fašismem				Zvonovice	
	Brno - Petrov v Brně					
	Brno – Hotel Avion					
	Křtiny - Poutní kostel Jména Panny Marie ve Křtinách					
	Slavkov u Brna - Zámek					
	Rájec nad Svitavou - Zámek					
	Bučovice - Zámek Bučovice					
	Adamov – Světelský oltář					
	Předklášteří – Klášter cisterciáků Porta Coeli					
Rekreační oblast PODYJÍ						
	Bitov - Hrad Bitov	Znojmo	Jevišovice		Šatov	Vranovsko – Bítovsko (KPZ)
	Slup - Vodní mlýn ve Slupi		Mor. Krumlov		Vratětin	
	Uherčice - Zámek Uherčice					
	Vranov nad Dyjí - Zámek Vranov n. D. se zříceninou hradu Nový Hrádek					
	Znojmo - hradní rotunda					
Rekreační oblast PÁLAVA a LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL						
Lednicko-valtický areál		Mikulov	Valtice	Pavlov		Lednicko-valtický areál (KPZ)
	Lednice - Zámek Lednice					
	Valtice - Zámek Valtice					
	Dolní Věstonice - Archeologické naleziště Dolní Věstonice vč. souboru nejvýznamnějších nálezů z období kultury lovců mamutů					Břeclav – Pohansko (AR)
	Dolní Věstonice – Archeologické naleziště Dolní Věstonice - Pavlov					
Rekreační oblast SLOVÁCKO						
	Mikulčice - Slovanské hradiště v Mikulčicích		Kyjov	Blatnice – Stará Hora	Javorník – Kopánky	
	Milotice, Zámek Milotice		Veselí nad Moravou	Petrov – Plže	Vápenky	
	Osvětimany - Slovanské hradiště sv. Klimenta u Osvětiman (jen parcelní č.: 1999, 2004/2 část)		Strážnice			
	Kuželov – Větrný mlýn v Kuželově					
Ostatní území						
	Kunštát - Zámek Kunštát		Boskovice			Stará Huť u Olomoučan
	Lysice - Zámek Lysice		Lomnice u Tišnova			
	Nedvědice - Areál hradu Pernštejn		Doubravník			
Biosferické rezervace UNESCO						
Dolní Morava						
Bílé Karpaty						

Přírodní atraktivita

Přírodní atraktivita Jihomoravského kraje jsou pro rekreaci a cestovní ruch využitelné s určitými omezeními, které vyplývají z požadavků ochrany přírody. Právě chráněná území jsou současně turisticky nejatraktivnější. **Národní park Podyjí** představuje výjimečně zachovalou ukázkou krajiny říčního údolí v okolní pahorkatině. Kaňon Dyje zde vytváří unikátní říční fenomén s četnými meandry, hluboce zaříznutými údolními bočními přítoky, bohatými skalními útvary, kamennými moři a skalními stěnami.

CHKO Moravský kras je tvořen mimořádně cenným krasovým územím s četnými jeskyněmi včetně nejdelšího jeskynního systému v ČR 35 km dlouhého s četnými závrti, žleby, propastmi a dalšími krasovými jevy. Jeskyně Moravského krasu (Punkvní, Balcarův, Kateřinská a Sloupsko-šošůvské) patří k nejnavštěvovanějším v ČR.

V Jihomoravském kraji se nacházejí nebo do něj zasahují také území celosvětového významu (Bílé Karpaty a Dolní Morava), která byla pro své mimořádné přírodní hodnoty začleněna do sítě biosférických rezervací UNESCO. Pěší turisty a příznivce venkovské turistiky láká příroda CHKO Bílé Karpaty, která vytváří hornaté území při hranici se Slovenskem s velmi zachovalým přírodním prostředím. Vápencová kra Pavlovských vrchů, která vystupuje s velkým relativním převýšením z rovinaté krajiny kolem Mikulova, je součástí biosférické rezervace UNESCO Dolní Morava. Jsou zde vzácná rostlinná a živočišná společenstva a také vzácné archeologické lokality.

A.8.2. FORMY REKREACE

Individuální rekreace

Individuální rekreace má v Jihomoravském kraji vhodnější podmínky v severní a jihozápadní části území. Vyhodnocení počtu objektů individuální rekreace připadajících na 100 trvale obydlených domů v r. 1991 podle obcí sice není zcela aktuální vzhledem k časovému odstupu 17 let, které proběhly od r. 1991, údaje ze sčítání lidu mají ale stále svoji vypovídací schopnost, protože po r. 1991 se rozvoj individuální rekreace a zejména výstavba nových chat a rekreačních domků a přeměna chalup pro rekreační účely dosti omezila. Svědčí o tom i **schéma č. 51** Počet objektů individuální rekreace 1991 podle obcí a **schéma č. 52** Podíl neobydlených bytů sloužících k rekreaci v % ze všech bytů 2001.

Hlavní oblasti individuální rekreace jsou stále tradiční. Je to jednak okolí Brna, zejména jeho východní sektor s obcemi na jižních svazích předhůří Drahanské vrchoviny až po Luleč a oblast Ždánického lesa, dále severozápadní sektor, tvořený okrajovými částmi podhůří Českomoravské vysočiny (Tišnovsko), a severní oblast tvořená okresem Blansko. Další koncentrací rekreačních objektů se vyznačuje severní část Znojemska a okolí Vranovské přehrady.

Rekreace u vody

Tato forma rekreace má v Jihomoravském kraji omezené rozvojové podmínky. Jejimi hlavními oblastmi je Vranovská přehrada na Dyji, Horní nádrž Novomlýnské vodní soustavy a další nádrže a koupaliště (Jedovnice, Radějov na Hodonínsku). V kraji chybí více akvaparků, v současnosti jsou ve Vyškově, Kuřimi, Únanově, Znojmě, Blansku, Brně-Kohoutovicích, Uherském Brodě, Uherském Hradišti, Hustopečích a Boskovicích.

Turistickou atraktivitou jsou vyhlídkové plavby po Brněnské přehradě, Vranovské přehradě, Horní Novomlýnské nádrži, zámeckým areálem v Lednici a osobní lodní doprava po 60 km úseku Baťova kanálu spojená s poznávací turistikou po obcích v okolí a vinařskou turistikou. Spodní nádrž vodního díla Nové Mlýny u Pavlova poskytuje jachtařům zázemí i velmi příznivé podmínky pro tento sport, a to i v porovnání s jinými jachtařskými oblastmi v ČR. Na Horní nádrži lze provozovat windsurfing, podobně jako na Brněnské přehradě.

Pro rybaření jsou využívány pstruhové revíry na Dyji na Znojemsku a velmi bohaté rybářské revíry v nádržích Nových Mlýnů. Lovecké revíry jsou kolem Židlochovic a v oblasti kolem Lanžhota.

Cykloturistika a pěší turistika, zimní turistika

Jihomoravský kraj má pro cykloturistiku, zejména v rovinaté jižní části kraje, velmi příhodné podmínky a patří proto k oblastem s relativně rozvinutou infrastrukturou pro **cykloturistiku**. Potenciál pro rozvoj cykloturistiky spočívá přirozeně také v rovinatém reliéfu zejména v jižní části kraje. Cyklotrasy jsou vyznačeny v celém kraji, jejich páteřními cyklotrasami je Moravsko-slezská dálková cyklotrasa z Jeseníku podél řeky Moravy až do Mikulova a Jantarová stezka ze severu na jih k Novému Přerovu. Velká koncentrace dobře značené sítě lokálních cyklistických tras se nachází v oblastech Mikulovska, Břeclavska, Lednicko-valtického areálu, Moravského krasu, Boskovicka a jihozápadně od Brna. Z iniciativy rakouské strany je formou zrcadlových projektů realizován trilaterální projekt „Cyklistický region Dolní Rakousko – jižní Morava – západní Slovensko“ s vymezenými cyklostezkami a cyklotrasami a službami pro cykloturisty. Projekt je zaměřen na propojení infrastruktury pro cykloturistiku a vyrovnávání kvality vybavenosti a služeb pro cyklisty. Na moravské straně jsou formou zrcadlových projektů zapojeny cyklistické stezky Greenways Praha – Vídeň (Mikulovsko, Znojemsko), Moravské vinařské stezky (propojení moravských vinařských oblastí s rakouskými vinařskými regiony od Hohenau po Retzbach) a Cyklistická stezka Brno – Vídeň, která je jihomoravskou částí projektu Greenways Kraków – Brno – Vídeň.

Moravská vinná stezka je páteřní trasou ojedinělé sítě regionálních cyklistických tras procházejících malebnou krajinou jižní Moravy, která nese název **Moravské vinařské stezky**. Vinařská magistrála spojuje starobylé Znojmo se slováckou metropolí Uherským

Hradištěm a nabízí putování regionem, který zdobí víno, bohatá historie i živé tradice. Červeně značená Moravská vinná stezka prochází všemi moravskými vinařskými podoblastmi a protíná sedm z deseti okruhů místních vinařských stezek. Na její trase leží 70 vinařských obcí, desítky chráněných přírodních lokalit i významné historické a architektonické památky kraje. Pro cyklisty se nabízí celkem dvanáct set kilometrů přehledně značených vinařských stezek, které se od roku 1999 budují mezi téměř třemi sty vinařskými obcemi a které spravuje Nadace Partnerství.

Na území kraje je **pěší turistika** koncentrována do oblastí Moravského krasu, resp. severního zázemí Brna, Pálavy a do Lednicko-valtického areálu. Dalšími oblastmi s koncentrací pěší turistiky je podhůří Vysočiny a oblast Bílých Karpat.

Jihomoravský kraj nepatří k regionům s vysokým potenciálem pro rozvoj **zimní turistiky**. Provozovat ji lze jen v několika malých oblastech. Lyžování poskytuje jen nenáročné terény, delších svahů nebo udržovaných běžeckých tras je v kraji velmi málo. Pro méně náročné je v příhodných klimatických obdobích k dispozici lyžařský areál v Hlubokém u Kunštátu, v městské části Blanska Hořicích je lyžařský svah dlouhý 320 m, v Olešnici 500 m s novým technickým zázemím, umělým osvětlením, kapacitními vleky a umělým zasněžováním. Další areály jsou v Předklášteří u Tišnova (450 m) a v Zbraslavi u Rosic. Unikátní je lyžařský svah s vlekem mezi vinicemi v Němčičkách na Břeclavsku (250 m). Na jeho umělém povrchu je možno lyžovat i mimo sezónu, při nízkých teplotách je uměle zasněženo. V lyžařském středisku Olešnice se nachází 44 km běžeckých tratí. Udržované lyžařské trasy je možné najít v okolí Suchého, Benešova, Kořence včetně areálu golfového hřiště Jinačovice. Další možnosti pro běžecké lyžování jsou na zamrzlé hladině Brněnské přehrady, Medláneckém letišti, nebo v Mariánském údolí.

Hipoturistika Jezdectví a agroturistika

Rozvoj koňské turistiky a koňských stezek se v poslední době stává velkým fenoménem. Počet rekreačních koní v naší republice stoupá a agroturistika je žádaným turistickým produktem. Cestování na koni je ekologickou formou turistiky, šetrnou k životnímu prostředí a patří k takzvané měkké turistice.

Vzniká síť značených stezek, které umožní jezdcům bezproblémově projet dané území a zároveň zabrání neregulovanému rekreačnímu využívání lesů a páčení škod na porostech.

V Národním parku Podyjí vznikly dvě 70 km dlouhé koňské trasy (tzv. Vranovská stezka), regionální hipotrasa byla vybudována na Vyškovsku (Letonice). Při putování na koni se nabízí úvaziště, ohrady, restaurace, ustájení nebo ubytování jezdců. Vyjížďky, letní tábory a putování na koních nabízejí jezdecké kluby a farmy na více místech Jihomoravského kraje. Hippoclub Lednice zajišťuje romantické vyhlídkové jízdy v kočárech v rámci Lednicko-valtického areálu.

Další jezdecké kluby působí například v Mikulově, v Blansku na Těchově, Koňská stanice Letonice, hipocentrum Koryčany, Ranč Loučka, Ranč Ořešín, Ranch U cesty v Brně-Soběšicích, Panská lícha v Brně, Eliot v Brně-Žebětíně.

A.8.3. NABÍDKY CESTOVNÍHO RUCHU

Přehled turistických oblastí obsahuje **schéma č. 50** v grafické příloze.

Lázeňství

Na území Jihomoravského kraje se nacházejí přírodní léčebné lázně v Lednici na Moravě a v Hodoníně. Lázně v Hodoníně byly otevřeny v r. 1979 a využívá se zde vlastní léčebný zdroj, jodovo-bromová voda užívaná pro léčbu pohybového ústrojí. Roční kapacita lázní je 2500 pacientů. V Lednici je v provozu balneoprovoz. Pro léčebný cestovní ruch existují ještě další lokality, zejména Ostrov u Macochy s léčbou dýchacích cest dětí (s využitím pobytu v jeskyních) a připravuje se vystavba lázeňského areálu v Pasohlávkách.

Vinařství a vinařská turistika

Specifickou atraktivitou cestovního ruchu jižní Moravy je poznávací turistika zaměřená na vinařství. V jižní a jihovýchodní části kraje je vybudován systém vinařských stezek se sklepy, sklípky a penziony, nabízející ochutnávky vína v určitém režimu a s garancí kvality. Za podpory Nadace partnerství a spolu se Sdružením vinařských obcí zde probíhá program **Moravské vinařské stezky** pro zachování kultury a tradice moravského vinařství. V rámci programu byly vyznačeny a vybudovány stezky v různých vinařských oblastech v kraji. Kromě již dříve fungujících a známých lokalit a velkých vinných sklepů (Šaldorf, Lechovice, Bořetice, Mikulov, Valtice, Petrov, Čejkovice) se postupně otevírají pro návštěvníky další objekty na těchto vinařských stezkách. Velkými a tradičními oslavami vinařství a zemědělství s vysokou atraktivitou pro tuzemské i zahraniční návštěvníky jsou vinobraní v září a na počátku října v Mikulově a ve Znojmě. Určitý potenciál v regionu má také pivní turistika (např. produkty pivovaru Pivovar Černá hora, a.s. a Starobrnno, a.s.).

Folklor

Pestrou nabídku turistických aktivit nabízí oblast Slovácko. Hlavním lákadlem je zejména folklór, kroje, kulturní akce, víno, přírodní krásy a památky. Slovácko je regionem s nejvíce zachovanými folklorními zvyky v ČR. Tradiční akcí i se zahraničními vystupujícími jsou Národopisné slavnosti ve Strážnici, ve Tvrdomicích a v Krumvíři. V průběhu roku se na území kraje koná celá řada mezinárodních folklorních festivalů a slavností: na přelomu května a června Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici, v červenci festival ve

Svatobořicích-Mistřině, navazují Horňácké slavnosti ve Velké nad Veličkou a na konci srpna se koná mezinárodní folklorní festival v Brně. Folklorní akce se pořádají také v Kořenci u Boskovic. Na seznam nehmotného světového kulturního dědictví UNESCO byl zapsán mužský tanec verbuňk z Moravského Slovácka.

Veletržní a kongresová turistika

Díky ideální poloze ve středu Evropy a široké škále ubytovacích zařízení je Jižní Morava vyhledávanou destinací pro kongresovou turistiku i firemní akce. Splňuje všechny její nejdůležitější předpoklady – bezpečnost, snadnou dostupnost i bohatý výběr atraktivních turistických míst. Tato forma turistiky, zejména v případě Brna, patří k významným turistickým aktivitám. Brněnské veletrhy a další akce, tj. odborné programy, kongresy, sympozia a společenské a kulturní akce patří k výrazným turistickým cílům. Výstaviště tak představuje velmi silné zázemí pro kongresovou turistiku. Předpoklady pro kongresovou turistiku mají hotely Holiday Inn, Bobycentrum, Voroněž, International, Grandhotel Brno, Continental, Avanti, Slovan, Myslivna a Santon.

Menší význam v kongresové turistice mají také Mikulov, Lednice, Znojmo, Slavkov, Radějov, Kyjov, hotel Savannah na české straně hraničního přechodu Hatě a Kaskáda Kuřim.

Motocyklový sport

V Brně má toto sportovní odvětví dlouholetou tradici již od dvacátých let minulého století. Původní Masarykův okruh na jihozápadě Brna byl postupně upravován a zkracován vzhledem k územním střetům s rozvojem Brna a byl proto vybudován nový autodrom a motodrom dlouhý 5403 m, který je v provozu od r. 1987. Nejvýznamnějším podnikem je závod mistrovství světa silničních motocyklů Grand Prix České republiky.

Zoologické a botanické zahrady

V Jihomoravském kraji sídlí 3 zoologické zahrady. Největší z nich je v Brně, menší jsou v Hodoníně a Vyškově. V Lednici se nachází mořské akvárium. Atraktivitou pro cestovní ruch je Dino Park ve Vyškově jako součást zoologické zahrady s pohyblivými modely druhohorních ještěřů.

Botanických zahrad a arboret je v kraji několik. Vedle botanické zahrady a arboreta v Brně jsou arboreta ve Křtinách, Babicích nad Svítavou a Boskovicích.

Westernové městečko

Westernové městečko je unikátní zábavní park na okraji Boskovic. Každý rok se tu pořádají spousty různých akcí, jejichž součástí jsou různé stylové atrakce i divadelní představení v amfiteátrech pod širým nebem.

Golfová hřiště a sportoviště

Nejvýznamnější golfová hřiště se nacházejí ve Slavkově u Brna (18 jamek), Kořenci u Boskovic (18 jamek) a v Jinačovicích (27 + 6 jamek). Kromě nich se v Jihomoravském kraji nachází několik menších nebo tréninkových golfových hřišť (golfové hřiště - Automotodrom - 9 jamek).

V kraji existuje řada dalších sportovišť, krytých hal i otevřených ploch pro tradiční i moderní sporty, některá však nemají obvyklý standard vybavení šatnami nebo hygienickým zázemím.

Vodní turistika

Velké množství návštěvníků využívá nabídku plavby po 60 km dlouhém Baťově kanálu na Hodonínsku (od Otrokovic do Sudoměřic), propojenou s poznáním okolních obcí a nabídkami vinařské turistiky. Turisticky atraktivní jsou vyhlídkové plavby lodí po Brněnské přehradě, Horní Novomlýnské nádrži, Vranovské přehradě, po rameni Dyje v lednickém parku.

Spodní nádrž vodního díla Nové Mlýny pod Pavlovem nabízí jachtařům zázemí i jedny z nejlepších přírodních podmínek pro tento druh sportu v České republice, na Horní nádrži je vzhledem k velké vodní ploše i často vanoucím větrům možné provozovat windsurfing, podobně jako na Brněnské přehradě.

A.8.4. UBYTOVACÍ KAPACITY

Podmínky pro rekreaci a cestovní ruch se odrážejí v počtu a rozmístění ubytovacích zařízení. Z hlediska počtu ubytovaných hostů na 1 obyvatele zaujímá Jihomoravský kraj mezi ostatními kraji šesté místo. Před ním jsou jen kraje známé svými kulturně historickými, lázeňskými, či přírodními aktivitami, tj. hlavní město Praha a kraje Karlovarský, Liberecký, Královéhradecký a Jihočeský. V návštěvnosti se uplatňuje zejména Brno a okolí, oblast Vranovské přehrady a Moravský kras. Návštěvnost se odráží i v počtu a kapacitách ubytovacích zařízení podle jednotlivých základních rekreačních oblastí.

Přehled ubytovacích kapacit v obcích Jihomoravského kraje je uveden v **tabulce č. 8** v tabulkové příloze. Souhrnné přehledy dle rekreačních oblastí vymezených v dokumentu „Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na roky 2007 – 2013“ uvádí následující tabulka.

Rekreační oblast	Počet zařízení	Počet lůžek	Průměrný počet lůžek v zařízení
Brno a okolí	169	12 819	77
Pálava a Lednicko – Valtický areál	106	5 970	56
Moravský kras a okolí	58	3 124	54
Znojensko a Podyjí	111	5 964	54
Slovácko	126	7 269	54
Kraj celkem	570	35 146	60

Zdroj: ČSÚ z roku 2009

Ubytovací kapacity jsou v kraji rozmístěny celkem rovnoměrně. Větší koncentrace ubytovacích kapacit jsou především ve větších městech a dále v obcích ve významnějších rekreačních územích Moravský kras, Pálava a Lednicko-valtický areál, Vranovská přehrada.

A.8.5. PŘEHLED LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky jsou pro daný tematický okruh vymezeny limity využití území. Ty představují omezení změn v území z důvodů ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Limity využití území jsou vybrány na základě výkladu k §26 stavebního zákona, odborných zkušeností projektanta a s ohledem na jejich charakter, závažnost a podrobnost v úrovni ÚAP kraje. Vybrané limity využití území jsou specifikovány v následující tabulce a graficky zobrazeny ve výkrese A. 2 Výkres limitů využití území.

Související právní předpisy:

- Zákon ČNR č. 20/1987, o státní památkové péči (dále památkový zákon) v platném znění
- Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (dále lázeňský zákon)
- Vyhláška MK ČSR č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb. v platném znění
- Vyhláška č.420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón
- Nařízení vlády, kterými se prohlašují vybrané kulturní památky za národní kulturní památky
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (dále úmluva)
- Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví

Hlavní tematický okruh: REKREACE (kulturní a historické dědictví)		
Poř. č.	Sledovaný jev	Vyjádření limitu
1	Památka UNESCO	Smluvní stát se úmluvou zavazuje, že nepodnikne jakákoliv svévolná opatření, jež by mohla přímo nebo nepřímo poškodit kulturní a přírodní dědictví definované v čl. 1 a 2 úmluvy.
2	Nemovitá národní kulturní památka	Obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče v památkových rezervacích se řídí ustanoveními nařízení vlády české republiky, v zónách jsou stanoveny podmínky ochrany ministerstvem kultury. Limitované jsou zásahy do okolního prostředí památkových rezervací, zón a nemovitých kulturních památek.
3	Městská památková rezervace	
4	Městská památková zóna	
5	Vesnická památková rezervace	
6	Vesnická památková zóna	
7	Území s archeologickými nálezy	Vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky, rezervace či zóny nebo jejich prostředí, vymezí obecní úřad s rozšířenou působností ochranné pásmo na návrh krajského úřadu po vyjádření odborné organizace státní památkové péče.
8	Krajinná památková zóna	Podmínky ochrany v krajinné památkové zóně jsou stanoveny vyhláškou ministerstva kultury
9	Lázně	Limit stanoven lázeňským zákonem

A.9. HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

Přehled sledovaných jevů v grafické a tabulkové příloze		
Sledovaný jev	Grafická příloha schéma č.	Tabulková příloha tabulka č.
Ekonomická aktivita v priméru v r. 2001 podle obcí	53	-
Ekonomická aktivita v sekundéru v r. 2001 podle obcí	54	-
Ekonomická aktivita v terciéru v r. 2001 podle obcí	55	-
Podíl pracovních míst v priméru v r. 2001 podle obcí	56	-
Podíl pracovních míst v sekundéru v r. 2001 podle obcí	57	-
Podíl pracovních míst v terciéru v r. 2001 podle obcí	58	-
Podíl vyjíždějících do zaměstnání v r. 2001 podle obcí	59	-
Podíl daleko vyjíždějících do zaměstnání v r. 2001 podle obcí	60	-
Podíl dojíždějících do zaměstnání v r. 2001 podle obcí	61	-
Přislusnost obcí do pracovních mikroregionů v r. 2001	62	-
Přislusnost obcí do funkčních městských regionů (FUA) v r. 2001	63	-
Pracovní otevřenost obcí	64	-
Pracovní význam obcí	65	-
Polohový potenciál obcí	66	-
Míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2010 podle obcí	67	-

A.9.1. VÝCHOZÍ PODMÍNKY

V období posledních dvaceti let prošla ekonomika ČR rozsáhlými změnami, které podstatně změnily její profil. V nových podmínkách po roce 1989 došlo jednak k částečné restrukturalizaci hospodářství kraje, dále se proměnila relativní geografická poloha kraje vlivem reorientace ekonomických a politických vazeb.

Jihomoravský kraj, zejména jeho centrální a jižní část tvořící brněnský metropolitní region, se nachází v poněkud periferní poloze vůči metropolitnímu regionu Prahy, nicméně má potenciál efektivně těžit z přeshraničních vazeb se sousedními státy, resp. významnými metropolitními oblastmi (Viedeň, Bratislava a Budapešť). Velmi důležité jsou mezinárodní vazby dané polohou kraje na významném evropském dopravním koridoru, který spojuje Polsko se státy střední a jižní Evropy a probíhá jak přes Brno při spojení Polska s východním Rakouskem, tak údolím řeky Moravy. Z těchto příznivých polohových charakteristik těží jak Brno se svým bezprostředním zázemím, tak centrální části okresů Břeclav a Hodonín. Pro centrální a jižní část kraje mají rovněž zásadní význam dálnice D1 a D2, vliv jejich koridorů se projevuje v prostoru od Velkého Meziříčí přes Brno do Vyškova a Břeclavi.

Jihomoravský kraj měl vždy velmi rozvinutou a odvětvově pestrou průmyslovou základnu, zaměřenou především na strojírenství, elektrotechnický průmysl a potravinářský průmysl. Tato pestrá odvětvová skladba byla určitou zárukou toho, že při její restrukturalizaci nedojde k zásadnímu omezení průmyslové zaměstnanosti. Proces konvergence ekonomiky byl doprovázen dvěma vývojovými procesy, deindustrializací a terciarizací.

Pro vyhodnocení změn v ekonomické aktivitě obyvatelstva podle sektorů hospodářství do úrovně obcí bylo základním zdrojem údajů sčítání lidu v letech 1991 a 2001. Pozornost byla věnována především zachycení vývojových tendencí, čímž je možné charakterizovat stále probíhající základní procesy ve vývoji ekonomiky a do určité míry odstranit skutečnost, že je hodnoceno relativně krátké období mezi sčítáními lidu 1991 a 2001.

K počtu ekonomicky aktivních osob v r. 1991 a 2001 je přidáno kladné či záporné saldo dojížděky a vyjížděky, čímž byl získán počet pracovních příležitostí (míst) – podíl těchto pracovních míst a ekonomicky aktivních osob zaměstnaných dává názornou představu o vyjížděkovosti či dojížděkovosti v regionálním kontextu až do úrovně jednotlivých obcí. Zároveň tento přepočít umožňuje sledovat ekonomickou základnu a její vývoj měřený počtem pracovních příležitostí. Ekonomickou charakteristiku SO ORP Jihomoravského kraje udává **tabulka č. 9** v tabulkové příloze.

A.9.2. EKONOMICKÁ AKTIVITA

Celkový vývoj ekonomické aktivity

Ekonomická aktivita obyvatelstva byla v území současného Jihomoravského kraje dlouhodobě utvářena odvětvově pestrou ekonomickou základnou a spojena nejen s průmyslem, ale i významně zastoupeným zemědělstvím a rozvinutým terciárním sektorem. Tím se kraj výrazně liší od regionů s ekonomikou jednostranněji orientovanou na těžký průmysl a s poněkud potlačenou terciární sférou (např. Ústecký či Moravskoslezský kraj). Relativně diverzifikovaná odvětvová struktura přispěla k poměrně neproblémovému průběhu

konvergence ekonomiky. V období mezi r. 1991 a 2001 se počet ekonomicky aktivních osob v kraji snížil jen o 3,3 %, počet ekonomicky aktivních v průmyslu se snížil o 18,1 % (pro porovnání v Moravskoslezském kraji o plných 40 %).

Tento vývoj se promítl příznivě do nárůstu míry **nezaměstnanosti**, která v roce 2001 dosahovala jen 9,7 %. Relativně mírný pokles průmyslové zaměstnanosti byl sice doprovázen podstatným úbytkem počtu ekonomicky aktivních v zemědělství a lesnictví, zároveň došlo k podstatnému nárůstu ekonomicky aktivních v terciární sféře. Právě markantní pokles průmyslové zaměstnanosti stojí v pozadí vývojového zlomu, ke kterému v kraji došlo v transformačním období po roce 1989 a jehož strmost výrazně zmírnil nárůst v terciárním sektoru (viz tabulka níže).

Ekonomická aktivita v Jihomoravském kraji dle odvětví (1991 – 2001)						
	1991		2001		+ (-)	index
	tis.	%	tis.	%	tis.	2001 / 1991
Počet obyvatel	1144,2	100,0	1134,8	100,0	-9,4	99,2
Počet EAO	590,9	51,6	571,6	50,4	-19,3	96,7
z toho:		100,0		100,0		
primér	74,3	12,6	28,5	5,0	-45,8	38,4
sekundér	269,5	45,6	215,9	37,8	-53,6	80,1
z toho průmysl	219,7	82,9	158,1	73,2	-61,6	72,0
terciér	247,1	40,8	327,1	57,1	+91,0	132,4

Poznámky k sektorové struktuře: primér – lesnictví a zemědělství, sekundér – průmysl a stavebnictví, terciér – občanská vybavenost a služby

Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle odvětví (%)					
	2005	2006	2007	2008	2009
primér	3,9	3,7	3,8	3,2	2,5
sekundér	38,5	39,9	41,8	41,2	35,5
z toho průmysl	28,4	29,2	31,4	31,2	24,7
terciér	57,6	56,4	54,3	55,6	62,0

Zdroj: Průzkum zaměstnanosti v JMK k 31.12.2009; Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2005, ..., 2009, ČSÚ Praha, 2006, ..., 2010

Z tabulky jsou patrné základní znaky vývoje v transformačním období po roce 1989:

- při malém poklesu počtu obyvatel o 0,8% se o 3,3% snížil počet ekonomicky aktivních obyvatel,
- snížila se míra ekonomické aktivity z 51,4 na 50,4 % a tento trend patrně nadále pokračuje,
- podobně jako v celé ČR znamenalo období 1991-2001 pronikavou redukci zaměstnanosti v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybolov) o 61,6 % a tento sestupný trend pokračoval i do roku 2009,
- významným trendem byl pokles ekonomické aktivity v sekundárním sektoru o pětinu během intercenzálního období provázaný se vzestupem terciárního sektoru téměř o třetinu; zatímco podíl sekundéru v dalších letech víceméně osciluje, terciér si udržel jistou růstovou tendenci;
- k největšímu poklesu ekonomicky aktivních osob došlo ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností (SO ORP) v zázemí Brna (Ivančice, Rosice, Tišnov), dále na Hodonínsku (Veselí nad Moravou, Kyjov a na Blanensku (Blansko, Boskovice),
- přírůstek počtu EAO zaznamenaly převážně obce v zázemí měst - v pozadí se skrývá proces suburbanizace doprovázený kvalitativně novými formami pohybu za prací, do škol a za službami (individuální automobilová doprava) a dále obce v SO ORP Znojmo, Mikulov a Břeclav,
- z větších měst zaznamenala přírůstek EAO města Břeclav, Bučovice, Vyškov a Znojmo.

Ekonomická aktivita v sektorové struktuře

Skladba ekonomicky aktivního obyvatelstva v Jihomoravském kraji se jen velmi málo odlišuje od skladby ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO) v České republice jako celku, o čemž svědčí následující údaje.

Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva (v %)								
	1991			2001			Index vývoje podílu 1991 = 100,0	
	primér	sekundér	terciér	primér	sekundér	terciér	primér	sekundér
ČR	11,6	44,9	43,5	4,4	37,7	57,9	37,9	84,0
JMK	12,8	45,6	41,8	5,0	37,8	57,2	39,1	82,9

Malé rozdíly jsou jak v r. 1991 tak v r. 2001 a dle údajů Výběrového šetření pracovních sil, lze usuzovat, že podobný soulad v krajské a republikové struktuře existuje i v současnosti.

Primární sektor

Zemědělství a lesnictví je výrazněji zastoupeno v SO ORP Moravský Krumlov, Mikulov, Pohořelice, Znojmo a Hustopeče, tedy v území s většinou velmi příznivými podmínkami pro zemědělskou výrobu. Relativně vyšší zastoupení EAO v primární sféře mají všeobecně okresy Znojmo a Břeclav. Nízké zastoupení primární sféry je v SO ORP Brno-město, Šlapanice, Blansko, Rosice a Ivančice, tedy především v Brně a jeho zázemí, resp. v centrální části kraje.

V období mezi r. 1991 a 2001 se podíl EAO v primární sféře podstatně snížil ve všech správních obvodech ORP. Míra tohoto poklesu byla velká zejména v zázemí Brna (Šlapanice, Tišnov, Židlochovice, Ivančice), v SO ORP Veselí nad Moravou, Bučovice. Poněkud mírnější proces snižování EAO v primární sféře byl v SO ORP Hodonín, Kuřim, Mikulov, Znojmo, Blansko a Boskovice. Ekonomickou aktivitu v priméru 2001 podle obcí zobrazuje **schéma č. 53** v grafické příloze.

Sekundární sektor

Průmysl a stavebnictví jsou významně zastoupeny v okrese Blansko a stále i v okrese Hodonín, a to i přes útlum odvětví těžby paliv. Z jednotlivých správních obvodů ORP je vyšší podíl ekonomicky aktivních v odvětví sekundární sféry v SO ORP Blansko, Boskovice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Ivančice, Kuřim, Bučovice a Kyjov. Nízký podíl EAO v sekundární sféře je v SO ORP Brno, Břeclav, Mikulov, Vyškov a Znojmo.

V období 1991 – 2001 došlo v kraji jako celku ke snížení podílu EAO v sekundární sféře o pětinu. Relativně nejsilnější relativní úbytky tohoto podílu byly ve správních obvodech ORP Brno, Rosice, Šlapanice, Blansko a Hodonín. K nárůstu podílu EAO v sekundární sféře došlo v okrese Znojmo jako celku a v SO ORP Znojmo, Pohořelice a Hustopeče. V některých případech jsou změny ve skladbě EAO velmi výrazné. Ve vlastním Brně se mezi r. 1991 a 2001 snížil počet osob zaměstnaných v samotném průmyslu ze 64,9 tis. na 36,7 tis., snížil se i počet osob činných ve stavebnictví; podobné razantní snížení počtu ekonomicky aktivních v sekundéru zaznamenala i tradiční pracovní centra jako např. Adamov, Šlapanice, Hodonín, Dubňany či Kyjov. Ekonomickou aktivitu v sekundéru 2001 podle obcí zobrazuje **schéma č. 54** v grafické příloze.

Terciární sektor

Podíl EAO v odvětvích terciární sféry se mezi léty 1991 a 2001 zvýšil velmi podstatně ze 41,8% na 57,2%. V r. 2001 byl velmi vysoký podíl EAO v terciární sféře v okresech Brno-město a Břeclav. Z jednotlivých správních obvodů ORP je vysoký podíl terciéru v SO ORP Brno, Břeclav, Vyškov, Tišnov, Mikulov, tedy v těch SO ORP, ve kterých je buď větší město s vyšším zastoupením zařízení občanské vybavenosti a služeb či k takovému městskému centru spádují. Nízký podíl EAO v odvětvích terciární sféry je v SO ORP Blansko a Boskovice, Veselí nad Moravou, Moravský Krumlov, Ivančice a Bučovice.

V období 1991-2001 se podíl EAO v terciární sféře zvýšil nejvíce v SO ORP Židlochovice, Blansko, Hodonín, Šlapanice a Kyjov (v důsledku nízkého výchozího zastoupení), naproti tomu relativně nižší růst podílu EAO v terciární sféře byl v SO ORP Brno (zde se jedná o logicky nižší nárůst z vysokého základu v r. 1991) a dále v SO ORP Vyškov, Pohořelice, Hustopeče, Ivančice, Slavkov. Ekonomickou aktivitu v terciéru 2001 podle obcí zobrazuje **schéma č. 55** v grafické příloze.

A.9.3. PRACOVNÍ MÍSTA, DOJÍŽDKA A VYJÍŽDKA

Údaje o počtu pracovních míst byly získány bilancí z počtu ekonomicky aktivních osob a počtu vyjíždějících a dojíždějících podle národohospodářských sfér. Mezi roky 1991 a 2001 se počet obsazených pracovních míst v Jihomoravském kraji snížil z 586,3 tis. na 513,6 tis. Počet pracovních míst v priméru, sekundéru a terciéru 2001 podle obcí zobrazují **schémata č. 56 - 58** v grafické příloze.

Největší **koncentrace pracovních míst** v kraji jsou ve správních obvodech ORP Brno, Znojmo, Hodonín a Břeclav. O intenzitě pracovních míst vypovídají spíše relativní než absolutní údaje. V r. 2001 bylo jen ve třech správních obvodech ORP více pracovních míst, než ekonomicky aktivních osob. Byly to SO ORP Brno-město, Kuřim a Hodonín. Relativně nízký počet pracovních míst přepočítaných na 1000 obyvatel je v obvodech v zázemí Brna, tj. SO ORP Židlochovice, Pohořelice, Bučovice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov. Projevuje se zde superpozice Brna, které formou pohybu za prací exploatuje své užší i širší zázemí. Na úrovni jednotlivých obcí mají více než 10 tis. pracovních míst pouze okresní města, více než 2 tis. pracovních míst mají města Letovice, Boskovice, Tišnov, Kuřim, Rosice, Ivančice, Modřice, Pohořelice, Hustopeče, Mikulov, Veselí nad Moravou, Bzenec, Kyjov, Strážnice, Bučovice, Slavkov, Rousínov, Moravský Krumlov.

Pokud jde o **skladbu pracovních míst**, ve většině správních obvodů ORP převládají pracovní místa v terciární sféře. Výrazná je tato převaha zejména v SO ORP Brno, Břeclav, Mikulov, Hodonín a Vyškov. Počet pracovních míst v sekundární sféře převládá pouze v SO ORP Kuřim, Blansko, Boskovice, Ivančice, Rosice, Kyjov, Veselí nad Moravou, Bučovice a Moravský Krumlov.

Z hlediska rozložení obcí s větší koncentrací pracovních míst lze konstatovat, že jsou rozmístěny zejména v jihovýchodní části kraje, což je ovšem ovlivněno i větší populační velikostí obcí v tomto prostoru. Větší počet pracovních příležitostí mají i vybrané obce v prstenci kolem Brna a v severní části okresu Blansko. Naproti tomu na Znojmsku je obcí s větším počtem pracovních míst velmi málo.

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele z hlediska počtu pracovníků patří v Jihomoravském kraji především organizace z odvětví zdravotnictví, veřejné správy a školství, ale přes pravidelný úbytek počtu zaměstnanců také subjekty z odvětví dopravy a spojů. Často se jedná o subjekty působící pouze na území města Brna.

Vyjíždka za prací je v Jihomoravském kraji v roce 1991 i v roce 2001 mírně nad průměrem celé ČR. Z úhrnu všech obcí kraje vyjíždělo za prací z obce trvalého bydliště v roce 2001 38,1% zaměstnaných osob. Vysoký podíl vyjíždějících je v SO ORP v zázemí Brna (Pohořelice, Rosice, Šlapanice, Tišnov, Židlochovice, Slavkov u Brna). V uvedených SO ORP vyjíždí za prací více než 60% zaměstnaných osob. Nízká intenzita vyjíždění je kromě města Brna v SO ORP Břeclav, Hodonín, Mikulov, Vyškov a Znojmo. Při sledování vyjíždky podle jednotlivých obcí se ukazuje, že vyšší míra vyjíždění je v obcích severní poloviny kraje a zčásti i z obcí na Znojemsku. Naproti tomu v jižní a východní části kraje je podíl vyjíždějících nízký, a to i v zázemí větších měst. Podíl ekonomicky aktivních vyjíždějících do zaměstnání 2001 podle obcí vyjadřuje **schéma č. 59** v grafické příloze.

Vybrané charakteristiky pracovních mikroregionů v JMK					
	počet obcí v JMK	počet obyvatel	počet OPM	vnější otevřenost	vnitřní otevřenost
Brno	220	572 587	287 813	7,3	13,9
Znojmo	94	78 464	32 618	12,3	7,8
Břeclav	16	58 438	27 006	13,7	12,6
Hodonín	19	66 114	28 304	16,2	15,2
Vyškov	39	43 944	19 181	20,6	16,1
Kyjov	32	37 394	14 419	23,4	16,7
Blansko	33	44 452	19 690	26,0	19,3
Boskovice	47	32 440	13 409	26,9	20,9
Mikulov	14	17 324	6 640	27,7	17,6
Hrušovany nad Jevišovkou	6	7 547	3 001	30,5	24,7
Velká nad Veličkou	8	7 728	2 637	30,6	15,5
Hustopeče	12	14 702	6 661	31,0	28,9
Ivančice	3	14 600	5 660	32,4	22,4
Moravský Krumlov	20	14 109	5 081	35,4	18,9
Letovice	15	9 727	3 529	37,4	26,6
Veselí n. M.	9	21 980	8 015	38,8	26,1
Velké Pavlovice	4	7 602	2 509	39,1	18,0
Strážnice	5	10 170	3 546	39,4	27,2
Bzenec	6	13 188	5 429	39,5	34,4
Bučovice	15	13 580	4 446	40,0	20,2
Slavkov u Brna	5	8 769	3 788	42,0	36,1
Kuřim	4	10 193	6 263	46,2	58,1
Rousínov	5	7 580	2 714	47,5	32,4
Tišnov	27	14 150	4 865	50,2	34,1

Zdroj: SLDB 2001, výpočty Centra pro regionální rozvoj MU

Poznámka: Indikátor vnější otevřenost vyjadřuje podíl EA osob s trvalým bydlištěm na území mikroregionu a pracujících mimo území mikroregionu; indikátor vnitřní otevřenosti vyjadřuje podíl OPM obsazených zaměstnanci s trvalým bydlištěm mimo území mikroregionu

Dojíždka za prací je v Jihomoravském kraji velmi intenzivní. Hlavními centry dojíždění v r. 2001 byla tato města: Brno 65 045 pracovníků, Blansko 5 839 pracovníků, Břeclav 6 961 pracovníků, Hodonín 8 372 pracovníků, Vyškov 5 770 pracovníků a Znojmo 7 184 pracovníků. Relativně velmi vysoká je i intenzita dojíždění do správních obvodů obcí ORP Kuřim, Šlapanice, Rosice, Tišnov, Židlochovice, Kyjov. Podíl ekonomicky aktivních dojíždějících do zaměstnání 2001 podle obcí vyjadřuje **schéma č. 61** v grafické příloze.

Hodnocení pracovních vztahů v území za administrativní jednotky typu SO ORP je nicméně zavádějící, jelikož neprobíhá v hranicích funkčně vymezených spádových areálů. Pokud jako územní rámec analýzy zvolíme 24 vymezených pracovních mikroregionů (viz **schéma č. 62**), lze výše uvedené informace doplnit o další aspekty pracovních vztahů. Pokud bychom odvozovali hierarchii městských center kraje zpětně na základě velikosti jejich funkčních mikroregionů, lze identifikovat několik hierarchických úrovní. Ze schématu je patrná dominantní pozice Brna jako pracovního centra vytvářejícího velký areál pracovního spádu. Hierarchické úrovně dle velikostního odstupu jsou tedy: 1. úroveň – Brno; 2. úroveň – Znojmo, Hodonín, Břeclav; 3. úroveň – Blansko, Vyškov, Kyjov, Boskovice; 4. úroveň – Veselí n. M., Mikulov, Hustopeče, Ivančice, Tišnov, M. Krumlov, Bučovice, Bzenec, Kuřim; 5. úroveň – Strážnice, Letovice, Slavkov u B., Velká n. V., Velké Pavlovice, Rousínov, Hrušovany n. J.

Ukazatele vnější a vnitřní otevřenosti indikují míru pracovní autonomie mikroregionů. Ze **schématu č. 64** je patrná vyšší míra zejména vnější pracovní otevřenosti (nižší pracovní autonomie) v případě menších mikroregionů, resp. mikroregionů v širším zázemí brněnského metropolitního regionu.

A.9.4. PODNIKATELSKÁ AKTIVITA

Počet podnikatelských subjektů připadající na 1000 obyvatel svědčí jednak o výskytu různých druhů společností (obchodní společnosti jako jsou akciové společnosti, veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným a podobně) a zejména o tom, jaké jsou podnikatelské aktivity vlastního obyvatelstva. Evidence počtu podnikatelských subjektů má závažná metodická úskalí a může sloužit jen hrubé orientaci.

Relativní počet podnikatelských subjektů je v kraji jako celku srovnatelný s průměrem ČR. Největší počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel je pochopitelně v Brně, dále na Blanensku a Vyškovsku a v řadě obcí okresu Břeclav a Znojmo. Extrémně vysoké jsou rovněž podnikatelské aktivity v obcích ležících v blízkosti státní hranice. Posuzováno z hlediska jednotlivých správních obvodů ORP jsou podnikatelské aktivity vyšší v SO ORP Brno, Šlapanice, Znojmo, Mikulov, Hustopeče, Břeclav, Hodonín.

Při hodnocení podnikatelských aktivit podle obcí se ukazuje jejich nižší podíl v obcích v zázemí Brna, v severní části okresu Blansko a v jihozápadní a jihovýchodní části kraje.

A.9.5. NEZAMĚSTNANOST

Nezaměstnanost je v Jihomoravském kraji závažným fenoménem, je však jen mírně nad průměrem ČR. V období mezi r. 2001 a 2003 míra nezaměstnanosti v kraji výrazně narostla – toto zvýšení bylo následováno poklesem vrcholícím v roce 2007. Nástup ekonomické recese znamenal od roku 2008 opětovné zvýšení nezaměstnanosti. Míru nezaměstnanosti pro jednotlivé obce k 31. 12. 2010 (10,9 %) znázorňuje schéma č. 67 v grafické příloze.

Relativně nižší nezaměstnanost je v Brně a jeho okolí (Kuřim, Šlapanice, Židlochovice, ale též Slavkov u Brna), vyšší nezaměstnanost naopak zůstává ve správních obvodech ORP Znojmo, Kyjov, Hodonín a Mikulov, v podstatě ve většině jejich obcí. Nepříznivá situace je též v severní části kraje. K výraznému nárůstu došlo také v SO ORP Mikulov, Moravský Krumlov a Břeclav. Při hodnocení míry nezaměstnanosti podle obcí se projevuje vyšší nezaměstnanost především v jihozápadní části kraje a na Hodonínsku. Relativně nižší nezaměstnanost je především v okolí Brna.

A.9.6. PRŮMYSLOVÉ ZÓNY

V souladu s dokumentem KÚ JMK „Návrh seznamu brownfieldů a průmyslových zón“ na území JMK schváleným Radou JMK dne 14. 8. 2008 jsou v druhém návrhu ZÚR JMK územně vymezeny plochy smíšené výrobní nadmístního významu **PZ1 – PZ3**:

Obec	Označení zákresu v ÚAP	Název PZ	(ha)	Původní využití
Brno-Tuřany	PZ1	Tuřany, letiště Sever	210	Zemědělská půda
Brno-Tuřany	PZ2	Tuřany, letiště Jih	169,5	Zemědělská půda
Šlapanice	PZ3	CTPark Brno South, Šlapanice	81	Zemědělská půda

Průmyslové zóny Jihomoravského kraje jsou koncentrovány především do Brna a jeho bezprostředního okolí na území městské části Brno-Tuřany a obce Šlapanice v návaznosti jednak na Brněnské letiště v Tuřanech, dále na dálnice D1 a D2 a a železniční dopravu.

Charakteristiky připravovaných průmyslových zón

■ Průmyslová zóna Tuřany, letiště Sever a letiště Jih

Zóny se nacházejí v blízkosti letiště Tuřany na území Tuřan a Šlapanic. Podmínkou výstavby je propojení D1 a D2 s obchvatem Tuřan. Plochy pro výrobu na území města Brna byly upřesněny na základě podkladů a sdělení OÚPR Magistrátu města Brna ze dne 11. 3. 2009, aktualizovány v listopadu 2009, následně v březnu 2010.

■ Průmyslová zóna CTPark Brno South

Plocha smíšená výrobní PZ3 CTPark Brno South byla na základě změny č. 7 Územního plánu města Šlapanice a Usnesení Rady města Šlapanice svým územním vymezením zpřesněna, redukována a koordinována s ostatními záměry přilehlého území především s koridorem VRT a plochou pro rozvoj letiště Brno – Tuřany. Podmínkou pro možnou realizaci plochy PZ3 je přednostní realizace páteřní obslužné komunikace s napojením na ulici Kobylnickou, která zajistí podmínky pro vyloučení průjezdu nákladní dopravy, generované realizací a zprovozněním navrhované plochy smíšené výrobní, obytným územím Šlapanic.

A.9.7. ZÁMĚRY NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

Záměry promítnuté do ÚAP JMK vycházejí z druhého návrhu ZÚR JMK, který umísťuje tyto plochy pro výrobu nadmístního významu.

Záměry na území Jihomoravského kraje		
Označení zákresu v ÚAP	Název záměru	Obec - lokalizace
PRŮMYSLOVÉ ZÓNY		
PZ1	Tuřany, letiště Sever	Brno
PZ2	Tuřany, letiště Jih	Brno
PZ3	CTPark Brno South, Šlapanice	Šlapanice

A.10. SOUHRNNÝ PŘEHLED HODNOT ÚZEMÍ

V souladu s ustanovením §4 odst. 1, písm. a) vyhlášky je v následující tabulce uveden přehled hodnot území. Graficky jsou zobrazeny ve výkrese A. 1 Výkres hodnot území.

Souhrnný přehled hodnot území		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření hodnoty
1	Národní park	Rozsáhlá území, jedinečná v národním i mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam.
2	Chráněná krajinná oblast	Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů, lesních a trvalých travních porostů s hojným zastoupením dřevin, případně dochovanými památkami historického osídlení.
3	Přírodní park	Území s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami.
4	Biosférická rezervace UNESCO	Území zařazené do mezinárodního programu Man and the Biosphere OSN UNESCO.
5	NATURA 2000 – evropsky významná lokalita	Území vymezené na základě Směrnice Rady č. 92/43/EHS ze dne 21.5.1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Council Directive 92/43/EC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora), zkráceně Směrnice o stanovištích (Habitats Directive). Směrnice o stanovištích v přílohách uvádí typy stanovišť („evropská stanoviště“), druhy a poddruhy živočichů, druhy cévnatých rostlin a mechorostů („evropsky významné druhy“), pro jejichž ochranu jsou zřizována chráněná území.
6	NATURA 2000 – ptačí oblast	Území vymezené na základě Směrnice Rady č. 79/409/EHS ze dne 2.4.1979, o ochraně volně žijících ptáků (Council Directive 79/409/EC on the conservation of the wild birds), zkráceně Směrnice o ptácích (Birds Directive). Směrnice o ptácích vytváří ucelený systém ochrany volně žijících ptáků a jejich stanovišť, hnízd i vajec.
7	Oblast s mimořádně vysokou kvalitou přírodního prostředí – typ I.	Mimořádně cenná území, menší plochy s výrazně členitým reliéfem podmiňujícím relativně velmi nízkou hospodářskou využitelnost. Ve stávajícím využití převažují přírodě blízké až přirozené lesy a přírodě blízká bylinná společenstva.
8	Oblast s vysokou kvalitou přírodního prostředí – typ II.	Převážně větší lesní celky a celistvá území z hlediska sledovaných přírodních hodnot (zejména lesních celků, v říčních nivách také lučních porostů a dochovaných původních říčních ramen).

Souhrnný přehled hodnot území		
Poř.č.	Sledovaný jev	Vyjádření hodnoty
9	Mezinárodně registrované mokřady	Území s močály, slatinami, rašeliništi a vodami přirozenými nebo umělými, trvalými nebo dočasnými, stojatými i tekoucími včetně přiléhajícího příbřežního pásma jako zdroj velké hospodářské, kulturní, vědecké a rekreační hodnoty, s nenahraditelným mezinárodním významem pro vodní ptactvo.
10	Zvláště kvalitní zemědělská půda (I. třída)	Základní přírodní bohatství země, nenahraditelný výrobní prostředek a jedna z hlavních složek životního prostředí
11	Pozemek určený k plnění funkce lesa	Produkční a mimoprodukční hodnota a funkce lesa (hospodářská, ochranná, rekreační)
12	Viniční tratě ve vinařských podoblastech	Viniční trať je pozemek, případně části pozemků, tvořících souvislý celek, v jedné vinařské oblasti, případně podoblasti, splňující předpoklady pro pěstování révy z hlediska zeměpisné polohy, svažitosti, délky oslunění a půdně klimatických vlastností – jedinečná forma využití krajiny
13	Přírodní léčivé zdroje minerálních vod	Přírodním léčivým zdrojem minerálních vod je přirozeně se vyskytující podzemní voda původní čistoty, stálého složení a vlastností, která má z hlediska výživy fyziologické účinky dané obsahem minerálních látek, stopových prvků nebo jiných součástí, které umožňují její použití jako potravinu a k výrobě balených minerálních vod.
14	Památka UNESCO	Světové kulturní dědictví: architektonická díla, díla monumentálního sochařství a malířství, prvky archeologické povahy, budovy či skupiny budov, které mají z důvodů své architektury, stejnorodosti či umístění v krajině výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy a dále lokality – výtvoř člověka či kombinovaná díla přírody a člověka a oblasti zahrnující archeologické nálezy, které mají výjimečnou světovou hodnotu z dějinného, estetického, etnologického či antropologického hlediska. Světové přírodní dědictví: přírodní jevy tvořené fyzickými a biologickými útvary nebo skupinami takovýchto útvarů, geologické a fyziografické útvary a přesně vymezené oblasti, které tvoří místo přirozeného výskytu ohrožených druhů zvířat a rostlin výjimečné světové hodnoty, přírodní lokality, či přesně vymezené přírodní oblasti světové hodnoty z hlediska vědy, péče o zachování přírody a přírodní krásy.
15	Nemovitá národní kulturní památka	Kulturní památka, která tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa
16	Městská památková rezervace	Území města, které obsahuje soubor nemovitých kulturních památek
17	Městská památková zóna	Území města nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historického prostředí s významnou kulturní hodnotou
18	Vesnická památková rezervace	Území venkovského sídla, které obsahuje soubor nemovitých kulturních památek
19	Vesnická památková zóna	Území venkovského sídla nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historického prostředí s významnou kulturní hodnotou
20	Krajinná památková zóna	Část krajinného celku, který vykazuje kulturní hodnoty, přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svojí činností člověk
21	Archeologický park	Prezentace odborné práce archeologů sloužící nejenom vědeckému výzkumu prostřednictvím archeologického experimentu, ale především významně přispívající k poznání vlastních dějin a podpoře národní identity
22	Vodní cesta – Baťův kanál	Jedinečné technické dílo vodní cesty sloužící pro rekreační motorovou i nemotorovou plavbu, vodní turistiku a cykloturistiku v délce cca 60 km. Nejnavštěvovanější atraktivita cestovního ruchu Moravského Slovácka

